

S POCHODNÍ V ZUBECH

Tomáš Bahounek OP

BRNO

2008

KDYŽ PES NEŠTĚKÁ	4
PROBUZENÍ	14
KDO HLEDÁ, NAJDE	19
KOMU SE CHCE NA POUŠŤ	31
MEZI POUTÍ A BLOUDĚNÍM	43
SETKÁNÍ S BLOUDÍCÍMI	59
SVĚTLO NA BLUDNÝCH CESTÁCH	71
PROBUZENÍ ŠÍPKOVÉ RŮŽENKY	100
MEZI MLÝNSKÝMI KAMENY	122
UZDA S UDIDLEM	160
ROZMARY BŘEČTANU POPÍNAVÉHO	188
KDO JE TADY MAMINKA	217

*Oheň jsem přišel uvrhnout na zemi,
a jak si přeji, aby se už vzňal!*

Lk 12,49

KDYŽ PES NEŠTĚKÁ

Podivnou vlastností moderních dějepisců, snažících se přijít na kloub událostem a vysvětlit celý jejich mechanismus vyčerpávajícím způsobem pomocí rozumu a smyslově dostupných a ověřitelných důkazů, zkrátka každým coulem exaktně, způsobuje, že nejednou kladou následky před příčiny. Nakonec se ocitají v dokonalém zmatku. Co na tom? S čím kdo zachází, s tím taky schází. Mohou zavádět do zmatku ještě někoho dalšího. Nicméně v tomto případě začíná věc právě tím, co se průkopníci nové doby snaží potírat tajemství jako překonaný přežitek. Mohli byste se prostě dotazovat, co dělá pes, když nešteká, a dozvěděli byste se, že snad něco žere, pokud nespí, ale nebyli byste z toho moudřejší. Nezbývá, než důvěřovat událostem.

Známý humorista tvrdí, že pořídí-li si člověk psa, činí to buď pro světskou okázalost, nebo kvůli hlídání, či aby se necítil tak osamělý, nebo z kynologického sportu, či konečně z přebytku energie, aby byl pánem a velitelem svého psa.

Každý pořádný pes má svého pána a je mu věrný. Dvěma pánům nelze sloužit. Dokonce i toulavý pes je věrným psem svého jediného pána. Toulá se jen proto, že si jeho pán vůči němu z nějakých důvodů zachovává odstup. Kdyby se pes naučil mluvit, možná by tím člověk přišel o posledního přítele mezi tvory.

Jednou z vlastností takového psa je, že když zrovna nemáš oči jako ostříž, zřídka ho uvidíš vstupovat do místnosti. Je totiž skoro nepostřehnutelný, ale i nepřehlédnutelný. Není to dáno jeho malým vzrůstem.

Takový toulavý pes je schopen se čas od času vytrazit, aby nahlédl do nejrůznějších zapadlých uliček lidského bludiště a očichal svým všudypřítomným čenichem každou stopu jiného psa. Počíná si samotářsky a zrovna tak má někde nějaké doupě, do něhož se vrací, aby tam věrně naslouchal hlasu jediného svého pána.

Muž prý hodnotí na psech především rasu nebo se aspoň tváří, jako by jí rozuměl. Zasněženě vám řekne: Ten pes má znamenitou konstituci. Jaké má běhy! - Říká znalecky o psích nohou. Zkrátka muž má vůči psům postoj spíše znalecký nebo domněle znalecký. Žena prý zase hodnotí na psu spíše jeho vlastnosti oddaného služebníka a ochránce.

Nejvíce však lidé chválí na psech jejich bystrost a pohotovost. Když na ně mluvíte, dívají se jednomu náramně chápavě do tváře. Chvilími se zdá, jako by rozuměli. O velikosti jejich chápání však zapochybuje i ten největší obdivovatel psů, sotva se s některým z

nich srazí tváří v tvář, načež pes spustí štěkot a on se snaží s ním domluvit.

Jsou lidé, kteří se o to vůbec ani nepokoušejí, když na ně pes štěká. Jsou tím znepokojeni. Zřídka si zachová duchapřítomnost, je-li napaden sebemenším psíkem.

Třebaže pes někoho zneklidňuje, přesto vystupuje jako posel pokoje a usmíření. Německý kronikář Einhard zaznamenává, že Karel Veliký dostal od českého knížete malého psíka jako posla míru, přátelství a urovnání sporů mezi franskou říší a národy uprostřed Evropy. Jenže to, jak nějaký člověk zachází se psem, je jedna věc, ale něco jiného je, zjevuje-li se pes sám a docela bez ohlášení.

Hradní sídlo velkomožného pána Felixe v městečku Calerueza ve staré Kastilii odpočívá spánkem spravedlivých. A jak by ne. Nebezpečí nájezdu muslimů zrovna nehrozí a každý si v předvečer této noci nabral plnými hrstmi ze zásobárny šťastných konců a radostných očekávání. Nejvíce snad rozšafný hrabě Felix, radující se z pozeňnaného stavu své milované choti Jany. Potěšující je už její urozený původ - z královského rodu navarského! Dcera Garcia IV. z Azy a jeho manželky Sanchy Bermundezony de Trastamar! Pan Felix je šlechtic nejen svým rodem, ale i duchem. Jak ten je uznalý k služebnictvu, to byste se divili! Když oslavuje on, oslavují s ním i ostatní. Jenom jeho lepší polovička vyhledává ústraní a ticho ložnice.

Oslapující zář! Co to? Oheň! Požár! Šíří se to ložnicí, ale nic tady nehoří. Žádný kouř. Jen plamen. Pak zvolna pohasíná.

Paní Jana se obrací na druhou stranu lůžka a znovu usíná.

Náhle se v ložnici vynořuje se pes, ne snad velký, že by naháněl hrůzu. Pouze malý psík. A k tomu ta zář! Oslnivá zář! Plameny jí komíhají před očima. Nic nespalují. Jenom září. Kopřivu ji vůbec neoslňují V té záři jasně vyniká pes. Je bílý s černými skvrnami.

A co ten oheň?

Pes ho přináší. Nese ho v zubech. Vždyť je to planoucí louč!

Pomoc!

Co se děje, má lásko?

Pes.

Pes? - Kde?

Tady.

Jen divoké sny, odbývá ji hradní pán.

Žádné sny! Pes.

Jaký pes? Divil se hrabě.

Prostě pes, černobílý pes. Teď tu byl.

Hrabě vrtěl hlavou.

Když se obzor dalšího dne rozesmál úsvitem, jitro se rodilo v jasů a záři. Obloha byla modrá, cikády spustily koncert a celá příroda se usmívala. Avšak paní nenásledovala příkladu samotné přírody. Vypadala jako by se ještě neprobudila.

Co to má znamenat – pes – ohnivá pochodeň – jaké je to znamení - dobré nebo zlé?

Ach, moje milovaná, svět je plný znamení. Netrap se nad tím.

Něco to přece znamená.

Snad.

Jestli si ale představujete přecitlivělou paničku, náchylnou k nějakým výstřednostem, která by přemrštěně podléhala každému podnětu podle svých vnitřních nálad, taková paní Jana není ani trochu. Vyznačuje se dokonalým sebeovládáním, takže jen zřídka dává najevo své vnitřní pohnutí. Kromě toho je uvážlivá a dovede poradit i v mnoha věcech praktického života. Navíc zná meze svých schopností a sil, a tam, kde jí docházejí, vyprošuje si vyšší pomoc.

Jenže tohle – takový jasně prozářený sen - to se ještě nestalo. Ani před narozením syna Antonína, dokonce ani tehdy, když paní Jana nosila pod svým srdcem chlapce Manesa.

Pojďme se modlit do hradní kaple, ozval se hrabě Felix a paní Jana ho ráda následovala. Klekátka si zavrzla a pak zůstala delší dobu v klidu. Pavouk už upředl novou síť, a cikády si povíckrát vydechly, aby znovu potýraly ušní bubínky Kastilců, a žaludek zazpíval svou tesknou píseň své prázdnoty. Teprve polední zvonění přineslo úlevu obtíženým klekátkům.

Modlitba jim oběma vrátila pokoj, ale paní Jana měla od tebe doby v očích i nadále nepřítomný pohled.

Kdo mi to vysvětlí?

Kdyby šlo o to, jak zařídit obranu proti Maurům, poradím každému. Když půjde o správu vinic, rodového majetku i poddaných, tak řeknu. Ale znamení - ?

Zbývá jedině poutní místo v Silos.

To je až v Leonských horách.

Třeba mi Pán dá to osvětlení, když poprosím na hrobě opata Dominika.

Dlouhá cesta, ale kdo je zabrán do tiché modlitby jako paní Jana, snadno to podstupuje. Ani nejhlubší modlitba však nezabrání těm, které se svým doprovodem potkává, aby jí každý četl ve tváři obavy. Čeho se bojí? Zastavil se pro ni čas. Nevidí, neslyší, dokud nebude na hrobu světce.

Už je to tady.- Jaká úleva!

Neboj se, Jano. Víím, co tě tráší. Dítě se šťastně narodí. Stane se slavným a vynikajícím. Zachrání mnohé zbloudilé duše, hledající pravdu mimo Církev, ba přiláká četné pomocníky k službě Bohu celým srdcem.

Díky Bohu. Velebí má duše Pána, a můj duch plesá v Bohu, mém Spasiteli, že shlédł na svou nepatrnou služebnici, hle, od této chvíle mne budou blahoslavít všechna pokolení, že mi učinil veliké věci ten, který je mocný, jeho jméno je svaté. Kéž Pán přijme moje dítě do svých služeb!

Jaké ponese jméno?

Takové jako ten posel Boží, který mi přinesl osvícení a pomoc.

Tedy Dominik.

Dominiku, já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Pan Felix se právě zamýšlel nad tím, že se tak nejlépe odvděčí světci za jeho pomoc a přímluvu, když vtom se ozvalo něco jako hlasitá exploze, a jen co se otočil, spatřil onu bytost. Krve by se v něm nedořezal. Nebyla to však bájná medúza, dokonce ani Sfinx s jejími potměšilými otázkami.

To! - Vyjekla kmotra při křtu dítěte.

Se syknutím natáhl pan Felix dech do plic. Na chvíli zůstal zkoprněle stát se svraštěným čelem a vytřeštěným očima. Zatímco tam tak stál jako solný sloup, srdce mu obestřela zádumčivost.

Jen uvažte, k čemu došlo. Muže velkorysé povahy jako je hrabě takové počínání pochopitelně vyvede z rovnováhy. Jeho rozvážnost a chladná uvážlivost utržila čelní zásah

Cože - ? Co - ?

Ta mramorová křtitelnice - !

Co je s ní?

Sotva ukápła – a stékala -

Voda?

Kněz lil vodu na hlavu dítěte.

A co s tím ?

No ta hvězda?

Hvězda?

Zářící na čele dítka!

Hvězda?

Z jeho čelíčka paprskovité vycházelo světlo, až jsem se polekala. Krve by se ve mně nedořezal. – Přitom nasadila výraz suché vrby.

Kdo by se divil, že tak, jako se lidé při narození Jana Křtitele ptali: *Čím toto dítě bude?*, tak i při narození tohoto kloučka byli rodiče, příbuzní a známí plní velkého očekávání.

Honosnost oslav skoro překrývalo očekávání. Víno teklo proudem

a mísy s jídlem, s ovocem i pochoutkami a sladkými koláčky se ubíraly nanejvýš uspokojivým směrem.

Co přišlo dál, jenom obnažilo smysl původního očekávání. Nakonec se sama křtitelnice kvůli tomu na rozkaz španělského krále Filipa III. odlepila země, ukáplo na ni několik kapek potu silných pochopů, jaké každý královský dvůr nezbytně potřebuje, aby putovala z Caleruegy do Valladolidu a pak do Madridu, aby z ní mohli být pokřtěni španělští princové.

Mnohem dřív ale nabyla tajemná předtucha na další závažnosti.

Růžová zahrada hradního sídla Guzmánů byla vyhlášeným zákoutím krásy. Hosté většinou tvrdili, že si zaslouží dlouhou a důkladnou prohlídku. Přicházeli tam často, aby nadšeně obdivovali zahradnické umění, okouněli a po nekonečné hodiny čichali ke květinám. Obvykle, když poznali, že se všechny nedají ani zdaleka vyčichat, vytráceli se jeden po druhém s pevným předsevzetím zařídit si doma něco podobného přímo za humny. Tentokrát se však zdrželi déle, protože gurmánské vůně zapracovaly tentokrát trochu jinak.

Kdo by se mohl divit, že se tu vyskytne roj včel, aby se popásal na vonných a sladkých šťávách květin! Za co by mohly pracovitě včelky zaměnit takovou pastvu? Snad leda, že by se místo přelétání od květu ke květu vyskytla v zahradě přímo nádoba s medem. Tak se roj včel zaměřil na robátko v kolébce, odpočívající v zahradě.

Ne! - To ne!Pomoc! - Zavřískla služebná.

Co se děje?

Už-už přibíhal další sluha a nesl sebou džbán vody, aby správnou sprškou odehnal nebezpečí.

Jenže zbytečně. Žádné nebezpečí nehrozilo.

Roj včel poletoval kolem úst děťátka, ale žádná ze včel nespočinula. Jen jako by sama příroda cosi předhlašovala.

Tak takhle je to - zářící pochodeň a jasná hvězda! Kdopak to asi říkal: „*Oheň jsem přišel uvrhnout na zem, a jak si přeji, aby se už vzňal!*“ (Lk 12,49)

Možná bys tu očekával v průběhu mládí a dospívání nějaké vzrušivé a kotrmelcovitě překvapivé výstřelky, upomínající na nepokoj ohnivých rytířů Guzmánů či statečných křižáků z Azy. To by ti ale tvář docela zokurkovatěla zklamáním. Nic na obzoru. Očekávals příchod velkého bouřliváka a nositele palácových převratů? Nech si zajít chutě. Revoluce se odkládají, dokud se neurodí dost nezralých makovic, ze kterých by takový opojný výsledek mohl vzejít. Samo prostředí lásky a pokoje nedávalo podněty takovým výstřelkům.

Možná by sis představoval rozšafnost páně Felixe tak, jak ji tehdy předváděl Guillaume z Poitiers ve svých verších, nebo snad tak, jak ji o pár století později uváděl Francois Rabelais ve svých rozpustilých a košilatých příbězích o Gargantuovi a Pantagruelovi. Jenže je rozšafnost a rozšafnost. Když si představíš rozšafnost zbavenou své původní náplně, totiž opatrnosti, prozíravosti a moudrosti, zbudou ti z toho potrhlé a zmatené kousky potulného rytíře smutné postavy dona Quijota. Pokud vezmeš rozšafnost nadobro utopenou v duchu světa, hned je z toho nevázanost a živelnost, vysmátá, požitkářská a povýšenecká. Takovou bys těžko hledal u pana Felixe. Jenže na šlechtice ducha už moderní doba trochu pozapomněla, stejně jako na hrdého Rodriga Diaze, řečeného El Cid, šlechtetného rytíře bez bázně a hany. Statečný a hrdý muž, o němž prozpěvuje celá rodná Kastilie:

*Ó, jaký to služebník,
jen dobrého mít pána!*

Možná si také představuješ hrdinu v duchu světa. Vidíš v hrdinovi někoho, kdo prožívá rozkoš ze zápasů, a nezná žádnou jinou radost a jiné opojení než z boje, z potírání čehokoli, z přemáhání překážek jen tak, pro nic, za nic. Možná si také představuješ hrdinu jako postavu, která se nedoveďe ničeho bát, takže vlastně nemá zhola žádnou zvláštní zásluhu za svou statečnost a vytrvalost v ohrožení. Třeba pokládáš statečného člověka za nějakého levného drsňáka, který za tebe odvede protivnou, nebezpečnou práci. Tak potom také podle toho zacházíš s odvážným. Pohodlný a změkčilý knihomol, spokojený sám sebou, dívá se na hrdinu přezíravě jako na nespokojence z povolání a rebela bez příčiny, jako na rozeného rváče. Jenže sama zkušenost ti říká, kolik rad jsi sám obdržel, co všechno jsi byl nucen přišlápnout a co strhat, aby se pak pořád tentýž zápečník mohl nad tebou pohoršovat, jako bys potíral nepravost z bujnosti.

Kdo je hrdina? Kdo se ničeho nebojí, anebo kdo se dovede bát dobře, prostě správně? Zdá se to odporovat. Není to nějaká slovní hříčka? Jenže, kdo zná dobře zlo, ten ví, jak je strašné a nebezpečné, jak je třeba se ho obávat jako pravého škůdce duše, protože nejstrašnější zlo je vina, bída ducha. Není třeba se strachovat těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou. Spíše se obávej toho, který může duši i tělo uvrhnout do věčné zkázy! Strachuj se ztráty věčné lásky! Strašná věc. Kdo přehlíží toto nebezpečí, je hrozný nepřítel. Nedá se podceňovat. Jenže kolik lidí mu podléhá! Je jasné, že ten, kdo tě stále obviňuje, rozněcuje proti tobě pronásledování, ať jsi kdekoli na světě, je strašný nepřítel. Podbízí se líbivě hříchem a

odvádí od ctnosti jako od nepohodlné. Osobuje si všechnu nabídku a vymoženosti světa. Kdekdo mu otročí. Proto se ho opravdový hrdina bojí, ale - ještě víc než jeho - se obává o duše, které může svést, aby je na chvíli pobavil, dal jim okusit slávy a moci, a pak je nakrmil pekelným lejnem svého zoufalství.

Se znalostí nebezpečí a pravou bázní se opravdový hrdina utíká od své slabosti k vyšší síle. Dovede spoléhat na sílu shůry. V této síle, při plném vědomí své slabosti a síly pekelné, se pak dovede postavit na odpor nepříteli, když ostatní mlčí. Odolává, když váhají s přesnými směrnicemi i ti, kdo jsou postaveni jako strážci. Jeho bázeň je vyvážena nadějí v svatého Silného. Proto jde tak statečně proti zlu.

Hrdinství se osvědčuje ve zvláštním nebezpečí a obtížích. Jenže takovým mimořádným obtížím a zápasům jsou lidé vystaveni jenom výjimečně. Proto se mnozí zdráhají utíkat před takovým příšerným křížem pod záminkou, že jsou jen „malé ovce ze stáda“, prostě že nejsou rostlí pro žádné hrdinství, a že hrdinství je snad jen výjimka, která většinu k ničemu takovému nezavazuje.

Je to víc než prostý boj, třeba s vypětím posledních sil čelem k masám, před tváří velkého, viditelně okázalého, hlučného a lesklého cíle, před tváří davů, ve víru hlučícího bojiště.

Jsou těžkosti kříže, boje, oběti, které jsou rozhodně mimo pohodlnou, klidnou, duševní a životní pohodu. Znímá lidi, kteří jsou tak zasaženi životními nároky a jejich tvrdou neúprosností, že se potácejí ve svém prostředí, bez pomoci, nevyspaní, unavení, a přece zůstávají pevně stát na svém místě uprostřed svých povinností a svěřené rodiny. Tohle není menší hrdinství než hrdinství velkého bojovníka za oslavenou myšlenku. Vždyť, ruku na srdce, koneckonců je vznešené hodnoty opatrovat, rozvíjet, předávat, a připravit do dalšího života třeba jen jeden jediný krásný život. Někdy i sám život vyžaduje takové hrdinství, totiž věrně zůstat při svém a vytrvat věrně tomu, o kom víte, že jej sice temnota a svět nepřijímají, ale že on jediný si zaslouží celé lidské srdce. Tahle věc není pro žádné změkčilé mátohy a sebeuspokojené nadutce. Vyžaduje hrdinství a vede k němu. Kdo z toho chce dělat příjemnou procházku růžovým sadem, ten to falšuje a dělá z toho opium národů. Nejvyšší přichází, ale ne aby přinesl shnilý pokoj a zatuchlé poměry, nýbrž meč smělého, cílevědomého boje. A tuhle výzvu k dokonalosti, k jeho následování adresuje nejen někomu, nýbrž všem, a nejen celku, nýbrž právě tobě uprostřed všech ostatních.

Jenže když tu trvá to hrozné zneužívání slov! V lidské řeči je tolik vznešených jmen! Zdaleka ne se jich vždy užívá k vyjádření

vznešených věcí. Spíše se jich zneužívá k zamaskování věcí a lidí, jež mají k vznešenosti na hony daleko. Mnohá z těch vznešených jmen jsou vypůjčena ze slovníku filozofického nebo náboženského. Zachází se s nimi jako s vypůjčenými věcmi, tedy nepořádně, neopatrně, nešetrně i záludně. Jsou však i jména posvátná. Jistě by věcem prospělo nazývat je pravými jmény, ale vede k tomu i odhalení směšnosti počínání všech, kdo se marně snaží vypumpovat ze jmen jejich pravý obsah. Pan Felix a jeho milá Janička však znali pravý obsah slov a dobře je vážili. Vždyť věděli, že spasitelné z nich je pouze jedno jméno.

Kdybys viděl v paní Janě pouze nějakou domácí putičku nebo zakřiknutou strážkyni rodinného krbu, byl bys vedle jak ta jedle, možná právě jako ta španělská jedle, která je prý dneska tak vzácná, že u ní dneska celé léto postává v pohotovosti připravená cisterna s vodou, kdyby náhodou uprostřed žáru srpnových dnů živelně vzplála a zahořela. Ne, paní Jana nikdy nepotřebovala takovou pomoc od lidí.

Zvláštním faktem, o němž se často zmiňují i filozofové, je, že mnohá žena na tomto světě má pevně zakořeněnou domněnku, že muž, jemuž věnovala svoji lásku, je původcem všech jejích životních nehod. Žena jako paní Jana by to nazvala náhodou, ale moderní žena, která se v úsilí o vlastní emancipaci odpoutává i od břemene svého rozumu, to vnímá jinak. Přijde-li ven a shledá, že je příliš sucho, je přesvědčena, že je tím vinen její manžel, právě tak jako je přesvědčena, že on byl příčinou toho, že jí včerejší liják pokazil nový klobouk.

Navzdory soudobému úsilí četných dvorních paní a paniček vyrovnat se trubadúřům své doby jako tak zvané trobairitz, jako třeba Azalais de Porcairagues, Clara d'Anduza či Comtessa da Dia, si však paní Jana uchovala jasnou mysl a ducha sebeovládání Božího dítěte, které si nemusí stěžovat na to, že je jiná, než její muž. Vyneslo jí to osvícené uznání všech ctností pana Felixe, ale i umění tichého a pohotového doplňování všech jeho případných slabostí.

Paní Jana si však uchovala své ženství i ducha sebeovládání. Vždycky se ubránila nutkání ranit manžela výtkou nebo pokáráním, třebaže jistě nejednou zápasila s pocitem, že vážnosti situace by z jeho strany odpovídal spíše výskok do vzduchu a divoké zakoulení očima, než lehkomyšlné pokrčení rameny.

A tady stojí za to podumat, co vlastně znamená uznávat druhého? Vždy znovu odpouštět. Po tolika zklamáních ještě znovu otevřít náruč pokorně přicházejícímu bratru či sestře, ať už bloudil kdekoli. Uznávat druhého znamená nechodit přes mrtvoly. K tomu, aby byly

mrtvoly, není nutná přítomnost Maura, ani záblesk ostří jeho zbraně z damascénské oceli. Často stačí umrtvující pohled, pichlavé slovo, hradby ledového mlčení.

Věř, že se někdo na nejvyšších místech o tebe zajímá a přeje ti, abys uspěl, a raduje se z tebe. Právě o takové sdílení radosti dneska jde. Zkrátka jsi přijat. Jsi uznáván. Jdi a přiveď ostatní! Pokud to nechápeš, tak nechápeš ani jádro hrdinství. A tím méně chápeš to tajemné shromáždění, ve kterém se pronáší Slovo života a prožívá se Pravda. A ta svrchovaná Pravda je také vrcholně krásná, třebaže je někdy velmi drsná a strohá, jako mříže této věznice."

Na takové nadoblačné snění já nemám čas. Ozval se kdosi.

Tak? Zdá se ti, že na to nemáš dost času, protože se musíš věnovat svým hračkám a hříčkám a shánění toho nebo onoho? Ale neplet' se! Jak se vzdaluješ od tohoto ohniska vrcholné Lásky, tak se uchyluješ od sebe samého. Takový už je omyl člověka sobeckého a propadlého sebelásce, že si myslí, že on sám je jedinou svou velikostí a jediným svým zákonem. Tím méně porozumíš sobě, čím více se zahrabáváš do sebe. Tím méně budeš rozumět onomu hladu po nekonečnu, který máš vložen do své duše. Tím spíše se budeš zdráhat odpovědět na znamení, že někdo chce tvůj hlad utiřit, že tu musí být nějaké nasycení, osobně, důvěrně blízké. Ale sám v sobě to ještě nikdo nenašel. V sobě samém každý našel jen strašný zákon omezenosti a konečnosti. Sám v sobě každý naráží nosem na zeď vlastní malosti a utápí se v kaluži vlastní nicotnosti.

Jako propast volá k propasti, tak i propast duše volá k naplnění. Nemůže ji naplnit žádná pomíjivá věc ani ty sám, nýbrž jenom někdo důvěrně blízký, kdo tě však jako každé stvoření nekonečně přesahuje.

Ten, kdo to všechno přivodil, přichází ve tvém těle. Jen díky tomu zde nacházíš svou důstojnost. Právě jemu jsi zavázán, že začínáš rozumět své touze po nekonečnu a tíhnutí k věčnosti.

Odedávna ti však duch světa jako každému našeptává, aby ses sám, vlastními silami vyškrabal na vrchol dokonalosti, aby tě tak získal pro svou úchylnost, která je od základu pýchou tvora, toužícího být velkým bez cizí pomoci a proti každému.

Modrooký klouček s bledou pletí a světlými vlásky si rád pohraje ve skromné věži hradní tvrze. Daleko sahají šedé pláň, občas rudě zbarvené klikatými předěly. Do daleka vidí samé růžové křoví a neméně voňavé houštiny levandulí, yzopu a rozmarýnu. Pasou se tu divocí vepři. Tam, kde se stýká země s obzorem, zvedá pohoří Sierra Guadarrama své mohutné hradby až k nebi. Za touto mohutnou masou je Toledo. Dlouhá léta tam jeho předkové v řadách

kastilských vojevůdců odrážejí nápory Maurů. Kdekdo pamatuje maurské trhy s otroky, kde se dá pořídit žena za jeden dirhem a dítě dokonce za polovic. I v té nejskromnější hliněné chýši se slaměnou střechou zná kdekdo hrozné zkažky o strašných událostech spojené s maurskou rozpínavostí. Když se nachyluje den a pastýř zahání ovce do ohrady, ztichlým hlasem vypovídá při ohni o všech těch bratrech a sestrách, násilně odvedených dobytčnými muslimy, aby byli prodáni jako dobytek.

Maurské zajatectví je jedna z útrap jeho rodné vlasti, drásavější než hlad. Kdekdo sní o odvetě, ať je to tvrdý sedlák, otrlý pastevec nebo hrdý šlechtic. V prostředí, kde všichni s uspokojením naslouchají zvěstem o počtu pobitých Maurů a uťatých hlavách, je nemyslitelné dát najevo lítost a soucit s poraženými.

Caleruega, to je náruč paní Jany a jistota pod ochranou mocné pravice páně Felixe.

Tady roste základ dokonalosti malého Guzmánka. Ovoce se ukáže později vzácným způsobem. Zvláště si kdekdo bude moci hlavu ukrotit při užaslém sledování hluboké, pokojné mysli, kterou v jeho pozdějším rušném životě spatřuje vždy a na každém kroku.

PROBUZENÍ

Ani mateřská náruč není dost široká a otcovská ochrana není dost bezpečná, aby obsáhla všechno, s čím se jeden může na své pouti světem potkat. Sotva se přežene mládí jako velká voda, najednou, brzy po ránu, shledává, že se na území rodinného sídla vznešených Guzmánovců zholá nic převratného neděje. Po uplynutí této doby zaznívá lahodným, ospalým tichem ospalé, lahodné zvonění. Zároveň vychází z hradní brány malý, ale pozoruhodný průvod. Ubírá se prosluněnou narudlou planinou z místa, kde velký cedr

vrhá vděčný stín.

Vzhůru do Gumiel Izanu! Raduje se šestiletý klouček. V duchu si opakuje: Gumiel Izan – to není jenom naše rodinná hrobka – to je taky strejda.

A nebyl to ledaskdo.

Umět číst, psát a počítat je sice konec negramotnosti, ale žádná záruka smysluplné gramotnosti čili umění nasměrovat to vše k vyšším metám.

Nestačí to všechno zaměřit jen k nějakým vyšším metám, nýbrž dlužno sledovat ty nejvyšší. Tak tu tedy chlapec sloužil tak, jako kdysi prorok Samuel ve chrámě, kdy přisluhoval Hospodinu před Ělím. Tady naslouchal v ústraní hlasu v srdci:

Kam kráčíš, človíčku? Ať jsi kdokoli, tolik se lišíš ode všech ostatních! Všichni jsou jiní, než ty. Jenže proč to tak je? Různorodost a pestrá paleta všeho, co je mimo tebe, nepochází z náhodné shody okolních příčin. Je to základní složení světa a jeho řád vyžaduje pestrost. Proto je to kosmos, a žádný chaos. Rozmanité množství všeho, co je, je dáno ve vyšším plánu.

Proč myslíš, že ti dávám podobné bytí, jaké dávám všem věcem? Chci, abys měl účast na Mé dobrotě a Moje dobrota aby byla v tobě. Přeji si, aby byla v tobě představována. Nemohu být jaksepatří představován jedním jediným tvorem. Proto jich stvořuji tolika a tak rozmanitých. Co chybí jedné věci ve vlastnosti představovat Mě, to doplňují jiné věci. Dobro, které je jediné u Mě naprosto jednoduché a úplné, uděluji tobě a ostatním tvorům dílčím způsobem. Tak i ty dostáváš na něm podíl. Spolu s celým vesmírem zjevuješ účast na svrchovaném dobru a představuješ ho dokonaleji, než jakýkoli jiný tvor. Tak tě ve své moudrosti objímám ve vesmíru. Projevují se tu některé zákony přirozené, ale také nadpřirozené.

Sleduj, jaký tajemný koloběh je ve tvém vycházení spolu s ostatními tvory ode Mne jako od prvního základu! Uprostřed všech věcí cílíš ke Mně, jako tě spolu s nimi nechávám ze sebe vyzařovat. Sleduj stejné zákony v souhře pohybu a jasně vynikajícího návratu!

Ty sám, podobně jako spousta jiných tvorů, pocházíš ode Mne jako Otce, i ode Mne jako Bratra, i od našeho společného Ducha. Moje vycházení od Otce je nejvyšší důvod tvého stvoření a návratu do cíle. Nezapomeň, že jsi stvořen skrze Mne jako Otce a Ducha. Tak také vcházíš skrze Mne jako Bratra a Ducha do posledního cíle.

Moje vycházení od Otce, jakož i vycházení Ducha od nás obou, totiž od Otce i Syna má v tobě dvojí dopad. Předně jako důvod jejich vycházení, a pokud se dá vycházení sledovat v darech přirozenosti, tak se ti Moje moudrost a dobrota zjevuje v každém stvoření.

Vycházení je také důvodem tvého návratu k poslednímu cíli. Projevuje se to v darech, které tě spojují s posledním cílem, totiž v Mé milosti a slávě.

Tvoje duše je tak tajemná, hluboká, nekonečná! Nediv se, že se projevuje duchovně. V tajemství duše ti zjevují život. Vždyť duše je základem života. Stvořuji ji Mým Duchem. Jinak to být nemůže. Cokoli pochází od jiného, zjevuje to, od čeho pochází.

Avšak ústraní samo o sobě nikomu samočinně nezaručí tohle všechno. Záleží na tobě, co hledáš a jak poctivě. Někdo vyjde ze samoty jako ďábel, jiný jako anděl.

Vznešená osamocenost, která touží po naplnění! To je předtím přiblížení se k vyšším věcem. Zkušenost, že nakonec všechny květy vadnou, melodie doznívá a v duši zůstává smutek soumraku krásných chvil a velkých slov. V takové chvíli stojím jako Host přede dveřmi.

Sám ti hloubím v duši hlad a žízeň po sobě, a nic mimo Mne to nedovede naplnit. Proto když přijde ona velká chvíle, a pocítíš, že jsi daleko od všech věcí a že ti lidé už nerozumí, otevři se Mí, tajemnému Hostu, naslouchej Mému hlasu! Buď připraven, že mohu promluvit nejrůznějším způsobem! Počítej s tím, že nebudu vždycky jenom hladit. Někdy se ohlásím navíc ještě vichřicí. Ale rozhodně a každopádně jsem dost blízko.

Nezanedbej tu příležitost! Snaž se dohovorit se Mnou, sblížit, důvěrně se obejmout se Mnou! Taková osamocenost je pokaždé známkou ukončení jednoho životní údobí, znamením, že zase začíná nový život.

Možná se pak vrátíš ke svým bližním, a - jak se říká - do světa. Ale budeš mít proměněné oči. Bude se v nich odrážet pravý pokoj. Tak se tvé oči budou najednou dívat na svět a na lidi jinak a také jim budeš nově rozumět. Poznáš svou vlastní příbuznost s ostatními a se všemi v náruči svrchované lásky. Vrátíš se k nim jako šlechtitý rytíř, prostě bohatýr se svým všeobjímavým srdcem. Vystoupíš jako zasvěcenec velkého tajemství.

Jenže proč? Jedině proto, abys o chvíli později prošel dalším takovým tavením.

Kdo skutečně přichází od takového setkání, říká, že od věčnosti jsou všichni milovaní. Připomíná, že každý je milován mnohem dříve, než se narodil. Touží po každém víc, než on po něm.

Kdo od něho takto přichází, tedy po dlouhém mlčení, po dlouhém odlišování v sobě, co je jeho a co je vyšší, jedná podobně. Je schopen největší oběti pro bližní. Proto také mají lidé odedávna důvěru v jeho slova. Jsou pokaždé jiného ražení, než běžná slova

ostatních. Věrohodnost jeho slov vychází z jeho nitra, jehož božský oheň každý hřeživě pocítí. Tak jsem v tobě a z tebe získávající silou. Všechno ostatní jsou jenom hračky pro děti.

Kdekdo touží po vládě, která by velkoryse sytila zástupy. Zapomíná, že má-li někdo takto vládnout, tak jde tato cesta trpělivým podrobováním se tělesného, smyslového a pomíjivého věčnému, duchovnímu a vyššímu.

Jenže tato cesta není jen cestou smutného odříkání. Zdaleka neznamená vyhledávání jen vlastní škody a bolesti. Taková cesta vnitřního úklidu znamená první vzmach. Očišťuje a osvobozuje tě, abych jako vzácný Host mohl složit bohatství své sladké přítomnosti do takto uprázdněné propasti. Jen duše opravdu a šlechetně milující se Mi dá takto bezvýhradně a přijme sebezápor, přijme svůj úděl, kříž. Ze svého osobního prožívání je přesvědčena, že Moje sladká přítomnost stojí za to, aby bylo v člověku ukřižováno a obětováno všechno, co stojí v cestě dokonalé vlády v duši.

Bajka vypravuje o chudém přístipkáři, který ve své příbytku sleduje kolemjdoucí Tolik si přál, abych k němu jednou zavítal. Horlivě čte Písmo svaté. Pojednou zaslechne hlas: „Zítřka tě přijdu navštívit...“ Uklidí pokoj, uvaří polévku, zasedne ke stolu a čeká návštěvu. Zve kolemjdoucí bezdomovce, tuláky, báby, chudáky jako to dělám na své pouti světem, pohostí je, promluví jim do duše, sdělí jim, že Mne čeká a diví se, že pořád nejdu. Večer naplním jeho pokojík stíny těch, které během dne pohostil. Pak ho oslovuji: "Copak jsi Mě nepoznal ve svých hostech?"

Proč Mne lépe nepoznáváš v tom, koho ti během den posílám do tvých cest? Proč si tak málo vzpomínáš na Moje slova: Cokoliv jste učinili nejmenšímu z Mých bratří, Mně jste učinili? Protože Mne vlastně nepřijímáš. Víš o Mně, toužíš po Mně, ale zdráháš se Mi otevřít svůj příbytek. Asi jako ten poutník v horách. Jednou uklouzl a uvízl nad propastí. Držel jen kořene stromu a křičí:

Pomoc! Zachraňte mne!

A chceš pomoc ode Mne, svého Pána všemohoucího?

Ano chci.

Ale vždyť prý nejsem.

Jsi - jsi Můj Pán a já v tebe věřím.

Tak se pusť!

K tomu potřebuješ živou víru. Pak Mne poznáš maskovaného. Rozeznáš Mou maskovanou vůli. Nahmatáš skryté ruce a Moje tajemné propojení ve všech, se kterými se během dne setkáváš. V tajemném spojení lidí povoláných k nejvyšším věcem ti nemůže být nikdo cizí. Žádné povolání není jen tvým osobním sobeckým

dobýváním chleba vezdejšího. Tato vzájemná propojenost jednoho s druhým a s ostatními jako prsty na jedné ruce, zdánlivě oddělené, je něco živého. Proto má být něčím živoucím, něčím, co se uskutečňuje v nejrůznějších a nejvšednějších každodenních záležitostech, protože pro tebe vlastně není žádný den docela všedním dnem.

Poznáváš Mne, úžasného Hosta, anebo jsem ti také skryt před očima? Kdybys naslouchal Mému Slovu, prožíval bys Mou radostnou zvěst, rozmlouval se Mnou, setrval se Mnou na hostině, musel bys Mne slyšet a vidět ve svých bližních a rozumět Mi ve všem, co ti během dne posílám, a hlavně objevit Mne ve všech, které k tobě posílám, abys na nich uskutečňoval svou víru ve spojení se všemi povoláními! Jak se ti pak zalidní tvá prázdnota! Jak ti pak tajemně naplním tvou chudou opuštěnost!

Už se zešeřilo, a na první pohled nebylo znát, kdo to stojí a vyhlíží do noci. Sametová temnota zahalovala svět a z jeho nitra k němu přicházel šepot šumících stromů a čistá, sladká vůně země a květů. Zvedl se lehký vánek a rozčechl břečťan po jeho boku. Kdesi pod ním ospale přeběhla kočka. V dálce dozníval zpěv cikád.

Povzdechl si. Byla to noc jako stvořená pro příjemné požitky, ale on byl přesvědčen, že mu takové štěstíčko není určeno. Za ním zaduněly kroky. Dychtivě se otočil.

To jsi ty, chlapče?

Ano, strýčku.

Přemýšlíš?

Myslím - - na tvůj úkol. Je těžký, povzdechl si mládenec.

Hm, prostě úděl pastýře. Musí obíhat všechny svěřence, aby je napřed sehnal dohromady, a pak stále znovu vyhledávat a vystopovávat zbloudilce a laskavě je přimět k návratu domů.

Těžký, ale jediný, který stojí za to.

Budeš si to moci dobře promyslet v Palencii. Máš už věk na osvojení si svobodných umění. Půjde-li ti to tak jako zde, v Gumiel Izanu, dočkáš se potom ještě dalších čtyř roků k osvojení si nejvyšší Pravdy.

Byla už tma, když zavržalo chrámové klekátka a prostor se naplnil šepotem. Později šepot zeslábl a zdálo se, že Pán na oltáři osiřel. Chtělo to však více se zaposlouchat do ticha, aby zřetelně vyniklo, že se prostor naplnil pravidelným oddechováním malého spáče.

Když to ustalo, byl už bílý den. Na podlaze se roztáhly skvrny slunečního světla a na ulici vesele rachotil vůz. Tělo se namáhavě zvedalo, ale bylo ztuhlé, že pobolívalo. Tyto nepříjemné pocity mívají lidé po noci strávené v místnosti se zavřenými okny. Zatoužil

po čerstvém vzduchu víc, než po koupeli. Ještě pár kroků a vrzlo pár schodků, a zahrada uvítala hosta.

Tráva se třpytila v sluneční záři a cikády už si ladily nástroje. Nos se mu nadouval jako nalévající se fik, když vpíjel veškerou tu svěžest, a cítil, že je mu každým okamžikem lépe. Celý svět zkrásněl.

KDO HLEDÁ, NAJDE

Kdo si myslí, že nováček přicházející do města za vzděláním, je vystaven zkouškám pouze ohledně vědomostí, bude zklamán. Nemá snad ještě také vůli? Jenže ta se zkouší jinak než rozum. Zejména, když přichází odněkud z venkovského ústraní. Augustin míní, že pýcha činí úklady i dobrým skutkům, aby je zničila. A sestra pýchy je sebeláska.

Neexistuje žádný společenský stav tak vznešený, ani skutek tak čistý, ani pokora tak ponížená, že by se ho nemohla zmocnit sebeláska. Hlavně aby mu sebeláska nestrojila úklady. Tak se leckdo snaží o různé pouze vnějškové projevy svatosti. Milerád by se učinil sám pro sebe ušlechtilým, čistým, velkým a dokonalým. Nebezpečné zmatení! Dokonalý je právě ten, kdo o tom nic neříká, ani své úsilí o dokonalost velkohubě nevytrubuje jako trubadúr. Jen prostě plní vůli Boží, jak ji nachází a kde ji nachází. Nesnaží se stále pídit po tom, zda se jeho stavu už říká anebo smí říkat dokonalost.

Přehnaná sebeláska dokáže docela zkřivit zrcadlo tvého života. Může učinit i duši farizejskou. Tak se bude okázale přičiňovat o vnější projev a vidět v tom podstatné, a přitom to hlavní docela zanedbávat. Tak se dokonce i u osoby s duchovním záběrem zvrhne celá její dokonalost ve zdůrazňování jejího stavu, zvláštního oděvu nebo jeho částí, aby se všechno nosilo podle předpisu, a odkládá se jen to hlavní, totiž láska. Sebelásce se zatraceně líbí vynikat nad jiné spíše touto okázalou věrností a předváděnou přesností než láskou, která chce oběti.

Jiného zase svede falešná sebeláska, totiž jeho strojená ledabylost k zanedbávání oněch vnějších způsobů. Načež si libuje v tom, že vůbec nedbá na žádné způsoby. Počíná si jako divoch a ještě zpívá oslavné písně o tom, jak je úžasné být barbarem. Nakonec tomu začne sám věřit a cítí se být od slušných způsobů dokonale „osvobozen“. To je pořád jenom vystupňovaná sebeláska. Takové se nelíbí žádný řád, ani přesnost. Raději si libuje v mlhavé romantice Parcifala či Lancelota, Tristana a Isoldy, než v pracné věrnosti.

Další cítí odpor k veřejnosti. Nejspíš si myslí, že dokonalost je v úniku před světem. Domnívá se, že jedná dobře a lépe než ti, kdo se stále jen někde pachtí. Anebo není shnilý, a má naopak přičinlivou povahu a podnikavost. Potom ho sebeláska svádí zase k tomu, aby šel za tím, co vyhovuje jeho nezdrženlivé povaze i tehdy, když se od něho žádá usebranost, klid k načerpání nových sil u nohou Páně.

Sebeláska se dovede přiodívat náramně svůdně. Jednou do roucha horlivosti, jindy usebranosti, útěku ze světa a sebezáporu, přesnosti, statečnosti, ba i upřímnosti. Každá povaha je jí nějak ohrožena, aby totiž člověk svou povahou a jejími sklony nehledal jen sebe a jednostranně nepřehnal sklony své povahy. Právě jednostrannost je známkou sebelásky odpoutané od řádu, jaký je vlastní samotné přirozenosti každého z nás.

Co si s tím počít?

Zkus najít svou hlavní chybu a pokus se ji zvládnout! Tak odhalíš podobu své sebelásky, kterou se projevuje tvá hlavní chyba, že se neovládáš, nýbrž jen změkčile dopřáváš volnost sebelásce, a ještě tomu povýšenecky říkáš přirozené lidské právo nebo dokonce to opovážlivě nazýváš hlasem shůry. Zkus bojovat statečně a vytrvale a s otevřeným hledím, s jasným a upřímným pohledem na sebe! Jen tehdy, když se bude umenšovat tvá nezdravě rozbujelá sebeláska, poroste v tobě láska a naopak!

Zkrátka - komu se nelení, tomu se zelení.

Kdo se chce zbavit lenosti k vyššímu životu, ať nečeká, že ji zdolá jen svými silami, ani že to za něho udělají nějaké přírodní síly, jako

měl kouzelný nápoj lásky opojit Tristana. Opakem takové lenosti je čilý vnitřní život. Pochází ze zdroje všeho vznešeného. Není však všechno zlato, co se třpytí. Často se i člověk jinak dobré vůle mylí a považuje za lenost jakékoli obtíže při svém vyšším životě. Není ani leností cítit tyto obtíže a zápasit s nimi. Jako nehřeší, kdo nesvolil k pokušení, tak nehřeší, kdo potírá těžkosti, překážky a obtíže ve svém životě.

Kdo se poctivě snaží zlomit odpor toho nižšího v sobě a dívat se na všechno z nadhledu, jistě netrpí duchovní leností.

Pravá duchovní lenost má jiné příznaky a také se léčí jinak, než prostý, přirozený odpor k námaze, k oběti.

Začátek duchovní lenosti je podivný druh netrpělivosti. Někdo se rozhodne najet ve svém životě na hlubinu a najednou vidí na všech stranách překážky. Představoval si takový život snazší. Kromě toho zapomíná, že má stále obracet své zraky vzhůru. Nezapomínej na toto dvojí, když chceš překonat svou nechuť k boji. Když chceš zvítězit, bojuj do posledního dechu sám se sebou i se svým okolím. K vyššímu životu nevede široká a pohodlná cesta nížinami. Je to úzká horská cesta. Přesto není neschůdná. Prospívá ti, protože tě posiluje. Bohatý vnitřní život je obtížný, ba vyloučený pro toho, kdo zapomíná na vyšší pomoc. Takový pak jistě dříve nebo později složí zbraně.

Jádrem duchovní lenosti je přehnaná sebeláska. Někdo miluje sám sebe víc, než je zdrávo. Sice špatně, takže by to ani neměl nazývat láskou, nýbrž změkčilostí, když slabošsky dává přednost sobě před silným. Jako bych mu jako Dárce všech darů a přibližování se ke Mně nestál za ten boj. Proto Mě dost nemiluje. Proto se léká překážek. Proto se vyhýbá za každou cenu obětí. Stojí to za pokus znovu a znovu prosit o rozhojnění víry, povzbuzení naděje, rozmnožení lásky, abys poznal, kdo jsi ty, a kdo jsem, který jsem.

Kdokoli cítíš, že jsi tak chladný vůči Mně, pokus se představit si Mou dobrotu. Srovnej s ní to, za čím se tolik pachtíš. Stojí to fakt za to? Odpovídá to vážně tvé důstojnosti honit se tolik za věcmi světa, dávat se do služeb různým svým výtvorům a modlám, zatímco v otcovském domě smíš a máš být Mým jednorozeným a vyvoleným dítětem?

Zdrojem duchovní lenosti v pravém slova smyslu je ponoření se do tvorů. Kdo se utápí v tvorech, vede hořký boj. Oběť je mu nesnesitelná. Den ode dne se Mi víc a více odcizuje. Zvolna se dává přemáhat vlastní nechutí ba nakonec i odporem vůči Mně. Pokus se podívat drobnohledem rozumu a především světlem víry na sebe, tvora, pohlédnout na sebe. Jak jsi sám od sebe omezený a konečný!

Jak všechnu krásu a dokonalost, kterou máš, máš jen vypůjčenou! Pak se s tím vším budeš snáze loučit a snáze se odhodláš vydat se odvážně na cestu vzhůru.

Váháš? Dej pozor! Kde začíná pýcha, nadutost a ješitnost, tam nastupují tvoje hračky.

Někdo tvrdí, že není nad to, pořádně se vyspat před každým bojem. Spánkem se ti obnoví síly, ale pořád zůstávají jenom lidskými silami. Chceš-li překročit svůj stín, přijď a předlož Mi na kolenou svůj kříž.

Ještě se nazítrí ráno ani pořádně neprobudil, a už cítil, jak objímá kříž v chrámě v Palencii, a hned si uvědomil, že se mu v noci celá ta nejasnost pěkně srovnala v hlavě, a že si vypracoval plán, na jaký by mohl být pyšný i Richard Lví srdce.

Načež Mi blahorečil, že se zjevují maličkým. Rozhodně se skrývám tomu, kdo se chce zmocnit nejhlubších tajemství jen proto, aby se vyprostil ze své nicoty a bídy. Slaboch prožívá svou malost jako nespravedlivou křivdu. Papouškuje cosi o svém samospasitelném ego. Proto sentimentálně zpívá o Mně jako bych se snad rozplynul v okolní přírodě. Jeho poměr k vyšším věcem je nezávazný. Pohodlný. Z Mé radostné zvěsti si vybere několik útržků, které jsou levné právě svým vytržením z krvavě vážné celoživotní souvislosti. Neváhá se postavit zády k těm, kdo se je snaží povznést z jejich zamřížovaného duchovního života, odtrženého od života s ostatními a spolu s nimi pro ty nejušlechtilejší věci. V jádru je to světák, který si kvůli zpestření všedního dne bere z učení víry dekoraci a ze Mě jako svého Pána si dělá lokaje a trubadúra své změkčilosti. Proto jsou jeho vnitřní zážitky často iluzí, směšnou hrou. A že přitom vysílá libé úsměvy a cukrové pohledy chvíli na Mne, přibitého také kvůli němu na kříž, chvíli na Madonu, chvíli na nějakou smutnou hradní paní, strádající za nepřítomnosti manžela, bojujícího v křížáckém vojsku za osvobození Jeruzaléma, to už patří k režii falešné lásky, o níž zpívají mnozí trubadúři. Vedle těchto zasněných pěvců, opojených hříšnou láskou a silným vínem, ti stačí sledovat Dionýsia Areopagitu, který krutě procítuje svou vzdálenost ode Mne, nesmírného, velebného Hosta a odhodlaným hrdinstvím v sobě křížuje všechno, co se Mi nelíbí. Celou svou bytostí zakouší, že právě Moje vznešená přítomnost je to jediné potřebné. Kvůli tomu opouští všechno ostatní, aby sloužil Mně jedinému. Dychtivě očekává Moje osobní oslovení a prosí o ně. Přitom ovšem nalézá i sebe očištěného a povzneseného.

Falešný hledač pravdy hledá sebe a říká tomu hledání Mne.

Nakonec ovšem nenajde ani sebe, a Mne už vůbec. Takováhle mystika představuje kaši, ve které jsou posekány a smíchány zbytky všeho z minulých dnů, všechno, co kdo našel ve své duchovní špižárně. Výsledná kaše se ovšem musí vydatně okořenit paprikou a podlít vínem, aby se vůbec dala požívat. Po této krmi nemají falešní hledači pravdy ani chuť ani náladu prožívat pravou, pokornou a hrdinnou důvěrnost se Mnou jako nebeským Hostem, velkým a důvěrným Přítelem, Bratrem. A přitom je to celé tak prosté, výživné a vznešené! Jenže kdo uvázne na výživě z hrozinek vybraných z vánočky a obírá se jen svými hračkami, tomu není pomoci.

Kdyby sis představoval nadšence, který chce v Palencii vyniknout jako neohrožený bojovník, požívající vážnosti ostatních, třeba násilnou štvanicí na býka, který nakonec v aréně podlehne krvavé smrti, byl bys na hony daleko od mládence z Caleruegy, jakož i celé jeho rodiny. Šlechtný rytíř je povznesen nad každou hrubou zábavu, a tím spíš nad hru, jaká se hodlá vybíjet na němé tváři. Takle krutá zábava na úkor trpícího zvířete ve Španělsku pochází od násilných Maurů a pravý rytíř tím pohrdá.

Brána chrámu v Palencii nebyla zamčena. Jindy by ho to možná překvapilo. Dnes večer neměl pochopení pro maličkosti. Vešel, usedl a čekal. Stmívalo se. Seděl, ponořen v radostném velebení.

Byl to takový ten stav duše, v němž člověk snadno ztrácí pojem o čase i prostoru. Neměl vůbec tušení, jak dlouho seděl v chrámě už úplně temném, když si uvědomil, že zde není sám. Oči měl přivřené. Pojednou uvědomil si, že kdokoli se v tomto příbytku pohybuje v úplné tmě, jistě zamýšlí něco úžasného. Jasně se schylovalo k tomu, že bude potěšen.

Sametová tma se rozlévala po věcech, až se stíraly jejich obrysy. Lavice se rozhoupaly a tiše odcházely do temnoty. Jen knot olejové lampy u oltáře neúnavně vysílal své znamení, které tma marně snažila pohltit. Zdálo se, že ho ten mihotavě nenápadný, ale trvanlivý úkaz nejenom neopustí, ale dokonce zasáhne, pohltí a stráví. Už-úž se v něm zabydloval, když se sám docela ztrácel.

Vzpomeň si, že v sobě chováš Můj obraz podle Mé podoby. Takle podobnost pochází z Mé mysli. Zde je tvůj dokonalý vzor. Zdejší podobnost nekonečně převyšuje podobnost v tobě. Ve Mně jsem to sám, pokud se ti mohu sdělit. I kdybys Můj obraz v sobě pozbyl hříchem, pokaždé budeš směřovat k Mé podobě, protože takhle napřimeného ke Mně tě stvořuji. Taková je cesta řeckých filozofů, netušících zhola nic o Mně, a tím méně cokoli o tom, že jsou Mými obrazy, a přesto ke Mně tápavě a potácivě směřují jako ke své

neujasněné podobě. Mají ke Mně vzdálený přístup. V této podobnosti kladu základ k novému životu, vyššímu než najdeš v přírodě a třeba i ve psu, třebaže v té podobě vnukám tvé máti, vznešené paní Janě z Azy jasnozřivé poznání. Tvůj život je živá podstata. Zahnuje nositele tvého života, tvé živé činnosti a celého tvého životního pohybu.

Jako tvůj věčný Bratr a Spasitel nesu toto označení, ale ne kvůli jeho podobě. Podobnost je u Mne totožností. Tobě vtiskuji tuto podobnost do nižší stvořené přirozenosti. Proto je to podobnost obdobná podle přiměřenosti, jakou má tvoje přirozenost vůči Mé vyšší přirozenosti. Přesto jde o podobnost v něčem, co je Mi vlastní. Uschopňuji tě v duchovní stránce k účasti na mém životě poznání a lásky.

Osvojuješ si filozofii a pak Mne samého? Jen tak dál! Prostřednictvím stvoření tě poučuji, dávám ti vědění, a radím a napřimuji tě k sobě jako k svému cíli, aby ses vracel ke Mně jako k první příčině všeho bytí.

Dopřávám ti účast na mém bytí, zatímco sám jsem, který jsem. Není nic tak odlišného jako to, co je mezi tebou a Mnou. Přitom však není nic tak podobného mezi tebou a Mnou. Prozřetelně stanovuji všemu přiměřený cíl. Přiměřeným cílem tebe jako rozumného tvora je věčný život. Počátek se shoduje s cílem. Počátek působím ze sebe, který jsem svrchované dobro. Vlastností dobra je, že se sdílí. Tvůj cíl je moje dosažení. Proto je tvé srdce nepokojné, dokud nespočine ve Mně.

Poté, co vycházíš ode Mne a jsi uzamčen do časoprostoru světa, toužíš v duchovním životě své duše po Mně. Nepatříš světu, a tak se mi podobáš. Podobnost se Mnou se má uplatnit v celém stylu tvého života.

Můj obraz v tobě k mé podobě se projevuje rozmanitým způsobem. Předně, když máš přirozenou možnost poznávat a milovat mě, je to dáno tvou myslí, ve vyšší stránce tvé duše, a to máš společné s ostatními lidmi. Dále, když mě miluješ a poznáváš, i když nedokonale, přiměřeně pozemskému životu. Konečně je tu dokonalá podobnost, dokonalé poznání a láska ke mně, která se naplňuje ve slávě a v přímém nazírání na Mne, tvého Bratra, přibitého na kříži.

Tvůj vnitřní život ve světě se projevuje druhým způsobem. Tak se snaž odpoutat a zbavit závislosti na všem, co je mi cizí. Vynasnaž se spojit s naším společným Otcem prostřednictvím Mne jako svého Bratra.

Zastav se a nastol rovnováhu v životě. Jak? Chovej se stejně ve

všem a ke všem! Nehledej na světě žádné zvláštní potěšení. Netěš se a ani se netrap z jedné věci víc než z jiné. Uved' svůj život do rovnováhy, aby v tobě převládla jedna jediná pohnutka. Pohnutka? A která by to měla být? Oslavit Mne jako svého Otce i Bratra na každém kroku, dokonce i když zakopneš. Sotva okusíš života ducha, stává se ti tato pohnutka nezbytná a radostná. Přízemní pohnutka se ti však zhnusí. A to všechno proto, že poznáváš ve Mně prapůvodce a prapříčinu svého ožívání. Takové oživení tě jaksepatří naplňuje. Odlož kvůli Mně vše, co pokládáš za skvělé pro sebe. Teprve potom tě uvedu do všeho. Odstup od všeho, co je vnější. Otevřu ti vnitřek. Nemáš to jen ze sebe. Základem je Moje blízkost. Tvoje mysl nabývá podobnosti s naším moudrým Otcem především chápavostí. Jsem chápající svébytnost. Chápat přece znamená ve tvém vyjádření něco vznešenějšího a vyššího než pouhá bytostná svébytnost. K tomu, abys mohl chápat, potřebuješ napřed vůbec být. Opusť všechno tak, že se odpoutáš v jádru svého guzmánství, protože tohle je nutné na každém stupni tvého vnitřního života.

Neviditelné ruce ho pak obejmuly, aby mu dopřály účast na tajemství. Tak se v něm líhnul nový život. Tajemná stvořená účast, nicméně skutečná! Nevýslovné povznesení k vyššímu životu. Zakoušíš to při křtu, protože bez narození z vody a Ducha, nemůžeš vejít do hájemství věčné lásky, ani se nestaneš potomkem Krále.

Z nové přirozenosti pocházejí tvé schopnosti a činnost, přiměřené věčnému Oci i Synu i Duchu naší vzájemné lásky ve tvém srdci. Dokážeš Mě poznávat i milovat tak, jak tě sám poznávám a miluji. A už je zde nadpřirozené poznání vírou, nadpřirozené povznesení ke Mně nadějí a nadpřirozené spočinutí ve Mně láskou, a pak i další vlité ctnosti. Tohle není jen nějaký vnější přídavek, který by znamenal jen Mou přízeň vůči tobě. Sám od sebe nejsi schopen vykročit za obrysy svého profilu, ani překročit svůj stín. Stačí jen trošku, trošinku, a sám ti pomohu. Najdu tvou duši připravenou. Sleduj, jak rozlévám svou účast v sobě jako vyzařuje slunce v čistém a jasném vzduchu a nechci upustit od této své působivosti. Vykonám v tvé duši velké dílo.

Aspoň vidíš, že věda je povzbuzující. Jenže tvé hloubavé myslí, prahnoucí po Mé Pravdě, to nemůže stačit. Proto se naplno oddej vznešené vědě o Mé svrchované Pravdě. Pochopíš ji, až uvedeš smyslné tělo do područí ducha, až se pocvičíš v důsledném sebezapomenutí.

A proč by ne? Když se Můj Předchůdce Jan dokázal vzdát každého opojného nápoje a živit se medem divokých včel a kobyilkami, proč ne ty?.

Ale proč? Pro osvobození se k lepšímu osvojení si Mé svrchované Pravdy, která je současně tvoje životní cesta.

Kdybyste si při náhodném setkání na palencijské ulici řekli: To se mu chodí s hlavou v oblacích, když má pořád nějaké to zjevení shůry, a když každý měsíc přijíždí z rodné Caleruegy nějaký ten posel s měšcem zlatáků, tak by vám to rychle zamrzlo pod rampouchem, kterému jste nedávno říkali nos. Jako byste si oblékli košili přes kabát a pak navlékali ponožky na obuté boty.

No, a kdo ho tedy v tom bohumilém úsilí podpoří?

Není pochyb o tom, že měšec zlatáků, který se pravidelně dostavuje z rodné Caleruegy na katedrální školu, pokaždé roztáhne úsměv na tváři palencijského biskupa. I kuchařka při katedrále si spokojeně zamne ruce, když přijíždí povoz od starostlivého tatíka Felixe s nákladem ovcí, oliv a měchů vína.

Palencie není jen vznosná katedrála, elegantní ulice, šlechtické domy a honosné slavnosti církevního roku.

Ještě se ani dost nezačte do pergamenů, vázaných v drahocenné kůži, jak na ně krasopisně přepsal strejda z Gumiel Izanu Písmo svaté, Augustinova díla a ještě mnohé další knihy, a hned vidí, co doma neviděl, a slyší, co doma neslyšel.

Není hlad jako hlad. Když to podstupuješ dobrovolně, aby se ti lépe prožívalo to, co cítil Jan Křtitel na poušti, a líp zažils skutečnost, že lišky mají svá doupata, ale tvůj Bratr a Spasitel že nemá, kam by hlavu složil, je to tvoje věc. Možná uslyšíš, jak ti v břiše hraje basa s fagotem, třeba se ti oči rozšilhají, anebo se ti snad zaostří vidění a zbystří sluch, ale pak je tu ještě něco jiného.

Ulicemi přecházejí bezradní lidé. Potácejí se z místa na místo a přecházejí od ničeho k ničemu. Že by pořád slavili slunovrat a přebrali znovu vína? Nosy zašpičatělé jako maurské kopí tě málem propichují, kdykoli ukousneš nové sousto chleba či koláče. Kolem tebe zní bečení ovcí, hýkání oslů a mečení koz, ale kam se poděli? Už dávno odputovaly na rožeň. Sem tam se po nich někde válejí olízané kosti. Není to žádná halucinace ani fata morgana, jen rozčílený pokřik zanedbaných žaludků.

Desítky soustředěných očí tě sledují a doprovázejí bedlivým pohledem, kdykoli ukousneš další sousto. Je to div, že na tebe nikdo neskočí. Zrovna za rohem se několik pobudů porvalo do krve o kousek mastné kůže z krávy. Vyhlíželi jako divoce se zmítající chuchvalec upocených hadrů a chlupů.

Do toho zaznívá kodrcání smutečních kár, naložených tím, co ještě před chvílí znělo tak hrdě.

Ze sklepů vybleskují zvědavé oči. Přiblíž se jim, a vynoří se před

tebou zástup malých rozčuchaných dvouožcům s převislými bříšky plnými vody, špinavých až po uši. Kdo si troufne podat kousek koláče těm otrhancům, v mžiku má před sebou přerostlou juku se spoustou zašpicatělých listů. Potom jedna z větví to sousto chňapne a je v prachu. A juka s desítkami rukou se před očima rozpadá.

Možná si to mládenec uvědomil, možná však, že docela podvědomě nasadil výraz obchodníka s citrony, který se snaží demonstrovat skvělé účinky svého zboží. Mimoděk to činil tak přesvědčivě, že mu vrazily do očí dokonce i slzy. Vypadal, že na něm vydělá už jenom hrobař. Pak se mu ale rozzářily oči.

Máš odvalu si to zopakovat? Proč? Chtivé oči těkají z místa na místo a marně hledají, kde by se zastavily. Další sousto, sladkost – lidská juka s tolika nastavenými rukama, ale najednou jsou tady zářivé dětské oči plné vděčnosti a milého očekávání. Potom už neváháš.

Drahocenné rukopisy, pergameny, knihy dostávají nohy. Ochotná ruka Žida po nich hbitě chmatne, překládá z ruky do ruky, obzírá bystrým okem, aby posléze vypustila z váčku jednu zlatou minci za druhou. Police na rukopisy drasticky hyne na úbytě. Šatník povážlivě vyhubl. Zato jsou tu peníze pro hladové a nemocné. A tvář mládence se rozjasňuje jako vycházející sluníčko.

Jak to můžeš dopustit, chlapče? Copak je ti jedno, co z tebe bude?

Chtěl bys, abych se krmil pergameny, zatímco lidé umírají hladem?

Copak můžeš studovat, když nemáš knihy?

Kráva a vůl mají knihy, a přece jim to není nic platné.

Rázem už nebyl sám. Najednou má za sebou zástupy dalších a dalších pomocných rukou.

Zázrak!

Spěchá do chrámu, objímá kříž a pláče radostí a dojetím.

Jenže nárek a pláč lidí pořád není u konce.

Tady máš. Vezmi si. Najez se. Dej i svému maličkému.

Změřila si ho, jako by mu málem chtěla vzít míru na hrob. Potom jako by rázem zapomněla jeho křestní jméno, které už dobře znala. Najednou mu začala říkat příjmením - Guzmáne, Guzmáne. Poklepávala si významně prstem do hlavy. Vyhlížela odhodlaně jako španělská plachetnice s rozvinutými plachtami.

Už-už se chtěl nadechnout, aby vydal svědectví o zásluhách předků a neposkvřněnosti rodného jména, a aby nemlčel podle vzoru apoštola Pavla, ať vhod či nevhod, ale zarazila ho jako vidličku do jitrnice.

Prudce se zlomila jako nalomená třtina pod náporem polední brízy

a propukla v pláč a nárek. Kolemjdoucí shovívavě pokyvovali hlavami, takže vyhlíželi jako přerostlé smuteční vrby. Čas od času pokrčily vrby bezradně rameny a zase pokyvovaly rál rameny. Když uviděl před sebou hořekující zlomený květ, jak na vlně žalu odplývala pekelná drzost, již tak odsuzoval, srdce mu nad ní usedalo.

Říkáte Maurové?

Maurské zajatectví je jedna z útrap jeho rodného Španělska, drásavější než hlad. Kdekdo sní o odvetě, ať je to tvrdý sedlák, otrlý pastevec nebo hrdý šlechtic. V prostředí, kde všichni s uspokojením naslouchají zvěstem o počtu pobitých mohamedánů a utřatých hlavách, je nemyslitelné dát najevo lítost a soucit s poraženými.

Ano, jediný syn. – A ten musliman, u něhož vězí můj syn v zajetí, ho propustí za výkupné. Jenže jsem chudá jako kostelní myš.

Čím víc dumal mládenec o těchto hrozných věcech a bral si je k srdci víc než cokoli jiného, nabýval snad vzezření proroka Mohameda na útěku z Mekky do Medíny. Obličej se mu dloužil, takže se zdálo, že mu brada klesla až někam mezi kolena. Čelist mu poklesávala jako koni stíženému nákolenicí, když kouká přes nezdolnou překážku.

Oči měl matné a skelné. Už-už měl na krajíčku, když mu najednou v očích zablesklo. Lidé říkají: Kuj železo, dokud je žhavé! Někdy se ovšem dostanete do takových okolností, že se zdá, že opravdu není co kovat, a přece je třeba kovat – hlavní je, že tam je něco žhavého, totiž někdo zanícený a nažhavený jako planoucí výheň Boží lásky, i kdyby to bylo jenom jedno jediné slabé srdce, ale přece planoucí a horoucí láskou.

Kde najdu toho ukrutného Maura? Nabízím se mu sám na výměnu za jeho zajatce!

Ani netušíš, jak tajemných pohnutek jednoho dětství a mládí se právě dotýkáš. Kdo dokáže vytušit, jak strašně zraněné je takové srdce od nejtělejšího dětství? Citlivá obrazotvornost? Nebo se na té duši hrozně podepisují barvité příběhy, vypravované doma s děsivou jímavostí? Ostatní vrstevníci tu prodělávají ve stejném věku podobnou zkoušku. Jenže z ní vycházejí se zatvrzelými srdci a s pěstmi zatnutými jako hroudy zaschlé horniny na pohoří Sierra Guadarrana. Nevídáno – neslýcháno - tak bezbranně nastavovat křehké srdce a nechávat se unášet vyšší pohnutkou k soucitu. Kdesi se tady rozehrává vznešená píseň lásky v srdci.

Ta slova letí od úst k ústům.

Ustrašená paní Jana s očima navrch vyhlížela jako nalomená třtina a vyhasínající knot: Co jsi nám to synáčku, provedl! - Copak jste

nevěděli, že - , načež zmlkl jako když utne. I méně chápavý člověk než on by si všiml, že maminka neprojevuje příslušné nadšení. Zdálo se, že mu uvízl v krku knedlík. Rád by promluvil, ale bál se, že kdyby se o to pokusil, vyšlo by z toho koktání. A muž si při takové příležitosti, jako je tahle, nepřeje prozradit koktáním skutečnost, že není naprosto v pohodě a nad věcí a úplně bezstarostný.

Konečně se to dostává až k adresátovi.

Prosím!?, vyhrkl zběsilý musliman, shlížející doposud jako velký Abdarrahmán III. na koni krátce po dobytí Toleda. Nyní však třeštil oči a na čele mu tuhla arabeska nové vrásky. Ztuhl jako rusalka překvapená při koupeli. Mračil se tak, že se zdálo, že našel na klíně hada. V nitru hrdého muže se odehrával mocný převrat. Neprojevil se však náhlou příhodou střevní, nýbrž srdeční. Navenek se zračil pokleslou čelistí a vyvalenýma očima, v nichž zřetelně vycházela hrůza.

Když je slovo „Prosím“ napsáno na vytištěné stránce, nedává pražádný důvod k vyděšenému pohledu ani k rychlému lapání po dechu. Vypadá jako příjemné a neškodné slovo. Když je však slyšíte vyslovit pronikavým, skřípavým, vzdorovitým hlasem muže s vystrčenou bradou a s palci zasunutými v průramcích vesty, pak působí zdaleka jinak. Vyletělo ze rtů povýšence jako střela a umlčelo každého na potkání, takže jen zalapal po dechu. Jeho pocity velice připomínaly pocity, které by se zmocnily lva, kdyby se koza na jeho jídelním lístku znenadání obrátila a kousla ho do nohy. Vzápětí mu unikl pronikavý výkřik. Jeho obličej nabyl barvy tmavě červeného barviva. V těchto žírných dnech středního věku vypadal vždy spíš jako poslední Umajjovec Hišám III., kterému se po léta dobře dařilo při výtečné španělské krmi a hmotném blahobytu, a najednou - ve strastiplném roce 1031 - se proti své vůli vzdává trůnu. Posléze nabyl vzezření bojovného Almanzora, když se ho zmocňovaly mrákoty a přitom ho navíc popichoval křesťanský pes, který se mu stal osudným.

Psychologicky nadaný svědek, který by stál opodál, by v tomto okamžiku zaslechl slabé zasténání. To muslimovo svědomí se hroutilo pod nečekaným bočním útokem. Tvářil se a vyjadřoval, jako kdyby ho osud bacil přímo na solar, a on pro to nedovedl najít zdůvodnění ani v jediné sůře posvátné knihy Korán.

Taková šlechtnost!

Hrdý musliman se nedal zahanbit nabídkou velkomyslné šlechtnosti křesťana. Přepadly ho výčitky jako výpad pouštní zmije. Připadal si jako stráž, která usnula na hlídce a tak způsobila,

že kolem ní v noci proplížil nepřítel. Ochotně a bez náhrady propustil zajatého syna na svobodu. A co víc! Sám ochotně přijímá křest svatý a vyznává Krista. Stále opakuje:

Víra, jež tak má hrdinské vyznavače a chová v sobě tolik blížeňské lásky, je božská a nepochybně pravá!

Maminko!

Synáčku!

Zázrak! Žasne a spěchá mládenec ke svatostánku: - Musím tě, můj Pane, neustále chválit za tvou moudrost i za to, že obměkčil zatvrzelé srdce muslima a přivodil takový obrat. Bože, jaký jsi kavalír! Nedáš se zahanbit žádnou naší šlechtností. Díky tobě za to, žeš mne, venkovského jelimánka, pohnul k takové šlechtnosti.

Není pochyb o tom, že ohrožení a nebezpečí bystrí intelekt. Staří Guzmánovci, s výjimkou paní Jany, podobně jako učitelé ve škole, kteří s ním přicházeli do styku téměř výlučně v době, kdy se jeho duše připravovala nebo odpočívala, by ho patrně zařadili mezi méně vynikající svěřence. Kdyby ho viděli později v kritické situaci, ukazovali by na něho s hrdostí. A jako nestranní a spravedliví svědkové by spěšně uznali, že hrubě podcenili jeho duchapřítomnost a podnětnost. Jedině paní Jana poznávala od počátku, jak se věci s jejím synem skutečně mají, ale to neměla sama ze sebe. Tak je s každým. Musíš být vyveden do vzdálené ciziny a opustit starý rodný kraj. Toho se musíš vzdát, i když máš rozkošné vzpomínky na dětství, na trávník, kde sis hrával jako capart, a miluješ každý kámen z tohoto místa, kde se utvářel tvůj vztah k lidem.

Cestujete-li Palencií na podzim, spatříte na stromech tu a tam nějaké paběrky po sklizni. Hloubavý pozorovatel však pozná i z těch nepatrných zbytků, jaké má před sebou stromy.

KOMU SE CHCE NA POUŠŤ

Sluneční záře, volající všechny poctivě smýšlející lidi do ulic, aby užívali povzbudivého tepla, se vlila do oken ložnice biskupství v Palencii. Jakkoliv biskup zpravidla vítal sluneční svit, tentokráte mu nepřinášel radost. Jak by ne - po probdělé noci. S obličejem staženým, v noční košili seděl na lůžku a nevidomě zíral před sebe. Patřil v Palencii k lidem s nejdelším vedením a měl oči jako dvě hnědé tůně potažené tenkou vrstvou pěny, ale přesto dělal, co mohl, aby na svět pohlížel ostře.

Jeho postup z ložnice do předních sálů rezidence poněkud připomínal vyčerpaného běžce dobíhajícího do cílové pásky v závěru neobvykle náročného maratónu. Vlasy měl rozčuchané, obličej umouněný od prachu a horka a jeho nohy si počínaly natolik nezávisle na těle, že to vypadalo, jako by se pohyboval zároveň několika směry. Při pohledu na něj by nepředpojatý pozorovatel nutně pocítil alespoň záchvěv lítosti nad touto troskou.

Vytáhl zátku, pořádně si loknul. Po krátké chvíli, kdy se mu protočily panenky, vzhlédl, jako by do něj udeřil hrom. Zdálo se, že se mu trochu ulevilo. Stažené rysy se uvolnily, podařilo se mu sundat ruku z temene hlavy, kam ji položil, aby mu neupadla.

Dneska je den svěcení bohoslovců. Jaksepatří okázalá slavnost! Pro duchovního ovšem vyčerpávající, aspoň v tomto případě. Vypadal jako nakynuté těsto, které si pekař právě připravil k hnětení. Velmi pozvolna, jako lovec perlorodek ze dna moře, poněáhu zvedal kus po kuse svého slavnostního oblečení a navlékal je na sebe. S každým dalším dílem nabýval víc a více výrazu pastýře, který se chystá vypeskovat neposlušné jehně. Sál si

s přísnou tváří přední zub, což byl jeho nepříjemný zvyk, když měl karatelskou náladu.

Když asi o hodinku později sestoupil se schodů, byl už ve znamenitém rozmaru. Noc byla zlá, ale jítro bylo nadějně. Už představa hostiny s novokněži a jejich rodinami! Pohled na tabuli se snídání byl vyvrcholením jeho radosti. Po dlouhou dobu nevnímal nic jiného. Teprve když se vejce, sýr, maso, ovoce, a zástupy sladkostí vydaly správným směrem, podporujícím spokojené mručení hlavy diecéze, podlehla tato prvnímu impulsu a rozhlédla se kolem sebe,

Hosté čekají v předpokoji.

Dneska není žádná audience!

Je tu velkomožný pan Felix Guzmán s chotí a jejím bratrem, a pak i ostatní rodiče a příbuzní bohoslovců.

Teprve zmínka o vozech s dary zastavila nepříznivé vrtění hlavy, a ozvalo se Hmrrr..., jako ozvěna zažehnaného hladu a strádání.

Biskupský prsten zaznamenal několik navlhklých pomlaskání, aby se mohl vrátit k obvyklé nečinnosti.

Moralista, sledující strádání excelence v tomto slzavém údolí, by si úzkoprse pomyslel, že tahle hodnost biskupa s výsadou značných pozemských statků a s dobrým zažíváním je dvojsečná věc.

Také chrámová kaple byla už dávno zaplavena září slunce, aby se začala prohřívat, nicméně chrámový krucifix už dávno zaznamenával podobné změny, nikoli však osluněním. Přičiňoval se o tom známý mládenec. V noci se vůbec nedostal na lůžko. Přivyklý studenému a tvrdému odchovu, tisknul se k dřevu, až se zdálo, že z něj hodlá něco ždímat nebo lisovat.

Třebaže takové počínání zdaleka nebylo u něho neobvyklé, přesto bych zde doporučil trochu pozornosti.

Tady totiž nastává jeho rozhodující chvíle. Netrvalo to dlouho. Tvrdá látka kříže zvlhla, obměkčila se a stala se poddajnější. Přitom se setřely jeho ostré obrysy a hrany. Najednou nebylo možno poznat, kde končí zalomená kolena a oblá záda, propadlé břicho a pevně sevřené ruce, a kde začínají plynulá léta otesaného kmene.

Jen tři roky působím v tvém chatrném těle veřejně, totiž po třicítce života v jednom zapadákově, a ještě po čtyřicet dní vězím v naprosté samotě uprostřed modliteb a odříkání. Tak jdu před tebou, kdo se Mi chceš přiblížit. Tak ti proměňuji samotou a ústraní a celý skrytý život a doporučuji to jako nejúčinnější přípravu na veřejný život.

Takto nejraději, v ústraní, mluvím se sebou jako s tvým Bratrem i Otcem. Mohu tak mluvit sám v sobě, ale chci ti dát příklad. Potřebuješ samotou, aby ses co Mi nejvíc a nejdůvěrněji přiblížil a co

nejvíce Mi porozuměl a sžil se se Mnou. Ztiš se! Jinak Mi neporozumíš, ani neuslyšíš Můj hlas, ani se neutvrdíš v Mé lásce. Nejde jen o to nalézt samotu pouště jako místo v okolním prostředí, kde bys objevil ticho od okolních hlasů a rušivých vlivů. Hledej samotu ve svém srdci, až dosáhneš útlumu od hlasu svých myšlenek, od výkřiků svých vzpomínek, pocitů i různých tužeb a pudů, kde si vytvoříš a udržíš atmosféru pokoje. Jedině v tomto záchvatu oněmělého ticha ti dám zaslechnout Můj hlas. Jen si srovnej, co ti může říci svět, ba co ty sám můžeš vypovědět o sobě, a co ti mohu o všem říci sám jako tvůj Bratr a Otec v nebi. Zaříd' se podle toho! Vykroč na cestu k dokonalosti! Opusť svět i sebe sama! Přestaň se vracet do světa a k sobě pod tisícerými záminkami! Raději použij této svobody. Pak ti dám zakusit důvěrnější a osobní setkání se Mnou v nekonečnu.

Náhodný příchozí si prohlížel jako podivného skrčence srůstajícího s krucifixem, aby na něj pak dělal zkormoucené pohledy, až vyhlížel jako úplné zatmění slunce.

Nekoukej ani doleva, ani doprava, jen se uč vděčnosti za to, že tě vytrhují ze světa, z hluku a shonu, že ti otevírám dveře do Mé důvěrnosti, že tajemně uspořádávám celý tvůj život tak, aby ti všechno svědčilo o Mně. Postav si hradby a příkopy kolem a udržuj prostředí ticha v hradu svého srdce. Uvidíš. Stane se ti místem a stavem dokonalé usebranosti. Rád se sem vracěj. Když z ní pak budeš navíc moci ještě něco vynášet do okolního světa, pak Mi za to vše vzdávej díky.

Kde je tvé srdce, tam je i tvůj poklad... Dobrý námět k zamyšlení. Když jsi rád duchovně usebraný a prožíváš stav nerušené samoty se Mnou, vyhledáváš také samotu jako místo v okolí. Naopak, uprostřed nejušnější ulice a ve víru všedního snadno nacházíš samotu pro důvěrnou rozmluvu se Mnou.

Jak vidíš, zdaleka ne každý má rád samotu. Někdo je víc než dost družný. Pro něho je samota utrpením, aspoň zpočátku. Sotva se naučí naplňovat svou samotu Mou přítomností, hovorem se Mnou, tichým klaněním se Mé lásce, rozjímání a řádnou vnitřní i slovní modlitbou, pak si i on zamiluje takovou nahuštěnou samotu. Tak nakonec poznává, že právě v této samotě nalézají nejlepší a nejkrásnější naplnění. Jen musí chtít se sblížit se Mnou. Stačí trochu nastavit srdce pro porozumění se Mnou. Kdo si Mne opravdu zamiluje, rád na Mě myslí a rád je se Mnou docela sám a sám.

Kdo by si ho prohlížel blíže, patrně by viděl, že zbledl tak, že by ho i zkušený zedník pokládal za přizděného do omítky.

Ehm. Ozývalo se od něho cosi znejícího zrovna tak přesně

artikulovaně, jako když nohou zavadíte o starý rozviklaný a ztrouchnivělý pařez.

Teprve pak osvěceni porozumíš sobě a jiným. Tím budeš také hnán stále ohnivější touhou po šíření radosti a pokoje. Tím horoucněji si spíšeš podělit se s každým o Mou sladkost, kterou jsi důvěrně načerpal v takových požeňnaných chvilkách. Jinak by se z tebe jako Mého pomocníka stal pouhý tahoun a dřič, ale zároveň také omrzělý protiva, předčasně unavený, který by se za chvíli dal slyšet, že už nemá, co komu říct ani dát. Místo aby dával ze své přetékající plnosti, vydával by ze svých železných zásob.

Soustavné důvěrné stýkání se Mnou! O to jde. Naučím tě pak třeba i řeči zvířat. Dám ti, abys měl stále a pokaždé co říct, i kdybys nakonec dovedl jen to jediné, totiž zapět Mi chvalozpěv a povzbuzovat k lásce. Tak se ti koneckonců scvrknou přemnohá slova učitelů v semináři jako pocitronovaná ústřice na jeden jediný pohled a jedno jediné slovo chvály. Jenže to je právě ovoce samoty se Mnou, že se od mnohosti dostaneš k Mé jednotě, k tomu, co nejlépe vyjadřuje Mne a Mou vůli, Moje plány.

Ať jsi kdokoli, otec či matka, bratr či sestra v rodině manželské nebo duchovní, neobejdeš se bez této Mnou naplněné samoty. To, aby ses dovedl radit především na kolenou se Mnou přítomným v sobě jako ve svatostánku.

Veliké umění žít v důvěrné přítomnosti nekonečna! Jsem ve všech věcech, a sice v důvěrně těsné, neobyčejné blízkosti. Jsem ti bližší, než jsi sám sobě. Tak jsem ve všech věcech jako jejich autor. Ale pak jsem zde ještě jedním způsobem, docela novým, tajemným. Hodlám se v tobě zabydlit se svými dary kvůli tvému zdokonalení, jakož i zdokonalení ostatních. Těmi dary se stáváš Mým oblíbencem. Činím sebe sama tvým středem tak, jak jsem sám v sobě. Láska předpokládá sdílení. Milý chce pořád přebývat se svou milou, a naopak. Láska sjednocuje. Když tě vtahuji do Mého Srdce a stávám se ti přítelem, tak to neplatí, že jenom ty máš být ve Mně, nýbrž také, že jsem v tobě. Jsem v tobě tak, jako láska v milujícím, jako je tvá myšlenka. Stěží si dovedeš představit větší blízkost. A teď, když v tobě takto přebývám, chci s tebou prodlévat, žít s tebou, udržovat s tebou spojení, a do tebe se přelévat. Tak je Můj zdokonalující dar v tobě zabydlen. Jsem v tobě jako ty sám. Přebývám v tobě jako přítel u přítele či snoubenka u snoubence. Jsem v tobě, abys Mě mohl postihnout, obejmout, zakoušet, pronikat, uchvátit do svého náručí. Tak intimně jsem v tobě.

Dneska zakusíš, jak užitečná je vznešená věda o Mně. To není jen trápení bohoslovců a hraní si několika mudrců se slovíčky.

Neostýchej se, a prožij tuto Mou krásnou přítomnost. Zakoušej Mou zvláštní přítomnost, kterou jsem celý zvláště v tobě se svými milostmi, ale aniž bych tím o něco ošidil tvé bližní. Už se tomuto vznešenému poznání. Osvoj si život z této úžasné myšlenky! Každé ráno si připomínej tuto skutečnost a ještě víckrát během dne. Vnes ji do svých každodenních prací, takže si budeš opakovat: Můj Bratr i Otec je ve Mně, je u Mne, je Můj. Najednou Mne přestaneš hledat kdesi daleko. Vždyť se vůbec nemusíš pracně pozvedat v nábožném rozběhu ke Mně. Jen si připomeň tuto myšlenku, zahloubej se do ní. Tak si osvoj vlastní zkušenost o tom, a žij z ní. Vracej se k tomu během dne a uvidíš, jak tě to posílí. Tvá samota se ti stane radostí. Vyplníš tuto prázdnotu, která už nebude nicotou, nýbrž celým nebem: Celička tvá ať je tvým nebem!

Ať jsi v jakékoli rodině, manželské nebo duchovní, zvláštním způsobem tě tudy přivádím do tiché zátoky ke chvílím ticha. Tady je ten klidný přístav. Tady ti vlévám síly pro další životní plavbu po temném rozbouřeném moři. Buď aspoň nějakou dobu sám pro Mne, pro svou duši a pro duchovní posilu těch, kdo jsou ti svěření.

Nezapomeň! Hluboké mlčení od večerního díkůvzdání k ranním chválám. Pak je zde odpolední ticho, siesta, vynucená únavným horkem a ostrým slunečním žářem. Konečně před ulehnutím na lůžko si vybav náměty žalmů a myšlenky z Mého Slova. Nakonec pokojně usínej v Mém náručí. Pak z toho ožiješ i za hranicemi svého vědomí.

Jak příznivě zde působí blahodárné návyky v požehnaném tichu Caleruegy, které samo léčí tvé nervy zneklidnělé nezbytným stykem se světem! Bez pravého ticha, bez osvědčeného pravidelného ztišení, bez jistoty nerušeného okamžiku požehnaného mlčení, které prokládá dobu hlasitých projevů obav, úzkostí, neklidu, ale i radosti a veselí, by nikdo nedokázal účinně vytvářet v domě domov, prostředí laskavého porozumění, přítomnosti chápavého srdce tvých bližních, a zvláště naší nebeské Maminky.

Kdo je nezdrženlivý v hlasitém projevu, je tak roztěkaný, že je docela neschopný přijímat Moji návštěvu, vnímat Moje oslovení, sledovat Moje pokyny. Mluvkovi je se Mnou brzy úzko, protože si libuje v záplavě slov. Cítí se dobře jen uprostřed hlomozu a zahlušení. A v té záplavě lidských slov také utone každý důvěrnější styk se Mnou. Udělej si suk na jazyku. Ovládni i své myšlenky, pocity a touhy a snaž se je zaměřovat výše. Otevři se té nejvznešenější a nedůstojnější bytosti, totiž Mně. Všichni svatí se zrodili, rostli, rozkvetli a uzráli v samotě. Žádná libovolná samota ani náhodný výpadek lidských slov! Naopak, požehnaná samota a

ticho nabité Mou plností. Povznes je tím, že si je záměrně ukládáš a zachovááš kvůli Mně. Tehdy ti v ovzduší ticha ve chvílích tvého vlastního umlknutí mohu dopřát důvěrnou rozmluvu se Mnou. Právě tam a tehdy k tobě promlouvám.

Když mají všichni vzhlížet k Mému tajemnému Tělu a k Mé oběti, tím spíše ten, koho k tomu zvláště volám. A co teprve ty, kdo neseš pečeť svého povolání v dobrovolném a svobodném závazku k naprosté oddanosti tomuto vznešenému poslání! Moje proměněné Tělo, ať jako oběť či jako pokrm, je nepostradatelným prostředkem na cestě dokonalé lásky. To je škola všeobětující lásky. V Mé oběti. Tady je učiliště všeobjímavé lásky ke všem. Jedině v Mé oběti a v mém Těle. Vydávám se zvláště za tebe uprostřed těch největších bídačů.

To konejte na Mou památku. Zůstaň se Mnou, když proměňuji Mé obětované Tělo a Krev. Obětuj především plody světa. Vzdej se jich. Odevzdej je pro velké tajemství proměnění. Středem jsou proměňující slova. Jednou provždy podávám oběť. Uznej zpřítomňování té jedné jediné oběti, která je jednou přijata a už trvá navěky. Přeji si však, aby se zpřítomňovala před tvým zrakem, abys ji měl stále před očima a pořád z ní mohl žít.

Moje slavné ustanovení působí to, co naznačuje. Proměňovací slova zpřítomňují Moje proměnění i Moje obětování.

Tak stojíš tváří v tvář vrcholné oběti. Toužím, aby Moje oběť byla zpřítomňována. Přeji si, abys měl pořád na očích Mou lásku. Stojím před tebou s pažemi rozepjatýma láskou. Ani ty největší hřeby by Mě neudržely na kříži, kdyby Mě nedržela láska. To ti připomínám, abys věděl, že nejsi nic nepatrného ani zanedbatelného, když kvůli tobě tolik konám i snáším. Tak ti připomínám tvou důstojnost, ale také ti vlévám důvěru ke Mně, který toho pro tebe tolik učinil a ještě učiním.

V těch dnech si mladý Guzmán vykračoval světem pevným krokem hrdého rytíře v osvobozeném Jeruzalému a usmíval se jako měsíček. Zdálo se, že k němu přikvačil nápad podobný rozkvetlé růži a hned se zašrouboval do jeho mozkových závitů, až mu na čele vyrazily červánky.

Kdyby se ti zdálo, že upadáš v zapomenutí, byl bys na hony daleko od pravdy. Nejsi sám, protože, jak vidíš, Moje láska trvá. Stojí před tebou, aby ses jí mohl takřka dotýkat, abys ji viděl před sebou.

Proživej Mou oběť, kterou podávám zvláště za tebe uprostřed všech ostatních. Tím se nesmírně přibližuješ ke všem ostatním, ba i ke všem tvorům. Spojuji se s tebou, ale i se všemi ostatními.

Pojď se Mnou na Golgotu. Upni se na podstatu Mé oběti. Sleduj

její smysl. To můžeš vždycky, i když jsi unaven, kdy tvoje hlava jako by nevnímala. Přináším oběť za tebe, tvým jménem, ale také jako ty. Proto je to oběť zrovna tak Moje, jako tvoje. Tak neváhej, a snaž se stále víc a opravdověji spojovat svou chatrnou oběť s Mou dokonalou obětí. Tak se dostává tvé oběti nesmírné ceny. Tak prospíváš všem a celému světu.

Jak jsi bohatý! Jaká nesmírnost plnosti a života tě obklopuje při Mé slavné oběti! To je konec tvých uslzených a nasládlých písniček. Dozvonilo omílání tvých ryze soukromých záležitostí.

Kdysi končovala každá oběť hostinou. Přijímám oběť a dávám ti najevo svou spokojenost s tím, že tě přijímám jako účastníka. Tady se nepodává k požívání jen tvůj obětovaný lidský pokrm. Zde se podává Moje Tělo. Tady pramení tvůj nový život. Chci, abys ho měl v hojnosti. A tak stejným tělem, kterým ti opatřuji nový život, chci, aby se tento nový život také udržoval a rozhojňoval.

Dej pozor! Tady nepůsobí nic samočinně. Působí pouze natolik, nakolik se mu pohotově a z obětavé lásky otevřeš. Ovocem je tvé připodobnění se Mi.

- Ano, příteli, ponoř se do své bídy. Den po dni, hodinu po hodině si připomínej, že to, co od tebe žádám, je obtížné, a že na to nestačíš. A pokorně pros, ale s rozhodnutím, že chceš s Mou pomocí přemáhat svou slabost a objasňovat svou nevědomost. Pokorně si vyprošuj, že toužíš pro svou ubohost přijmout a pak v každodenním životě uplatňovat Mou tajemnou sílu, kterou mám pro tebe už dávno připravenou, ale udílím ji po kapkách až podle toho, jak se o ni ucházíš.

Takový důvěrný rozhovor se Mnou je intimním otevřením se celé tvé bytosti, tvé duše, všech tvých tužeb a přání, i té nevědomé a skryté části tvé bytosti, do níž sám vědomě nevidíš. Jinak by se ti vytratily ty dlouhé chvílky po mém přijímání.

Proč jen přijímání? To je přece jen úvod. Dávám ti pozvánku do životního, uvědomělého společenství se Mnou, kterého přijímáš. Tak se ti stanu výživným a živícím chlebem nezvratné dokonalosti, uskutečňované ve tvém všedním životě, v životě tvých zápasů, obav a tužeb.

Vím, že kdykoli srovnáš, milý příteli, plnost Mé dobroty se svou bídou, zažiješ otřes, významnější než každé zemětřesení. Jenže ihned ti podávám ruku jako Petrovi, kterému se také zatočila hlava nad propastnou hlubinou, když chtěl jít za Mnou přes moře, ale málo věřil. Ty však nepochybuj. Vždyť víš, že mám moc tě povolát, stejně jako si tě udržet u sebe. Tak se cvič v dobrého bojovníka Mého šiku. Staneš se Mým důvěrným přítelem a doopravdy zapojeným

účastníkem na své spáse uprostřed ostatních a spolu s nimi. Jsem pro tebe jako pro ostatní společným cílem. Jenže, jak je ti známo, cesty jsou různé.

Jako přebývám celé noci v tichých rozpravách na odlehklém místě, až jsem plný radosti jako tvůj Otec, tak jsem zároveň pevně zakotven ve tvém srdci uprostřed světa a skláním se ke každé tvé bídě.

Všechno konej i snášej především pro slávu Mně, kdo tě stvořuji. Odpusť, že prvním cílem nesmíš být ty, ani tvá duše, ba ani tvá soukromá spása. Snaž se Mě sledovat jako toho, jemuž přísluší všechna čest, aby Mě lidé poznali a mohli milovat, plnit Mou vůli a oslavovat.

Tento vyšší nadhled a důvod tvé milosrdné práce ti dovede zachovat jarou, svěží, věčně mladistvou mysl po celý život. Vůbec se nedej znepokojit lidskou zlobou, ani odradit nevděkem, ani unavit lhostejností. Jen pramálo vděčnosti se můžeš dočkat ve své rodině či vlasti jako prorok.

K tomu, abych byl svobodný pro všechny tyto služby, vzdávám se všeho pozemského. Opouštím Matku, tesařinu jako způsob obživy, a volím si naprostou chudobu. Jako ty, ani nikdo jiný Mě nemůže nazývat jenom svým, ačkoli patřím právě tobě uprostřed ostatních a spolu s nimi. Nemám, kde bych hlavu složil. Tak i tebe zvu k dokonalosti. Odpoutej se ode všeho, co by tě mohlo zdržovat ve službě lásky. Bez svědomitého a vytrvalého postupu na této nesentimentální cestě, po níž se vydáváš slibem, dobrovolně přijatým podle Mých rad, nemůžeš být docela svobodný pro službu ani sobě, ani druhým, ba ani Mně samému. Tak si chraň jako dobrý apoštol tuto svatou svoboděnkou, abys mohl rozdat celé své srdce všem, ke komu tě pošlu.

Sleduj, milý příteli, jak nepatrné mám potřeby a pevně ovládám své tělo a své smysly. Přijímám, co Mi kdo podá. Usínám na lodičce jako v zahradě. Změkčilost ti může náramně ztížit veřejné působení. Víím, že se toužíš stát se obětí lásky a pomocníkem všech, za nimiž tě posílám. Tak neváhej, svou dobrotou a láskyplnou službou všude zvěstuj láskyplnost Mne, který tě takto láskou naplňuji k tvé službě.

Každé svěcení je vytažení něčeho z řeky všedních dnů kvůli slavnému zaslíbení něčemu nevšednímu. Je to stav, který tě naplňuje až do morku kostí ušlechtilou rytířskostí. V prvním nadšení pak možná běháš po světě jako rytíř na splašeném koni, vrháš se na kolemjdoucí a konáš dobré skutky.

Tehdy jako novokněz nejednou dohonil v postranních uličkách ošumělé nuzáky a vložil do žádostivých rukou bochník chleba.

Pohládl několik chlapců po hlavě a vyptával se:

Kdo z vás by chtěl být králem?

Usmíval se na každého tak blahovolně, až ho málem rozbolely tváře. Byl pořád ještě naplněn mlékem laskavosti a stále toužil poskytnout pomoc některému méně šťastnému spolupoutníkovi na cestě světem, když před sebou spatřil dívku. Vrávorala pod tíhou nákladu v náručí.

I když pociťoval naléhavé nutkání pomoci jí s břemenem, byl by býval možná odolal, kdyby dívka byla hezká. Takovou oddanost pociťoval k Madoně, že se stranil hezkých dívek. Právě hezké dívky byly jediné bytosti, které zatím poněkud odsouval ze svých úsměvných výbojů. Přes všechno mléko lidské laskavosti se k nim choval poněkud zaraženě jako pevná skoba ve zdi a důsledně se jich stranil. Tvářil se nadmíru chladně. Pozoroval je nehnutým okem, ale potřeboval k tomu dost síly, aby je udržel nehnuté. Slyšel, co mu do ucha šeptá Opatrnost, ta suchá patronka. Představoval si Opatrnost jako bledou ženu se staženými tenkými rty a mírným varovným výrazem, která tiše mumlá: „Je to moudré?“ Před jejím šepotem v děsu prchaly veškeré emoce. Padlý člověk, hledající ústraní neboli člověk jeskynní, skrývající se na dně jeho bytosti, prchl do šerého dávnověku, odkud se před chvílí vynořil. Zachvěl se, když si uvědomil, že tomu jen tak tak unikl.

Něco mu našeptávalo, že by Santo Virgen byla spokojená, kdyby ho viděla.

Dívky ho míjely v celých zástupech. Ne že by pro něho nic neznamenaly, nicméně tvářil se dost prkenně. Pozoroval je se shovívavým výrazem ve tváři a divil se, proč lidé mluví o krásných tanečnicích. Dokud se neobjevila ta, jež způsobila, že se jeho srdce, odpoutané od kotevního lana, začalo chovat jako skákající kuň. Když se vynořila s oběma rukama plného tajemného břemene, tlouklo mu srdce až v ústech.

Dívka před ním však zjevně neměla krásy nazbyt. Celou hlavu tajila v tmavém závoji. Vypadala jako služebná, kterou ze spousty uchazeček vybrala panu králi jeho drahá choť. A protože neznámá vyhlížela tak neškodně, už nezaváhal. Už-už se mu zdálo, že jí náklad chudince působí v zádech bolestivé křeče, a bylo mu, jako by slyšel, že mu Madona šeptá do ucha: „Pomoz jí přece!“

Uhlazeně se k ní přitočil.

Promiňte, paní! Vyhrkl.- Dovolíte?

Neznámá si ho patrně prohlédla, a buď si pomyslela, že je skrz naskrz důvěryhodný, nebo si nepomyslela vůbec nic. Každopádně mu svěřila náklad.

Přítom jí poklesl závoj, až se objevil blankytně nebeský rub.

Div mu nevypadly oči, zůstal stát, jako přimražený. Jeho bledá tvář najednou nabyla výraznějšího odstínu a oči vypadaly jakoby zavěšené na konci stonků jako oči hlemýžďe nebo garnáta.

Zázrak! Niño de Dios!

Pak ten sladký náklad něžně políbil a vrátil ho do náruče.

Ani nevěděl, kudy jde a kam, a tak postupoval sám mimo sebe jako zasažený neviditelným, ale přesto účinným proudem. V uších mu dozníval hlas, který zněl v tom teplém tichu jako zhmotnělý hlas měsíčního svitu. Srdece mu v hrudi poskočilo málem až do krku a všechno štěstí, které v něm plálo, se rozhořelo hučícím plamenem. Tajemná předtucha tedy přece jen něco znamenala. Ovšem ani ve snu by ho nenapadlo, že půjde o něco tak nádherného.

Když ho dohnal biskup u oltáře Madony, právě skládal ruce k sobě, ale vztyčený ukazováček posvěcené ruky ho poněkud přibrzdil v nadšeném spěchu k díkůvzdání, a následném novokněžském žehnání každému na potkání.

Nikdy nenosil bradu navrch, ale teď se zdálo, že mu hlava spadla na zem a kamsi se zakutálela. Když ji našel, doléhala k němu slova:

Milý synu - jen čistě v rámci obedience – přibrzďte v těch postech. Dopřejte si trochu víc potravy – už kvůli zdraví. Nemůžete mi tady stát u oltáře jako nějaká vyzpívaná cikáda po dešti. Taková chvála by se ani Pánubohu nelíbila.

V mžiku se vypařila nedávná křečovitá upjatost, odměřenost až strohost jeho vztahu k ženám jako voda na rozpálené plotně. Rázem se probudil k životu jako mužská Galatea, totiž socha ženy, kterou vytesal ze slonoviny Pygmalion. Kde se bere ta vstřícnost, ba skoro rytířské upřednostňování ženy? A proč ne? Není snad slabší a ohroženější? A všude kolem se rozvoněla líbezná vůně věčného mládí. Růžový sad rozkvetl navěky.

Posílám tě do Osmy. Biskup Martin tam provádí s otci kanovníky reformu podle tvého gusta.

Reformu?

Však uvidíš, až tam přijdeš.

Žijeme společně v klášteře, oznámil mu Diego z Azeveda, představený kanovníků v Osmě. Chceš-li být s námi, nemůžeš se na nás dívat zvenčí.

Kdybyste mysleli, že Dominik bude dlouho váhat, byly byste na omylu.

Když ho přijímali, rozklepal se jako rosol. Při pomyšlení, jaké úžasné mu přeje štěstí, pocítil lehkost jen se vznést.

Stěží někdo vypoví, co zakoušel. Konečně vylezl ze svého

zatuchlého hradu. Poprvé od svěcení se mu znovu zdálo, že Ježíš Kristus jako jeho Bratr a Spasitel je na svém místě a neochvějně dohlíží na běh světa. Jeho život se konečně začal dostávat do správných kolejí a jevit se radostněji. Protáhl se, neboť přikrčený pobyt mezi hradbami, do kterých se sám zazdil, je nevhodný pro záda náchylná ke křečím, a vrátil se pro sváteční oděv.

Než byste řekli švec, byl jedním z nich. Konečně Augustinova řehole jako základ života není k zahození. Přitom stačilo něco jaksepatří prorozjímat, a pak to z celého srdce vyzpívat do okolí. To nezpívali lidé. To plesaly andělské chóry. Do celého okolí Osmý hlaholil zpěv žalmů a hymnů,

Jako by byl vždycky jedním z nich, tak tu den co den tu jásal ve zpěvu bratří kanovníků:

Velebí má duše Pána,

a můj duch plesá v Bohu, mém Spasiteli,

že shlédl na svou nepatrnou služebnici.

Hle, od této chvíle mne budou blahoslavít všechna pokolení,

že mi učinil veliké věci ten, který je mocný -

Byl nesložitě povahy a jako u většiny nesložitých lidí, často a snadno se u něho dostavoval pocit vděčnosti. Byl zavázán lidem, kteří mu prokazovali dobro. Pociťoval nutkovou potřebu tuto velkodušnost patřičně ocenit. První týden strávil ve šťastném vytržení, a pak svým tajemným úsilím před křížem znásobil svůj duchovní kapitál.

Jsi po otci Diegovi nejlepší z nás. Proto si tě volíme za jeho zástupce.

Osma - devítiletka jeho vnitřního života. Poslední čtyři roky zakoušela nejen Osma, ale i celé její okolí jeho radostný hlahol z kazatelný.

Je to ono? Má tohle být naplněním velkého poslání, které prožívá v srdci, když se ve svých čtyřiatřiceti letech stává zástupcem představeného? Není mnoho těch, kterým se splňuje velká touha, aby získali takové teplé a klidné místo. On však mezi ně nepatří. Přesto se nebouří. Pokojně si vykračuje Osmou. Odpovídá na pozdravy kolemjdoucích s jemnou zdvořilostí. Učí se s lehkostí a s úsměvem otevírat své srdce všemu okolí. Dobře ví, že to, co se má stát, nemůže být jen výsledek jeho upnutí se na nějaký lidský nápad. A přece je v něm cosi, co nezná, ale ví, že je to v něm. Neví, co je to - je to bezejmenné - nevyslovené. Všechna stvoření jsou tomu přítelem, jehož objetí ho probouzí. Tajemný výron duše. Vychází z nitra zavřenými branami a stále probouzí otázky. Proč je ten neklid? Proč je to toužení? Prostupuje každé místo a čeká ve všech dobách.

Nyní proudí právě sem. Jaké úžasné zaopatření! Jen z toho něco vytěžit splněním vyšší vůle! Kéž to pokojně a plynule vyroste z plnosti života! Aspoň maličký paprsek vyššího nadání do nitra, a chápavé srdce se otevře, a dovede pro to vykonat i podstoupit cokoli! Hlavně o to prosit, protože kdopak si může být jistý, je-li správné, co opravdu dělá.

Snad by dalo říci víc. Rýsují se obrysy. Prosba za bratry a za sestry. Jen pohleďte! To není žádný chaos ani zánik.

Někdo by třeba řekl: Ten Dominik má ale štěstí, že je od přírody veselá kopa! - ale pořádně by se sekl. Ona se každá radost, každá velká věc, každý pokrok v lidském životě draze platí. Chtěl bys to, co je veliké, a tak důležité, co stojí na kříži tolik bolestí, dostat lacino, ne-li rovnou zadarmo? Chtěl bys dostat levně třeba jen krůček ve svém životě? To bys přece snižoval tajemný dar, který tě má uvést do blízkosti vznešené velebnosti, na věc, která stojí za starou bačkoru.

Nejbolestnější je skutečnost, že kolikrát nevidíš souvislost mezi obětí či zápasem, a mezi věcí, kterou sis měl vybojovat. Někdy se ti toho dostane až po delší době, jindy se ti to spadne do klína v naprosto netušené souvislosti. Kdyby se tak dalo v duchovním životě všechno chladně vypočítat, takže bys na první pohled jasně viděl, jak a zač se co platí, rád bys kolikrát obětoval třeba to nejvzácnější. Jenže ty to většinou nevidíš. Východiskem každé oběti je to, že máš prostě důvěřovat nebesům a přijímat odtud nejtěžší zkoušky, a to pokaždé s jistotou, že nešlápneš do žádné barvy, ani do ničeho horšího.

Království pravé radosti se podobá kupci, který objevil na poli poklad. Všechno prodal, aby to mohl koupit. Vzácné je království blízkosti, lásky, přitulení se k zosobněné Lásce. Vážně stojí za to všechno dát a obětovat, protože to je konečný smysl všech zkoušek. Nejsou trestem. Jsou bernou mincí království radosti.

MEZI POUTÍ A BLOUDĚNÍM ?

Jeho překvapená tvář nabyla vzezření meditujícího poustevníka sloupovníka. Dlouho mu nad tím zůstával rozum stát, takže se tvářil jako by právě snědl pavouka. Doposud se většinou zdržoval na jednom místě a budil dojem, že o něčem přemýšlí. Pak se však odebral k mramorovému oltáři a bedlivým okem se jakoby snažil vytahovat Ukřižovanému nějaká slova z úst, aby věděl, jak se to veliké v jeho životě semele. Počínal si trochu jako dítě, které nahlíží předčasné do vánoční punčochy, aby zjistilo, s čím se svatý Mikuláš letos vytasí. Většinou ta obhlídka svatostánku končila tím, že sklapl knihu svých dětských nadějí, dopřál svému hábitu rozprostření před křížem jako bezvládné prostěradlo, spouštějící se na zem.

Nemám vůbec žádné diplomatické zkušenosti, excellence.

Už nejsi žádný začátečník. Je konec usedlého života, rozhodl biskup Diego z Azeveda a pokračoval: - Král Alfons VIII. potřebuje vyhledat na dánském dvoře nevěstu pro prince Ferdinanda. Pověřil tím právě mne. Neznám kromě tebe nikoho lepšího za průvodce na cestu.

Oslovený však nejistě přešlápl z nohy na nohu, jako by právě nacvičoval sólové vystoupení tance paso doble.

Chceš přece poznat svoje životní poslání! Každý je veden zvláštní cestou k životnímu cíli. Často nepatrná událost přivádí člověka tam, kde je mu souzeno být. Nepatrná příhoda v něm rozšíří jasné poznání, že to a ono je jeho životní úlohou.

Excellence, než cokoli podniknu, potřebuji na chvíli odejít do kaple. Potom vám dám svou odpověď.

Biskupský prsten opsal vzduchem křivku, až vykonal jedno pokynutí.

Človíčku, vezmi rozum do hrsti! Nejsi žádná papěrka, omezená, s tolika chybami a nedostatky. Zvu tě překročit svůj stín. Tak zkus žít ve středu jsoucna tak, jako žijí sám v sobě. Vyzývám tě k nejvyšší dokonalosti a kráse. Nebuď troškař. Uč se být maximalista. Přitom zůstaň realistou každým coulem. Přej sobě i ostatním jen to nejlepší, protože to smíš sobě a všem ostatním díky Mně dopřát. Kdo se spokojí s málem, není hoden, abych k němu vůbec přišel jako Král králů a Dárce všech darů.

Konečně jsou to jen důsledky, které z toho plynou pro tebe, když podle vyššího záměru vyrosteš z dětství až k dospělému přátelství

se Mnou.

Opcená hlava se dotkla kříže, jako by ho chtěla podepřít, ale vzápětí se od něho prudce odtrhla.

Žádný spánek! Žádné snění! Tady jde o skutečnost tvého původního dětství! Především ale - co to vůbec je - to tvoje dětství? Kéž by ses nejen honosil tímto jménem, ale skutečně také byl takovým dítětem! Zvu tě k tomu! Už tím, že si tě stvořuji. Ale to není vše. Hlavně tím, že tě přetvořuji! Prožehnu tě milostí, aby ses Mi mohl víc podobat jako Můj vlastní obraz.

Odtud vyplývá, jak odpovědná a vznešená je tvoje úloha jako Mého dítěte. Vybírám a volím si právě tebe ze všech tvorů, abych skrze tebe a přes tebe ovládal, řídil a spravoval všechno ostatní. Hodlám řídit svět z tvého srdce. Svěřuji ti všechny ostatní a především bližní. Svěřuji ti je, abys je vedl k dokonalosti, ale nejen podle nějakých zvenčí daných předpisů. Ved' je podle Mě samého. Snaž se umožnit všem ostatním žít jako Moje dítě z plnosti podobnosti se Mnou. Svěřuji ti tvé bratry a sestry, abys je vedl stále blíže a blíže ke Mně. Z toho vyplývá také svatá neúprosnost, aby ses nedal unavit tím nevděčným, co je v úloze toho, kdo je postaven do popředí a má spravovat vše, co mu bylo svěřeno. Přestaň tupě přehlížet, aby ti, kdo ti podléhají, byli snad někdy nuceni smířovat se s povrchností, s prostředností a malostí svých nadřízených. Jako Moje dítě už nejsi pod vládou zákona ukládaného zvenčí. Podléháš řádu milosti. Bylo by nemístné i nevhodné vnášet mezi lidi způsoby vnějškového vedení a povrchní, neosobního ovládnutí a donucení, jaké nutně sužovalo celé lidstvo před Mým přijetím tvého těla za Můj vlastní příbytek.

Když dospěješ k myšlence, že jsi zvláště ty uprostřed všech ostatních lidí povolán k tomu, aby byl a žil jako Moje dítě, a že jsi ostatním svěřen, abys je podporoval na cestě k dokonalosti, tak rád podnikneš a vytrpíš všechno pro ostatní. Osvojiš si to vnitřně, plným prožitkem a vlastní zkušeností. Pojednou zakusíš, že to není žádná utopie ani výmysl, ani pouhá teologická formulka, nýbrž nejbohatší a nejživotnější, jakož i nejpůsobivější skutečnost. Potom naplno prožiješ úchvatnost této skutečnosti, která tě dovede přetvářet, posilovat, abys všechno podnikl i všechno vytrpěl pro bližního na základě svého povolání za Moje dítě.

Jenže řekni to někomu na ulici. Kdekdo ti odpoví: No a co? Mám snad štěkat?

Jen někdo, vymykající se z davu, se kterým pouze zdánlivě splývá na své cestě od jednoho díla ke druhému, zakusí jako ty, že tato myšlenka vznešeného dětství osladí všechny hořkosti a povzbudí ke

všem obětem, bez nichž je život každého, kdo usiluje o dokonalost, nemyslitelný. Tato myšlenka tě chrání před zevšedněním a zpozvrchněním služby lásky. Také tě ale ochrání před propadnutím pouhému lidskému soucitu, před uchýlením se k diktátu bezbožného lidumilství, k bezduchému boji za lidská práva namísto milosrdné služby.

Zamýšlíš se stále dost nad touto krásnou myšlenkou, a hlavně: žiješ z této myšlenky? Snaž se vybudovat svůj vnitřní život na jejím základě. Hleď k tomu strhnout svou atraktivností a úchvatností také ostatní.

Nové dětství je ten nejkrásnější, ale také nejvýmluvnější a nejpresvědčivější základ celého života, všech jeho požadavků. Přitom ti tyto požadavky vůbec nepřipadají jako něco krkolomného, ani jako něco neúnosného, a vůbec už jako něco křečovitého a nemístného.

I přes působivost a jasnou přesvědčivost životního kořene, zůstával mladý kanovník při sebemenším okolním náporu načisto paf. Stačilo takhle málo a jeho srdce pokaždé málem nadskočilo, zastříhal nohama jako při tanci sarabandy. Krátce poté se svinul kolem oltáře jako přerostlý břechtan, až se Ukřižovaný na novém stromě života zakymácel, aby z něho navzdory hřebům sestoupil a přiblížil se.

Jak krásné je toto nové dětství! Nechci tě prostě jenom nechávat na zemi. Nevyhloubil jsem jen tak pro nic za nic v tvém nitru onu propastnou touhu po úplném štěstí. Nezakládám zbytečně ve tvé duši žhavou touhu po ryzí pravdě, po spočinutí ve štěstí, které dává všechno. Proto ti předkládám toto všechno tak, že se ho nikdy nedobereš až na dno, kde bys už nemohl dál pronikat, protože by se ti zdálo, žeš už všechno obsáhl. Poznáš, že jsem nesmírný ve své dobrotě, lásce, pravdě a kráse. Právě proto musí být věčnost, abys mohl toto své štěstí jaksepatří uchopit a řádně prožít.

Zatímco kanovnický hábit leštil a skoro hladil mramorovou podlahu před křížem, oči vytreštěně putovaly tmou. Čím to, že se ta chvílka v kapli protáhla jako černá kočka na střeše, a že noc nejen ztmavěla, ale také navlhla. Způsobil to jemný příval jeho kropenaté chvály.

Se zarudlýma očima se vrátil do biskupské rezidence. Párek očí mezi párem svící vzhlédl od knihy a zamrkal:

Nuže?

Chvíli bylo ticho, že se dalo dlabat lžící. Teprve po této nekonečné chvíli prořízl zhuštěnou atmosféru Dominikův pevný hlas:

Pánbůh už někdy lidem takové dárky naděluje. Jsem připraven.

Možná ještě ne dost. Musíš se lépe obléknout. Jedeme do míst, kde šaty dělají člověka, a také taková místa představujeme – když jednáme jménem kastilského krále.

Venku pod širým nebem bylo skoro tak tma jako na chodbě. Šedá, hrozivá obloha teď úplně zčernala. Byla to nateklá hmota inkoustových mraků, těžkých hromem, bleskem a deštěm, který občas přikvačí, aby připomněl vnitrozemcům na sever od Alp, že jsou otužilí, a že jejich povahu nesmí podkopávat věčný sluneční svit jako u obyvatelů jižních krajín. Ta hmota nyní vyštěkla na biskupa Diega z Osmy a jeho společníka jako zdivočelý pes.

Bylo by však třeba mocnější síly nežli nepřízeň počasí, aby odradila zdatného biskupa, když volala povinnost.

Mohutné masivy Pyrenejí, přerůstající v další hory pohltily Diega de Azevedo. O několik vteřin později pohltily také Dominika Guzmána.

Jeho pozdější obdivovatelé nabyli přesvědčení, že od límce nahoru se mu nikdo nevyrovná.

Učení pánové hledají lidskou genialitu v hlavě jako v jediné možné místo. Podle toho měří a srovnávají jako Francis Galton ve svém díle *Heredity of Genius*. Jiní zase pitvají a váží mozky, aby zjistili, kolik váží mozek Einsteinův a kolik třeba mozek Lva Tolstého. A další zase říkají: Kdepak! Ve váze mozku to není. Je to v závitěch mozkové kůry. A nakonec? Génieus se vytratí a jednou splyne k nerozeznání s bláznem, jako Cesaru Lombrosovi, jindy zase s přelévající se hmotou širokých mas. Koneckonců se génieus vytratí jako pára nad hrncem.

Zdánlivě bezcílně a temnotou putující nožičky Ježíšovy ho nyní unášely západním směrem. Takže to nebylo jenom v hlavě, ale taky v nohách, v žehnajících rukách, ale také v srdci, a koneckonců v celém těle toho, který se rozhodl šlapat ve stopách Nejvyššího jako jeho dítě, bratr, přítel, apoštol. Kdyby šlo jen o tělo, nikam by se nedošlo. Šlo však především také o duši. Jenže ani to by bývalo zřejmě nestačilo, nebýt toho celkového zaměření a zacílení. Tak tu byl nejen postup, ale je také přitahování a tažení, vláčení a cloumání někdy po alpských hřebenech, jindy po náramných dírách.

Ve všech těch černých dnech, které následovaly, nikdy ve skutečnosti neztratil naději. Někdy byla temná, ale vždy tu byla.

Tak těsně přilnul k Nejvyššímu, že ho nikdy neopouštěla naděje, ta něžná přítulná dívka.

Naděje opouští lidskou duši velmi neochotně. Po prvním ochromujícím dopadu jakéhokoli šoku má většina z nás sklon pokusit se vsugerovat si, že to nemusí být tak zlé, jak to vypadá.

Máme pocit, že se co nevidět objeví nějaké vysvětlení a postaví věc do jiného světla. A tak se i mladý kanovník v tu chvíli ubíral temnými horami jako ovce a cosi - za této situace zcela pochopitelně - nesrozumitelně mumlal.

Aá, katolická honorace! Zaznělo pohrdavě hostincem v Toulouse, kde hledali útulek.

Jenom projíždíme.

To rádi slyšíme, ozvalo se s dávkou jízlivosti.

Šenkýři, nalej pánům vína. Jedou z daleka –

Od kastilského krále.

A trochu utrejchu! – ozval se opilý hlas.

Nemáte rádi kněze?

Vyžíráte nás a ždímete! - A co nevyžerete, odvezete!

Zaplatíme.

O tom není pochyb, že zaplatíte - za všechno jednou zaplatíte – za celou tu prohnanou církev!

Zatímco slova vibrovala vzduchem, vášně ochladly, na tváři ctihodného Diega se objevil výraz umírající kachny, který ho tak často zdobil v okamžicích tísně. Po prvním jeho vypěnění se dostavila značná ochablost. Kdyby mu byl jeho kanovnícký průvodce v tu chvíli snad sdělil: Excellence, máte velmi malý pulz, jistě by mu byl s klidem vydechl: Nevadí, mám dost času.

Nasupeně však zafuněl jako býk před kardinálem. Z celého jeho zjevu bylo okamžitě patrné, že přijal velmi zdrcující zprávu. Oči mu lezly z důlků, vlasy měl rozčuchané v místě, kde se za ně předtím v rozrušení chytil. Jeho tvář vypadala, co nejvíc mohla, jako tvář rozčíleného Saula.

Co máte proti církvi?

Takových jako jste vy, máme tady víc než dost, ukázal kterýsi z hostů palcem k žumpě za hostincem.

O některých věcech a počinech se říká, že jsou to velké kroky, a že je to velká námaha, hodná lepšího předmětu. Jsou lidé, kteří podnikají podivuhodné úsilí, aby zabili svůj čas, svou duši a práci svých bližních velmi soustavnou, tvrdošijnou, přesně a prováděnou honbou za maličkostmi a malichernostmi. Kdo má hlubší chápání věcí, ten ví, že maličkost není docela totéž, co malichernost. Maličkosti jsou jen zdánlivě malé, totiž s ohledem na nesmírný cíl, v jehož světle se nic nesmí jevit malým.

Malichernost je shánění maličkostí bez tohoto cíle. Malichernost je soustavná snaha, aby ony maličkosti nepřesáhly stín své malosti. A v tom je někdo virtuózem. Tak především umí znamenitě rozbít

svůj čas na tisíce drobností. Nevydrží u žádné poctivé práce. Za chvíli ho to přestane bavit. Jeho zájmy jsou trvanlivé jako dubnové přeháňky. Oč méně vidí výsledky své práce, o to více provozuje svou velkorysou malichernost vůči svým bližním, hlavně vůči těm, kdo hrozí nějak zastínit jeho bezvýznamnost. Pokaždé se na napřed snaží přihřívát si u někoho svou polívčičku, svést se spolu tam, kde se něco většího děje. Běda, jestli ho bližní přizve k účasti a s někým seznámí. Pak si může být jist, že mu za chvíli odcizí jeho známé. Nehlídá-li si dost obezřetně své místo, pak se brzy octne na vedlejší koleji. A protože stále ještě slyší a dovídá se o přednostech, výkonech a vážnosti svého bližního, hledá tedy chyby, nedostatky na jeho díle i na jeho osobě. A v tom dosahuje vynikajících výsledků. Stává se sítím, takovým podivným sítím všech nespokojenců s jeho bližním. Na něm se usazují všichni nespokojenci. Aniž by je složitě vyhledával, soustředí se kolem něho. Samovolně. Cítí spřízněnou duši, u které najdou pochopení pro své antipatie.

Načež hledá na svých bližních chlupy, hnídy a vši jako pravý hnidopich,. Nemá větší radost, než když zase najde nějakou chybu, než když ho zase někdo upozorní na podobné pochybení jeho bližního. To hned povyroste jeho sebevědomí. Ten jeho bližní není tak velký, jak se zdálo, kdepak, není, protože na něm nachází tolik chyby a nedostatků.

V duchovním životě se jeho duše uspokojuje tisícerými ryze vnějšími úkony, zvyky, projevy. Neumí pochopit služebnost ani prostředečnost těchto zařízení. Odmítá uznat, že výjimka podporuje pravidlo, jakož i zákon, kde se nižší podřizuje vyššímu. Proto si počíná tvrdě a bezohledně. V tom zakouší opojení z moci, a přisazuje k tomu další iluzi, že právě tímto sebeklamem je mu kolem srdce jako proroku Jeremiášovi. Domýšlí si, že právě tím je spravedlivý a horlivý v zachovávaní řádu a kázně. Nevychová žádnou osobnost. Buď zlomí člověka, nebo ho zkaží v pokrytce. Pokrytectví se totiž brání zlomení a propadnutí této malichernosti. Nedá-li se malicherný štoura převychovat, měl by být držen daleko od všech lidí velkého formátu, od každého velkorysého díla, daleko od života, hluboko v podzemí. Jinak by dusil, unavoval a otravoval celé okolí.

O jistých nepřehlédnutelných, ale těžko postižitelných okamžicích života, zasahujících kruhy prosté zrovna tak jako velevážené, se obtížně píše. Doboví kronikáři jsou většinou natolik dětmi své doby, že pro samé stromy nevidí les. Soudobí vypravěči příběhů, jejichž nadání, pokud jaké mají, se pohybuje spíše směrem k

zaznamenávání událostí než k rozboru toho, co je provází, a o souborném náhledu ani nemluvě, tedy všechny tyto děti své doby se cítí těmito okolnostmi zaskočeny. Až teprve, když to někde začne jaksepatří skřípat, najednou se dojde k obecnému poznání. To se pak traktuje i na té nejosvícenější akademické půdě podle známé říkanky: Kolo se nám polámalo, udělalo bác! Kolotoč zůstal stát a najednou jsou všichni trpělivými pozorovateli obecného kostnatění myslí. Rázem se kdekdo tváří jako zkušený znalec podnětnosti, připomínající svou smělostí a pohotovostí mořskou škebli. A tato šnečí podnětnost a myšlenková zaseknutost se kupodivu ujímá právě u těch, kdo se z Božího dopuštění dostali takzvaně na výsluní. Farizejové bystře objevují, že je nejvyšší čas pro zavádění nového pořádku, nové soustavy a nové techniky řízení, ale jinak je to vlastně munifikace mrtvol, nové uspořádání posledních zkamenělin, překládání kosterních pozůstatků a úklid nejrůznějších fosilií.

Hostinský sledoval honosně balenou a v brokátu vázanou blahobytnou usedlost ctihodného Diega:

Tlouštík si právě dopřál večeri. Nevím, jestli kdo pozorně sledoval zasloužilou veličinu při večeri. Osobně postrádám tuhle zkušenost, ale kronikář o tom zaznamenává, že je to nesmírně zajímavé. Začíná, podle všeho, v podobném smyslu, v jakém se v džungli pouští do žrádla lev. U polévky divoce vrčí a rybu spolyká za doprovodu série dušeného vytí. Teprve při prvním chodu po předkrmu projevuje umírněnější náladu. U pečeně a moučnicku si jeho okolí shledává, že se rozveseluje. Ten první živočišný hlad je ukojen. Sytost na něho působí konejšivě. Jen ještě nějaké drobné sacharidy uhladí náladu.

Po ovoci a sklence vína se už docela obměkčený pohodlně opře, aby začal vyprávět smělé historky.

A přesně tak tomu bylo i dnešního večera. Jídlo se ubíralo potěšitelným směrem. Zanedlouho se Otcí Diegovi jevil svět viděný pohledem žaludku v růžových barvách. Voňavé nadýchnuté koláčky dovršily dílo usmiřující jeho útroby. Společensky roztával, třebaže mu cosi chybělo...

Nejtrestuhodnější formou nadutého sucharství je, když se někdo zapomíná přirozeně radovat ze života. Jakmile začne přijímat královské dary s povýšeným přesvědčením, že je to samozřejmé. Když se člověk ráno probudí zdrav ve vlastní posteli a shledá, že má střechu nad hlavou a oknem vyhlédne ven, kde vládne pokojné počasí a jeden se nemusí bát, že mu do večera spadne na hlavu nějaká pavlač, je to pádný důvod k tomu, aby vstal a vyzpíval z plných plic díky Bohu za toto krásné ráno či napsal oslavnou báseň

na krásu života.

Sotva někdo začne delší dobu prožívat krásnou idylku tak, že ji už nebude přijímat jako nezasloužený dar, a začíná ji brát jako vodu ze studny, v tu chvíli by mu nebesa prokázala neocenitelnou službu, kdyby na něho dopustila drobet nějakých útrap, přinejmenším aspoň zimnici, při níž by se mu roztráslы kolena, když ne zrovna zemětřesení nebo jinou živelní pohromu. Pak by přestal vzpomínat na to, že kamna málo topila, nýbrž by s povděkem uznával, že vůbec trochu hřála.

Načež spustil hostinský na celé kolo:

Pastýři zhloupli! Dnešní vrchnost, ačkoli má klíče, neotvírá, ale jen s nimi řinčí! Strašná nezodpovědnost! Otvírat se musí i přes možné omyly, jež z toho mohou vzejít.

Neváhal varovně vztyčit prst jako prorok Ezechiel: *Běda pastýřům, kteří pasou sami sebe!*

Vzhled ctihodného Diega vystihovalo rázem jediné slovo: Zachmuřenost. Obočí se mu setkávalo nad kořenem nosu, brada mu vyčnívala od dvaceti do třiceti centimetrů. Stál tam, napínal svaly, vydával tiché mručení jako sopka jen částečně vyhaslá. Jeho okolí mu pohotově uhýbalo z cesty, protože nebylo jisté, zda každým okamžikem nevytryskne z jeho úst žhavá láva.

A co jeho kanovnícký doprovod? Svědkové zaznamenávají vykulené oči a křečovitě tisknutí cestovního kříže obouruč. Občas se kříž pozvedl až k ústům. Chvillemi se divákovi mohl zdát pohled v očích dost málo přítomný, o čemž však mladý kanovník zřejmě neměl potuchy, neboť se jeho duše patrně ubírala po nesmírně blátivých mokřinách.

Až do konce světa je Pán také v agonii. Jako se duchovně rodí v lidském srdci, tak také jde pořád křížovou cestou a stále je křížován a trvale visí na Golgotě. Jsi k němu přivtělen, Tvoříš s ním jedno tajemné Tělo. On má dál žít na zemi. Jako žije a zpřítomňuje se jeho oběť na kříži, má se také zpřítomňovat a obnovovat celý jeho život. Proto je zde tajemné Tělo Páně. Proto se zde obětuje celý život. Tak jsi také ty zavalen bolestí. Proto i na tebe doléhá, abys visel na kříži svých životních bolestí, abys procházel trýzní a volal k nebi o pomoc. On to říká nescísněkrát, že nemůže být jeho učedníkem, kdo odmítá denně brát svůj kříž. Jako každý, i ty jsi ukřížován do utrpení těla a světa. Smíš se však svobodně rozhodnout, zda budeš trpět nesmyslně a zoufale smutně anebo smysluplně a nadějně, jako lotr ukřížovaný po levici nebo po pravici jediného spasitelného kříže. Když tvoříš tak těsné a živé společenství s Ukřížovaným, nemůžeš si dovolit být změkčilým a choulostivým článkem tohoto

tajemného Těla. Nesmíš být jeho zhýčkaným údem pod hlavou korunovanou trním.

Proto celé jeho Tělo chce napořád kráčet křížovou cestou a čas od času na mnoha místech viset v hanbě a potupě a zdánlivé porážce na svém kříži. Tolikrát ve svém těle znovu umírá, abys byl svědkem jeho Zmrtvýchvstání na místech a v poměrech, ve kterých by se dalo očekávat všechno jiné než Vzkříšení. Nerozuměl by ani za mák tomuto učení, kdo by se pohoršoval nad onou agónií církve, kterou prodělává na nejrůznějších místech. Nechtěl by své oslavení, kdo by odmítal svůj kříž.

Kdybys žil jen v přirozeném řádu, i tehdy by byl tvůj hřích vzpourou proti vůli Nejvyššího, určujícího smysl a užití každé věci. Protože jsi ale vyšším nadáním pozván k novému životu, je hřích urážkou Nejvyššího, je odhozením vnitřního, nadpřirozeného života, vzdáním se účasti na vyšším životě.

Jenže to jde ještě dál. Jeden se tím sice vzpírá přirozenému řádu, ale on sám zůstává ve své vlastní přirozenosti. Kdežto nadpřirozené nepatří k podstatě člověka. Je mu dáno. Proto je ztrácí, když popírá jeho základ, totiž svrchovanost Nejvyššího ve všem a proto i ve vlastním životě. Proč by zůstával důvěrný vyšší život v někom, kdo se staví proti Nejvyššímu? Tak je smrtelný hřích jakýsi druh sebevraždy.

Mystik s oblibou užívá k lepšímu vyjádření svého duchovního života i pro vyjádření duchovního života vůbec slov ze života, jak jej člověk zakouší pocitem, vášnivě, emotivně.

Teprve tehdy začneš být co k čemu, když máš onu šíři a všeobjímavost srdce, které dovede mít starost i obavy a péči o všechny, které dovede všechny chápat a ke každému se sklánět. Teprve nyní začínáš za něco stát, když ti není cizí žádná bolest a žádná otázka této doby.

Bude to s tebou lepší, až otevřeš své srdce obecně, všeobjímavě, až procítíš, ale prakticky, na svém místě a pro své povolání, svou spoluzodpovědnost za všechny své bratry a sestry.

Jinak se to bude vyvíjet tak, že se jeden skoro svatý bude šklebit na druhého se svěřepestí chrličce na okapu starého hradu, další mu ve jménu lásky šlapat na paty, jiný bude ze samé horlivosti o vyšší věci nakopávat druhého a podezírat z nedostatku pravého ducha. To není duch jednoty, ani duch lásky, která tě zve k oné jednotě. Každopádně tím nikoho nezískají pro Krista jako Bratra a Spasitele, když ho tak mizerně zastupují.

Když se po večeri vrátili do pokoje, nezdržel se otec Diego poznámky:

Co tady dělají cisterciáci? Je jich tu jako psů! A výsledek?

Odpovědi se však od svého průvodce nedočkal. Naděje plné rysy jeho tváře se bolestně zkřivily. Místo odpovědi vytáhl z cestovního tlumoku kříž, postavil ho na stůl a sesul se před ním na kolena jako hromada namoklé omítky. Otec Diego vyhlížel jako rodná hrouda po muslimském nájezdu. Příroda se usmívala ještě dalších pár hodin, ale, pokud šlo o biskupa Diega, slunce zhaslo. Dominik o tom však už dávno nevěděl. Oči se mu zalily slzami a celý svět se rozmazal víc než ve skutečnosti.

Pane, chceš-li mne mít u zdejších cisterciáků pro jejich posilu a povzbuzení, klidně mě tam pošli a půjdu.

Proč by ses, Můj synu, uzavíral do sebe, proč bys vyhledával nesprávnou samotu? Za své pozemské pouti si vybírám ten nejdokonalejší život, totiž chodím a učím. Mohu si k sobě přitáhnout každého a dát mu Mou Pravdu, Krásu a Dobro jako vánoční dárek, ale místo toho chodím a učím. To proto, abych ti dal příklad. Nesedět jako hodech, a raději chodit a hledat žíznivé a hladové, jako pastýř hledá ztracenou ovci. Myslel sis, že těch oveček je pořád ještě dost. A tak, když jsi ztrácel jednu, ztrácel jsi tím sta a tisíce jiných. Vykroč ven, a hlavně mezi ohrady, nejen mezi ty hodné ovečky, které nikdy neměly dost podnětnosti, aby se někam zaběhly, nýbrž ke všem, kteří někde hladoví a žízní. Vyslechni jejich nářky, ale hlavně je přiveď zpátky domů, k otcovskému stolu, abys mohl bok po boku s nimi poslouchat Moje Slovo, které bys jim mohl předat jako skutečně plné životodárné zrno.

Později, když se už jejich pokojem šířilo řezání pilou příčinlivého dřevorubce, odhodlal se Dominik k závažnému počínu.

Excelence –

Co – co – ozvalo se za rozespálými očima.

Půjdu ještě promluvit s tím dobrým mužem?

Teď?

A kdy jindy? Zítra musíme pokračovat dál.

Takhle? – mrknul po svém nočním úboru.

Proč ne?

Jak budeme před nimi vypadat?

Méně blahobytně – méně provokativně, než v těch brokátech. Zkrátka jako opravdoví poutníci.

Ctihodný Diego ho mlčky následoval.

Když se octli před hostinským, prolétlo vzduchem cosi jako ostrý nůž. Biskup sebou trhnul, jako kdyby ten nůž zajel do masité části nohy. Krev netekla, ale srdce přesto krvácelo. Slova jsou někdy ostřejší než nože.

Cha, cha, ale sluší jim to jen co pravda!

Jako praseti vesta, ozval se zpod jednoho stolu hlas hrubý jako

Chceme s vámi mluvit, osmělil se Dominik.

Nová taktika, že ano? Pohodil hostinský hlavou k biskupovi v nedbalkách.

Ted' už máme trošku víc klidu, než z večera, kdy tu bylo tolik hostů, mýnil Dominik. Kdo chce najít či lépe objasnit smysl svého života, objevuje, že jde nalezení odpovědi na otázku a touhu po štěstí. Člověk má nejrůznější potřeby, od ryze hmotných jako je potřeba nasycení těla, až po potřebu krásy, a potřeby duchovní a mravní.

Mnohý člověk se uzavírá sám do sebe, do své vlastní ulity. Utíká se na svou chalupu, chatu, zahrádku podle pořekadla *Můj dům, můj hrad*. Tam se věnuje svým zálibám a hračkám. Postrádá sílu naplno a radostně žít, jenže nemá zase chuť docela odhodit život a zemřít. To je ale živoření.

Jenže tak je to na denním pořádku. Byli jsme jednou vrženi do bláznivého kolotoče života. Copak to není tvrdé pro člověka, který chce být pánem svého osudu? Pokud má někdo na svědomí tuhle naši vrženost do světa, tak mu patří pohrozit pěstí, a ne se před ním trpně sklánět!

Máme přece na vybranou. Buď' přijmeme názor o nesmyslnosti života, do něhož jsme byli bez našeho svolení vrženi, takže všechno ústí do nicoty, a spokojíme se tím, co je pomíjivé a omezené, a s nechutí budeme žít navzdory tomuto názoru, nebo uznáme existenci toho, kdo je mimo nás a nad tím vším a dává všemu smysl. Navzdory všem, kdo znechuceně mluví o nesmyslnosti života, člověk žije dál. A jak by se vztekal, kdyby mu na ten život někdo sáhl! Samo jádro jeho bytosti, celého jeho vnitřního životního prostředí se brání nesmyslnosti života. Po každé prohře a zklamání se v člověku znovu vzmáhá chuť do života, žížeň po životě. Už tím, že pokračuji v životě dál, předpokládám nějaký smysl života, ne?

Ovšem.

Takže člověk hledá odpověď ohledně smyslu svého života.

Dejme tomu. Ale proč by to měla být zrovna odpověď víry?

Kdekoli se snažíte žít opravdu lidsky, kdekoli dobrovolně a svobodně přijímáte odpovědnost za svůj život a nesnažíte se zbaběle odhazovat vlastní svobodu, všude tam, kde usilujete o něco hodnotného, kdykoli doufáte v konečný smysl všeho dění, tak přicházíte do styku s tím, co kulturní tradice nazývá Bohem. Víra je ze strany člověka pokaždé výsledkem svobodného rozhodnutí. Je to svobodná odpověď na základní otázku po smyslu života. Přitom to

neruší žádnou z hodnot lidského života, avšak určuje jejich pořadí. Víra nás nezbavuje bolestí, hledání a utrpení. Je však silou naděje, že nic z toho, co konáme a prožíváme, není marné. Víra dává vlastní smysl našemu hledání, objevování a vynalézání.

Zkusit to s Bohem? Věřit? Co to znamená? Mně se zdá, že věřit mohou jenom takoví lidé, kteří jsou neschopní nebo líní k tomu, aby věci samostatně promysleli, anebo se lehce poddávají svým citům.

Co vás nemá, milý bratře. Víra zdaleka není jen citová záležitost. Musí se stále zdůvodňovat rozumem, aby byla přesvědčená. Každý má takovou víru, jaká mu odpovídá. Pokud u něho převažuje rozum, tedy bude rozumně podložená. Je-li spíše citový, tedy bude i jeho víra poznamenána citem.

A jak se tedy někdo stává křesťanem?

Nikdo to nedělá ze sebe ani svým jednáním, ani svým chováním. To dělá z člověka Boží milost. Tedy se nestává křesťanem tím, že se nějak namáhá, aby přesně a do všech podrobností plnil nějaká přikázání. Křesťanem se stává tím, že vírou a láskou odpovídá na výzvu shůry.

Copak dobrého mi ten Bůh dává?

Milost. Tím začíná vyšší život. Tím se člověk rodí k novému životu.

Známe, to známe. A potom si může klidně složit ruce do klína, a jenom si říkat: Pánu Bohu poručeno. Bůh všechno řídí, takže to všechno zařídí.

To tedy ne! Právě zde začíná pro každého jeho vlastní úkol. Je vykoupen, ale stojí na počátku nového života. Dostává nový život, ale prožívat a plně ho rozvinout, to za něj nemůže provést nikdo jiný. A právě tady začíná křesťanský život být naším vlastním úkonem. Člověk začíná věřit. Tím se mu otevírají nové výhledy a nový obzor. Z tohoto hlediska nabývá život nový ráz.

A není to jenom sebeklam? Copak se tolik liší skutečný křesťan od zodpovědného nekřesťana? Často přece vykonávají stejné zaměstnání, budují dům, pečují o svou rodinu, a oba to mohou dělat dobře. Takže křesťan se liší od ostatních leda svými ideály.

Kdepak. Křesťanský poutník i zbloudilý hledač pravdy žijí sice ve stejném světě, počínají si snad podobně, ale důvody jejich počínání a také cíle se zásadně liší. Křesťan především není žádný snílek. Zaměřuje se na skutečnost, a to na celou skutečnost, a ne pouze na její výsek. Nežije pouze z prolínání lidských a přírodních skutečností, ani z ryze lidských zkušeností. Žije především ze setkání s Bohem. Celým životem odpovídá na vyšší povolání, ale právě to ho činí schopnějším dokonaleji využívat lidských

zkušeností a lépe odpovídat na prolínání lidských skutečností s ostatním tvorstvem.

Samé pěkné řeči! Jenže když člověk potkává tolik křesťanů, uzavřených ve své ulitě?! Kdopak by mohl vaše slova brát vážně?!

Křesťan je spojen se všemi lidmi světa a s celým světem. Jeho Bůh přichází spasit všechny a zachránit celý svět, ale nechce to dělat bez člověka. Následkem toho je dnes postavení a úkol křesťana zodpovědnější, než kdykoli dříve. Je postaven do světa, který má pro něho širší ráz. Tak je stále víc vytrhován z někdejších sousedských vztahů místní obce a vtahován do souvislostí a závislostí širší obce.

Když je svět tolik zaslepený a zvrácený, jakpak může někdo za něj brát odpovědnost? A co teprve křesťan! Copak může milovat svět, když miluje toho svého pánbíčka?

Patříme k tomuto světu, do něhož jsme zasazeni. Proto nelze utíkat ze světa. A hlavně křesťan nemá právo utíkat ze světa. Naopak má přední povinnost ujímat se odpovědnosti za svět.

Spíše než uživatel světa je člověk správcem stvoření. Má spravovat všechno stvoření. Je za to odpovědný Původci všeho. Následkem toho není svět jen stvořením, ale čím dál tím víc se má stávat i lidským dílem.

Celé tohle Dominikovo úsilí bylo velmi vyčerpávající, a mohlo být i marné, nebýt toho, že tu byl ještě Otec Diego, který odložil svou důstojnost a tiše se v noční košili modlil. Pravda je, že starozákonní prorok měl těžkou úlohu. Měl tepat hříchy svého lidu, měl mu připomenout nebezpečí Božího trestu, pokud se nenapraví. Měl tedy někdy mluvit i proti lidu a ohlašovat i jeho ponížení. Tím těžší úloha, když proti němu vystoupil někdo, kdo se také tvářil jako prorok, a hlásal věci příjemnější, jež spíše lahodily lidské pýše a ješitnosti. Falešný prorok vyzvedal národní hrdost, ukazoval na velikost lidu, a pořád o ní snil a vynášel ji. Přehlížel hříchy lidu, třebaže připravovaly docela nutně tresty. Byl to prorok lidské soběstačnosti a lidských práv, které jakoby se mohly obejít bez pomoci shůry.

Od něho se lišil opravdový prorok. Ten připomínal svému národu především, že je jiným národem, než jsou ostatní. Připomínal mu vyšší poslání, od něhož se odvíjí zásadně jiné, ušlechtilější jednání. Pravý prorok ukazoval na pravou velikost lidu, totiž v jeho poslušnosti k vyšší vůli.

Tak se dodnes liší prorok falešný od pravého. Ten pravý nezavírá oči před slabiny a chybami svého lidu, nýbrž je odhaluje, aby ho přivedl k nápravě. Naopak nepravý se hledí zalíbit veřejnému

mínění a lichotí davu a jeho choutkám. Po tom se pozná falešník, když se oslnivě blýská na veřejnosti, odpovídá zálibám a módním směrům lidu. Falešník je i ten, kdo sice poněkud důvěřuje vyššímu poslání, ale ne příliš, a který ustavičně něco organizuje, aby byl moderní, a stále se bojí, že by nebeské dílo zaniklo, kdyby on nepodnikl včasný zákrok, že by bez jeho zásahu snad mohly být umlčeny dary shůry, ačkoli Duch vane, kam chce a nic nemůže zhatit jeho plány. To je prorok falešný možná v dobré víře, ale málo platné, i takového musíš odhalovat nebo mu otevírat oči, aby nevedl slepé stádo jako zaslepený pastýř.

Ne každá zaslepenost však vyhlíží od samého začátku jako fanatismus, který hází zapálenou pochodeň pod hranici s čarodějnicí. Spíše začíná jako úchvatný romantický sen, jenž podněcuje k obětavosti, s níž se opojený snílek nakonec vrhá hlavou proti zdi. Od začátku se vůdce takové organizované iluze staví jako představitel osvícené elity.

Biskup Diego v noční košili vši silou tiskl jednu ruku ke druhé, takže se zdálo jako by v nich chtěl zamáčknot protivný hmyz, ale ve skutečnosti se vytrvale modlil za požehnání Dominikova díla.

Ten horlil, že všichni tvoříme tajemné Tělo, které je jedno. Proto jsme všichni jedno Tělo, ve kterém však nesplýváme v nějaké nerozlišené těsto. Uchovává se tu zvláštní jednotlivost a přínos každého účastníka. A když se mluví o Těle, nutno mluvit o živoucím Těle.

Cha, cha! Vykládáte mi tu o stále živém růstu církve jako těla, ale copak nevidíte, jak s církví cloumá kdejaká nepohoda? Nevidíte, jak s ní cloumají vlny rozbouřených lidských vášní a náporů větru různých hnutí ve světě? Copak by něco takového bylo možné, kdyby ten vtělený Bůh byl s vámi?

Proč ne? Kdosi se k tobě sklání z nebe, ale ne, aby od tebe zázračně odháněl každou nepohodu, třebaže ho poslouchá i vítr a moře. Neochraňuje tě před pohromami, ale uprostřed pohrom. Kolikrát ti hrozí katastrofa bez větru a bouře, totiž i v bezvětří, kdy nevidíš ani hvězdy, aby ses podle nich zorientoval!

Cože! Jak by to bylo možné?

Je to živý organismus, kde Původce dál žije, a kde žije dílo jeho lásky a slávy.

Kdyby to vážně tak dobře klapalo, tak by se církev podstatně lišila od všech hostinců na světě, kde nejenže na sekeru nedávají, ale ani hosty neberou na hůl!

Nejvyšší žije dál a nadále působí ve svém tajemném Těle, aby tě pohostil svými dary, které tě posilují pro věčnost. Proto klidně smíš

dál říkat, že je církev jeho plností, jeho nevěstou, jeho Tělem, protože sám je její Hlavou a duší. Vyšším nadáním ve svých slavných ustanoveních vlévá do každého víru. Ta je ovocem, a proto také jeho darem. Odvěký odpůrce a dávný lhář a vrah je poražen a spoután.

A co my?

Zbývá pokojně užívat plodů jeho oběti na kříži. Jak už šibalská vychytralost napovídá všem pánům-klukům, že totiž nevhodnější doba k česání ovoce je tehdy, když je pes přivázaný, tak se splňují sny, které daleko předčí všechny jejich rošťácké nápady. Nejvyšší nadále zasahuje do svého Těla jako jeho Hlava. Tak se z něho jako z ohniska rozlévá milost do celého světa. A nikdo nemůže udělat ani krok blíž k dokonalosti, kdo by nešel tudy a nedal by se tudy naplnit vyšším nadáním.

Šiřitelé Boží milosti přicházejí a odcházejí, mění se, ale Bůh zůstává beze změny. A každý v něm nachází stálého a neměnného duchovního vůdce. Všichni jeho zvláštní pomocníci tvoří dohromady jeho jedno jediné působení.

V tomto tajemném Těle jsme všichni spojeni. Jsme spojeni jeden s druhým a navzájem, aniž by tím byla oslabena účast každého z nás. Každý se podílíme na všech obětech a všech bolestech. Každý se účastníme všech zápasů. Máme podíl na vítězstvích na celém světě. Nikdy a nikde nejsme cizinci. Proto máme pečovat o všechny své bratry a sestry, třebaže žijí v zapomenutém kraji nebo na druhém konci světa. Všechny se je snažíme obejmout a přivést k dokonalosti. Jedině to je smysluplným naplněním života. Všechno ostatní v životě je pouze dočasný přechod.

Čím ale vysvětlíte výskyt námitek a připomínek odpůrců?

Když se na to díváme z hlediska věčnosti, tak se odpor proti Kristu a jeho církvi vynořuje právě proto, že pokaždé přichází s něčím buď pozdě, nebo předčasně. A odpůrce se postaví k nějaké věci tím, že ji buď nevhodně požaduje, nebo proti ní právě nyní bojuje. Proto se církev může vždy srovnat se skutečností, ale stěží s odporujícími jedinci. Jejich úsudky podléhají jejich momentálním předsudkům a zkratovým odsudkům.

Copak dějiny odporují církvi?

Vůbec ne.

Že ne?

Naopak! Shodují se s církví, ale ne všichni dějepisci.

A co na to církev?

Pokračuje dál svou cestou.

Jakou cestou?

Cestou Krista. Kristus je Cesta, Pravda i Život. To je ta pokojná síla, která tvoří mocnou hradbu celé církve.

Nakonec hostinský uznával:

Máte pravdu, mládenče. Lituji toho, co jsem předtím říkal o církvi i svého chování vůči vám i církvi. Dokážete mi odpustit?

Všechno odpuštěno. Uděluji ti odpuštění ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, řekl Dominik a Otec Diego mu požehnal, přičemž si uvědomil, že i jeho drahocenný biskupský prsten zůstal u postele. Pak se ale usmál a vesele pohodil hlavou.

SETKÁNÍ S BLOUDÍCÍMI

Nad katedrálou svatého Sernina se připlížilo svítání. Hodinu od hodiny sílilo světlo a pronikalo záclonami jejich pokojíku v toulouském hostinci, až vzbudilo Otce Diega z lehké dřímoty.

Ospale se obrátil na podušce. Matně si uvědomoval, že se mu zdál velmi divoký sen. V tom snu –

Náhle se vztyčil na lůžku. Jako by mu někdo vchrstl do tváře ledovou vodu, přepadlo ho poznání, že to nebyl sen. Postel, třebaže byla pro něho tak přitažlivá, pozbyla své kouzlo. Chtěl být svěží a čilý na další cestu do Dánska.

Cože, Otče Dominiku, kde jste nechal svůj honosný plášť?

Vyměnil jsem ho, excellence, s někým za tento hrubší.

Ehm, ozval se uznale biskup a dodal: Kdybychom takhle skromně vystupovali od začátku, bylo by tu jistě víc dveří, které nám otevrou. Vždyť jsou to vlastně docela hodní lidé, akorát mají v hlavách trochu nejasno. Jen kdyby jim to byl někdo jasně vysvětlil.

Hm. To by zdejší cisterciáci asi sami museli zbořit klášterní zdi, zkrátka přestat se schovávat doma za pecí.

Biskup pokýval hlavou. Měl bezvýrazný hlas a tupý pohled. Byl bledý, protože v noci málo spal. Málo věcí brání spánku víc než náhlé zhroucení všech snů v době před ulehnutím. Od dvou hodin se nešťastný biskup Diego převaloval na polštáři, podřimoval jenom chvílemi a probudil se bez vyhlídky na další spánek v hodině, kdy se příčinlivý pták pouští do hledání červů.

Toho se ovšem nedočkáme. Mají své stanovy.

Snad zeměpán?

Podle jednoho dopisu, který svého času napsal starý toulouský hrabě Rajmund cisterciákům, šval spíše do války než k nějaké nápravě hrozného stavu. Tvrdil, že tyhle kacířské lištičky v toulouském hrabství plení vinice, které vysázela pravice Nejvyššího. Pohrdají Bohem a vzkříšením z mrtvých. Kázání kacířů se prý podobá plíživé rakovině: rozděluje rodiny a svádí dokonce i kněze. Kostely pustnou, křest se odmítá, eucharistie je v opovržení, stěžoval si pisatel. Prý se ta zvrhlost v toulouském hrabství zakořenila natolik, že ji nelze vyrvat mečem duchovním, a je tudíž třeba sáhnout k meči hmotnému.

Pročpak si pan hrabě nezjedná sám pořádek na svém panství?

Prý na zákrok sám nestačí. Šlechta stojí proti němu a s nimi obrovské množství lidu. Prosil proto opata z Cîteaux a cisterciáckou generální kapitolu, aby povolali francouzského krále k vojenskému zákroku. Sliboval, že prý poskytne králi podporu, otevře mu města a ukáže mu kacíře.

Ukáže kacíře? To už tady, pokud vím, ale kdysi bylo, ne? Každý tu ví, o co šlo starému hraběti Rajmundovi.

Co to bylo?

O moc. O panství.

Jakto?

V Toulouse tehdy narůstalo napětí mezi hrabětem a bohatými měšťany. Záludný hrabě dokázal pokaždé obratně nasměrovat útok tam, kam potřeboval. Jednou proti zbohatlým měšťanům a cechmistrům, když vedl rozsáhlé výslechy, zavádějící v Toulouse atmosféru strachu. Jindy proti příliš nezávislému šlechtici Rogeru Trencavelovi, jenž prý držel v zajetí pod dohledem nejrůznějších zbloudilců biskupa z Albi. Pokaždé si toulouský hrabě zvětšil panství a upevnil svou moc pod záminkou stíhání zbloudilých hledačů pravdy mimo církev.

A výsledek?

Všem takovým zbloudilcům bylo zakázáno veřejně mluvit. Ani to je však nezastavilo. Změnili se prý z lišek v krtky, ohlodávajících pod zemí svaté rostliny.

Opravdu danajský dárek zanechal Rajmund V. světu. Chtěl si hrát v jižní Francii na pána boha a církev k tomu hodlal užívat jako klacku.

Na bedra dnešních papežských vyslanců tedy dopadl úkol vyorat tyto krtky. Nechejme je, ať si poradí, mínil biskup Diego, a dodal: To naše nastrojení do hader kvůli tomu nedávnému případu už snad stačilo.

Myslíte?

Ostatně, co by nám řekli na dánském dvoře? Dvůr chce dvorní způsoby.

Takže to byla přece jen pouhá taktika? Jenom přestrojení?

Biskup Diego se odmlčel.

Kdekdo nám vytkne, že jsme zvolili chudobu jako mazanou taktiku jednání s těmi zbloudilci. Nejde přece jen o prostotu oděvu. Hlavní je prostota srdce, pokora.

Až mnohem později, u svatostánku, se mu vrátil klid. Konečně mohl klidně uvažovat. Říkal si: S pokorným každý lehce vyjde. S pokorným se snadno žije. Zato pyšný je stále v kleštích žárlivosti a uražené ješitnosti. Pyšný jedná, jako by jen on sám měl právo jednat. Přeje úspěch jen sobě. Sám si připojuje doložku nejvyšších výhod ve všem možném. To proto, že on samojediný všemu nejlépe rozumí. Všude byl, všechno viděl, všechno slyšel, není, co by ho mohlo překvapit. Takový nadutec nesnese nikoho vedle sebe. Snad leda otroka, služebníka, ale nikdy samostatně uvažujícího a působícího jedince. Je roztrpčen, když není o všem informován. Cítí se šedou eminencí všeho dějství. Chce mít nitky všech věcí v ruce. Proto se také někdy lopotí až nerozumně. Nemůže snést, aby při něčem nebyl, v něčem nehrál hlavní roli. Je smrtelně uražen, když

se něco připravuje nebo děje bez něho.

Takový žárlivec nepracuje pro věčnost, i když o ní třeba i mnoho namluví. Dopouští se strašné svatokrádeže. Bere si čest a slávu Boží jako záminku, aby vynesl svou osobičku. Přiodívá se pláštěm svatě horlivosti a lásky k Nejvyššímu jako šašek harlekýnským rouchem. Nasazuje si ostruhy horlivosti o spásu duší a čest a slávu Boží. Dovede se i dřít a ušvat, ale pro Pána by toho nikdy tolik nevykonal ani nepodstoupil, jako toho snáší pro svou osobní čest a slávu na Božím poličku.

Práce pro spásu duší a pro čest a slávu Boží se tak stala sportem jeho ješitnosti a pýchy jako se druhý ohání rekordy v běhu, automobilové rychlosti nebo zvedání břemen. Jako jsou směšné tituly světového mistra v házení třeba kladivem, on chce mít honosný titul horlivého, neúnavného apoštola. Říká, že musí tolik pracovat, protože tolik duší strádá a hyne. Ale běda, jestli druhý přesvědčený o bídě duší by chtěl něco vykonat bez jeho vědomí nebo řízení. Neváhá užít i hnusných intrik, osobních a veřejných výpadů. Na veřejnosti si rád nasazuje masku pohoršené horlivosti, která lká nad tak špatnou službou Nejvyššímu. Podle zásady: Neslouží Bohu, kdo neslouží Mně!

S jazykem na vestě se večer dokodrcali do Albi.

Nocleh jim vyrazil dech.

Otec Diego vypadal zaraženě a ponížene, jako by si jeho duše prošla peklem. Byl na něm jasně patrný výraz člověka, kterému jakási hrdopýška právě řekla od plic, jak se věci mají, a on se ještě nevzpamatoval z otřesu. Vysunula bradu jako balkon a v očích jí plál vzdor. S řeckým ohněm v očích řečnila jako Kleopatru, vysvětlující etiopskému otroku, kde překročil míru její trpělivosti.

Zdá se, ten hostinský v Toulouse – hm, asi to nebyla v tomto kraji žádná výjimka, řekl rozechvělým hlasem Dominik, načež mu jazyk zdřevěněl a oči zesklivatěly, přičemž se kamsi zakutálely.

Když vám pevný svět náhle roztaje pod nohama, takže se někam boříte, není vám dvakrát do řeči. Biskup Diego tam stál schlíple jako zmoklá slepice. Díval se širokýma nevidoucíma očima na drozda, který veledůležitě hopkal po trávníku. Za ním se tiše pochechtávala obloha, jako by nic jiného nečekala. Potom se dal slyšet:

Podle toho, co se tady v Albi povídá, tihle zbloudilci vyžadují pohlavní zdrženlivost a zdráhají se vstupovat do manželství. Odmítají požívat maso. Hlavně však tvrdí, že kromě dobré vůle Boží je ještě rovnocenná zlá vůle d'áblova. Ta prý je příčinou všeho zlého v člověku. Místo křtu zavádějí *consolamentum, potěchu*. Zbavuje

prý člověka každého hříchu, i když toho vůbec nelituje a nenapraví se. Kdo přijme potěchu a zase zhřeší, musí se prý znovu očistit potěchou. Jiní se dobrovolně ubírají do Endury, a to znamená, že v sobě život umoří hladem, jedem nebo pořezáním si žil. Duše se prý musí očistit tím, že opustí tento svět. Následkem toho se ti zbloudilci dopouštějí sebevraždy. Považují sebevraždu za ušlechtilý čin. O Kristu tvrdí, že byl světelným duchem, který vzal na sebe jen zdánlivé tělo a také umřel jen zdánlivě. Hlavním Kristovým učením je prý útěk od těla. Proto se trýzní krutými posty a vedou navenek přísný život. Majetek a peníze zavrhuje, poněvadž je to samá hmota. Vejce a mléko odmítají požívat. Čtyřicetidenní půst zachovávají třikrát ročně. K válkám se staví velmi odmítavě. V římské církvi je prý všechno jeden klam a mam. Panna Maria podle nich počala a porodila Krista uchem. Kněží jsou lháři a zloději. Lepší je prý žít ve chlévě než v kostele.

Když viděl tázavý obličej svého společníka, dodal: Není to tak, Otče Dominiku?

Nevím, odpověděl váhavě. Tvářil se jako někdo, kdo uvažuje o tom, zda by měl skrýt svou tvář ve svých dlaních. Jeho tvář byla poněkud roletovitě stažená a plná mrakovitých chmur.

Dokud jste to nevyslovil, otče biskupe, tak jsem to tu tak souhrnně nikdy nikde neslyšel. Jen abychom sami nevymýšleli za ně nějaké bludné učení. Vždyť oni tu každý říkají něco jiného. Jeden se živí jen samými bylinkami a bobulemi z lesa – prý kvůli tomu, že jim církevní vrchnost stejně opakovaně sebrala všechn dobytek a drůbež a vydrancovala sýpky pro křížácké výpravy. Ty ženy, se kterými jsme mluvili, se zdráhají vstoupit do manželství, protože prý všichni pořádní muži stejně odešli v křížáckém vojsku bojovat za osvobození Jeruzaléma.

To je pravda, ale také jsem viděl u zdejších bratří cisterciáků jakési rukopisy od místních písmáků, kde je to bludné učení podáváno poněkud souborně. Ale ať už je to napsáno nebo ne, jsou tu hlavně ty hrozné věroučné bludy, hlavně blud o dvou rovnocenných bytostech, o dobrém a zlém božstvu.

Odmítám takové bludy. Náš otec Augustin však učí nenávidět blud, ale milovat bloudícího. Tak bych rád pochopil každého z těch hledačů pravdy. Nejsem si jist, že to jsou opravdoví bludaři. Příliš často mezi nimi sleduji zmatené a nevzdělané hledače pravdy. Mnozí hledají velmi poctivě a upřímně. Zřejmě nic lepšího nepoznali. Největší nepřítel svaté víry je strašná nevzdělanost! Nejen u těch prostáček, nýbrž i duchovních osob. Jak se tady předává učení svaté víry? Ty nejučenější duchovní osoby jsou

zamknuté v klášterech.

Všude se tu strašně hřeší, vydechl Otec Diego. Přitom si oběma rukama držel hlavu, jako by se domníval, že by mu mohla někam upadnout.

To už jde ruku v ruce s nevzdělaností.

Otec Diego pokyvoval hlavou s výrazem staré smuteční vrby, která toho už tolik vyslechla, že rezignovaně přestala dbát na svůj zevnějšek a nechala své vlasy volně splývat, aniž by je umně splétala do copů, jak by to nejraději činil soused břectan. Nyní se občas rozhoupala poryvem náporů z okolí a smutně zašuměla:

Nevěří, že se Bůh stará o lidské záležitosti. Nevěří, že vykonává nějakou správu či moc nad pozemskými stvořeními. Veškerému hmotnému stvoření prý vládne padlý anděl. Někdy mu říkají Luzabel. Všechny věci na světě se prý dějí podle Boží vůle. Říkají, že těla tvoří ďábel, duši tvoří Bůh a pak ji vkládá do těl. Proto je mezi tělem a duší neustálý boj. Mnozí prý v podzemních úkrytech vykonávají pro Lucifera v určené časy jakési strašné obřady a provádějí tam jisté nestydaté zvrhlosti.

Potom se ozýval pomalu, ale důrazně:

Nevzdělanost víry. - Neznalost a neuznávání Zlého. - Lehkomyslné přibližování se Zlému. - Vláda Zlého. - Úplná zkáza, smrt těla i duše. - Sebevražda, ale ne kvůli vnitřnímu zhroucení. Sebevražda jako záměrný úkon z návodu Zlého. Kdyby šlo o pár nevzdělaných jelimánků, mávnu rukou. Nejsem žádný hnidopich. Jde o kraj ovládaný Zlým –

Ano, vydechl Dominik a odmlčel se. Z očí se mu valila slaná řeka. Posléze se ztrácel v objetí svého rozmazaného cestovního kříže. Nacházel v něm poslední dobou čím dál tím častěji účinný prostředek první pomoci.

Nikdo si nemůže sám od sebe otevřít přívod vyššího života odjinud, ani překročit vlastní stín. Ne, že by se o to nebyl leckterý popleta při svém hledání pravdy nepokoušel. Kolikrát už takový jelimánek zapřáhl do práce na těchto věcech svou kotrbu a s vypětím všech sil se snažil poodhrnout záhyb všednosti, div, že se mu na ní nenaděly mozoly. Pokaždé však zůstal tak osvěžen, asi jako kdyby zrovna vypil pohárek louhu na vyčiňování kožešin.

Když se Dominik po chvíli uklidnil, najednou mu to došlo samo od sebe shůry, a on se náramně divil:

O co jde?

O to, že ses stal novým stvořením. Jakpak to přijde? Neptej se sám sebe. Ptej se Mne. Co je to za stvoření? Právě ty, Dominik, jako je jiný Petr, Pavel, Jan... To je to nové stvoření, každé svým způsobem

jedinečné, neopakovatelné. Křest, ponoření do vody či polití znamená odumření hříchu a vynoření či umytí pro život v milosti. Tvoje dosavadní bytost s ním byla nadobro pohřbena. Dříve jsi byl jen člověk, tvor z masa a kostí a nesmrtelné duchové duše, která utvářela tvoje tělo, abys mohl přirozeně žít. Nyní jsi utvářen posvěcující milostí. To se stalo už dávno. Jenže ty zakoušíš jakési zpoždění. Kdo se dívá na sebe i na všechny věci pohledem své duše, jasně vidí, jak svatá křestní voda rudne Mou Krví. To je pot Mé zsinalé tváře. To jsou slzy Mého utrpení. A ty jsi umyt touto Krví.

Křtem se stáváš novým tvorem. Vlévám ti ho. Přicházím, abys nezahynul, ale měl život, a abys ho měl v hojnosti. Nadále však v tobě zůstává stopa poruchy tvé přirozenosti. Je to jizva po zranění utrpeného pádem tvých prarodičů. Jsi slabý a vládce světa kolem tebe rozprádá síť. Zneužívá těch špatných sklonů v tobě, jež jsou tvé přirozenosti cizí, aby tě jemně odváděl od vyšších sfér.

Raduj se však! Smíš si svobodným bojem a dobrovolným zápasem, opřen o Mou sílu, zasloužit věčnou odměnu.

Hřích je především popření dětinného vztahu ke Mně jako vůči Otcí. Takovým hříchem přestává být hříšník Mým dítětem. Všedním hříchem pozbývá pozornost k dobru, pravdě, kráse a lásce. Míchá se mu to se zlem a lží, s ošklivostí a nenávisť. Posléze klade svou dobrotu, pravdivost, krásu a lásku tvorů na stejnou úroveň s Mým Dobrem, Pravdou, Krásou a Láskou. Ochladá v lásce, až se mu srdce mění v kus ledu. Nakonec začne s vážnou tváří vyslovovat lež, jako by to byla pravda. Začne páchat zločiny a říkat tomu dobročinnost. Zotročí někoho a bude tomu říkat osvobození. Sice Mi nemůžeškodit, ale poškozuj to zde ve světě Mou čest a slávu. A důsledky?

Kanovnický hábit se břechtanovitě vlnil kolem kříže, chvíli jej objímal, chvíli se prohýbal a napínal v kolenou, pak zase vyboulil v zádech, načež se kolem něho vinul, až se zdálo, že snad hodlá Ukřížovaného nějak přiodít. Kdo chvíli sledoval jeho počínání, tomu šla brzy hlava kolem. Mačkaný hábit vyhlížel žalostně, celý se vlnil jako by někdo připravil jeho majitele o většinu vnitřních orgánů. Ten se nedíval ani doleva ani doprava a podle všeho se snažil doprovázet Ukřížovaného v jeho smrtelných křečích.

Takový hřích je vždycky popírání Mé svrchované Moudrosti. Znáš mě ve své prozřetelnosti jako znám i všechny věci, které stvořuji a vím, jak je máš užívat. Hříchem se Mne člověk snaží přehyčřit a rozumět si lépe, než mu rozumím. Ostatně i to Desatero pramení nejen z vyšší Moudrosti, nýbrž taky z Mé Lásky. Chce tě přivést k sobě samému. Přeji si, abys krácel světem tak, abys

tímto světem a přes tento svět dospíval ke Mně. Proto je Desatero také výrazem Mé Lásky. Jeho porušování je projevem lidského nevděku. Dávám ti všechno, aby tě všechno přivedlo ke Mně. Dávám ti to, a navíc ti přidávám svá přikázání jako návod k správnému použití sebe jako Mého tvora, aby ses nemohl snadno mýlit ani bloudit. To není žádné omezování tvé svobody, ani tvých lidských práv. Zrovna naopak, Moje přikázání jsou nejlepším ručitelem zachovávání tvých lidských práv. Jsou ochráncem tvé důstojnosti.

Možná ti hřích zní jako ozvěna zašlých časů. Přesto je to vždy popírání Mé svrchovanosti. Je to prosazení lidské sebelásky, a to přehnané sebelásky. Vůbec by se neměla nazývat láskou. Je to falešná láska. Sotva se někdo postaví proti Mně a odmítne uznávat Mou svrchovanost, Mou autoritu, Moje naprosté právo ho vést a určovat, jak má kráčet životem a jak má užívat svých dnů, pak se staví sám sebe na Mé místo a dělá si své vlastní zákony. Pak se z něho stává desperát bez zákona, proletář vyrvaný z vlastních kořenů, odcizený Mému Srdci a všem tvorům, tedy i lidem, a koneckonců i sám sobě. Klame sebe i ostatní, když pak vypovídá o nesmyslnosti svého života a nesmyslnosti chodu celého tvorstva, o jeho vrženosti do cizího světa. Pak nastává hříšníkův boj proti všem, šíří se jeho příšerná bezohlednost. Ta nikoho neuznává a o nic se nestará. Jako rozervanec usiluje pouze o to své, a většinou jen o to smyslům dostupné a tělesně si to vymáhá, až se vyčerpá a unaví všemi možnými požitky, aby se nakonec znechuceně vztáhl zaťatou pěstí i proti sobě samému. Kdo popře Mou autoritu, třeba i z těch nejlidštějších důvodů, tak se dříve nebo později postaví proti každému člověku a tvorů. Krivdy a nespravedlnosti ukazují, jak je hřích strašné zlo proti svrchované spravedlnosti.

. Když Mě křížuješ ve svém těle za všechno Moje dobrodiní a lásku, ukazuje se, kam směřuje hřích. Rozervanec by Mě zabil kdykoli by mohl. A když na Mě nemůže, tedy se aspoň pyšně naparuje proti Mně a také mluví o své svrchovanosti, kterou vydává za svrchovanost lidu či národa. Ve své domnělé svrchovanosti se vysmívá Mým zákonům, Mé velikosti. Snaží se vytlačit Mě na okraj společnosti, odsuzuje Mě do oblasti náboženských citů a náboženských pobožností. Tím sice sám okrádá Mne o svou nesmrtelnou duši, ale sám sebe okrádá mnohem víc, o Mne. Kvůli značné, ale přece jen omezené svobodě národní, odhazuje neomezenou svobodu Mého dítěte. Tak sám sebe ochuzuje a zbídačuje. Když si hraje na Mne, nesvede to. A je to ještě trapnější pohled, když si někdo hraje na trubadúra, na kazatele nebo na

kohokoli, a neumí to.

Zatímco Dominikovi při této pouti cestami bloudících duší dřevěněly nohy, ztumpachovatěly výraz tváří pobloudilců se skelnými zraky prozrazoval, že v okolních masách probíhá podobný proces z druhého konce, nejde-li přímo o trouchnivění, tlení a práchnivění.

Kdekoli se tomu svět posmívá, tam stojí dějiny před vzpourou davů. Povedou je snad otevřené hlavy, avšak tyto by se měly bedlivě ohlížet, jestli za sebou netrousí piliny, a zda jim do nich nenaprší.

Takový hřích, když o něm zpívá trubadúr Piere Vidal či Emeric Pegulhan, zní někomu lákavě jako zakázané ovoce. A přece to není jen tak nevinné. Pokaždé je to také děsná nevděčnost. Takový člověk Mne uráží Mou vlastní Dobrotou. Uráží Mě dary, které mu dávám, aby Mě jimi oslavil a tak došel ke Mně. Tak stojím před tebou se svým ztrýzněným tělem, vypůjčeným od tebe, a ptám se: Lide Můj, co jsem ti měl učinit a neučinil jsem? - Svěřuji ti tvory. A taky ti dávám rozum. Vtiskuji do tebe vnitřní zákon. Tak můžeš poznat, jak máš těch tvorů správně užívat. Dávám ti milost jako tvůj Bratr a Spasitel. Jenže někdo možná raději chce kráčet svou nezávislou cestou pohodlnými nížinami. Chce si sám rozumět. Hodlá si počínat na vlastní pěst a sobecky si užívat po svém toho, co patří Mně a co by Mě mělo oslavovat.

Něco jiného je bloudit po neznámých cestách a upřímně hledat pravdu, a něco jiného je hřešit. Pro hřích není žádná omluva. I kdybys nebyl učený, přesto vtiskuji do tvé přirozenosti zákon Desatera. Prostřáček stejně jako nevzdělaný barbar ví, že krást, loupit, lhát a páchat podobné věci je špatné. Učení lásky je tak rozšířené a známé, že se to stalo obecným majetkem všech. Nikdo nemá právo se vymlouvat, že neví, co je hřích. Jedno ovšem dost často lidé nevědí, že Moje přikázání jsou také projevem Mojí lásky a péče o tebe. Široké masy nechápu, že jim dávám svá přikázání, aby nemuseli na cestě k dokonalosti bloudit.

Jak se cítil poutník, vracející se domů? Cítil se obklopen lvi jako prorok Daniel. Matně vzpomínal, jak si to vlastně počínal Ignác z Antiochie v takové šlamastice. Jak to jen dělal svatý Jeroným, aby mu král pouště zůstal klidně podřimovat u nohou?

Lev je šelma, ale hřích je daleko nebezpečnějšího. Stačí si všimnout, jak jej trestám jako tvůj věčný Otec sám na sobě jako tvém Bratru, který bere tvoje hříchy na sebe. Podívej – kříž! Nezapomeň! Sám Mne křížuješ a zabíjíš. To zohavené tělo Muže bolesti, to je tvoje práce. Dílo tvých hříchů!

Proto bdi nad každým bližním, protože ti je všechny svěřuji jako

tvé bratry a sestry. Máš odpovědnost za každého, koho ti svěřuji. Modli se a usiluj o spásu, blaženost a svatost, ale nejen sám pro sebe, nýbrž pro každého dalšího.

Ještě jeden šok, a nevím, co si počnu, svěřoval se Otcí Diegovi jeho kanovnický společník. Jenže člověk moc vydrží. Nicméně jeho ideál křesťanského rytíře dostal citelný zásah a utrpěl velkou trhlinu, kterou všemožně toužil zacelit.

Co – co - co se to - ? Vyzrazil se ze sebe. Jeho něžné oči ztuhly na dvě matné ledové kuličky. Prudce nasával vzduch nosem, nabývajícím tvářnosti přezrálého fiku. Strašný zjev se vynořil několik dní ostrého pochodu západně od Duryňska. Co to bylo? Žádní bájní draci ani obři. Pouhá skutečnost. Nebýt to zde, severně od Alp, připadal by si jako v rodné vlasti, ohrožované kvůli náporům islámu také otroctvím. Krajinou se valily kvílející proudy lidského těla, řinčícího okovy. Řemeny poutaly tělo k tělu jako spleené nejlepší arabskou gumou. Po bocích je provázely roty postav bez tváří, práskající biči a popichující oštěpy, aby urychlily pohyb vstříc vycházejícímu Slunci. Za nimi se táhly vozy, tažené několika volskými spřežení. Byly po vrch naložené vším, co se kde dalo vyrabovat. Biskup Diego a jeho průvodce s očima vytrěštěnými zírali na toto divadlo světa. Občas učinili pokus ujistit se nehty zarývanými do tváří, je-li to skutečnost nebo horečnatý sen.

Co je to tam za podivné zbrojnoše? Podivil se biskup Diego. Brzy se dozvěděl, takže se jeho tvář potáhla závojem chmur. Čelo se mu zvrásnilo několika otazníky a vykřičníky.

Vojsko Přemysla Otakara na svém tažení.

Ale vždyť jsou mezi nimi kohorty pohanů! Viděl jsem je.

Kumány? To jsou poddaní našeho pána. Doprovázejí nás kvůli naší obraně. To víte, jsme tu daleko od vlasti. Náš pán zrovna provdal dceru Markétu, řečenou Dagmar, do Dánska.

A co ti Kumáni?

Ach, ti! Jsou bojovnější než všichni křižáci s muslimy dohromady. Nasazujeme je do čela vojska.

Kumáni a Tataři přece strašně sužují křesťany v Uhrách.

Rytíř se kroutil jako korouhvička na věži a podobně neslané-nemastné bylo vysvětlení:

Všichni třeba nejsou tak špatní. Dávno by se byli už obrátili na pravou víru, ale není k tomu dost vás - duchovních. Vyproste nám v Římě nějaké misionáře.

Kam to všechno putuje?

Na trh s pohany.

Prodáváte je snad do otroctví?

A co s nimi, když odmítají přijmout svatou víru?

Takhle to děláte?

Náš pán a vojevůdce Přemysl Otakar je dobrý křesťan. Tuze rád by to dělal po křesťansku, ale jak by potom obstál mezi ostatními zeměpány? Pochopte ho.

Do života mladičkého kanovníka právě zasáhlo zemětřesení a holomorazy nešetrně ničily jeho zahradu snů. Tohle lidské stádo mu bezohledně zdupávalo sad jeho iluzí. Oči mu odletěly kamsi k nebesům a zdálo se, že se hned tak rychle nevrátí na své místo. Nasadil výraz spadlé rolety. Byl to jeden z těch trapných okamžiků, které vrývají nové vrásky do lidských tváří a zanechávají po sobě interesantně prošedivělé skráně.

Ze Španělska znal sličnou tvář Matičky církve, zahalenou do vzácných látek a ozdobenou zlatými kříži. A najednou to všechno vypadá jinak. Objevuje neslavné kořeny slávy zakladatelů velkých panovnických rodů. Poznává mnichy, zahrabané v klášterech. Biskupové, utápějící se v blahobytu, nádheře a přepychu! A tolik duchovních osob, zapletených do nejrůznějších podvodů, čachrů a machinací spolu se světskými velmoži! Nerad vzpomínal na ty pyšné a naduté kněze se zanedbanými farnostmi a s hroznou neznalostí posvátné nauky. Jenže oni zde jsou. Místo hlásání Božího slova se tu omílají samé fráze. Je-li kde slavena nedělní mše, tedy lid mechanicky odříkává Vyznání víry a Otčenáš. Místo radostné zvěsti evangelia se ze všech stran ozývá zastrašující hrozba pekelným ohněm a věčným zatracením. Zdráhal se počítat fary, pronajaté spolkům laiků bez opravdové víry a jarmarečním komediantům.

Tady se obnažuje špinavé a zaprášené zákulisí triumfující Církve Páně. Jak bezmocné je papežství, pokleslé, zrazené, donucované nasazovat svou poslední obrannou výzvu, nouzové bratrstvo cisterciáků! Do tohoto hrozně upadlého místa se snášejí jako supi na mršinu cizí poslové. Z východu se vtírají bludné duše, které si činí z ďábla rovnocenného soupeře našeho nesmírného Otce. Jak klamná je ochrana křesťanstva před náporu islámu pouhým násilím! Zatímco vojenským zákrokem velmožů odrazíš jeden jeho nápor, jiný prosakuje do myšlení a chování mnoha lidí.

Chtěl bys žádat pomoc od svého krále? To by ses načekal. Tolika válkami je zadlužen. Vězí v dluzích až po uši. Proti své vůli se stáváš závislým na těch, kdo se tváří jako obrácení křesťané, ale často jen proto, aby mohli pronikat neviditelnou mocí peněz tam, kam se nedostanou přímo. A tak je král uprostřed své moci bezmocný čelit takové spoušti.

Cestou do rodné vlasti na jihu se biskup s kanovníkem táhli jako dvě převařené nudle. Jejich hovor nápadně připomínal rozmluvu dvou ochraptělých ryb. Možná cestou děkovali nebesům, že se sami neoctli jako nové zboží z dovozu na pražském veletrhu. Být prodán do otroctví jako nevěřící pes je pro zbožnou duši, toužící po mučednictví pro Krista, něco jako nejčernější závrať. Přinejmenším jeden z obou poutníků se cítil jako by ho převálcovaly vozy plné lupy, vyrabovaného hordami drancířů po celé střední Evropě, a zadupnula kopyta tažných volů hluboko do země.

Copak to prožívá mladší z nich, který to sleduje svými něžnými dětskýma očima? Možná se mu zdá, že se propadá do bezedné propasti. Navzdory veškeré beznaději pevně věří, že hrozná představa, že ho najednou všechno opouští a pocit úplného bezdomovectví, je znamením shůry, že stojí na počátku něčeho velkého. Neklamou ho smysly? Znovu a znovu podezírá sám sebe, ale je přece po boku staršího zkušeného biskupa Diega. Ne sám, nýbrž po jeho boku poznává na každém kroku samé zavřené dveře, ať jdou údolím Loiry a pak Rýna, ať procházejí Lyonem či Avignonem. Všude jen dusivá atmosféra hříchu a zrady.

Chamtiví velmožové stejně jako drobní zlodějící napřahují ruce po církevních statcích. Proradní biskupové, mniši opevnění ve svých hradech, hrubé masy, plné výsměchu a jízlivosti, davy, neklidně těkající od ničeho k ničemu, čekající jenom na neopatrný pohyb, aby se změnil v divoče běsnící. Postupují jenom za dne, protože v noci není nikde bezpečno. Někdy zahlédnou průvod bohatého opata, který se dává opatrně vést v doprovodu po zuby ozbrojených rytířů napříč nejistou krajinou. A když učiní zastávku v nějakém městě, uvidí v krčmě některého z těch "čistých" či "dokonalých", zbloudilého hledače pravdy, bosého s divoče rozevlátými vlasy či zplihlými po posledním lijavci, marně chráněnými kapucí. Matky se před takovým divochem vrhají na kolena a nastavují mu své děti.

Často se říká, že po nějakém obrovském šoku nebo ztrátě se ten, kdo si chvilku poleží na podlaze a dívá se, co ho to vlastně bacilo, obyčejně sebere, poskládá dohromady, a tak říkajíc to roztočí a začne nový život. Příroda chce prostě svoje, a tak dál a tak vůbec. Něco na tom je.

Ještě že aspoň ty královské námluvy dopadly jaksepatří, povzdech si biskup Diego z Azeveda.

SVĚTLO NA BLUDNÝCH CESTÁCH

Biskupská rezidence jako většina budov její velikosti a důležitosti obsahovala ložnici tak velikou, že v ní většinou nikdo nebydlel. Byly tu vyřezávané postele s nebesy a blahobytnými, třebaže poněkud skličujícími řezbami. Zůstávala neobydlena od časů, kdy v nich naposledy spal král, kličkující po svém neklidném způsobu, podobném sletu tažných ptáků, z jednoho sídla na druhé. Zatímco se biskup Diego z Azeveda zdržoval na audienci u krále, aby mu podal radostnou zprávu, byla Dominikovi přidělena tato komnata k užívání.

Když se obezřetně vkrádal dovnitř, propůjčovalo jemné večerní světlo komnatě nejkrásnější vzhled. Neměl však náladu, aby si prohlížel pokoj. Nevšímal si vyřezávané postele, ani nedbal na pohodlná křesla, obrazy, dekoraci, měkký koberec, do něhož se mu bořily nohy. Peřiny se nadouvaly očekáváním věcí příštích, ale nedočkaly se. Zůstaly smutně nažehlené a opuštěné, dokonce ani jejich krajky se nepohnuly. Podušky zklamaně vydechly.

Na takovém místě, jako je tato ložnice, bylo něco, co podkopávalo jeho odříkavou morálku. Byl středně veliký a měl jemné údy. Jeho tvář byla trochu narůžovělá, vlasy a vousy měl plavé. Po mamince měl krásné oči. Z jeho čela a z očí vycházel zvláštní jas, který naplňoval úctou a přízní. Někoho však přesto znepokojoval. Přirozeně byl samý smích a veselost, zejména když si po své pouti do Dánska padl do náruče s maminkou v rodné Calerueze. Kdykoli ho znepokojil soucit s něčí bídou, hned bylo po smíchu, dokonce nejdnou s jeho oči kanuly slzy Toho, který přichází z jiného světa. Po mamince měl dlouhé ruce s jemnými prsty, avšak ústa nezapřela pana Felixe Guzmána, a také hlas byl mužný, otcovský. Věnc vlasů jeho tonzury byl úplný. Tu a tam jím prokvétaly šedivé vlasy. Nyní se zdálo, že mu do nich přibude pár stříbrných vlasů, když se sklíčeně ubíral do tohoto přepychového místa. Pojednou se mu však roztáhl po tváři úsměv.

Jediné, co tu bylo smysluplné, zůstávalo celkem stranou - klekátko s Písmem svatým. Nad ním s kříže shlížel bolestným, ale i hrdinským pohledem Bratr a Spasitel. Na chvíli zavržalo, ale po čase osamělo. Koberec se zavlnil a svíjel se stranou jako nebezpečný had v leonských horách. Na rovné tvrdé ploše podlahy se uvelebil návštěvník, o němž by si mnohý letný svědek ulevil slovy:

Barbar. Ještě že si nelehne na stůl! Ti lidi snad už neví, co by –

Zatímco Otec Diego přinášel ve svém honosném biskupském rouchu obět' okázalosti královského dvora, Dominik jednou provždy skoncoval se vším, co nezbytně nepatřilo k oděvu kanovníka.

Nebylo mu však souzeno příliš ohřát své kosti v Osmě. Zakrátko se totiž přihnala velká voda, skoro povodeň. Zaplavila nejen přízemí, nýbrž i vyšší patra biskupství tak, že jí najednou bylo všude plno. Přihnala se od kastilského dvora a Otec Diego s ní.

Dominik překvapeně vzhlédl od Písma: Co se děje? To je snad půl kastilského dvora!

Balíme. Řekl spěšně Otec Diego
Kam půjdeme?

Pro nevěstu. Bude královská svatba.

Z kanovnického hábitu uletěly oči až ke stropu, ale pak se zase vrátily, když se ukázalo, že hábit má svou tvář, a ta se právě rozzářila otcovským úsměvem:

Takže ta dvorní honorace si zajistí celou tu okázalost a nádheru, a my – duchovní – se snad nemusíme strojit jako na svatbu v Káně galilejské, vidíte, excelence?

Otec Diego mlčky pokyvoval hlavou a pak dodal: No, snad si můžeme si dovolit trochu skromnosti.

Skromný záplatovaný hábit skotačivě poskočil, jako když oslavenec v den svého svátku dá průchod své radosti a zapojí se do rozverného třasáku, zvaného sarabanda. Obličej z něj zazářil, takže se zdálo, že sem snad někdo nastěhoval hlavní oltář z katedrály.

Přesto se necítil nejlépe uprostřed té kolony královských nacukrovaných panáků a paniček, která se zanedlouho roztáhla cestou horami na sever jako pestrá stuha. A korunu k jeho náladě pod psa nasadilo poznání, že vrána k vráně sedá, což v tomto případě znamenalo, že jeden dvůr přitahuje jiný dvůr. Už se nedalo přespat, jak se sluší a patří na správné poutníky, natož pak pod širákem, jak si Dominik už ostatně začal při své poslední pouti zvykat. Museli do hradu. A tak místo, aby zavítali za obráceným hostinským v Toulouse, musel zalátný hábit s ostatními do hradu. Starý Rajmund V. už byl na věčnosti, ale jeho syn je uvítal ve svém paláci. Dominik se tam cítil jako napěchovaný do formičky. Co chvíli uskakoval před dvořany a lokaji, přinášejícími hned vybrané pochoutky na stříbře, hned zase džbány s vínem. Připadal si jako velbloud, který se ztratil na tržišti.

Když se setkal s hrabětem Rajmundem, nemohl najít jeho oči. Hraběcí oči povážlivě ujížděly a klouzaly jako dva lesklí úhoři. Vašnosta se choval se jako někdo, kdo to chce mít dobré s knězem i s čertem. Zkrátka člověk na všechny strany.

Ještě se ani nedomodlili, a už se do toho vložili trubadúři. Rajmundův oblíbený Peire Cardenal polechtal struny a spustil na celé kolo píseň „*Can vei la lauzeta mover*“

*Když skřivánka zřím šťastně spět
na křídlech vzhůru, k slunci blíž,
a strnout ho a padat zpět
pro sladkou svoji v srdci tíž,
ach, každému tak závidím,
rozkoší, jehož spatřím plát,
a divím se, že toužením
může mé srdce neroztát.*

Kdybyste měli po ruce nějaký přístroj na měření vzdechů, naměřili byste uprostřed záplatovaného hábitu zvýšenou intenzitu vzdychání, jako by se tento host nemohl dobře nadechnout. Zmocňovala se ho mlhovitě hustá zádumčivost. S dávkou sebezapření snášel výstřednosti dvorní kultury. Se smutnou touhou, již Řekové nazývali *pathos* a Římané *desiderium*, myslel na šťastné okamžiky ještě před několika týdny, kdy byl klidným, bezstarostným člověkem, který ani netušil, že nějaký hrabě Rajmund je na světě. Měl tehdy nepochybně svoje starosti. Ale jak se mu teď zdály nepatrné a malicherné!

*Ach, tolik chtěl ses dozvědět
o lásce a tak málo víš!
Svůj cit nemůžeš zadržet
k té, od níž přízeň nesklidiš!
Srdce mi vzala a mě s ním,
sebe samu i světa rád,
a je-li pryč, nic nevlastním,
jen toužím a chci milovat.*

Dominikovy oči uletěly k dřevěnému krucifixu na zdi, a zdráhaly se vrátit se zpátky. Dokud tam vězely jako přibité, měl pokoj a všechno se mu vyjasňovalo. Tady se podle všeho utvořila málem už sekta tak zvaných uznávaných a hodných dušiček, které vystupují na veřejnosti. Pouhá příslušnost k tomu, čemu se říká veřejný život takových dušiček, jako by opravňovala k jedině správnému nošení hrdého označení *křesťan*. A běda, jestli nějaká dušička "veřejně nevystupující" pojednou vystoupí z úkrytu, anebo když ji někdo z vytrhne ústraní a nastrčí do přední řady! Všichni ti, kteří se domnívají, že právě oni mají *křesťanskost* doslova pronajatou, že jedině oni jí rozumějí a že také jedině oni mají právo sbírat z ní případnou smetanou, ti všichni se najednou rozhořčují a podezírají ty, kteří k nám přicházejí třeba i po velkých vnitřních a vnějších zápasech.

Hrabě Rajmund ho mezitím počastoval pohledem, kterým by řezník porazil zdatného býka. Co to bylo za pohled? Uvažujte, co by to s vámi udělalo, kdyby na vás zamrkala socha nebo už dávno vychladlá mrtvola. Látaný hábit to vůbec nevyvedlo z míry. Pevně čelil jeho pohledu.

Usmál se smutně a pokřiveně, jako člověk uprostřed světa, ležícího v ruinách, ale on ví, že se od něho žádá, aby se dále usmíval, jako jeden z rodu silných, neochvějných mužů, jejichž odhodlaný výraz nikdy neochabuje. Okolnosti si však žádaly další jeho oční úlet, protože si trubadúr neodpustil další sloku.

*Nad sebou moc jsem ztratil hned
a svůj jsem více nebyl, když
jí v oči jsem moh' pohledět,
v zrcadlo, jež je blaha skryš.
Od chvíle té, co v něm se zřím,
vzdechy mě mohou usmýkat,
neboť jsem stejně ztraceným
jak krásný Narcis, jenž v tuň spad.*

Naparuje se jen co je pravda! Zašeptal biskup Diego svému společníkovi do ucha a ukázal hlavou k hraběti. – To dělají všechny ty zhýčkané primadony a miláckové palácových slavností. A ostatní – jenom je zahrnují lichotkami a obdivem, zatímco by jim slušela nějaká pořádná herda do zad -

Starosti hraběte Rajmunda se na chvíli rozplynuly. Měl pocit, že se vše obrací k nejlepšímu v tomto nejlepším ze všech možných světů. Pozvedl číši v bezstarostném gestu, podoben veselému hýřilovi z Rabelaise. Tvářil se, jako by hodlal zapět pijáckou píseň, ale o to se starali trubadúři, a tužili se, seč mohli.

*Zoufalý z paní všech jsem teď
a víru v ně víc nemám již,
a tak jak chránit jsem je sved,
dnes sloužit jim je na obtíž.
Neb žádná není druhem mým
proti té, již se musím bát;
strach mám z všech, už jim nevěřím,
vždyť za stejné lze všechny brát.*

Všechny ty rádoby mluvčí či jediné oprávněné veličiny by bylo záhodno důrazně upozornit, že nevystupují ani nepracují veřejně pro sebe, nýbrž pro Toho, který je posílá. Jedině to křesťanům také udržuje veselou mysl a dodává chuť k další práci. Zatím ona sekta přesvatých dušiček, majících pronajato snad všechno duchovno, je přivítá nepochopením, podezíráním a závistí, jako ten hodný syn, který zůstával v otcovském domě, se šklebí na vracejícího se marnotratného bratra. Nepříjemné u těchto nových horlivců je, že vnášejí nepokoj a bouřlivé vlnobití do sklenice vody s dosud uklidněnou hladinou. Noví horlivci jsou zapálení, ale ne proto, že by byli noví, nýbrž proto, že jsou nově příchozí, a vracejí se do otcovského domu proto, že planou jako pochodeň. Tento plamen však není příjemný obyvatelům staré láhve od octa, pro které neexistují žádné problémy, ani záhady, ani těžkosti ani zápasy. Tito průkopníci ukazují, že vše, co bylo dosud vykonáno pro Boha, je nic ve srovnání s tím, co si zaslouhuje. A oni pohodlní a hodní křesťanci,

uvelebení ve svých teplých místečkách a ozdobení hodnostmi a tituly, které si navzájem rozdali, si naivně myslí, jak musí být svatý Petr v nebi spokojen s nimi, kteří mu tak věrně a výtečně slouží. A najednou jim někdo přijde říct, že je to všechno jenom loutkové divadlo, kde místo nich tahá za drátky někdo jiný v zákulisí, že je třeba s tím zatočit úplně jinak, a že si tahle božská hra zasluhuje docela jiné role a jiné služby.

Proto dávají ti hodní synkové uvelebení v otcovském domě varovně prst na ústa a vlastně šíří nedůvěru ke svým vracejícím se marnotratným bráškům. Naslouchají šeptandě o soukromých avantýrách toho či onoho v blízké či vzdálené cizině. Říkají: Kdepak, nedá se moc věřit těm, kdo planou jako pochoděň! Vždyť by se mohl někdo zapálit. A kdopak vůbec může odhadnout, co všechno si to pak od každého z nás vyžádá! Trubadúr zatím trýznil nebohy nástroj a ani hlasívkám nedopřál odpočinek.

*Tou zdá se k ženám náležet
má dáma vlastností, pro niž
odmítá to, co má se chtět,
a co se nemá, činí spíš.*

*Upad jsem v nemilost, to vím,
jak bloud na mostě musím stát,
proč je to tak, je tajemstvím,
moc vysoko jsem mířil snad.*

Jak se vám tu líbí, můj synu? Dotazoval se místní biskup.

Hm, ozvalo se ze záplatovaného hábitu. Jeho myšlenky jako by se zatoulaly jinam. V očích se mu objevil nepřítomný výraz.

Zdá se, že přímo záříte štěstím.

Viděl jsem v Alpách mlhu, která se tvářila veseleji.

Další slova se ztrácela v písničkovém toku, bezohledně trápících bubínky všech hostů.

*Přízeň je pryč a nelze zpět,
- kdy konečně to pochopíš -,
když ta, v níž má se nacházet,
ji nemá. Kde ji najdeš spíš?
Ach, zdá se mi tak nemožným,
že jen tak nechá umírat
toho, jenž zajat dychtěním
bez ní si nemůže nic přát.*

Poslušte si, můj synu, nechal se slyšet biskup Diego, zatímco jeho sanice zpracovávaly sousta zrajícího francouzského sýru, vydatně zavlažovaného zkapalněným slunečným paprskem.

Jeho společník zavrtěl hlavou.

Je to výtečné. Ochutnejte.

Pochybují, excelence, že může být někdo skleslejší než já. Sotva se plazím. Plazím se jako ten červ pozemský. Stejně bych nemohl jít. Prostě bych nemohl polknout ani sousto.

Jste zdrav, můj synu?

Jako rybička. Ale tohle není zdravé, a pokynul rukou do té vibrující atmosféry, vydatně zásobené trubadúrem.

*Když musí u ní neuspět
prosby, přízeň i práva tíž,
že v lásce chci se utápět,
ji netěší, pak mlčím již.
Sbohem jí dám a odcházím,
jak mrtvý jí chci vědět dát,
jdu pryč, ona mi nebrání,
v poušť a nevím, kde budu spát. -*

Hm. - Co tím myslíte?

Zdá se, že nebezpečí sektářství trvá přímo v otcovském domě. Jenže sektářství není křesťanské. A právě proto už je odsouzeno každé sektářství všech, kdo shromažďují lidi kolem své osoby. Tak vytvářejí sektu, která žije svým vlastním životem, odloučeným však od velkého tělesa celé slavně zaslíbené služebnosti, od oné křesťanské obecnosti.

Hm.

Jsi křesťan?

Ehm.

Tak pečlivě dbej na to, abys nepřipoutával ostatní na sebe kvůli sobě. Klidně podporuj ostatní, aby se shromažďovali v menších celcích, ale proto, aby tím přinesli více onomu velkému ústrojí, onomu velkému tajemnému celku. Přes všechny vynikající veličiny musí být vidět dary pravdy, které patří celku, a které ani nejschopnější z nich nemají sami od sebe, nedávají si je sami, a to, co dávají svou výmluvností, tvořivostí, obratností, není ničím ve srovnání se svrchovanou pravdou, s vyšším nadáním. Proto se snaž vidět v každém z nich a za nimi Dárce všech darů, které nás tak uchvacují, i oněch osobních hřiven a schopností, které oceňujeme při rozdávání těchto darů.

Jinak se vytvoří sekty lidí, kteří budou rozčarováni, zmateni při zklamání a selhání těchto předvádějících se veličin. Kdo na to nedbá a nabaluje stále větší množství nadšenců na sebe kvůli sobě, ten připravuje sektu. Ovšem tímto slovem se taky může lehce pohazovat. Velmi snadno se hodí i po nějaké znamenité postavě,

jejíž úspěchy a plody snažení jsou předmětem obdivu, ale ne čistého, nýbrž závistivého, žárlivého. Nikdo není uchráněný tohoto rizika.

Ukázalo se, že přestávka, kterou trubadúři dopřáli ušním bubínkům hostů tím, že si dali pohov, aby vzalo za své několik stříbrných táců lahůdek a pár džbánů vína se podívalo dnem ke stropu, měla krátké trvání. Tihle dvorní zpěváčci, kteří se důkladně nakazili trubadúřským morem, mívají mezi jednotlivými záchvaty zřídka delší světlé chvílky. Brzy je to znovu popadlo.

*Tristane, nic už nesložím,
jdu pryč. Nevím, kde budu spát.
Zpěvu se zříkám, odcházím,
před láskou se chci ukrývat.*

Asi by to bylo ze všeho nejlepší, osmělil se Dominik.

Co – co by bylo nejlepší?

Odejít. Zřící se takového zpěvu.

To není moje skladba, dal se slyšet trubadúr: - Složil to sám velký Bertrant de Ventador.

A ten skutečně odešel, řekl hrabě Rajmund s nakvašeným až okurkovým pohledem. Přesněji řečeno, odešel po smrti mého otce hrabě Rajmunda V., před deseti léty do kláštera ve Valon. Stal se cisterciákem. A tamten šašek, jak vidíte, ukázal rukou na holohlavou vousatou postavu v černém s třásněmi z koňských houní, to je Peire Vidal. Tak vypadá od smrti mého otce. Zazpívejte nám něco, milý bratře

Ten se nedal dlouho pobízet a spustil:

*Nevím v jakou hodinu jsem se narodil,
nejsem veselý ani smutný,
nejsem cizí ani blízký,
ani jinak nemohu,
protože jsem byl v noci zaklet
na vysokém kopci.*

*Nevím, kdy spím,
ani kdy bdím, když mně to neřeknou,
téměř mi puklo srdce
velkou bolestí
a je mi to zcela lhostejné
při Sv. Martialu!*

Jsem nemocen a bojím se, že zemřu

*a nevím nic, než co slyším říkat.
Budu hledat lékaře pro svůj rozmar
a žádného takového neznám,
bude to dobrý lékař, jestli mě vyléčí,
ne však, pokud se mi přitíží.*

*Mám přítelkyni a nevím, kdo to je,
ještě jsem ji totiž neviděl, na mou věru,
neudělala nic, co by mě těšilo či rmoutilo
a je mi to jedno,
protože jsem nikdy neměl Normana ani Francouze
ve svém domě.*

*Nikdy jsem ji neviděl a velmi ji miluji,
nikdy mi neudělala po právu ani nezpůsobila křivdu,
když ji nevidím, jen se tomu směji,
nic to pro mě neznamená,
protože znám jednu milejší a hezčí,
která má větší cenu.*

*Neznám místo, na němž je,
je-li to na kopci či v nížině,
neodvažuji se říci, jak je ke mně nespravedlivá,
radši mlčím
a je mi na obtíž, když tu zůstává,
a proto jdu pryč.*

*Složil jsem báseň, nevím o kom
a pošlu ji tomu,
jenž ji pošle, skrze dalšího,
do Peitau
a přinese mi.*

Zatímco se ozýval smích a potlesk, Dominik se podíval na smetánku toulouského duchovenstva, a ta se jen trochu zavrtěla a pak udělala rameny a rukama gesto, jako že se bláznům nemá odporovat.

A hlavně bohatým bláznům, napadlo ho. Pak se zadíval na Ukřižovaného na krucifixu na zdi, a řekl si: Pořád je to s tebou stejné. Mnoho oveček se zabíhá na scestí a bloudí právě tím, že - zatímco prostý lid vcelku zůstává věrný - mnozí vašnostové a ti, kdo jsou lidem uznávaní a oslavováni jako výsostné veličiny číslo jedna,

hvězdy a oslavenci, takový výběr ověčený honosnými tituly, zrazuje a zklamává, a čisté víře se jen posmívá. Duchovní zanedbanost je zaviněna především těmi, kdo mají a mohou vést lid k hlubinám. Zatímco se lid odcizuje základům a odkládá jednu pravdu víry za druhou, povolane osoby ponechaly víru jen v nedělním kabátě, při jeho nasládlých rýmovačkách, a pod vlivem jejich kázání, poučování a duchovního vedení, postrádajícího hloubku i úroveň.

Kdo chce přivést takový osamělý dav, hnětený jako těsto hesly vůdců, zpátky do ovčince a do správy osvíceného pastýře, musí jít až ke kořenům a ukazovat jádro tajemství víry. Nestačí se spokojovat s hesly posledního sněmu jako s nějakými zaklínadly.

Zatímco si jeho duše povídala s Ukřižovaným, atmosféra hradu vibrovala následkem trýzněných strun, prokládaných vzdechy a lamentacemi místní trobairitz čili pěvkyně. Comtessa de Dia si právě neodbytně ulevovala svým citům v písni „*Estat ai en greu cossirier*“:

*Velmi jsem se trápila
pro rytíře, jenž byl můj
a chci, aby navždy bylo známo,
jak velmi jsem jej milovala.
Nyní vidím, že jsem zrazena,
protože jsem mu nedala svou lásku,
pročež jsem se mýlila
na lůžku a když jsem oblečená.*

*Velmi bych chtěla toho rytíře
mít jeden večer ve svých nahých pažích,
bude hodně šťastný,
když k němu budu tak milá,
neboť mě ranil více
než Floris Blankaflor,
odevdala bych mu své srdce, lásku,
klín, oči a svůj život.*

Jestli jste už někdy někoho vytrhli z hlubšího ponoření do nějakých myšlenek, tak víte, jak sebou dovede cuknout, popřípadě se ošít. A právě tak to udělal nyní zalátaný hábit, takže se zdálo, jako by jeho rukáv odháněl obtížný hmyz.

Copak, copak? Nelíbí se vám krásný zpěv?

Krásný zpěv se mi líbí, ale to musí být opravdu krásný?

Jaký?

Miluji zpěv žalmů a hymnů v klášteře.

A co zpěv trubadúrů?

Zavrtěl hlavou.

Né?

Opěvují hřích i různé pověry.

Pověry? Ale néé. To snad néé!

A co takový Artušův kouzelný meč? Nebo ta kouzla u Artuše, u Tristana a Izoldy, Parsifalovi a jinde?

Inu, všichni přece nejsou svatí. Ostatně ani svatí přece nebyli vždycky svatými, že ano?

Podíval se ke kříži na stěně a řekl zamyšleně: Pán ustanovuje církev, aby shromáždila jeho přátele, ale také povznášela ty, kdo ještě nejsou dokonalí. Není správné poukazovat jenom na to, že žádný svatý není hotový. Svatá a tedy nezvratně dokonalá je církev jako tajemné Tělo Páně. A tato církev zahrnuje zástupy hotových svatých a světic, vedených naší Královnou v nebi. Jako společnost ovšem zahrnuje také nesvaté, ale tak, jak je s ní kdo spojen. Každý je dokonalý v míře své účasti na vyšším životě. Svatá je však už i pouhá vnější příslušnost. Proto ani tu nelze trhat a lehkomyšlně vydávat v nebezpečí u nejrůznějších nalomených třtin a doutnajících knotů.

Něštěstí mnohých spočívá právě v tom, že se spokojují s vnější příslušností k shromáždění a nechápou jeho jádro v živém spojení s tajemným Tělem a jeho Hlavou - Kristem. Proto shledávají v obecné církvi jen nějakou zájmovou skupinu kněží anebo pouhý spolek lidí vyznávajících totéž náboženství.

Takové vznešené shromáždění nemůže být ničím znesvěceno ani oslabeno. Nemusí čekat na dokonalé články, protože je dokonalé svým Zakladatelem, a všemi, tak, jak zde naplno žijí z něho. Čeká tu však na ty, kdo jsou anebo mohou být jeho články, aby se život přelil do života mnohých, a tak je co nejvíce povznesl.

Svatá je, ale ne teprve tím, až jsou všichni účastníci dokonalí, nýbrž tím, že se všichni mohou stát dokonalými z ní, protože ona je svatá díky Pánu, který ji posvěcuje a navždy spojuje její články se sebou. Ovšem to, jak je kdo spojen s touto dokonalostí, tak je v ní. Proto nemůže ani stín naší světskosti ulpět na ní a všechna naše dokonalost je možná jedině z tohoto spojení.

Zazpívejte nám tedy něco svého oblíbeného, Otče. – Prosím, podejte mu Otcí nástroj.

S maličkým zaváháním přijal nabízený nástroj a projel prsty přes struny:

*Smiluj se. Bože, nade mnou se smiluj,
neboť se k tobě utíkám!
V stínu tvých křídel hledám útočiště,
až pohroma se přežene.*

Nějaká dvorní dáma netrpělivě mlaskla jako ustaraná učitelka nad dítětem pomalého chápání.

*O pomoc volám k Bohu, Nejvyššímu,
k Bohu, jenž pro mne činí vše; —
ať z nebe zasáhne a pomůže mi,
mé úkladníky zahanbí!
Svou milostí a věrností
on zachraňuje život můj.*

Hrabě Rajmund na to reagoval zvukem, který zněl, jako když buvol vytahuje kopyto z bažiny. Možná, že to mělo být bodré, možná, že ne. Látaná hábit na to rozhodně nereagoval, protože se z něj dál linul zpěv:

Já musím spávat uprostřed lvích šelem,
co dravě lidi hltají.

Jsou jejich zuby oštěpy a šípy
a jejich jazyk ostrý meč. —

Nástroj poklesl dolů a struny se uklidnily. Dál už to nešlo. Smích a řečnění dvorních veličin, paniček i služebnictva se rozléhal ze všech stran. Dávno nebylo slyšet vlastního slova.

Jen po chvíli se k němu přisunulo honosné dílo nejlepšího toulouského krejčího, dekorující hraběte Rajmunda. Jeho oči byly temné jako obloha před bouří. Bedlivý pozorovatel by však odhalil jejich těkání. Klouzaly hned po lidech, hned po věcech. Vypadla z něho záludná otázka, vyhlížející jako něco, co vychází z kukaččina hnízda.

Otče Dominiku, neměříte snad dvojím metrem? Když trubadúři zpívají tyto písně křižákům, kteří si je k tomu často najímají, tak to duchovní berou jako takové, snad někdy košilaté povyražení, statečných rytířů, kteří jdou dál osvobozovat Jeruzalém a chránit Řím. Sotva si však tyto písně dává zahrát nějaký šlechtic a dopřeje to také svým poddaným, už je oheň na střeše. A přitom tito šlechtici a jejich poddaní musejí ty křižáky živit, oblékat, dávat jim koně.

Jistěže. Pánu by nemělo procházet to, co neprojde kmánu. Mimo to je tu ještě to, že mnohý rytíř, nasazující život pro osvobození Jeruzaléma či pro spásu duší se takovými zpěvy trochu uvolní ve svém napětí, kdy přichází z boje na prahu zhroucení, jako když jed působí v malých dávkách léčebně, ale pak jde, a opravdu ten svůj život položí v boji za dobrou věc. Přitom, pane hrabě, ruku na srdce,

ale bez rytířů, bez křižáků, pro které želíte nějakého žvance, byste dávno nebyl pánem na svém panství. Patřil byste pod Maury a stejně i možná celá Evropa.

Možná, že by pod maurskou knutou bylo lépe než pod papežskou, ozvalo se ze zástupu.

Dominik zesinal jako by právě vypustil poslední dech, takže nebýt jeho tmavého pláště, určitě by si ho kdekdo spletl s bílou stěnou. Vzápětí však dodal:

Pod maurskou knutou bychom byli všichni dávno v otroctví, a nikdo by ani nesměl vyslovit jméno Boží, pokud by nechtěl přijít o krk. – Ale ještě k tomu, co jsem nedořekl. Jde o to, že jiný se rozverným zpěvem trubadúrů vydráždí ve své bujnosti a ve svém životě pak docela uvázne právě na tom, co je v těchto zpěvech scestného.

No a co?

Třeba návštěvy v cizích ložnicích, kde hradní pán zrovna není doma.

Takových je ovšem hodně, řekl hrabě, protože páni jsou v křižáckém tažení. – Avšak, co vaše chápaté srdce, Otče? Co vaše žehnající ruka a odpouštějící kajícíkům hřichy?

Mám smysl pro vznešené a krásné rytířské písně, jako třeba ta, kterou složil Girard de Roselhon. Nechejte ji zahrát.

Trubadúr neváhal, laskavě pohladil nástroj a už se linul zpěv toulouským hradem.

*Girard jede od východu slunce
úzkou stezkou, podél skalisek
a našel pramen pod lípou,
tam si lehl do stínu,
chtěl se vzbudit, protože měl sen,
ale nemyslete, že hrabě příliš dlouho spal,
ač ve snu jeho oči plakaly a své vlasy si rval,
říkaje, že by byl raději mrtev na bitevním poli
něž králem a jeho věrnými zabit.
A jeho žena mu říká: "Zanech toho, rytíři,
radši pros Pána Boha, ať nám poradí.*

Všichni jsou pozvaní k velkému hrdinství, tvrdil hrabě, - ale kdopak toho opravdu dosáhne?

Víte, takovým hrdinou je podle všeho ten, kdo je nejvíce svůj. Měl by mít svá řešení, aby se dovedl vžít do všech okolností a dovedl se v nich pokaždé vyznat. To však není záležitost přirozeného nadání. Je to zdarma daným darem osvěceneně zušlechtěnému lidskému srdci, takže se stává nitrem duchovně osvěceneným a tím i dokonale

chápatým ke znamení doby. Myslím, že koná velkou službu národu, kdo slovy i vlastním příkladem vede sebe i ostatní k osobní uvážlivosti, ale bez přemítavé vypočítavosti, k rozjímání, k osobní důvěrné rozmluvě s Nejvyšším. Nejenže to nikoho neodvádí od tak zvaného skutečného života, nýbrž je to nejlepší příprava pro tento skutečný život, protože se tím jeden učí zastavit se v koloběhu světa, přemýšlet, hledat nejvyšší v nejvyšším a tím rozumět a umět netajit ani to nejvšednější.

Vyprosít si v samotě tu pravou odpověď na všechny otázky je jedna věc, ale nenechávat si to pro sebe a nerozplývat se v samotě, to je věc jiná. Je třeba přibližovat se k lidem, ale nejen s nastavenou dlaní, nýbrž s něčím v ruce.

S něčím? Snad s loutnou.

S Božím slovem.

Slovem?

Působit jako vyslanec s radostným poselstvím.

Hm.

To neznamená jenom se potloukat světem s chytrými řečmi nebo rozvernými písničkami. Neznamená to nedbat na své pouti s nebeským Hostem ve svém nitru na přání tohoto našeho spojení. Ani to neznamená pěstovat duchovní život ve spěchu, v pracovním shonu, ve stresu. Nedat se uchvátit opojením příčinnosti a horečné podnikavosti, která by chtěla zachraňovat Nejvyššího. Zní to rouhavě, ale často se nedá jinak vyjádřit naše bezduché shánění a lopocení, které zapomíná, že Nejvyšší učiní své. Naše krkolomné usilování pyšně přehlíží, že nás nebesa nepotřebují. Je pro nás vyznamenáním, když jim smíme sloužit v nesmrtelných duších a v nebeském království, a že věčně vracející se Vítěz si všechny své nepřátele jednou dobude a podmaní sám. Když zamíříme k duším, vykročíme k nim tehdy, až jim opravdu máme co dát, když jsme plni Slova věčného života, opravdu prožívaného. Učme se dávat z plnosti jako přetékájící přehrada, a ne rozdávat něco, co vyškrabáváme na vyschlém dně své bytosti. Jinak bychom byli jako kov zvučící, prostě bez lásky.

Často se staví život kláštera proti životu na poli jako dokonalý, načež povstávají ještě jiní, kteří hodlají zachraňovat prvenství života na poli menším podvůdkem a mluví o životě smíšeném. Jenže takový život je vlastně vyvrcholením života ducha, kdy jeden dává z plnosti svého srdce. Kde je plnost, tam se to nedá schovávat v okovaných truhlách. Touží se rozlévat a sdělovat. Kdo by stále rozdával a nedoplňoval se jako přehrada přítokem milosti z věčného Slova, z důvěrné rozmluvy s Ním, za chvíli by se dočista vydal. A

najednou začnou jeho slova znít hluše a plechově. Proto se spěchej do ústraní, na loď, na poušť, na horu, abys přeťal svou činnost chvílemi duchovní samoty, kde bys našel inspiraci, a nechal ji rezonovat v srdci, aby se odtud šířila dál.

S čím se tedy dá přistupovat k lidem?

Hlavně s radostí a jasným výhledem, jaký je člověku dopřán právě s takové horské samoty. Jedni mu říkají: je v jádru dobrý, a druzí, že je vlastně lepší zvíře.

Co si má jeden počít?

Doufat, ale ne ve svou výchozí dobrotu. Je tu jiný důvod tvého optimismu. A je silnější než lidské slabosti. To dává chápavé srdce. Pak nespustíš hromobití na hlavu ubohého hříšníka. Budeš si nade vše cenit možnosti pomoci. Někdy to bude těžké, až si budeš říkat: Život není žádné peříčko, ale právě proto stojí za to, aby byl naplno prožíván.

Ale i nevěřící přece mohou život smysluplně prožívat.

Snad, ale nedovedou si vysvětlit bolestné katastrofy, postihující člověka, národy a celou přírodu. Ještě popichují věřící lidi a vyplivují hořká slova proti Bohu.

Jde o to být učenlivý k vyššímu řízení, i když je sebevíc trpké. A to řízení od tebe žádá ve všech zkouškách a ve všech obtížích jedno: umět se spolehnout na věčného, který chce vyvodit ze zkoušky a z nějakého zla větší dobro. Všechny zkoušky mají rozhojnit lásku, dát lepší příležitost k většímu rozpětí a rozmachu lásky k Nejvyššímu jako k bližnímu. To je právě smyslem tohoto všeho, že to jednoho povznáší nad okamžik. Světáci nevidí než právě tento okamžik. Spoléhají na prvé sousto. Upínají se k prvé živočišné radosti. Sotva jsou jim tyto sladkosti odejmuty, je jim odebrán celý život. Každá bolest má vykoupit nějaké světlo a každé světlo se platí bolestí.

Uprostřed takových hovorů se Dominik přistihl, že už dávno neposlouchá ruch a šum okolní dvorních radovánek, ale stojí opodál, dotýká se aspoň koutkem oka krucifixu na zdi. Vůbec ho to nevyvedlo z rovnováhy. Naopak pocítil velkou úlevu.

Být tvrdý k sobě i k druhým, ale s láskou a bez vypočítavosti. Leckterý trubadúr zpívá o lásce, když se jedná o jeho změkčilost a požitkářství. Jindy mluví o potřebě tvrdosti k druhým, když to vyžaduje oběť. Chybí osobní svědectví pravé radosti z toho, že člověk vystačí s málem, že je otužilejší, že nepodléhá tělu a jeho libůstkám ani jeho sklonům po pohodlí. Kdekdo touží po radosti z vítězství duše nad tělem a vyšších zájmů nad momentálními potřebami, ale kdyby to tak za něho vybojoval a vytrpěl někdo jiný. Ideál je brát i své vlastní tělo jako svěřenou hřivnu, a tu spravovat

jakou moudrý hospodář, a ne jako nějaký dravec.

Tvůj vnitřní život znamená růst tvé duše z Mého Ducha. Značí však také projevy této Mnou prozářené duše ve tvém těle. To proto, aby se tvar Mého zdokonalujícího daru jako jasně vynikající forma vtiskl do celého prostředí v tvém srdci, a pak vyzařoval do okolí a navěky je utvářel. Tak si i sám počínám ve tvém těle a ve světě. Zušlecht'uji ve tvé lidské přirozenosti především tebe s tvou duší i tělem. Přes tebe zdokonaluji celý vesmír, zvláště tvou pozemskou krajinu, a to posvěcením té první věci světa, která Mi byla dána k jeho povýšení, totiž dřeva kříže.

Dívíš se, jak to zvládám? Žádná velká složitost. Prostě jen vidím v každém svého bratra či sestru, a současně dítě našeho společného Otce. Proto za ně dovedu tolik obětovat, ba všechno. To je zlatý klíč k obětavosti a k vystupňovanému působení v krajně těžkých podmínkách. Snaž se sledovat především duše, abys napomohl i tělu k jeho zušlecht'ujícímu přetvoření a zbavení nánosu zbytečných zlovyků. Tak se tvá duše uvolní pro rozmach ke Mně a pro nerušené úsilí o spojení se Mnou.

Sleduji hlavně tvou duši. Tvoje duše má největší cenu. Její spása je onou vzácnou perlou, pro kterou všechno prodávám a všechno opouštím. Dělej to taky tak. Sleduj především Mou vládu lásky a pokoje. Už nesluž pouze nemocným a chudým, totiž nesluž jen jejich ranám, bolestem a slabostem, hladu a bídě. Posluž hlavně jejich duši, duši povolane k Mé slávě. K tomuto vyššímu cíli své milosrdné služby se stále povznášej. Hleď k tomu pozvednout ostatní. Tak se ti tvá práce stane tím radostnější, tím věrnější a tím obětavější, protože co bys nečinil pro Mou vládu lásky! Co bys nevykonal a nevytrpěl pro ostatní spoludědice Mého království lásky a pokoje!

To je celá mystika tvé lásky. Sleduj v těch chudých lyonských či albigenkých Mne. Zkus v nich nalézt Moje děti a stále sleduj Moje království, které pomáhej budovat svou milosrdnou láskou.

Spojuji sám se sebou všechny lidi tak, že jsem zvláště v tobě uprostřed ostatních a spolu s nimi. Jsem přítomen zvláště v tobě, kdo trpíš potřebou zakoušet, že tě miluji, a potřebou sdělovat tuto úchvatnou zkušenost dál. Přicházím k tobě kvůli této tvé potřebě a bídě. K ní se skláním v celém mém veřejném životě. Bezmocně ležím jako dítě ve tvých rukou, ve tvých jeslích a domovech. Vztahuji k tobě své prostydlé a odstrkované ruce v zástupech bloudících. Hladovím v těch, které jdu nasytit. Chodím dům od domu až do skonání světa. Tak pořád čekám, že ta láska, kterou rozněcuji, vydá konečně u tebe své ovoce.

Tak se postav před všechny tyto své potřeby, a pamatuj, že ti je všechny představuji a volám ti do srdce: To jsou Moje rány! Moje bída! Můj hlad! Můj útlak! A toto všechno ti dávám. To jsou Mé kletby, Moje radost a Moje dědictví. Bída a potřeba, kterou jdu prožehnout plamenem lásky, přemáhěj, ulevuj a uzdravuj. S radostí obejmí každého zbloudilce, abys ho přivedl zpátky na cestu. Pak uvidíš nejen rány, bídu, útlak, smutek, nýbrž Mne. Pak nezestárneš. Nechám tě prožívat věčné mládí, protože věčně mladá je bolest a potřebuje Mou věčně mladou lásku ve tvém srdci. Co může být krásnějšího poslání, než rozdávat lásku, než se dát strávit ve službě lásky! Nezemře-li zrno, nevzejde...

Nechej se láskou strávit, budeš věčně žít, protože láska neumírá. I když ti víra jednou pohasne a naděje bude skutečněna, láska ti zůstává navěky. Těžký je život toho, kdo se zasvětil Mé lásce. Někdy se leckomu zdá, že snad je ve světě víc času k modlitbě a k vnitřnímu životu než někde v klášteře.

Před touto obludou světa hledáš útočiště a ústraní. Ale čím více se někde zajistíš a uzavřeš proti ruchu světa, tím více musíš toto vše prostoupit duchem lásky a porozumění. Nalezení kláštera jako útočiště na útěku před náporom a svody světa není samoúčelné. Jinak by se ti dům změnil v klec. Vem rozum do hrsti! Jsi dost opevněn hradbou ticha a mlčení proti hluku světa? Tím větší máš pak závazek k lásce.

Další jeho myšlenky uháněly jako stádo splašených krtků, jenže ve skutečnosti byly unášeny. A co takhle umět se osvěceně rozdělit čas na dobu služby a dobu odpočinku? Zastavíš čas, který s tebou cloumá, ale co si počneš s tím uvolněným časem? Naplň ho svou vnitřní obnovou, aby se daly načerpat síly k dalším obětem. Nikdo by nevydržel s ryze lidskými silami dlouho v nadšení, obětavosti a přesnosti služby, kdyby se nechodil stále zahřívát u Mých nohou. Tvoje pouť světem je požehnaná tehdy, když je ponořena do modlitby, kterou začíná a do níž ústí. Aby se ti tvá práce nestala prokletím, nýbrž požehnáním, musí vycházet z tvé skutečné důvěrné rozmluvy se Mnou, stále se oživovat zbožnými povzdechy a povznášením myslí ke Mně, vnitřním prožíváním Mé přítomnosti.

Ted' možná bolestně vyjádříš svou touhu přebývat u Mých nohou a ozveš se na obranu vnitřního života před životem činným. Kolik lidí si s tím už lámalo hlavu! Dokonalejší je jistě život rozjímavý. Jsou však povahy přirozeně usedlé, klidné a přemýšlivé. Ty se vymlouvají před službou lásky, že je vznešenější věnovat se jenom a výhradně Mně. Zkus to vyřešit způsobem za všechny peníze světa. Služ Mě a vnitřnímu obrácení sebe i ostatních rovnou ve světě,

přímo uprostřed protivné všednosti.

Neváhej a zaměř se na Mou Lásku, abys toužil jen po ní, pouze pro ni žil, jedině k té se upínal, tu v sobě zakoušel a podněcoval, a cokoli pak budeš dělat, ve všem budeš růst láskou. Nic tě neodvede od lásky. Naopak tě všechno přivede k ještě větší lásce. Láska roste stále pohotovějším dělením a stále radostnějším uskutečňováním se.

Dominik podobně jako Pavel, kterému sklapla vyřídilka při oslnivě bílém záblesku v poušti u Damašku, zakoušel cosi podobného, avšak s ním cloumaly neznámé síly. Nespal, a přece si v první chvíli nedovedl naplno uvědomit to, od čeho se ve svém srdci docela odpoutal. Nejdřív ho snad napadlo, že se stal obětí nájezdu divokých Maurů, a že se k nim připojil zástup zběsilých Kumánů. Teprve později rozeznal zbrojnoše. Přinesl poselství Otcí biskupu Diegovi:

Dánská princezna už není mezi živými.

Cože?

Je na věčnosti.

Takže ze svatby nic nebude. To je konec našeho poslání.

Zatímco se sluhové a dvořané spěšně vraceli se smutnou zvěstí za králem Alfonsem VIII., Otec Diego se rozhodl:

Vydáme se do Říma. Hodlám se vzdát biskupského úřadu. Vyprosím si pověření k misii mezi Kumány a Tatary.

Budete muset uvést důvody.

Samozřejmě.

A co ty hrozné věci v Toulouse, Albi a jinde v Occitánii?

Řeknu, co jsme viděli a slyšeli. Budete mi svědkem, můj synu. Papež nám dá radu a povzbuzení.

Krátká zastávka ve Městě měst připomněla, že také Hlava církve má svou hlavu, a ta je rozhodující. Nejprve dlouhé strnulé naslouchání hlavy, patřící Hlavě, a pak důrazné zavrtění, končící jistým potřesením.

Když před ní vypovídal španělský biskup, když gestikuloval, rukama rozkládal a oči vrhal v sloup, papež Innocenc III. se několikrát silně zachvěl jako huspenina ve vichřici. Jako by se mu ta slova vrývala do duše ohnivými písmeny. Kronikář stěží dokáže zaznamenat fakta o přirozeně lidském počínání přední veličiny křesťanstva v těchto hřebíkovitě zarážejících okolnostech. Jejich účinek byl tak zničující, že hodnou chvíli seděl jako ochromen. Úřední protokol a obřadné vystupování vzaly v tu chvíli za své. Najednou zde byla hromada omítkové sutě zapomenuté nesvědomitým zedníkem. Po chvíli strnulosti, z níž by znalec usuzoval, že zde zhoubně zapracoval tetanus, se přece jen mírně

pohnul a pak se ztěžka nadechl. Chvilí těžce oddechoval, až to vypadalo, že konečně jen úplně ochrne. Pak do něj vjela zase energie a byl znovu sám sebou. Vstal a neklidně přecházel. Načež si sedl a zdálo se, že upustí hlavu Hlavy Církve. Naštěstí ji v poslední chvíli zachytil oběma rukama, opřenýma v loktech o stůl. Když toto živé lešení povolilo, objevila se tvář zkřivená jako by právě snědl zkaženou ústřici.

Zjevně zakoušel stejnou mučivou úzkost, jakou prožívají generálové, kteří se dali obklíčit. Čelist mu pomalu klesala. Co to bylo za neviditelné pero, které ji stahovalo dolů? Promluvil ztlumeným hlasem, odpovídajícím slavnostní chvíli:

Jak tohle mohl kdo tušit? Jak mohl kdo u nepřítele předvídat takovou průbojnost?

Otázka misie u Kumánů se nedočkala odpovědi. Nositel Petrova rybářského prstenu vydal zvláštní přiškrcený zvuk, který zněl jako vzdálené mňouknutí kočky s rybí kostí v krku:

Vrať se do Osmy k lidu, můj synu, který ti Prozřetelnost svěřila.

A co Burgunsko?

Neboj se, ještě jsou tam cisterciáci. Pověříme je.

Cesta do Španělska ovšem vede přes Francii. Zkrátka, ať děláte, co děláte, nevyhnete bloudícím hledačům pravdy mimo církve. Zástupy lidí, stáda koní a mezků. Doprovodné družiny mocného opata a papežských vyslanců. Papežovi vyslanci si trpce stěžují:

Strašné poměry! A ty výstřelky duchovenstva! A k tomu shluky bludařů, hledajících pravdu všude jinde kromě církve!

Tahle vlna brzy zachvátí celý kraj, míní vůdci ozbrojených skupin: - Mělo by se neodkladně zakročit násilím.

A co vy, otcové? Jak se zachovat?

Nikdo netuší, jak to s nimi cloumá. Otec Diego se dívá na svého společníka, a ten zase na něho. Potom jednohlasně odpovídají:

Hlavně neprovokovat neklidné masy leskem a nádherou doprovodu a ozbrojenými družinami! Raději nenápadně putujme dál bez koní a bez mezků a pokojně si vyžebravejme pohostinství a nocleh.

Cože! Kdo to kdy slyšel? Ještě si bude někdo myslet, že je církve u konce s dechem!

Kde je odpověď? - U svatostánku. Nechává podlomené nohy dřevěnět, a pak i celé ostatní tělo, takže nejen srdcem a myslí, ale i tělem od noh počínaje srůstá s organickou buničinou kříže. Nohy Ukřižovaného se ocitají v hábitovém balení. Pata kříže je docela obalená zalátaným kanovnickým rouchem. Bedlivý pozorovatelé by bývali dobře rozeznali, že se k tomu druží vydatná činnost slzného

ústrojí, jak slzotvorné žlázy, tak slzovodných kanálků.

Znalci by věděli, že slzná žláza spolu s dalšími slznými žlázkami v horním i dolním víčku a také ve spojivce se tuží, jen co je pravda. Slzy se pohybem víček roztírají po oku, maličko se jich vypařuje a většina odtéká do vnitřního koutku. A hned je tu slzné jezírko s odvodou nejrůznějšími průtoky.

Znalci totiž vědí, že slzy hrají velkou roli při látkové výměně rohovky a v její průhlednosti. Co všechno ještě dalšího se dovedou anebo nedovedou zjistit tam, kde se někdo takhle stává živou kropenkou? Že je mnoho těch, kdo uroní slzu jedině, když jim někdo ukradne měšec naditý penězi. Že pravé slzy jsou příznakem hlubokého pohnutí a vnitřní účasti s tím, kdo trpí, a to hlavně nezaslouženě jako tvůj Bratr a Spasitel. Že jsou dokladem opravdovosti pravé, dokonalé a účinné lítosti. A že slzy mají zvláštní vlastnost, že dovedou spláchnout nevraživost života. A konečně že hypersekrece slzotvorných žláz čili nadměrná produkce slz může být zvláštním darem, jako tomu je právě v tomto případě.

Tady se zastavuje čas a všechno okolní dění pozbývá své ostře vyhraněné určitosti. Ať svítí slunce nebo měsíc, obrysy se ztrácejí, barvy se slévají a k čistému srdci doléhá nejprve šum tekoucího času, ale čím dál tím vzdáleněji, až se všechno zastavuje...

Dobře slyším otázku této doby. Kdekdo se ptá po opravdovosti života. A co ty? Tebe snad nezajímá, jak doopravdy naplníš život? Toužíš po větší hloubce života? Co jsi ochoten kvůli tomu vykonat? Co pro to dokážeš obětovat? Takových tázavých hlasů jako ten tvůj slyším víc než dost. Jeden se ptá přes druhého. I když jsou tak početné a spletité, zjevně docela zmatené, dobře se v nich vyznám. Nepřeslechnu žádný z nich. Sám to znáš. Máš v srdci velikou touhu a ostatní vášně. Tak s tebou pohybuje sama vůle v jádru tvé bytosti. Pak jsou tu i tvé city. Jdou za tím, co ti rozum představuje. Jenže ty to všechno rád zveličuješ. Kdo se ti může divit? Také chceš od začátku vykročit za hranice své ubohé existence. Jak hluboce ti rozumím. Chceš překročit svůj stín. Víím, že chceš na každém kroku a doslova i do písmene následovat Mne jako tvého Bratra a Spasitele, a svědčit o Mně. Jak bys jen v sobě obnovil to účinné a strhující hlásání, jaké dovedou praví apoštolové? Podaří se ti to někdy? Neváhej! Směle se odpoutávej od sebe i od okolního bloudění. Vyjdi krok za krokem napříč nejasnou skutečností.

Nezapomeň, že jsi ta osudová hvězda, zářící uprostřed temné noci, která tě obchvacuje. Sviť důkladněji než kdokoli jiný světlem Pravdy, ale bez oslnování! Kéž právě ty zahřeješ každé srdce plamenem lásky, aniž bys nějaké spálil! Tak máš po ruce kleště na

rozlousknutí tvrdého oříšku, který by tě uzamykal do tvého místa a času. Proč by ses o to nepokusil zrovna ty? A proč ne právě zde a nyní? Zkus to! Dopřej Mi, ať zazářím z kříže jako jasně vynikající hvězda, objímající tajemství své svobody.

Zdá se ti to nemožné? Už první pokus tě svádí k matoucí domněnce, jako by pouhá mistrovská výtečnost dodávala ke každému životnímu průběhu, přesahujícímu meze šedivé všednosti, znamení nezávislého jsoucna a vlastní jasně vynikající formy lidského bytí.

Takové klamy tě obkličují. Už od prvních pokusů následovat Mne a obnovit hlásání Mých apoštolů. Nikdo ti nic neulehčí. Žádný dobrák ti cestou nepřidá hřejivou jistotu, že jdeš správným směrem. Ta blaživá jistota se v tobě rozlévá jedině z toho, že víš, komu věříš, i když Mě nevidíš. Ať se podíváš kolem sebe kamkoli, ať uděláš krok vpravo či vlevo, celý svět ti dokazuje, že mistrovství má v sobě pokaždé cosi nepřátelského, co tě obviňuje z marnosti počínání a zbytečnosti každého kroku, a skoro ti vnuká zásadu nezvratného malomocenství.

Miluji tě, Můj synu, a to pro tebe znamená víc, než lidská láska. Je to milost. Vyšší nadání. To nemáš ze sebe. Přesto je to v tobě. Tlačím se k uplatnění. Není to jenom ta nespokojená touha neulpět na jednom místě. Je to nadání k povznesení života právě v tomto okamžiku, aby se rozšířil do nekonečna, a na tomto místě, aby se rozšířilo do všudypřítomna. Sotva by ustalo spolupůsobení vyššího nadání, za něž bez ustání děkuj, a o jehož rozhojnění stále pros, a měl by ses uplatnit sám od sebe, tak přirozeně zůstaneš u konce s dechem. Všechno by se zvrhlo v hrozné patvary. Nepřirozeně by ti zastoupili cestu nějací šílenci a zvrhlíci, takže bys jen vyčerpával své síly a strádal bys v zajetí nelidské vztahovačnosti. Dobře si vzpomínám, jak se od začátku snažím vytráčet ze svého díla, když slyším výzvu: *Ustup, Mé místo je těsné*. Tak se snaž vyklízet hrad svého nitra, až se staneš i ve svém srdci bezdomovcem, jen abys měl dost místa pro Mne, Hosta dávno ohlášeného. Tak vidíš, že opravdový mistr je ve svém díle tak málo patrný, že mu každý jeho počín vždy neúprosně svědčí proti němu. A umělec, který má své krásně dílo vedle sebe, to má ještě snazší, než světec. Tvoje dílo pozůstává spíše uvnitř a zůstává neokázalé. Je to jen tvůj holý život, ve kterém jsi docela obsažen.

Tak máš snadnou a rychlou kontrolu pro zjištění, že potíže, které ti klade předešlý okamžik a dosavadní okolnosti, se v následující chvíli a na jiném místě neztrácejí. Naopak se ti zdá, že se do nich čím dál tím víc zaplétáš. Moje zkušenost s lidmi na světě tě učí, jak

sekerovitě zasahuje do tvých záměrů, když srovnáš jejich okázalý život s jejich životem skrytým, který občas vyjde najevo na ovoci jejich skutků. Jak nepostižitelný je Můj odkaz! Jak snadné je ustát v úsilí o jeho naplnění! Lehce se ti řekne, že nic z toho snažení nemá smysl. I přes tak neuspokojivé prožívání svého navazování na vynikající odkaz nezůstávej stranou! Nepamatuji si okamžik svého života, naplňující Mě pocitem uspokojení z úspěchů v navazování na odkaz našeho Mistra a Otce v nebi. Nevím o žádném takovém přijatelném okamžiku, ani o žádném rajském ostrově v tajemné hlubině Mé existence, které by Mi spadly do klína za Mé stálé vstávání a vydávání se na další cestu za hledáním bloudících a nalézáním ztracených duší. Neznám žádná vhodná slova, ani příhodné mlčení, žádné velkolepé skutky, které bych kdy sebelépe ovládal, ani utrpení, které bych kdy podstoupil v dostatečné míře, jež by nenesly v sobě své vlastní popření.

Kdo jsi pro Mne, ne-li zbytek tvé bytosti, který zůstává i po tvém stanutí před velkým Soudcem? Přesto, že jde jen o tajemný pozůstatek, nikde nevidíš žádný odhozený přebytek, díky jehož odložení by sis kdy zasloužil takové povýšení. A přesto se tu setkáváš s životem v jeho plnosti, čerstvě zrozeným a nezkaženým, kde právě nalézáš pramen živé vody v nehostinné pustině. Na chvíli tě občerstvím a vysychám ti vzápětí, sotva se u Mě zabydlíš. Ubožáku s toulavými botami, odkázaný v poušti svého srdce na rosu shůry. Stežlí si dovedeš představit, že je někde místo tak pusté a nehostinné, jako když se bez rozmyslu spolehneš jenom na své lidské možnosti. Jakpak to vidíš při své krátkozrakosti? A jak tomu rozumíš při chatrnosti nervové skladby, tajemně připevněné k tvé rozumové duši? Jak jen si můžeš dovolit takové snění, že zrovna tady máš před sebou jedinou možnou cestu a jediný pravý návod. Trápím se, když vidím, jak tě musím zklamat.

Vím, že toužíš po dokonalosti, která se ti nikdy nerozplyne. Nemůžeš ji převést na žádný vzorec, který by ti padl do ruky. Nezvratná dokonalost je zde po ruce. Nabízí se ti zvláštním způsobem. Přitom přesahuje tvé síly. Už k samotnému poznání takové dokonalosti potřebuješ překročit stín své nicotnosti. Neobejdeš se bez síly odjinud. Nestačí ti čerpat ze sebe sama. Vyžaduje to Moji inspiraci. Jak obtížné je vystihnout tajemnou hudbu pulzující intuice, kterou rozehrává ve tvém srdci Moje vnuknutí! A přece, je-li ti dopřáno odložit všechno přemítání jako zbytečné nářadí a přímým zřením nahlédnout na všechno stvoření, pak se ti v jediném čistém pohledu zjeví Můj odkaz v řádu Mé lásky, šířící se napříč časoprostorem až do jeho nejzazších konců. Tehdy

to všechno prožiješ jako Mou modlitbu, obrácenou navenek.

Proto vedou všechny tvoje pokusy o nalezení tajemného vzorce života, nesoucího tvoje jméno - Dominik, k tolika zklamáním. Všechny tvoje vášně, láska i nenávisť, touha i odpor, radost i smutek, naděje i zoufalství, odvaha i statečnost, i hněv, cloumají tvým snahovým napětím. Třebaže se ti v srdci představují jako zmatená směs protichůdných sil, které co chvíli hrozí, že nad tebou získají převahu, přesto vykazují silně pulzující jednotvárnost. Tak se dá i ten sebevznešenější život snadno převést na přijatelnou úroveň všednosti a objevit pro něj společného jmenovatele.

Znáš něco jednotvárnějšího než vášně? Při své protichůdnosti se uplatňují pokaždé nastejno. Vášněmi v tobě vzniká tíhnutí, týkající se smyslových věcí. Tvoje smyslová dychtivost je rozdvojena. Buď prostě dychtíš po dobru, nebo prostě odvracíš zlo. Sotva se ti postaví do cesty překážka, bránící v dosažení dobra či v odvrácení zla, dovedeš se proti ní rozmáchnout. A přece i vášně patří do tvé normální tělesně-duchové výbavy. Vyžadují však řád, který ti od stvoření vtiskují do přirozenosti.

Chceš se povznést od přirozenosti k vyššímu životu? Nemůžeš nikam prchat od své přirozenosti tak, že by ses vznášel s hlavou v oblacích. Neobejdeš se bez těla, ani bez vášní. Klidně jich jaksepatri uživej ke zrychlení a k vystupňování tempa svého vyššího růstu. Tento vyšší život vyrůstá jako ušlechtilý štěp na kmeni tvé přirozenosti. Ovládni své vášně! Upevni zde kosmos vlastní tvé přirozenosti! Jinak tě začnou vášně chaoticky ovládat. Seberou ti všechno, čeho se ti dostává, a nic ti nevrátí. Naopak, vznešená láska, která dává, přijímá pokaždé mnohem víc. Pozoruhodné účetnictví!

Upínáš se snad na jednotlivosti svého života, i když vypadají zbožně, třeba zvláštní způsoby modlitby, zkratka na nějakou podrobnost, k níž se křečovitě přisáváš jako pijavice? Tak se zrovna rozluč s nápadem, že bys Mi porozuměl.

Když byl biskup Diego v cisterciáckém klášteře, rozčiloval se, až se mu nos roztřásl: Co jsem s těmi blouznivci zažil v Montpellier, přesahuje všechny meze!

Snad jste se nehádal s tím vrtákem Balduinem, excellence?

A víte, že hádal? Jenže jsem mu všechny důvody vyvrátil. Nakonec lapal po dechu jako ryba na suchu. Že je to tak, Otče Dominiku?

Z hábitu, poznamenaného množícími se záplatami, vykoukl párek nepřítomných očí. Nedalo se snadno zapomenout na ten pohled. Balduin na něj nepřestával upírat onen vyčítavý pohled, který odedávna nerad vídal u kohokoli. Pojednou se hábit zachvěl a

ozvalo se z něho:

Nepřeháníme, řekneme-li, že Balduin byl zasažen v samotném jádru.

Lidé, kteří jsou zasaženi v samém svém jádře, zpravidla reagují dvojím způsobem. Buď zuří a soptí - takový byl král Lear — duj, větre, potrhej si tváře — nebo upadnou do mrazivého chladu, jako by jejich krevní oběh přestal fungovat. Balduin náležel k této druhé škole. Soptil kvůli maličkostem, ale když šlo do tuhého, změnil se v ledový kvádr.

V poslední chvíli mu přišel na pomoc s novými důvody jistý Theodorich, ale rozdrtil jsem ho taky na padrt', usmíval se hrdě biskup Diego.

Ve skelně nepřítomných sametových očích v zaláтанém hábitu by jen málokdo rozeznal soucit s poraženým odpůrcem, ale nikoli získaným. Růžové sny, které snil ten velkohubý zbloudilec, se mu rozplynuly jako bubliny. Byl hluboce dotčen a zraněn. Neměl mnoho ideálů, ale na tomto si zakládal jako by to bylo prvorozené dítě jeho snů. A sotva ho Otec Diego zdeptal takovými pádnými argumenty, vyrazil nanejvýš trpký výkřik. Nic netrápí hrdého muže víc, než když se ukáže, že nějaká malá, nepředvídaná příhoda zmařila jeho plány.

A obrátil se některý z nich?

Ne, zavrtěl hlavou biskup Diego.

Žádný nepřistoupil ke svátostem?

Žádný, doznával biskup a hlava se mu ztrácela v ruce, až se zdálo, že se někam v refektáři zakutálela. Naštěstí se brzy zase našla a znovu se vyskytla na jeho krku, když dodával:

Stejně jsem pořídil v Carmain, v Beziers, v Carcassonu, ve Verdenile u Toulouse.

Také tam vtrhl do vznešených úvah účastníků disputace severák. Řádl jako utržený hladový býk. Soustředěné pohledy se rozletěly do všech stran a pak poletovaly sem a tam jako podzimní listí, aby se po tomto náporu snášely ponenáhlu na nejrůznější místa. Příliš často se stává, že přímo hýříte nápady, ale po krátké přestávce se na ně znovu mrknete a náhle v nich objevíte nějakou osudnou trhlinu.

Až jsem se divil, že mě nevynesli v zubech! Vyšlo z biskupa jako by měl naposledy vydechnout.

Nebojte se, excellence, papež už jmenoval tři své vyslance z cisterciáckého řádu, Arnulfa, Rudolfa a Petra z Castelnau. Ti už budou vědět, jak na to.

Něco takového se mi ještě nestalo! To je od Zlého!

Dominik však neměl sklon všechno nepříjemné démonizovat.

Věděl, že lidský hřích spolu s hloupostí postačí na mnohé úlety. V chodbičkách jeho mozku to nyní svištělo a pelášilo, jelikož se asi osm rozličných myšlenek snažilo současně vecpat do hlavní komůrky, kde je místo pokaždé jen pro jedinou.

Když však na nic nepřicházel, vytratil se z místnosti jako horká pára nad hrcem a nenápadným krokem se odsunul do boční kaple. Zatížil zapomenuté klekátko, když se sesul pod kříž jako zvětralá omítka a uvázl zde v naprosté nehybnosti.

Ach, můj Pane, všechno nasvědčuje tomu, že pouhé napomínání k dobrému životu a k překonávání všeho nezdravého a špatného zdaleka nestačí. Pouhé zákazy a umrtvování ještě nic nepostaví. Jeden potřebuje vědět, proč se o to má snažit. Když bude vědět, jaký to vše má smysl, tak uvidí, že tyto důsledky pro dobrý a dokonalý život jsou naprosto odůvodněné. Proto jsou plným právem vyžadovány. Jsou žádoucí, pokud chceš jednou dosáhnout tohoto bohatství a spočinout v tvé blízkosti.

Kdekdo si naivně říká: A proč bych se měl něčeho zříkat? Proč bych měl v sobě něco přemáhat? Nevím o ničem lepším, co by stálo za to. Teprve, když ví o něčem lepším, probouzí se ochota spojit tyto důsledky s jejich odůvodněním, s jejich základnou. A touto základnou tvého nezvratně dokonalého života je právě povolání k hrdinství. -

Tak neváhej, Můj synu! Vzhůru k účasti na vyšší dokonalosti povoláním k těsné, k důvěrné, zkrátka k životní blízkosti se Mnou, v opravdovém přátelství!

Člověk, to je něco! A co teprve Můj přítel! V doslovném a opravdovém smyslu. Tedy ne pouhý člověk, jemuž končí zde na zemi pouť za tím, co zde ještě nikdo nenašel. Není to pouze dřič stvořený k práci a ve shonu padají a umírající; žádný chytač těch trošek štěstí, které tu možno v životě natrhat po cestách života. Není ponechán svým slabostem a nedokonalostem. Naopak, má a může žít podobně jako bytost nejsilnější. Má za cíl dosáhnout, pokud možno nejvyšší mravní podobnosti se Mnou. Sleduje dosažení dokonalosti. Má tedy žebříček svých životních hodnot postaven nejvýše, kam ho lze vztyčit, ke Mně. Tam, kde je svatost a dokonalost sama. Nikdy se nedá zastavit ve svém rozmachu. Neustále přemáhá své nedostatky, které ho tísní a trápí. To je něco, o čem bys nedovedl ani snít. A kdyby sis něco takového vysnil, vůbec bys na to nedosáhl. Tak se Mi čím dál tím víc připodobňuj rozumem a vůlí, neboť jsem, který jsem. Raduj se, protože nejsi nikdy opuštěn. Hýčkám tě ve svém náručí. Myslím na tebe, pečuji o tebe a kvůli tvé záchraně obětuji i sám sebe, abys mohl znovu

naplno žít Mým životem. Ostatní vyhasíná, vyčerpává se, ochládá, spotřebuje se a mizí, jenom spočinutí v Mé důvěrné blízkosti se nemůže omrzet. U Mne se nikdy nemusíš kousat nudou. Moje něžná a důvěrně blízká přítomnost se ti nikdy neomrzí. Stále a vždycky můžeš jít dál a výš, růst v dobrotě, v pravdivosti a v lásce.

Pokusme se postupovat jinak, řekl biskup Diego

Jinak?

Jinak než pouze tím vyvracením jejich důvodů proti učení svaté víry. I když se nám podaří, že těm zbloudilcům potřebe důvody jejich hledání pravdy mimo církev, do lůna církve je stejně nepřivedeme. Nakonec skončí s měchem vína někde pod stolem.

Ovšem jak jinak?

Vezměme to, na čem si zakládají, a provedme to sami na sobě.

Pokud vím, zakládají si na chudobě.

Staňme se chudými, a opravdu všechno rozdejme a peníze dejme chudým.

Zakládají si také na odříkavosti

Dobrá, odřekněme si, co se jen dá. Vyvedme je z míry svou pokorou. Řekněme jim dopředu naše argumenty, kterými jim hodláme vyvrátit důvody jejich hledání pravdy mimo církev. Ba co víc, napišme jim své argumenty dopředu, ať se připraví jim čelit.

A co je to potom za disputaci, když předem povíme své argumenty?

Obrácená naruby, usmál se Otec Diego.

Asi jako když stáhnete králíka z kůže.

Jenže jde nám o vítězství v hádce, anebo o záchranu jejich duší? Na to nedokázal biskupovi nikdo odporovat.

Každopádně vypuklo velké stěhování krabic, balíků a škatulí, Diegova příruční pokladnička odhalila své prázdné útroby. Otec Diego šel tak daleko, že dokonce i jeho prsten podstoupil pouť z jeho prstu až k židovi. Když Dominik v těch dnech sáhl do svého vaku, zaplavila ho příjemná úleva z překvapivé prázdnoty. Získané peníze se rozkutálely na přípravu setkání v Montrealu.

Pověst o tomto jejich počínání letí rychleji než poštovní holub. Do týdne tu byl posel z Říma.

Skvělé! Papež Innocenc III. doporučuje, abych setrval mimo svou diecézi v Osmě, a působil mezi těmito hledači pravdy.

Nejvíce rozpaků vzbudil list, na který Dominik sepsal důvody, se kterými se chystal vystoupit na chystaném setkání. Od něho putoval tento seznam k přednímu z hledačů pravdy, aby si ho doma přečetl a připravil se na ně. Ten však předal tento list svým druhům:

Přece od toho kněžoura nebudu nic číst!

Přítom se krátce a trpce zasmál. Klesl do křesla a chmurně zíral před sebe. Oční víčka měl poněkud pokleslá. Vypadal jako hrdina ruského románu debatující o účelnosti zavraždění několika nejbližších příbuzných ještě předtím, než se sám oběsí ve stodole.

Ostatní se smáli jako pominutí, až jeden z nich list zmačkal a se slovy: Tam to patří! Mrštíł chuchvalcem papíru do mohutného ohně, kde se přihřívali. V příštím okamžiku ho udeřila papírová koule do tváře a spadla na zem. Ztuhnul tak, že se zdálo, že právě prochází bodem mrazu, ale pak, jako by v něm cosi překročilo rosný bod, sehnul se k papíru, který byl ohněm docela nedotčen. A znovu ho mrštíł do ohně. Druhý otřes byl ještě větší, protože teď navíc sledoval let splašeného papíru do ohně a okamžitě z ohně ven. Kolem ohně nastalo rozechvělé ticho. Ti, kdo to sledovali, přistoupil blíž.

Vyle – vyletělo to – blekotal kdosi.

Co – co -

Jeden hleděl zděšeně na druhého a pak na papír ležící opodál. Byli venkoncem zmateni. Tupě před sebe zírali a pak na papír, povalující se na zemi. Dodal si odvahy, sehnul se a popadl ten neposlušný papír a přistoupil s ním blíž k ohni a tam jej vsunul přímo do největšího žáru. Oheň olízl papír a pak ho nepochopitelnou silou vystřelil z ohniště ven. Dívali se na sebe a jeden sinal po druhém, až byli tak sinalí, že se zdálo, že odešli. Tenhle podivný úkaz s nimi tak nešetrně zacvičil, že jim při následující disputaci nebylo ani trochu do řeči. Lezlo to z nich jako z chlupaté deky. Zdálo se, jako by se jim jazyk zasukoval gordickým zlem. Dominik však předčil Alexandra Velikého, a místo aby takový uzel prostě rozetnul, otevřel náruč svým posměváčkům. Marně, vyklouzli, a hledali, kde nechal tesař v domě díru.

Neobrátili se, nicméně kazatelova skvělá pověst tím letěla po celém kraji.

Raději horší pověst a více obrácených, ozvalo se ze záplatovaného hábitu, když odjížděl do Fanjeaux.

Tam už na něj čekali.

Co se děje? Vy nevíte? - Přijíždí nebezpečný nepřítel. Jenže tentokrát se nenecháme ve veřejné debatě porazit. Dneska se to musí s konečnou platností rozhodnout. Obě strany, křesťanská i strana hledačů pravdy mimo církve musí sepsat a předem písemně předložit své důvody. Nestranní rozhodčí to pak rozhodnou.

Události nabraly rychlé obrátky, ale pak to zaskřípělo a kdesi se to zadržlo, až se to docela zadřelo.

Proč to tak dlouho trvá?

Rozhodčí se nemohou rozhodnout. Musíme čekat!

Tak dost! Zařval jeden netrpělivec ze strany hledačů pravdy mimo církev:

Znamení z nebe! Křičeli nedočkaví bloudící bratři. Chceme znamení z nebe!

Ordálie, vydechl Dominik, a potom sepjal ruce, ale jazyk jako by mu dřevněl. Z hábitu plného lat se ozývalo křečovitě: Můj Pane, smím od tebe žádat mimořádné znamení, když jde o pravdu víry? Pak dlouho zíral před sebe, jako by vyhlížel zaběhlého psa.

Po dlouhém naléhání bloudících hledačů pravdy jeho hlava souhlasně kývla.

Na volné místo uprostřed se nastěhovaly všechny kousky dřeva z okolí, připojilo se několik starých hadrů a posléze to završila pochodeň. Kdo by si při takovém prskání pomyslel na zuřivého kocoura, trpce by se mýlil. To oheň se rozhořival. Kouř trochu štípnul účastníky do očí, a už se do žáru snesly dva útlé svazky rukopisů. Plamen je olízl, a když se zdálo, že mu zachutnaly, vyšlehl vysoko do výše, takže to bylo k zahlédnutí z okolních vesnic.

Klouzavý plamen se pomazlil s rukopisy, až posléze pohasl. Sotva oheň dožížlal, hned jakýsi nenechavý pohrabáč prohrábl popel. Vyletěla z něho nedotčený Dominikův rukopis.

Velké Aaaach! se v tu chvíli protáhlo celým shromážděním.

Mnohý zpomníkovatel podle vzoru Lotovy ženy, takže vyhlížel jako slaná homole u kupce na tržišti, ale další zase zuřivě vybuchl:

Honem – přiložte tam něco, ať to pořádně zahoří!

Nacež se k ohništi přihnalo suché listí a a pár suchých větví, a na to dopadla nová polena. A pak ten nenechavý pohrabáč znovu prohrábl žhavý popel! Oblak kouře ho doprovázel a hned za ním vyskočil jasný plamen. Chvilé napětí, jako když táhneš rybu z vody, už se plameny rozbíhají do všech stran.

A teď to přikrmit tím katolickým rukopisem! Velel hlas zvyklý rozkazování.

Stalo se, ale sotva tak učinil, vyletěl svitek prudce z ohně a bacil ho nešetrně do tváře jako dobře mířená rána. Zůstal tak zaražený, že i by tříska v oku vyhlížena jako bezvýznamná a zapomenutá. Přesto se mu znovu tvář sevřela zlověstným šklebem. Do úst se vtiskl rys dravého zvířete, matně sklovité oči se zablýskly a jeho pohled ztvrdl do té míry, že by si i dovedný kalič damascénské oceli přišel pro radu a návod.

Popadl katolický rukopis třaslavou rukou a křečovitě ji třímal. Přitom na ni třeštil oči, div že mu nevypadly. Mrštil s ním vši silou do ohně potřetí a doprovodil to sprostou nadávkou. Nezdržel se tam

ani chvíli a vyletěl z ohně jako namydlený blesk. Třebaže to byl jen útlý svítek o nevelké váze, dobře si pohrál s momentem překvapení, takže i tento otrlý chlapík zůstal stát jako pytel pilin.

Zavládlo velké mlčení a všichni nehybně stáli. Jen záplatovaný hábit se zvedl. Až dosud tiskl rukáv cosi k srdci. Nyní se však tento pravý rukáv zvedal výše, až všichni kolem dobře viděli malý dřevěný krucifix. Z látaného kanovnického hábitu se ozvalo:

Toho poslouchejte!

Tam, kde je v dnešních časech kříž v kapli, zřízené k tomu účelu francouzským králem Karlem Sličným, zůstal ještě dlouho překvapený výraz tváří účastníků tohoto setkání. Pověst o tom letěla od úst k ústům, nicméně víra zástupů pokulhávala a zbedněnost fanatických hledačů pravdy mimo církve se stupňovala..

Opravdu nebezpečný nepřítel, tento Španěl. Nedá pokoj, dokud mu nepřistane na hlavě břídlíce z nějaké střechy.

To byl rub jeho věhlasu.

Lidská sláva, polní tráva, povzdechl si Dominik. – Celou tu slávu bych vyměnil za další obrácenou duši. Nechci zavírat svou náruč před těmito bloudícími hledači pravdy. Vždyť zdaleka nejen tito hledači pravdy mimo církve se uzavírají Boží milosti, ale i přímo v lůně církve je dost takových zbedněnců, kteří si o sobě domýšlejí, že už jsou svatí, jako by měli patent na Boha, a vlastně budují sektu přímo v Božím domě.

Je to moje vina, sypal si později popel z ohniště na hlavu, že jsem se nepříčinil ani nevytrpěl dost pro větší atraktivnost tebe, můj Pane, a pro větší přitažlivost tvé církve obecné. Jsem vězněm tebe, můj Pane a nevolníkem tvé církve a patřím kvůli tobě do želez. Do okovů se mnou! Tam patřím.

Od těch dob už jeho chůzi a každý pohyb doprovázel kovový zvuk, cinkot, ale ne peněz, nýbrž řetězu na těle. Když kráčel, zněla někomu jeho chůze podobně výstražně jako cinkot malomocného. Utrpení mu zbystřilo smysly a a osvobodilo ducha, takže viděl jasně nejen očima, ale i srdcem.

Je zajímavé, že kdybyste protáhli nějakého kněze, mnicha či řeholníka vězení, vystavili ho potupě a stíhání, jak se to v krajích, obtížených hledáním pravdy mimo církve, občas provádí, aniž přitom někdo ze zástupu pohne brvou, a potom ho oblekli do příslušných hábitů a ornátů, vždycky mu padnou jako ulité a bude v nich vypadat důstojně. Zatímco šasek, převlečený za krále, bude vždycky vypadat jako komediant. V očích světa sice šaty dělají člověka, ale chápavé srdce přítele Nejvyššího lehce odhalí šlechetnou duši v hadrech stejně, jako pozná proradnou duši v

šatech ministra.

Když cinkot ustal, zavržalo klekátko před křížem, aby posléze zůstalo smáčené slanou řekou. Jako by vypukl záchvat ticha, když se zadrží dech. Po několik minut vládlo ticho. Je nesnadné dokonale zvládnout dýchací ústrojí. Zpěváci se tomu učí dlouhá léta. Měl snad v úmyslu vypustit velmi zvolna nynější zásobu dechu a pak velmi opatrně nabrat pomalu další zásobu? Ve skutečnosti se chrámem linul hlasitý a truchlivý vzdech, že mu naskočila husí kůže. Znělo to trochu jako zafunění a trochu jako sten a zvuk se nesl prázdným chrámem jako hlas ze záhrobí.

Klekátko uschlo mnohem dříve, než opustil dům Boží.

..

PROBUZENÍ ŠÍPKOVÉ RŮŽENKY

Už předtím, než došlo k událostem, které se chystám vylíčit, vystupoval Montréal na mém seznamu choulostivých míst, kde si musí našinec počínat nanejvýš obezřetně. Možná jste někdy viděli některou ze starých map, kde jsou jistá místa vyznačena temnější plochou s tučným nápisem „*Hic sunt leones*“. Měl jsem vždy dojem, že podobná upozornění dlužno respektovat a počínat si tu se zvláštní obezřetností.

Je to malebné místo, oplývající vším, co jen země může vydat příčinlivým obyvatelům, o tom nepochybujte. Malebnější byste v celém okolí stěží pohledali. Choulí se uprostřed usměvavých vinic a stavení, a kdybyste do ní hodili kamenem, zaručeně by na vás vyběhl růžolící a veselý rodák. Jenže, ruku na srdce, k čemu je vám tolik krásy vůkol, když se v člověku skrývá tolik zla. Potíž nastala Dominikovi kvůli věhlasu, ke kterému ani nevěděl, jak přišel. Sám se divil, že nestačil vyvalovat oči.

Než napočítal do pěti, už měl na krku starostlivého šlechtice s jeho krásnější polovičkou a s ním celý chvost dalších:

Otče, všechno o vás víme. Tady je toho všude plno. My vás potřebujeme jako nikdo jiný na světě.

Snad se měl o to více zajímat, aby se o sobě dověděl, co sám neví, ale to, co z nich vylezlo, ho zaujalo mnohem víc. Nějak ho to přitahovalo, protože to v něm probouzelo velkou touhu pomoci trpícím. Možná také dostal chuť zamíchat svým trochu fádním životem, když se mu cesta ke Kumánům nejevila jako dost reálná.

Také patrně sehrálo svou roli to, jak se nedávno úpěnlivě modlil o to, aby dovedl každému na setkání, ale zdejšími lidem obzvlášť ukázat lidskou tvář Pána Ježíše a jeho církve. Pořád si opakoval: Od Vtělení našeho Pána jde člověk cestou spásy, cestou církve pro každého. Takže ho to vzalo pěkně u srdce.

Ztratila se nám dcera, děvče na vdávání.

A nám taky.

Zdálo se, že je jich víc, které někam zabloudily nebo je někdo unesl.

Udělám, co bude v mých silách.

Pomozte nám je najít. Zachraňte je, vzlykla ustrašená paní a celá se rozeřkala jako na povel, tak, že by zřejmě mohla dělat pohřební plačku k pronajmutí.

Jenže to nedopadlo, jak by byl chtěl. Snad si potřeboval dodělat dobrý skutek za minulý pátek.

Když se jednalo o bloudění a zbloudilce, najednou mu všechno došlo. I když už pár dní neviděl žádného z těch politováníhodných výstředníků, kteří tu dělali melu, jako by se nechumelilo, přesto nepustil z hlavy celou tu polízanici, jež z nich činila takovou hrozbu pro obecní lid.

Ted' však dával najevo, že patří k oněm svědomitým dětem, které nikdy nedbají námahy, aby něčeho dosáhly.

Udělám, co mohu, ale sami dobře víte, že všemohoucí je jenom Bůh.

Tolik vám důvěřujeme.

To je najednou nějaké důvěry, vrtěl hlavou Dominik, když usedal ke stolu v hostinci.

Kam se tady mohou podít pěkná děvčata na vdávání?

Říkáte děvčata? - Mladá? - Na vdávání? - Prohlížel si ho hostinský, tvářící se jako mlsný kocour, ale chvíli sledoval jeho samého, chvíli koukal na jeho ošuntělý kanovnický oděv.

Kde se tu dají najít?

Běžte někam, kde zpívají trubadúři! To dá rozum! Vyhrkl hostinský, - ale napřed, to vám povídám, se najezte a napijte u nás.

Vyhověl mu a pak vyrazil. Nemusel jít daleko. Už zdálky k němu doléhal zpěv a smích. Comtessa de Dia se dávala slyšet a na celé kolo omílala svou píseň „*Estat ai en greu cossirier*“:

*Krásný příteli, vznešený a dobrý,
kdy vás budu mít v mé moci?*

*Který večer s vámi spočinu na lůžku,
kdy vám dám láskyplné políbení!*

Vězte, velmi po tom toužím,

*abych vás měla na místě manžela,
musel byste mi ale slíbit,
že uděláte vše, co budu žádat.*

Obrátil se na jednoho z trubadúrů:

Hledám zde dívku - ztratila se ze sídla svých rodičů –
Nedomluvil, protože trubadúr vzal hbitě odložený nástroj a udeřil
do strun:

*Dívky přinesly
májky zasazené včera večer
a zazpívaly své hádanky;
procházely přímo před Guilhémem
zpívající píseň májových dívek,
která říká: "Ta paní at' je šťastná,
jež nenechá toužit svého přítele,
a nebojí se žárlivce ani trestu
pro svého rytíře
v lese, na louce či v zahradě
a do své komůrky ho vede,
aby větší potěšení měla
a žárlivec leží u čela postele..."*

Dominik zavrtěl hlavou a zaprotestoval máváním ruky:

Kdepak, nejsem zvědav na ta vaše „albas“ či svítáníčka“ nebo jak
těm svým rozpustilostem říkáte.

Zatímco svět svými decibely nehorázně trýznil jeho Eustachovu
trubicí, přepřel mu labyrint a otloukal mu kovádlíku, aby mu
udělal z hlavy i srdce vířící smršť, s křížkem v ruce se v ráji svého
srdce odpoutával od pozemské tíže a vznášel se do vyšších sfér.
Jeden z těch okolních stínů se k němu naklonil:

Je to ono, Otče?

Zavrtěl hlavou: Nejsem tu, abych se dal opájet sladce rozpustilými
a rozvernými zpěvy potulných zpěváčků.

Když nechceš děvče a je ti smutno, napij se vína! Až do dna!

Nechceš? Nemáš žízeň?

Mám žízeň jako trám! Skoro bych se o ni mohl opřít!

Tak si dej!

Ne, čisté víno ne, jen smíšené s vodou.

Přece bys nekazil víno vodou!

Kdepak čisté víno. Už staří Řekové i Římané říkali, že jenom
barbar pije víno neředěné! Copak nemáte dost na zpěvu, na lásce,
nejdou dost opojné? Ještě do toho ohně přilévát oleje! To tak!

Oheň bude až o půlnoci.

Co bude o půlnoci?

No, při měsíčku - kolem ohně -

Ztuhl v postoji psa, který zavětil zvěř. Nahrbil se a ještě více se připodobnil čtyřnohému příteli člověka, jež by přistrčil svůj úhledně tvarovaný čenich patřičným směrem a zavětil. Když tak učinil, zavrával na místě, kde stál. Prochvělo jím hrozné podezření.

Majáles.

Zvažoval fakta. Bedlivé čmouchání prozradilo, že se pod vnějším obalem skrývají velmi utajené kejkle, navenek znamenitě maskované majálesem. Co? Snad nějaký sabat?

Zpěváci i ostatní kolem něho byli zřízeni tak, že by si je nepřítel nemohl lépe připravit. Pár jich leželo pod stolem zřízených docela pod obraz. Dominikovi vrazily slzy do očí: Co kdyby přišel Ženich v tuto chvíli, kdy jsou všichni na hromadě? Kam se podějí, když se zavrou dveře? Venku zbude jen pláč a skřípání zubů.

Zachvěl od hlavy až k patě. Ta skutečnost a ohrožení nevinných duší se dovolávala hlubin jeho bytosti jako hlas dávné, pradávne lásky. Zaplavilo to jeho duši tak osvobodivě jako vytoužená vojska z dávných kronik.

Zvedl se spěšně a vyrazil. Pohyboval se jako ve vidění, tápal podél stěn, až se ocitl v otevřených dveřích, které vedly do nějaké chodby. Tady, daleko od okna, byla temnota ještě neproniknutelnější.

Jsou okamžiky, kdy se i ta nejprostomyslnější duše stejně jako hlubokomyslně uvažující mudrc nedá odvrátit od jediného námětu svých myšlenek.

Jen pramálo věcí mohlo v tu chvíli odvrátit jeho pozornost od toho, co se mělo stát kdesi na odlehlém místě, v jiskřivé záři ohně, kde se vlnily postavy v rytmu bubínku a chřestítek. Měl dojem, jako by jeho srdce předvádělo jeden z těch výstředních tanců, jejich rozšířenost v jeho vlasti díky Maurům mu odedávna byla trnem v oku, zvláště když divoký tanec lomcoval těmi, kdo neznají svou míru. Tohle bylo jiné než nějaký rozverný třasák rozpustilého mládí. Byla tu v sázce duše. O tu se hrálo.

Když utichl bubínek i chřestítka a postavy se zastavily, rozeznal v lesku ohně dívky.

Nyní necht' přijmou konsolamentum dříve, než podstoupí pokání! - Zachrčelo kdesi z pod kápi jako když tupou pilou řežete rezavý plech. - Jedna po druhé.

Už-už se chystal zalátaný hábit skočit mezi ně na pomoc těm ohroženým dívkám, ale to chraplavé „Jedna po druhé“, se mu drásavě zařízlo do uší, což pocítil, jako by ho někdo nakopl do brňavky. Trhl sebou, až mu po těle cosi zacinkalo.

Co! - Je tu vetřelec! - Zašumělo zástupem.

Mezitím se odkudsi vynořila podivná hranatá skříň, připomínající starodávňý prádelník. Z jejího zmateného počínání a každého posunku číselo cosi, co vzbuzovalo obavy. Oči jí plály vášnivou září značně bojovného rázu a vzhled poněkud přestárlé Amazonky nabýval každou chvílí na zlověstnosti. Cosi viselo ve vzduchu a nebylo radno na to dlouho čekat.

Nabízelo se hned několik možných postupů. Protože toto vyvýšené místo nebylo příliš vysoko nad zemí, mohl, pokud by se mu chtělo, skočit dolů a strávit noc zdravě uprostřed listové zeleně v nějakém vinohradě, nebo se mohl schovat v zástupu s ohledem na svou drobnou postavu. Také však mohl vyvinout rychlý stříh dolními končetinami s občasnými úhyby, na něž nerada vzpomíná liška honící zajíce.

Ať však učinil cokoli, sabat byl bezpochyby vyrušen. Několik postav zmateně pobíhalo kolem ohně a mávali mohutnými sochory. Kdo se omeškal, zle pochodil. Postřehl jen tolik, že odvádějí dívky. Pak ho něco popadlo a vleklo klikatě mezi vinohrady. Až pojednou pocítil bezpečí. Zůstal tam až do rána. Když se zvedl, měl nad sebou oltář s Matkou Boží. Ulice města se probouzely, zbytky nočních výpravy se vracely vratkým krokem domů, jakoby nohama vyplétaly drahocennou dečku.

K vlastnímu překvapení jednal najednou náramně cílevědomě, rozhodně a přímočaře. S křížem v ruce rázoval ulicemi probouzejícího se Montréalu, až se před ním vynořil vyhlášený dům.

Pochválen buď Ježíš Kristus!

Dvě hory u dveří mu poslušně ustoupily z cesty. Objevila se nějaká černota, šoupající sandály po zemi a blikající dvěma zlověstnými světélky.

Kde jsou? Zaznělo bez dlouhého vysvětlování ze záplatovaného hábitu.

V bezpečí.

Hábit udělal další krok, třebaže se vystavil riziku, že k jeho záplatám přibude nějaká nová, ale zahradila mu cestu jakási stodola. Při bližším ohledání navozovala dojem neústupné a nezdolné překážky. Její impozantní zjev budil respekt. Kdo ji neznal, mohl ji pokládat za živelní pohromu, cirkusovou atrakci nebo poslední vynález obléhací techniky. Nebyla vysoká, ale dovedla se natolik mohutně vyboulit ve všech možných směrech, že kdo ji spatřil poprvé, měl dojem, že je to bytost nesmírných rozměrů. Veřejní řečníci snadno mohli podléhat zdání, že hovoří k širokým masám, když byla jejich projevu přítomna tato bytost. Nyní toto stvoření

zacházelo s přichozím překvapivě pašácky, ale bojím se, že jinak by zde jeden hledal dobrotu a šlechtnost se svíčkou. Nesnažila se před ním uhnout očima - to bylo podle něho to nejmenší, co by za daných okolností mohla udělat. Hleděla mu přímo do očí a v jejím pohledu se zračilo cosi jako vzdor. Bradu měla vysunutou jako plachetnice s větrem v zádech.

Kde jsou? Opakoval důrazně.

Už je jim dobře. Přijali potěchu. Odpočívají.

Náš Pán má s nimi vyšší plán.

Sotva padla zmínka o vyšším plánu, stodola vykazala zvýšenou pohyblivost, asi jako když se nakládají stěhovací varhany, bystře vzhlédla a nasadila výraz moudré sovy, leč vyvedené z míry.

Jenom na mě nechoďte s žádným kázáním! Kolik takových kázání už člověk vyslechl a pořád je na tom stejně bledě!

Načež pronesla několik výrazů šťavnatějších, než bývá v kraji zvykem.

Už-úž nabíral dech v domnění, že bude připuštěn ke slovu, leč marně. Proto jenom naprázdno polknul.

Zatímco byla jeho naslouchadla nadobro zaplavena neregulovanou řekou, plnou divokých proudů lidských důvodů a nebezpečných vírů nezodpovězených otázek, v jeho skoro utopeném nitru zůstávala hlubina bezpečnosti. Odtamtud promlouval někdo, kdo mu byl osobně důvěrně známý. Sám se nad tím podívoval a jenom koulel očima, kde se to v něm bere. Někdo tu mluvil slovy, jaká svět nezná. Tehdy vnitřně zakoušel, že v této záležitosti, kterou tyto okolnosti tak nešetrně rozdrásaly, neměla paní Lenora nikdy na růžích ustláno. A jak by ne? Každý tu dřel jako mourovatý. Ale když přišlo na výsledky, pokaždé se zjistilo, že mlýnice mlela naprázdno. Jenže proč? Nepodávala se dostatečná živina, pravý chléb. Žádné úhybné kroky, ani náhlé kličky, ani odpovědi vytnuté s úsečností maurského kinžalu, ani strohé zjištění vyprahlosti lidské duše, ani důvtipné krasořečnění, zkrátka nic takového nestačí k uchvácení duše.

Tak co je s těmi dívkami?

Postarali jsme se o ně, když bylo nejhůře.

Nejhůře?

Dopustily se něčeho strašného.

Čeho?

Sami se přiznaly. Zachránili jsme je před spravedlivým trestem.

Pusťte je domů!

Nedržíme je tu proti jejich vůli. Jsou tu dobrovolně. Pojd'te se na ně podívat a zeptejte se jich sám.

Uplakané bledulky v bílých splývavých řízách mechanicky jako kolovrat omílaly své viny. Nato opět upadly do těžkého mlčení a upíraly oči do houstnouceho šera. Kdesi v soumrácném předměstí začala dlouze bučet kráva, až to drásalo nervy. Zvuk jako by shrnoval a zdůrazňoval široce se rozkládající smutek.

To, s čím později přišel Arthur Schopenhauer, nebylo podle všeho nic nového pod sluncem. Už za těchto časů pobloudilého hledání smyslu života mimo zdroj života tvrdili škarohlídi, že veškeré utrpení na světě nemůže být pouhá náhoda. Musí mít smysl. Život je prý směs utrpení a nudy, a nedali si to vymluvit. Ať děláte, co děláte, musíte prý prožít jedno nebo druhé. Schopenhauer po nich papouškuje, že sebevražda je naprosto v pořádku. Hindové prý ji páchají místo toho, aby chodili do kostela. Vrhají se do Gangu, nechávají se sežrat krokodýly a říkají tomu dobře prožitý den.

Co je to s nimi? Přiznaly by vinu za všechny hříchy, které se udály od Adama k dnešku.

Jsou očarované, mínil jejich idol. Upínaly se na něho, ale pohled na něho neuklidnil jejich ustrašené dušičky. Zdálo se jim, že se na ně dívá se zvláštní pochmurnou pozorností. Třebaže jeho způsoby vyznívaly srdečně a přátelsky, když se jich ujal a začal jim mluvit do života, nemohly se zbavit pocitu nejistoty. Ten pohled je stále pronásledoval. Vzduch byl těžký a rozplizlý a obloha hřímala samá strašlivá prococtví. A ten pohled by vyděsil i nejstatečnější děvče.

Očarované?

Chcete jít domů?

Hlavy odmítavě zavrtěly.

Chcete tady zůstat?

Stejně vrtění, div, že se hlavy neukroutily.

Nedávali vám tu nějaký divný nápoj, prostě odvar?

-

A co kouř z pálených bylin?

-

Rukáv se záplatou na loktu se zvedl do výšky a na jeho horním konci se objevil kříž. Na první pohled nebylo docela jasné, zda celý ostatní hábit prostě jenom nevisí za rukáv na tom kříži, anebo snad někdo podpírá kříž zespodu.

Kristus vítězí!

Ted' se však úzkost dívek přenesla na jejich dosavadní idol, takže uskočil stranou jako nakopnutý meloun. Pár slov, které zazněly a šířily se dál tajemnou ozvěnou, ho očividně zasáhlo jako blesk. Překvapeně zamrkal. Nato vrhl pohled na ostatní obyvatele strašidelného domu, ale z jejich tváří načerpal pramalou útěchu.

Vypadal jako Seneca poté, co si otevřel v lázni žíly, v klamně iluzi, že tím někomu vypálil rybník. Dívky měly oči vykulené a zračil se v nich prostý, dětský úžas. Jejich včerejší idol skřípal zubama, což ovšem v takovéto situaci bylo málo platné.

Potom látaný hábit rozhodně pokročil ke dvěma z nich a ujal se jich:

Pojďte sestřičky, doma na vás čekají s láskou. Strachují se o vás.

Malátně přijaly ruku a následovaly ho. K nim se připojily ještě některé další z dívek. Než by řekl švec, měl za sebou štrůdl devíti dívek.

Čím se liší správné učení víry svaté od našeho dosavadního hledání životní pravdy na vlastní svět? Takovou otázku nemusely dívky klást dvakrát. A tak spustil, mluvil, rukama rozkládal, hlavou pohazoval, chvíli se smál, chvíli plakal. Mezitím se vynořil černý chundelatý pes, doběhl k nim s náramným supěním, jako když se v prachu blíží armáda Maurů. S tlamy mu kapaly sliny, oči krvavé. Cenil zuby, opravdu strašně tesáky, poskakoval kolem, a při každém šteknutí jakoby udeřil do slabin.

Nehýbejte se! Přitiskněte se ke mně.

Ovinuly se kolem záplatovaného hábitu jako přerostlý břechtan kolem zídky. Jejich vytrěštěné oči těkaly z místa na místo.

Nemůže nás pokousat?

Nic vám neudělá! Uklidňoval je a vytáhl křížek, který měl pověšený na krku.

Nic nám neudělá, opakovaly mechanicky.

Může jen štěkat. Už dávno je sputaný. Pokouše jen toho, kdo se k němu neopatrně přiblíží.

Pak se ten bludný pes v černém balení rozlítl a zavyl, sotva se objevil kříž na konci záplatovaného rukávu. Zavřeštel jako smečka koček, kterým stejný počet mužů šlápl na ocasy okovanými botami. Tehdy poznal v zalátaném hábitu zachránce bloudících. Nejsem žádný malíř tragických výjevů a rozhodně tuto scénu líčit nehodlám, protože ženy slabších nervů by to nesnesly. Ale jedno nelze opomenout. Hlava se mu kysele protáhla jako okurka. pak zbledl jako by na něj padla jinovatka, načež krocanovitě zrudl, a vypadal, že by ho dítě maličkem porazilo. Potom znovu zbledl v obličejí, takže byl skoro rosničkovitě zelený. Připomínal jistý zrající sýr se zelenou plísní na povrchu i uvnitř. Chvíli vrčel a mručel jako vzdálená bouře, ale pak celé to mručení završil zlostným: Hrrm!

Nebylo to žádné pípnutí ušlápnutého kuřete. Tento plnohodnotný řev, spojující lva na stopě a Dána oslavujícího konec roku, byl venkoncem nečekaný. V jeho animaci se snad vyskytovala vysoká

úroveň, avšak výsledek byl chatrný.

Co to bylo? Vydechly.

Váš dosavadní představený.

Slavní mágové bývají často velice komplikované a málo čitelné osobnosti. Mísí se v nich množství protikladů. Proto každá snaha o jejich objektivní posouzení vyznívá málem směšně. Všechny pokusy vyzdvihnout je na nejvyšší příčku hodnocení dopadají stejně komicky, jako vyhlízejí i snahy učinit z nich za každou cenu pouhé podvodníky. Potřebují hodně trpělivosti a láskyplné pomoci, povzdechl si Dominik.

Satan je v módě vždy v době mravních zmatků a celkové společenské nejistoty, zatímco Boží království vítězí v myslích mnohých lidí dobré vůle, je-li člověku opravdu osobně špatně anebo když se naopak nachází v duševní harmonii. Uctívání Satana je pak projevem propastné nevíry a nejpádnejším důkazem duchovní prázdnoty. Uctívají ho ti, kdo jsou ještě mnohem více morálně a intelektově prázdni než ti, kteří neuctívají vůbec nic...

Protazené tváře zachráněných se zakulatily a rozsvítily jako sluníčka, když se rodičovské náruče naplnily marnotratnými dítky, ale pak znovu pomasly.

Neprovdám se za něho jen proto, že je bohatý. To raději –

K zaláтанému hábitu se z toho nedoneslo skoro nic, protože se mezitím vytratil, ani nic neviděl, protože měl oči plné slz. Místní kostel dostal nové osazenstvo, a zdálo se tam snad ani nebude muset nikdo uklízet, protože jeho dlažba zejména u oltáře byla důkladně čištěna a leštěna zdatným mládencem. Oltář se zatím rozplynul a temné obrysy krucifixu podlehly rozostření.

Lékař, který léčí následky a vůbec nepředchází příčinám nemocí, je právě tak zodpovědný jako jeden ranhojič, který po vyléčení ran jednoho postiženého, obešel blízké okolí a položil několik pastí, do kterých by se snadno mohl někdo chytit. Podobně si vede, kdo odstraňuje jenom nějaké ty podružné libůstky v životě a nejde ke kořenu. Nestačí krmit děti rozinkami a mandlemi, nýbrž je třeba jim dopřát celou vánočku. Ani lidské duši nestačí sem nějaká ta lahůdka. To chce něco vydatného, aby z toho byly pevné základy života. Zkrátka, volá to po hodnotné stravě, prostě po svaté nauce. Ani ti, kdo se pohybují ve vznešených sférách posvátné nauky či byli vyvoleni k vedení ostatních, nemohou zanedbávat hutnou, výživnou stravu pro svou duši. Jinak by neměli z čeho čerpat pro sebe a pro jiné. Mají je přece posilovat právě ze své plnosti. Najednou by zůstali na dně jako bahenní škeble, a podobně čilí a pohotoví jako vápencové krápníky, které prý povyroستou o jeden centimetr za pár

desítek tisíc roků. Jako tvůj Otec poznávám svou plnost, plodím v tvé lidské kůži sebe sama podruhé. Vzájemná láska mezi Mnou jako tvým Otcem a Bratrem do tebe zrovna pumpuje Ducha naší lásky. Jsem, který jsem, takže si sám vystačím, jenže jsem taky samotná svrchovaná Láska tvé lásky, takže tě stvořuji jako svůj obraz podle Mé podoby a chci, abys měl podíl na Mé svrchované Dobrotě. Když tvoji prarodiče zahodili svou velkou příležitost a promarnili původní důstojnost svého povolání k účasti na vyšší přirozenosti a vyšším životě, vydávám se kvůli tobě na svět jako své druhé Já. Tak vyřáším do světa, abych ti zjevil neviditelné. Rozpomeň se na to, kdo jsem, jak jsem veliký, a jak tedy máš stát o to, abys mohl mít účast na Mé vyšší přirozenosti a vyšším životě. Přeji si, aby sis Mě zamiloval, když vidíš, jak závratné lásky jsem kvůli tobě schopen, že ti vracím ztracené mládí.

Neprovdám se za něho jen proto, že je bohatý. To raději – dolehlo k jeho uším.

Pak se ale lidská slova rozplynula a jeho vnitřní sluch byl zaplaven vlnou zpráv odjinud.

Bez ustání Mi děkuj, že přicházím na zem jako tvůj Bratr. To abys viděl na mém vznešeném příkladu, kdo jsem, a také, jak se máš snažit o podobnost se Mnou. Zkus o tom hlouběji uvažovat! Kdepak zůstal starodávný sochař Pygmalion, který vytvořil krásnou sochu a pak se do ní zamiloval? Když si tě stvořuji jako můj původní obraz podle Mé podoby, a když se ten obraz ztratil rozmazal či zašpinil, znovu ti ho z lásky k tobě dávám a ještě se do toho svého zamilovaného díla, totiž do tebe, sám stěhuji, abych žil v tvé kůži. Najednou můžeš najít Mou tvář žijící přímo v sobě samém.

Je to především skutečnost tvého úžasného povznesení k účasti na mém vyšším životě.

Dále je to nesmírná krása, vznešenost a ušlechtilost tvé bytosti a jeho hodnota takto povznášeného k překročení mezi tvé přirozenosti. Zvu tě k účasti na něčem vyšším!

Prostě se nespokojuji s tím, že se ti nabízím k poznání, aby ses Mi přibližoval jen jaksi zevně, přes Moje krásné účinky, že bys Mě poznával jako svého Otce. Nediv se. Chci, abys Mě poznával a prožíval jako Bratra a Spasitele, ale i Přítele. Chci s tebou navázat důvěrnější spojení. Přátelství znamená něco společného, otevření se všeho, co jsi a co máš, příteli, přát mu všechno, co máš, rozdělit se s ním o to, a pečovat o jeho štěstí. To je víc než poznání jakoby zdálky. Teď poznáváš, kdo jsem v sobě. Už to je něco velkého. Filozofický duch, který dovede změřit velikost, se raduje z toho, že může poznat tuto velikost, naplnit jí své poznání, svůj rozum. Jenže

nejsem jen bohem filozofů. Chci být tvým Přítelem. A přítel se nabízí příteli bezvýhradně. Naplno se mu otevírá. Přeje mu jeho štěstí a zasazuje se, aby se mu toho dostalo. Právě tak se ti otevírám. Ovšem přátelství se dá budovat jenom na něčem společném. Vydávám ti sebe samého docela, všechno Mé bohatství, Mou velikost, nesmírnost, dobrotu, svatost ti dávám jako ono společné, pro co tě mohu milovat. To je ono! Žít v těsném přátelství se Mnou! Dát se ke Mně povznášet, sžívat se se Mnou, důvěrně se Mnou rozmlouvat, udržovat své spojení se Mnou, jednat se Mnou, jako s někým, kdo není mimo tebe, ani pouze nad tebou, nýbrž je v tobě. Jednat se Mnou jako někým, kdo je ti důvěrně blízký, ba dokonce bližší než jsi sám sobě, a vidí do tebe lépe, než ty sám do sebe, a přeje ti všechno nejlepší, tedy Mne samého. Jako tě nekonečně přesahuji za hranice všeho kolem tebe a nad tebou, tak v tobě také nekonečně přebývám daleko v nedohlednu tvého srdce. Čím víc tě přesahuji dovnitř i navenek, tím je větším projevem lásky to, že chci s tebou tak důvěrně a něžně, tak těsně životně a přátelsky žít.

Proto se Dominik na tomto ostrově temnoty naučil daleko snáze při svém mlčení zaposlouchávat do hudby vyšších sfér. Skutečnost, že každou chvíli využíval tuto možnost, ho naplňovala uspokojením. Zdálo se, že toto vědomí propůjčovalo jeho způsobům zvláštní pokojnou důstojnost.

Jakpak má jeden osobně žít z tohoto spojení? Povzdechl si. Jistěže, pořád se zdokonalovat. - Jenže jak tě mít, můj Pane, ve středu všeho, podobně, jako jsi naprostým středem sebe samého? Copak se kvůli tomu mám plahočit po kdovíjakých metách tohoto světa? -

Ne. Začni hledat svou velikost a své štěstí v tomto naplňování tam, kde stojíš. Zde a nyní! Tak se má celý tvůj život proměnit v život v duchu Mé svrchované pravdy a naprosté lásky. Všechno proměňuj, naplňuj a přetvářej láskou. Všechno napoj láskou a jedné z lásky nejsvětější a nejkrásnější.

Celý tvůj dosavadní život byl teprve úvod, prostě tvoje dětství. Jako dítě jsi také dědicem. Stačí dospět ke spočinutí ve Mně v této Mé plnosti a požívat to bohatství.

Miluji tě jako Mé dítě. Proto dělám všechno tak, aby ses jím mohl předně znovu stát a pak dorůst v Mého dospělého přítele.

Všechna tvoje touha po pravdě, žízeň po životě, hlad po lásce a pravdě, každý sen mládí, jejichž naplnění hledají lidé v stvořeném světě, což je ovšem nikdy neuspokojí, to vše leda tak vydráždí tu propastnou touhu po nesmírném a naprostém štěstí. A to všechno ti hodlám splnit a dokonce překonat všechny tvoje nejsmělejší očekávání. Proto ti dávám na pomoc ještě další milost. Proto

svátostmi posvěcují všechno v celém tvém životě. Kvůli tomuto ti stále udělují síly. Pak můžeš svůj život přetvářet podle Mého vzoru. A udržíš se na Mé úrovni a v Mé blízkosti. Pak dojdeš ke spočinutí ve Mně samém.

Svítání zaostřilo tvary montrealské svatyně, kolena přestala leštit mramorovou podlahu před svatostánkem a ruce povolily sevření dřeva kříže. Zvedal se, aby ještě uzavřel své tiché přebývání konečným díkůvzdáním, když tu se kolem něho pohnuly stíny. Zachvěl se od tonzury až po podrážky sandálů.

Modlíme se tu s vámi,

Jste náš vysvoboditel.

Pravý rytíř našeho srdce.

Uskočil překvapeně jako ovčák omylem chycený do želez, nastražených na vlka, až se tělem znovu přirazil ke kříži. Roztřeseně se rozhlížel kolem sebe. Ať se podíval doleva nebo doprava, ze všech stran na něho pokukovala nějaká klečící dívenka. Úplné procesí, ale tiché jak myšky. Cítil se dočista ztracen uprostřed houfu devíti dívek, a ne zrovna ošklivých, jak mu sděloval jeho jemnocit s dávkou vnitřního uspokojení.

Zaplavila ho příjemná a konejšivá slova, třebaže zatím docela nejasná. Tak tomu bývá, kdykoli potkáte anděla. Když člověk potká anděla, ulekne se, ale když je to dobrý anděl, tak člověka uklidňuje a vrací mu pokoj a radost do srdce.

Budeme vás, Otče, doprovázet, kamkoli půjdete.

Musím odejít s Otcem Diegem do Říma, vykoktal.

Půjdeme tam s vámi. Budeme se o vás starat.

Pokusil se jim něco namítat: Ehm. - To není dobrý nápad. Děvčata, musíte se vrátit domů – k vašim rodinám.

Nechceme se vdávat bez lásky za bohaté ženichy.

Třeba je to Boží vůle, abyste zachránily vaše zchudlé rodiny –

Ne, Otče, tohle nejsou žádné nahodilé city. Jste náš rytíř. Neopustíme vás.

Cítil se jako v pasti. Za chvíli už neměl za sebou jenom chvost těchto přítulných dívenek, ale ještě další ohon ustrašených tatíků a pantátů s očima navrch, dotčeně drmolících jako kola káry na dláždění:

Vy – vy – vy jste -- je vysvobodil, - - ale ne pro nás.

Zdálo se mu, že je kočka na rozpálené střeše a hledal, kam by se schoval.

Nemají doma stání. Odmítají všechny ženichy. Pořád jsou jenom s vámi.

Zavrtěl nechápavě hlavou a proletěl městem v podobě komety se

zářivým chvostem. Nikde žádné ústraní, dokonce ani v domě Páně. Bleskově vyrazil klikatě předměstím mezi vinicemi. Posléze si to dofuněl do nějaké zapadlé oblasti. V jednom koutě se tam sesypal jako hromada písku. Chvíli zůstal netečně. Jen oči blikaly jako uvadlé knoty dohořívajících svíček.

A co teď, Pane? Co si počít? Spínal bezradně ruce.

Na protější straně se tyčil faugeauský pahorek, odkud právě přiběhl. Cosi se tam zablýsklo. Lesklo se to oheň, rozdělaný ve výhni kováře. Nezůstávalo to však na jednom místě. Posouvalo se to hned nalevo, hned napravo. A vůbec to nepohasínalo. Jakoby neznámý kovář vytrvale dmychal měchem a přidával větší a větší žár, až to zářilo jako slunce, ale přesto – světe, div se! – vůbec ho to neoslnovalo. Ohnivá koule si nedopřála klidu. Sotva k sobě jednou připoutala jeho kukadla, už s nimi cloumala z místa na místo. S očima do široka otevřenými a přibitými k tomu zářivému představení klouzal za tím splašeným kotoučem po svahu. Pak pojednou přistál u kostelíka Matky Boží ve městečku Prouille, a tam najednou mrk, a bylo to pryč. Jakoby neviditelný kovář řekl: A dost! Už jsem toho nadělal do foroty. Jdu si odpočinout.

Oči na št'opkách cibulovitě zírají a jazyk zdřevěněle trčí, takže se nedokáže vyslovit ani slovo z otázky: Co to bylo? Kde to je?

Malý křížek na krku putoval do ruky a nyní zaznamenával zahřívání. To ze všech stran oblévala Ježíška na křížku horká, upocená dlaň. Vězel nyní v křečovitém sevření jeho dlaně. Občas z dlaně vylézal, aby se tiskl chvíli na ústa, potom zase na čelo, a posléze na srdce. Tlačil se tam, jako by mu chtěl rozedřít jeho kůži a proniknout masem a kostmi, až do samotného srdce, a tam zůstat.

Řetěz, obtahující jeho tělo se zdál příliš uvolněný. Rozechvělé ruce ho pilně rozvazovaly, aby ho pak mohly pevněji utáhnout, až by se články bolestivě zařezávaly do těla, a pak zasukovat, takže krabatý řetězový uzel v tom místě nadouval hábit. Tehdy, protivně svázaný jako v okovech, zůstával v klidu. Zdálo se, že prožívá úlevu z toho, že mu jeho tělo proti jeho vůli neuteče nikam, kam by si nepřál.

Jednou zastavit čas, zašeptala ústa, a pak se už odmlčela, protože čas zastavoval obrátky svého běhu, až se zarazil, jakoby se zadřelo jeho ústrojí.

Otec Ambrož těší každého, kdo touží po dokonalosti a usiluje o ni, ale je zaskočen pokušením a pronásledováním. Zlý duch světa závidí tomu, kdo touží po lepších věcech. Je utvrzen ve zlému, takže už nikdy nezatouží po lepším, takže zlo je jeho denním chlebem. Přímou se krmí nenávistí a záští proti vrcholnému Dobru. Čím víc se

kdo přibližuje k tomu Dobru, tím víc proti tomu duch světa zuří. Ale nejen v přirozeném ohledu. Štěká proti každému, kdo koná dobré dílo.

Tebe však jako povolaneého podněcuji, takže jsi plný Mne čili bohatý, abys nezůstal stát, nýbrž podnikl velké dílo. Plnost milosti a duchovního života se v tobě nedá zabrzdit, že by se dál nerozlévala. Naopak, touží všechny zaplavit sladkostí, jistotou a světlem. Když tedy víš, kdo jsem a čeho jsem v tobě schopen Mou milostí, neváhej a odvaž se do nezávratnějších podniků pro ostatní duše! Proto musí proti tomu zuřit ten, kdo je Mým nepřitelem číslo jedna, nepřitelem všeho ušlechtilého, dokonalého, svatého, veškeré oběti, veškeré pravdy. Čím lepší je nějaké dílo, čím je vznešenější a více nadpřirozené, anebo čím lépe může připravit cestu k těmto vrcholovým věcem, tím víc proti němu duch světa brojí. Tak je zároveň i odpůrcem trubadúra, který touží strhnout posluchače odhalením přirozené krásy, za níž se dá tušit Moje nestvořená, a proto neomezená, ryzí Krása. Obchází jako řvoucí lev kolem trubadúrů, aby nezapívali žádnou krásnou píseň, která by vedla ke Mně. Jenom je svádí, aby oklešťovali ducha, umění a tvar. Popichuje, aby si tropili dobrý den ze všeho krásného a pitvořili se umění, sobě a každému na potkání. Tento nepřítel všude obšlapuje, kde vzniká větší dobré dílo. Kdekoli se tento věčný šťoura vyskytuje a vystrkuje svá jedovatá tykadla, tam je každé dobré dílo v ohrožení.

Jako má každá, i sebenepatrnější věc své místo v běhu a určení světa, podobně má každý své místo ve velkém plánu. Každý má své místo pro sebe i pro druhé, protože všichni jsou stmeleni a spojeni v jedno tělo.

Pro tebe je to možná samozřejmá věc. Jenže jako mnohé jiné samozřejmosti, tak i toto se vytrácí. Přesto je to zdroj neobyčejné útěchy pro každého, kdo se domnívá, že jeho život přechází nepovšimnutý, malý, ztracený. A zároveň to každého podněcuje k upřímné snaze použít všech darů a schopností, povolání, i místa zdánlivě nejprostšího, a nějak tím prospět ostatním. A vůbec si nemusí být vědom této myšlenky. Je obsažena v každém věrném plnění uložené povinnosti. Jako závazek a požadavek je v každém čestném povolání.

Trhl sebou a prudce vzhlédl, jako když zarachotí řehtačkou uprostřed vinohradu, takže všichni ptáci vzlétnou. Na protilehlém svahu faugeauxského pahorku se to zablýsklo. Rázem to zazářilo novým překvapivým výbojem. Nejprve byl červený, pak světlejší a světlejší až jasně zářil. Kotouč se valil z místa na místo, až nabral jednoznačný směr. Když dorazil k prouillskému chrámu Panny

Marie, zarazil se, jako by mu došel dech, a ukončil své podivuhodné kousky.

Kdo zná poměry ve Španělsku, tak jako je znal Dominik, dobře ví, co dovedou nadělat lesní požáry v parném létě. Věděl, že kdo má ruce a nohy, musí přiložit ruku k dílu a pomoci hasit. Rozběhl se a běžel na faugeauxský pahorek. Pospíchal právě do místa, kde se to ukázalo. Hledal ohnisko požáru, ale nikde ani stopa po nějakém ohni, žádný popel, ani kouř. Vydal se do Prouille, až dorazil ke kostelu. Nic neobvyklého se tu nedělo. Nic se nedělo, a přece se cosi dělo.

Kroutil hlavou jako s cizí. Vběhl do kostela jako velká voda a už byl u svatostánku. Spočinul celým tělem s roztaženýma rukama na chladivém dláždění a přirazil upocenou tvář k zemi, až mu v hlavě zašumělo. Zaslechl svůj dech jako slabou ozvěnu něčeho přesažného. Nebylo to však něco, nýbrž někdo.

Uznej, příteli, že to chce přinášet oheň Mé všeobecné lásky do celého všedního dne. Jen do toho! Vnášej jas a žár výhně Mého Srdce do celého chladného a temného okolí, kde místo života jen živoříš! Posvěť Mým Duchem lásky svůj příbytek, každou ulici, každého na potkání! Tak bude všechno provanuto dechem Mé jediné lásky, která kvůli tomu umírá. Copak se můžeš spokojit s obyčejnou lidskou láskou, když můžeš a máš milovat Mou dokonalou Láskou? Zkus v Mé Lásce, v Mém Těle a Životě tvého života zakusit toto své spojení se všemi. Jedině pak si naplno uvědomíš hodnotu každé duše. Pak budeš ochoten a schopen pro ně učinit a vytrpět všechno. Tvůj vnitřní život není jen nějaká tvoje pobožnost, nýbrž je to především život. A je těsně spojen během celého dne a ve všech okolnostech s ostatními. Na nich nechej projevit, co to je ten tvůj vnitřní život zrovna tak jako Můj. Tak dost váhání! Nebude to procházka kvetoucím sadem.

Z kostela se zalátný hábit přesunul do kovárny. Když se dostalo na světlo Boží všechno, co zbývalo v cestovním tlumoku, a nebylo toho zrovna moc, uvolil se kovář postrádat jeden kus řetězu. Zanedlouho našel společníka na jednom těle, aby se u něho natrvalo zabydlel v pevných uzlech a pletencích. S tímto nákladem, skrytým pod oděvem, nicméně každým cinkajícím krokem svého nositele se prozrazujícím, zamířil hábit plný záplat znovu do ústraní.

Kdo chce co nejjasněji poznat nebezpečí pýchy, marnivosti a ješitnosti v duchovním životě, ten si musí pýchu připomenout z té krajně nebezpečné stránky, které si všímá málokdo. Pyšný člověk se odsuzuje k tomu, že se nakonec duchovně udusí ve vlastní prázdnotě. Nepřipustí nikoho jiného velkého, většího, schopnějšího,

bohatšího, aby zasahoval do jeho života, aby něco přijal, aby se něčemu otevřel. Přežívá pouze ve své zakyslé láhvi od octa. Živoří pouze sám ze sebe, ze svých omezených sil. Ale i kdyby tyto síly byly sebevětší, vyčerpají se. Nakonec takový bloud mele naprázdno. Lopatka jeho mlýnu se sice pohybuje větrem ješitnosti, dělá to na ostatní dojem, někdy to dokonce budí zdání originality, ba i svatosti, ale koneckonců je to jen fraška, to sebeprudší otáčení se větrných lopatek.

Také u něho není možný žádný pokrok. K pokroku se nedopracuješ bez pokorného uznání nedostatků, chyb, vlastních mezí. Jenže nadutec je hned se vším hotový, všude byl, všechno viděl a všechno už zná, nemá, oč by stál, co by přijal, ani co by komu mohl dát.

Proto ani neslyší vyšší hlas. I když k němu mluví, i když mu nabízí svou důvěrnost, nadutec je tak unesen svou velikostí, svým já, že neslyší tento hlas. Mluví k duši tiše a jemně jako vánek. Vyžaduje hodně pozornosti. Proto není pro takového náfuku možný žádný vnitřní život. Obírá se nejraději a převážně sám sebou. Slyší jediné sebe. Rozmlouvá pouze se sebou. Vnitřní život je však růst k novému stvoření, odumírání starého člověka s veškerou jeho pýchou, s celou jeho domnělou velikostí, aby v něm mohl žít Host shůry, ale ne s půdy.

Když si později sedl, znovu ho to udeřilo do očí, ale neoslnilo. Blesk jako z čistého nebe a pak zase ta okrouhlá zář. Pořádný oheň se samozřejmě líbí každému. Tak ten výboj chvíli sledoval s jistým odstupem a zaujetím. Přesto, že to bylo už opakovaně, civěl na tu koulící se světelný divuplod tak, jako když to bylo poprvé. Situace byla přímo nabita rozpaky. Pozorně si prohlížel celé to turistické počínání jasné koule, až se s tím potřetí rozloučil u kostela v Prouille. Zamířil tam a ani nepostřehl, jak se tam dostal, ale byl znovu u svatostánku, kde se látaný hábit rozložil jak široký tak dlouhý.

Můj Pane, takhle to už dál nejde. Nikdo nemůže vystupovat na veřejnosti s tím, že viděl nějaké světelné koule, a že kvůli tomu něco podniká. Jinak mu dají na krk zvoneček a označí ho za blázna. Ale co, jde i o člověka samého. Žádné lidské dílo nemůže stát na nějakých ohnivých koulích, které někdo viděl někam se rozbíhat, jinak se to dočista rozkutálí a rozteče do všech stran a zbude z něho jenom popel a dým, ďábelský klam a výsměch, zklamání, když ne přímo bláznovství. Přece se nedá něco v životě začínat pouze s tímto, a ještě s těmi sestrami v patách! Pomoz mi, Pane, svázat každé moje dílo do sítě a zachytit ho natrvalo, aby se nikam

nerozbíhalo bez kontroly a mého přičinění. Pomoz mi to, Pane, spoutat svým řetězem, ať mi žádné mé dílo neubíhá nikam proti mé vůli. Bez tvé zvláštní pomoci si to všechno rozplizne. Potřebuji něco pořádného, aby to světlo nevyhasínalo a nechodilo nikam samo od sebe, aby uprostřed všeho toho okolního chaosu vynikal jasný kosmos.

Dej mi, Pane, už konečně poznat, sebelásku mé pýchy tak utajenou a maskovanou. Ale přece jen se neskryje. To když se zdráhám opustit svůj názor. Proto zavčas vyhlašuji válku proti své sebelásce. Právě že jsem nadaný, schopný a vzdělaný, se mi snadno stává, že podléhám zdání, že všemu rozumím, ba že to tomu rozumím nejlépe. - Ochraň mne, můj Pane, ať se u mne tato hloupost spojená s omezeností neudrží. Kéž ji usměrním, a chraň mne před jakýmkoli úřadem nebo místem! Jinak nejspíš předvedu, co dovede osel na trůně. Potom bych asi patřil k těm, kdo se nejvíce ohánějí svou autoritou. Avšak ten, kdo má autoritu a důstojnost už proto, že je tvým přítelem, Pane, nepotřebuje o ní tolik mluvit. Spíše ji prostě uplatňuje a zjednává jí průchod a uznání.

Tvářil se, jako by se mu právě ozvaly žaludečními vředy. Se svraštělým čelem se nořil do tajemných pravd, ze kterých se mu podle všeho dělalo mdlo. Vyhlížel jako trpící rodička, pomáhající všemožně svému robátku, které se vydalo na svět příčnou polohou. Život mu pojednou už nepřipadal tak jednoduchý jako dřív. Matně, jelikož nebyl cvičený v úvahách po této linii, si uvědomoval ochromující pravdu, že lidské bytosti nejsou jen kolečka a šroubky velkého ústrojí, a že každíčký náš pohyb je ovlivněn osudy každého jiného článku, ba i samotného celku. Právě tímto způsobem, zpočátku jen mlhavě, postupně ale ve stále jasnějších obrysech, se zde líhl zárodek osvíceného ducha.

V příštím okamžiku se, dosud nahrblý, jaksí napřímil a zamrkal očima.

Konečně mi, prosím, Pane, dej, ať ovládám, usměřňuji a řídím požadavky smyslové stránky své přirozenosti. Vkládáš do mne hnutí, vášně či emoce. Nejsou špatné. Stačí jim dát správný předmět a pevně je ovládat. Osvět' mi k tomu rozum a posil mou vůli. Tolik ti věřím. Pošli mi na pomoc vlité ctnosti. Pro každý případ a pro všechny okolnosti. Emoce nemohou zůstat samy o sobě a bez usměrňování. To je důležité pro můj život osobní i spolu s ostatními. - Tak prosil, sevřený na svém těle řetězy, zakusujícími se mu do kůže, jako by nosil železnou šněrovačku, místy rezavou.

Den co den k němu vystřelovaly pichlavé pohledy místní honorace a nedaly se přeslechnout jedovaté poznámky:

Co si počnete, otče, s tolika děvčaty na vdávání?

A když neviděli žádného Maura, který by jim mohl zabezpečit harém jako starý král Šalamoun, tak zmateně civěli jako fábory zapomenuté na plotě od minulého majálesu.

Lidé mívají dojem, že milost, o kterou prosí nebesa, musejí očekávat jako dešť, jako dešťové krůpěje padající s mraků, zvláště když prosí o seslání rosy milosti shůry. Může tomu tak být, ale času Pana Ježíše, nebesa upřednostňují člověka samého jako průtok milosti, a to často někoho takového, u něhož by vás nic takového nenapadlo ani ve snu.

Jemné poklepání na rameno a milá úklona, vzájemné pohazení očima.

Vím o tom, Otče, že jste tu v bydlení odkázán na cizí. Proto si vám dovoluji darovat tento dům v Prouille. Nemusíte děkovat. Vždyť je to jenom dům. A vám to třeba přijde vhod.

Zamračený obličej se rozzářil, jako by se uvnitř rozsvítila stovka svíček. Ne, že by vypadal chytřejí a sympatičtější z pohledu okolí. Spíše naopak, povyrosl v něm dojem a pocit, že je cizincem v každé takzvaně lepší společnosti, kde každý zná mimořádně důvěrně každého. Ten pocit ho tížil natolik, že mu zčervenaly uši, a ruce i nohy mu málem zdřevěněly. To už však zalátaný hábit dávno pokrýval místo před svatostánkem.

Chceš se ke Mně dostat co nejbližší nebo ne? Tak uklidni výbušně vášně. Povzbud' zase ty nevýrazné a matné vášně. A taky je trochu slad'. Ne cukrem, nýbrž obecným smyslem a pevnou vůlí. Jedině uprostřed pokojného a harmonického prostředí tvého srdce se ti mohu přiblížit v lásce a v poznání skrze vnitřní rozmluvu se Mnou. Jistě se ti podaří naplnit vašeň lásky Mou vyšší Láskou ke Mně a k Mým tvorům.

A co si počneš s vášní nenávisti? - Stačí ji napřimit vůči zlému a proti hříchu. Vásneň radosti zase potřebuješ povznést vzhledem k Mé přítomnosti. Ale je tu i vašeň bázně. Upni ji na kličkování před hříchem. A co s nadějí? - Napřim ji k Mé pomoci. Co si počneš s odporem? - Soustřed' ho proti hříchu, lživému duchu světa a všemu zlému.

Ještě se nedobral ke konci a zatočila se mu z toho hlava. Okolí se mu vesele roztancovalo před očima a obrysy věcí jako by mu nějaký taškář rozmazal. Všechny věci se dostaly do prudkého vlnobití. Toužil se vymanit z tohoto nepřijemného příboje podnětů. Už se mu párkrát zdálo, že má ty síly jaksepatri pod pevnou uzdou. Jenže najednou jako by vypadl ze své role. Cítil se, jako by ho všechno zaskočilo uprostřed dlouhého spaní. Zdálo se, jako by ho pokrýval

nějaký průhledný povlak, jak se často stává u lidí, kteří se plouží životem a snaží se ukrýt před světem své myšlenky. Naprázdno polkl a zatvářil se, jako by polykal předmět s ostrými výčnělky.

Nakonec se ti to všechno poddá. Jedině beznaděj potírej beze zbytku. Zoufalství je pekelná vášeň. Vůbec nemá místo v tvé přirozenosti. Dokud dýcháš, pořád máš dost času na ten pravý životní kotrmelec. Jakýsi trojskok - od prvotního obratu následkem Mého volání uprostřed životního shonu, přes další obrat následkem Mého nového povznesení, až ke konečnému obratu vlivem vytoženého přijetí duchovních darů shůry. A to už je cesta k dokonalosti. I když to na první pohled vypadá tak krkolomně a nedostupně, jako chtít zdolat velehoru světa jen tak v nedbalkách, přesto není nic vyloučeného. Stačí se jen tu a tam trošku zapřít v tom, abychom nikoho neodsuzovali tak, že bychom nad ním lámali hůl.

Jak chceš překonat své chyby, ale i chyb ostatních? Jedině trpělivostí se probudíš, povzbudíš a posílíš Moje povolání v sobě i v ostatních pro cestu k dokonalosti. Zapírej v sobě svou bouřlivost, prudkost, výbušnost, která by se chtěla bezmezně projevit, ale zároveň by mohla zmařit Moje dílo v tobě i v ostatních.

Hm. Ozvalo se z látaného hábitu, když na něho okolí zvědavě udeřilo. Po delším naléhání se odhodlal k poněkud nesouvislému projevu. Načež se rozhostilo mlčení v okolí, tentokrát nepříjemné mlčení, pulzující rozpaky a pochybnosti. Dobře vychovaní lidé upadnou do rozpaků pokaždé, když mají říci svému bližnímu, že mu nevěří. Kromě toho každá narážka ze strany takzvaných slušných a hodných lidí, že se domnívají, že jim tento člověk lže, až se mu od huby práší, docela určitě zraní jeho citlivou duši, kterou je tak nebezpečné zraňovat.

Trpělivost patří k tvým nejdůležitějším ctnostem, když se na cestě k dokonalosti těsně stýkáš se světem. Nedej se vyprovokovat netrpělivostí ostatních, ani se nedej strhnout k vlastní netrpělivosti. Takové sebeovládání je jedním z velkých prostředků tvého získávání těch, kdo jsou Mi nejvíce odcizeni. Netrpělivost, prudkost, neukázněnost by ostře svědčily proti myšlenkám, které chováš ve svém nitru a představuješ.

Slzy na krajíčku teď musejí počkat až do kostela Matky Boží. Teprve zde se zvedají stavidla, aby slaná řeka unášela dojaté díkůvzdání nebesům.

Budeme tu bydlet s vámi, Otče! Radují se děvčata. Je konec vašemu přespávání v nejrůznějších dírách! Tady budete mít zázemí pro své zdejší působení. Budeme si vás tady, otče, chovat jako v

bavlnce, uvidíte!

První nadšení opadlo, když viděli neproniknutelný a odtazitý pohled, který nad úsměvem otce a rytíře jejich srdce v jednom vydání, mířil kamsi dál, za jejich rozesmáté tváře.

Budeme vás, Otče, následovat na každém kroku.

A pomáhat vám ve vašem díle.

Neunesly byste to, sestry. Ani by to nebylo vhodné, aby mě někam doprovázel zástup dívek.

Tak co máme - ?

Chcete-li mně i celé církvi, ale taky sobě a ostatním nejvíc prospět, slavně se zaslibte Bohu celým a nerozděleným srdcem a následujte našeho Pána a jeho rady.

A zůstanete osobně naší vrchní hlavou?

Kývnutí hlavy to potvrdilo.

Musím odejít do Říma, ale brzy se vám vrátím.

Co si tu počneme samy? - Opuštění!

Uděláte zatím z tohoto domu domov. Pro sebe i pro jiné, které teprve přijdou.

Jak?

To už je starost Otce biskupa Diega. Je to v jeho pravomoci.

Ale jak to provést v běžném životě?

Pojďte za naší Maminkou do kostela. – Madona. - Padněte na tvář, před tím, kterého nám nese.

Kdekoli v domě chybí domov, nezastupitelně vytvářený naší Maminkou, tam se společný život mění v karneval děsivých a obludných masek. Sotva schází duch domova, tam se dům mění v strašidelný hrad, kde není místo pro nikoho. Jakmile chybí duch domova a vzájemné lásky, tam se dům zwapľňuje mřížemi, až se podobá blázinci nebo věznicí. Skřípe a vrže to tam v samých základech. Tak se z místa setkávání stává ohnisko rozbrojů. Kdekoli chybí duch služby a domova, tam se vynořuje šedivý úřad a nehostinný hrad plný strašidelných stínů. Všechny stěny mají rázem uši, panuje tichá šeptanda, podlézavost patolízalů a udavačství donašečů. Kde se přehlíží naše Maminka a málo připouští, aby vedla každého z nás k překročení tvého stínu, tam se usazuje přesvatá obluda.

Uprostřed kosmu, vyhasínajícího v tolika srdcích, kde lidská vypočítavost znovu a znovu marně soupeří s vládcem světa, je naléhavě potřebná jasně vynikající přítomnost zvláštní cesty k dokonalosti. Tady je nezbytně nutná nepřehlédnutelná přítomnost strhující živé pěšinky, po které vede naše Maminka každého laskavě a něžně, a přitom bezpečně a spolehlivě, vzhůru. Až uprostřed té

dnešní povodně jasně vynikne dům našeho společného Otce jako znamení lásky v surovém světě, začne se svět ohřívat teplem lásky a stane se přívětivým místem. Jen s těžkým srdcem bys opouštěl domov, abys hledal nějaké bloudící blížence v mrazivém a temném vesmíru.

Avšak ani tato nebesky zářivá vnučnutí nikoho neučiní odolným proti dorážení nějakého kazisvěta. A zdaleka to nemusí být nic démonického. Stačí, aby se v tobě vzedmula vlna povýšenosti.

Taková rodina je víc než souběh pobožníků, kde by si každý žil na vlastní pěst. Je to na první pohled skromné místo s více a rozličnými příbytky, ale jeho chudoba vydechuje libou vůni ze všech zdí...

Má-li už takový dům sám svou podivuhodnou krásu, tak ti, kdo tam přebývají, vykazují ještě víc přitažlivosti. Tady se uskutečňuje Jakubovo vidění, když spatřil na poušti vystupovat a sestupovat anděly. Ze zdejších obyvatel vyzařuje vyšší život. Řídí všechny, i ty nejmenší úkony. Vnučí každému účastníkovi úctu k povinnosti. Činí ho věrným, vytrvalým, pozorným, bdělým, hospodárným, vnímavým ke každému, ale zvláště ke Mně jako Otci-Stvořiteli i Bratru -Spasiteli. Tak vidíš v žebříku, který se tyčí do výše, obraz života rodiny, který se povznáší a proměňuje všechny skutky. Chceš si usnadnit tento vzestup? Neodkládej pokání!

Nezapomeň na trénink v oběti. Duch tvé služebnosti je žádoucí. Jedině tak se dá řídit najednou více duší při jejich nebeském výstupu. Tohoto ducha poslušnosti najdeš všude, a místo aby ho léty ubývalo, získává u těch nejstarších přitažlivou prostotu.

Kdo by nechtěl, aby se kolem něho šířila líbezná vůně lásky? Láska vychází ze srdcí bez křečovitých záchvatů, čistě, upřímně, široce. Kde k tomu nabereš sílu? V jistou dobu odkládej spolu s ostatními běžné činnosti, uprav si oděv a pozdvihni hlavu od přizemnosti. Je nejvyšší čas k nebeské chvále, a to je tvoje radost. Tehdy obzvláště zamáváš křídly, vypůjčenými od andělů a podnikáš nebeský let.

V jisté chvíli dovoluje uvolnění, aby se každý uzavřel. Potom svobodně rozvíjí před zraky věčnosti zvláště život služby, mlčení, modlitby, horlivosti a lásky. Takovým způsobem se v domě uskutečňuje bez překážek, nenuceně, možno říci s prozíratelností radostí, setkávání duší, pozdravení pokoje, plodné spojení mezi tvou přirozeností a milostí.

Co však je v domě a na jeho obyvatelích ještě podivuhodnější, je duch. Každý je zde nezanedbatelnou částí. Tohoto ducha neuvidíš. Máš však pozvánku ho prožít, kdykoli ho tam sám poneseš, protože

ho pak zakusíš tajemné souznění s ostatními srdci. Proudí křížem krážem a vytváří moudrost. Ta zase plodí jednotu. Všechno ovládá a sjednocuje, a přesto nesmazává to, co je každému vlastní. Naopak, krásné vlastnosti, očištěné od příměsi sobectví září živějším jasem.

A k čemu to vlastně všechno slouží? Co je v tomto příbytku hlavní?

Upřímná pokora, opatrná a účinná autorita a především dokonalá láska.

Co má společného dokonalá láska s lidskými pocity, vznikajícími z podobnosti povah, z touhy mluvit z plnosti ducha, ze zdvořilých způsobů? První vzniká z milosti, druhá z přirozenosti. Napřed roste z touhy po dokonalosti ostatních, potom ze sebelásky. Jedna je plodem živé víry, touhy srdce a soustavného sebezapírání, Druhá pochází ze sklonů otřesené přirozenosti. Odvažuje si přivlastňovat city a naděje Mých přátel. Chce radosti vzkříšení, ale zdráhá se podstoupit jakoukoli bolest smrti a pokoření.

Ve všech projevech lásky pociťuješ už převládající lásku ke Mně, jako tvému Bratru a Spasiteli. Kdo by netoužil vidět ostatní pokračovat v této vroucí lásce? Usilují o dokonalost. A jak jinak se to má stát, když ne v lásce? Kde najdeš zdroj, příklad, přitažlivost svrchované lásky, když ne tam, kde se láska vtěluje?

Nedá se říci, že by se láska k ryzí Lásce i ve své nejdůvěrnější podobě a ve svých vrcholných stupních nehodila stejně pro každého. Ať už se tomu lidé obdivují v jesličkách, při veřejném vystoupení nebo ve chvíli krajní oběti. Jsem, který jsem a současně jsem každému snoubencem plným krásy.

I když si, milá duše, zasluhuji být milován a napodobován ve všech stavech svého života, přece se ti nejraději představuji v jesličkách a na kříži.

Potěš se se Mnou, který se kvůli tobě rodím do světa. Polaskej Mne a pověz Mi o svých těžkostech, protože - ač jsem drobeček - jsem velký štědrostí a milosrdenstvím.

Připrav Mi květy, totiž krásný květ pokory, trpělivosti, poslušnosti, dobroty, skromnosti i všech ostatních ctností, ale hlavně lásku. Staň se tedy Mou pravicí v oděvu zdobeném září tvé upřímné a čisté lásky a rudém tvou horlivostí a vroucností ke Mně.

MEZI MLÝNSKÝMI KAMENY

Řeknu vám docela na rovinu, že jeden může chodit i uprostřed temnoty, a může mu to být co k čemu, pokud má pevnou půdu pod nohama. I ti největší dobrodruzi museli mít nějakou domovinu. Dokonce i největší piráti měli někde nějaký zastrčený ostrov, kde zakopávali svůj poklad. Každý musí k něčemu přilnout. Když přilne k něčemu, co se nemění, protože je to věčné, tak se nikdy neunaví a srdce mu nezemdlí. Proto zůstane šťavnatý a svěží, jak o tom zpívá žalmista. Zestárne leda ten, kdo už nemá, čeho by se chytil, o co by se opřel, z čeho a proč by žil. Domovina znamená to, z čeho kdo žije. Už nebožtík Archimédes říkával: Dejte mi pevný bod, a pohnu světem. Kdo odmítne osvědčenou pevnou skálu a vyhlíží pevný bod někde jinde, to je ubožák s chabým základem, ubohých tužeb, malých lásek. Dřív než se nadá, zestárne, a je z něj suchar, který na všechny žárlí, ustavičně je rozpolcený. Stále se zdráhá přilnout k tomu, s čím by nemohl být nespokojený. Pokud někdo postrádá tuto pevnou půdu pod nohama, zabloudí i v pravé poledne.

Někdy se mluví o nějaké době jako o době temna. Jenže vinu na tom nenese žádná doba. Vinen je pokaždé jenom někdo. Proto může být každá doba, každé století, ba každý okamžik dobou temna. To všechno díky nějakému jelimánkovi, který dopustí, aby se mu v srdci otevřela temná propast. Jinak ovšem i okolní mlha a temnota může být pro někoho právě požehnání. Dokáže v člověku vyburcovat všechny síly a schopnosti, aby se prodral ke světlu. Stává se to, když ho to pohne k pokoře, aby nehledal všechno světlo v sobě, nýbrž aby se pokorně sklonil v prosbě o neviditelné světlo. Komu je všechno naprosto jasné, takže před ním nestojí žádné otázky a nic nejasného, je omezený a tupec každým coulem. Když nemusí o něco usilovat, ani prosit, tak upadá do nebezpečí, že si toho nebude vážit, a že to bude brát jako vodu z okovu. Jak si však váží pravdy ten, kdo pocítil svou nemohoucnost vůči víře a pravdě! Proto také zakouší velkou sílu milosti, která mu i víru vlévá. Kdo prožil říši temna, ten dovede pokorně prosit a umí se také vyvarovat všech nebezpečí. Temnota vede každého obracet se vroucně k světlu, k vyššímu, osobně a důvěrně blízkému zdroji vrcholné Pravdy. Tak se upevňuje víra, když jeden musí hlubokou pokorou a modlitbou dovést své kořeny do spojení se světlem.

Všechna učená objasňování, všechny učené formulace vyrostly právě z nejasností. To jen odedávna nepřímo požehnáním zbloudilců, hledajících životní pravdu na vlastní pěst. Vždyť i peklo, lež a blud musí sloužit a slouží nevyzpytatelným plánům. Odedávna podněcovala nevědomost velké myslitele, aby přemohli nevědomost světlem. Čím byla nevědomost temnější, tím úpornější

byl zápas proti ní a také tím plodnější a hlubší bývalo řešení.

Známkou pravého mudrce je velké AHA. Dovede upřímně žasnout jako dítě. Pochybování všechno boří. Pouhé vědění zase všechno zúžuje. Čisté nazírání objasňuje a zároveň klade otázky. Je to nalezení, které povzbuzuje k dalšímu hledání. Správně položená otázka očekává ještě větší překvapení, aby se mohla ještě víc podívat, a aby se mohla stále vroucněji sklánět před svrchovanou, tak osobně a důvěrně blízko se nabízející Pravdou.

Je nad slunce jasné, že ani našemu Pánu, ani jeho obecné církvi nikdy neškodili tolik ti, kdo upřímně hledali pravdu mimo církev, i když přitom bloudili a motali se, jako když slepý vede chromého, nýbrž někteří křesťané, kteří měli klapky na očích. Také nikdy nikdo neškodil Pánu, a tím méně jeho církvi, kdo se přičiňoval jeho jménem mimo církev. Sám přece říká, abychom je nechali být. Žádný, kdo učiní mocný čin v jeho jménu, nemůže mu hned na to zlořčit. (Mk 9,38-40)

Než znamenitě zaláтанý hábit vymetl další kus životní pouti, ocitl se před branami Palmiers. Celé dlouhé odpoledne kvůli tomu uvízl před svatostánkem a zůstal tam, jako by nepatřil nikam jinam. Jeden se diví, jak jen se může jasně modré nebe šťastného života tak náhle a neočekávaně zatáhnout! Jak snadno může někdo, kdo dosud stál na pevnině víry či aspoň si to namlouval, sklouznout do bahniska, které mu do cesty nastražil necitelný odpůrce! A je tady roztržka.

Sotva se na hradě u hraběte Foixe, zarputilého odpůrce obecné církve a mocného zastávce bloudících hledačů pravdy mimo církev, objevil osvědčený církevní hafan a pozdravil přítomné svým radostným způsobem, hrabě, který vězel v křesle u krbu s mohutnými praskajícími poleny, se toporně zvedl a vrhl na něho rychlý hodnotící pohled, a zašel tak daleko, že to své mínění dal najevo:

Tuhle žebráckou holotu zásadně nepodporuju! - Přitom se čile zamítal. Nebyl z lidí, kteří se snadno odpoutávají od svých peněz. Jednou strávil půl hodiny na všech čtyřech, když se snažil vycházkovou holí vydolovat zapadlý měďák zpod přiborníku, plného rodinného stříbra. V pozoruhodné míře se u něj vyvinula ona dobročinnost neznající hranic, která lidem dovoluje, aby jakýkoli finanční projekt, ať sebeepochybnější, posuzovali shovívavě za předpokladu, že by jim z něj něco mohlo kápnout. Nyní se naježil vztekem lakomce, který si připouští, že jeho pokladnici snad hrozí újma, načež klesl zpátky do křesla jako splasklý balon.

Ale, ctihodnosti –

Ostatně, jaképak má poslání? Je to snad nějaký papežův legát? Ozývalo se od krbu výbušně, jako by do něho nějaký taškář mrštil několik hrstí kaštanů.

Není.

Myslel jsem, že to bude oboustranné důstojné setkání veličin. Jenže shledáván, že je tu kdejaký obejda. Takový otrapa! Oškubanec jeden! – Jářku, odebírám se do svých komnat. - Oči mu přitom lezly z důlků, vlasy měl rozčuchané v místě, kde se za ně předtím v rozrušení chytil, a jeho tvář vypadala, co nejvíc mohla, jako tvář proroka, když upadl do vytržení. Jaké štěstí, že neznal prorocké zvyky a neroztříštil při této příležitosti žádnou amforu ani vázu.

Přesto nastalo všeobecné překvapení, do něhož se mísilo zděšení.

Co ho kouslo? Pohádali se?

Nějaká dobře informovaná hlava se zavrtěla:

Osobně nemá naprosto nic proti tomuto štěněti z Jihu, ale prostě nesnáší pohled na tohoto psa v církvi. Pokládá to za urážku všech psů. A taky si o něm myslím, že na to, do čeho se tento mládenec pouští, prostě nemá.

Poměry byly nepřehledné, ale jedno bylo jasné. Hrabě Foix mylně považoval Dominika za postavu protivného čmuchala, sledujícího zvětšovací sklem stopy zbloudilých oveček, ozářené jasnou pravdou, dopadajícími z jeho planoucí pochodně, aby je mohl shánět kamsi do ovčince. Omylem ho pokládal za samozvaného ovčáka, vtírajícího se mezi ovečky, aby je všechny odváděl do jednoho stáda, zaběhnuté vyhledával, vyštěkával na vlky a odháněl je pryč. Ve skutečnosti měl hrabě sám klapky na očích. Navíc se zdráhal poslouchat hlas svého Pána, jehož rozkazy Dominik jako dobrý pastýř vždy věrně plnil.

K uklidnění nálady přispěla černoooká trobairitz, a hned začala trýznit struny, svoje hlasivky a bubínky všech přítomných:

*Velmi jsem se trápila
pro rytíře, jenž byl můj
a chci, aby navždy bylo známo,
jak velmi jsem jej milovala.
Nyní vidím, že jsem zrazena,
protože jsem mu nedala svou lásku,
pročez jsem se mýlila na lůžku...*

*Velmi bych chtěla toho rytíře
mít jeden večer ve svých nahých pažích,
bude hodně šťastný,*

*když k němu budu tak milá,
neboť mě ranil více
než Floris Blankaflor,
odevdala bych mu své srdce, lásku,
klín, oči a svůj život.*

Vysoká a solidně stavěná v bílém splývavém rouchu. Její zjev měl navozovat představu andělského plesání, nebýt slov, která upomínala spíše na podsvětí. Ani její splývavý účes nedokázal ten dojem narušit. Slova písně zazněla mocně a jasně, hlasem, který možná někdy používala k přesvědčování tvrdohlavých mezků. Ať už jste chtěli poslouchat či ne, ani slovo vám nemohlo uniknout.

Lidé ztichli, přestali šramotit podnosy s jídlem a cinkat poháry s vínem. Sluhové strnuli ve služebních postojích a přestali roznášet. Když se zpěvačka odmlčela mezi strofou a refrémem, K ošoupanému látanému hábitu doléhalo namáhavé supění hraběte Foixe. Hábit se pootočil, jako by se na něho chtěl opatrně podívat, jako se uprchlíci z Pompejí ohlíželi na soptící Vesuv, a přitom zachytil pohledem tvář biskupa Diega.

Mladý kanovník se patrně v duchu svědectví své maminky, paní Jany, opravdu cítil jako štěně, které se octlo v katedrále. Děkoval tomu, jenž zpytuje srdce i ledví, za to, že ho učinil tak podivuhodným způsobem, takže se choval jako velmi poddajný a smířlivý pejsek. Kdykoli se octl v moři průšvihů, mívával ve zvyku nechat se trpně unášet proudem a očekávat, až z něj nápor okolních nepřátel sám učiní mučedníka. Vyškubnout svévolné moci tíhy okolností luk a šípy a opětovat jí střely - to neodpovídalo jeho pokojné a něžné povaze.

A už tu byli hlavní mluvčí. Cisterciácký opat Arnold to zahájil. Samozřejmě, že tu nemohl chybět Pontius Jardin, protivný šťoura, kterého měl Arnold každou chvíli v patách jako obecně známého rušitele, kdykoli hrozilo nebezpečí pokojného odhalení nějaké pravdy. Zkrátka podněcovatel hádek a sporů. Právě ulevoval svým neskrývaným vášním a dal se slyšet:

Církev vůbec není svatá! - Je to opilá nevěstka babylonská a sbor d'áblů! - Tak to o ní prorokoval v tajném zjevení už apoštol Jan. - Kristus neustanovil žádnou mši! - Papež je d'áblův náměstek!

Zkrátka samé hozené rukavice, aby z nich povstala hádka. Tato rozmluva byla poseta příležitostmi, při nichž se mohlo ze záplatovaného hábitu ozvat docela oprávnění vyštěknutí, ale doposud se tak nestalo.

Trobairitz, která mezitím odložila svůj nástroj k drásání sluchu, nyní nasadila výraz hluboké účasti. Tvářila se, že bedlivě sleduje

rozmluvu. V ruce držela cosi, čím hodlala zaznamenat nejlepší perličky, které tu měly zaznít. A vskutku nyní cosi doopravdy zaznamenávala. Načmárala tam cosi, co se podobalo impresionistické skice bakterie dýmějového moru.

Při každé větě, pronesené jako odplivnutí hořké sliny, se mohutné tělo Otce Diega zachvělo pod hrubou urážkou. Dotknul-li se někdo jeho cti, srazil-li ho k zemi a pošlapal-li ho železnou botou, dalo se s ním ještě hovořit o smíření. Avšak promluvil-li kdo takto o jeho církvi, znamenalo to otevřené vyhlášení nepřátelství.

Přesto mluvil Diego mírně a věcně. odpovídal klidně a nezůstal žádné námitce dlužen pádný protiargument.

Rukáv se záplatou na lokti osušil čelo svého uživatele. Čas letěl jako splašený kůň, a zdálo se, že odpůrci nepohne. Pontius Jardin tvrdošíjně vzdoroval jako balvan z doby ledové. I ten další pobloudilec si sedl a měřil si záplatovaný hábit hosta s neskrývanou ošklivostí, ba s odtahujícím se hnusem. Kdykoli na něm ulpíval jeho bodavý pohled, pokaždé se musel kanovník cítit, jako by si byl pobryndal hábit polévkou, nicméně nedal na sobě nic znát.

Nebyl by se na něj v té chvíli díval, kdyby to bylo jen na něm. Avšak bylo to jako s hadem a králíkem, jeho oči králíka přitahovaly a přidržovaly neodolatelnou silou. Byl to pohled sžíravý a hrozivý. Bazilišek by mohl chodit k Jardinovi do učení. Ten pohled ho pronikal ohnivými střelami očí tak, že chudák v otrhaném hábitu musel cítit, jak se mu i dávno vypršelé vlasy na tonzuře kudrnatí žárem.

Copak je to ta vaše slavná církev? - Zaryl si posměváček, a ze záplatovaného hábitu se ozvalo:

My v Pánu a on v nás. Nakolik má někdo z něho život, natolik je článkem jeho Těla, které je přece jím samým. Bere na sebe naši přirozenost a spojil ji se svou vyšší přirozeností. Všichni, kdo jsou zachráněni tímto tajemným spojením a pro nekonečnou hodnotu z tohoto spojení jeho oběti, jsou spojeni s jeho vyšší přirozeností, kde je božské a lidské osobně spojeno, a tak tvoří celek.

Cha, cha! Nespadl jste z olivy? Copak to neznáte? Sotva lidi něco zavedou, tak se výchozí myšlenka na šup znehodnotí.

To by snad bylo pravda, kdyby to byla jen lidská záležitost. Naštěstí stojí na jejím začátku a konci její zakladatel, a sám se modlí za její stálý růst. Proto se nějaký ten vnější, právnícký prvek nijak nevylučuje s vnitřním prvkem. Naopak, vzájemně se doplňují a jeden závisí na druhém. Od představitele právní stránky se očekává vysoká dokonalost. Má vynikat v dokonalosti. Jeho vedení a představenství je služba, a to k řádnému šíření pravdy a udělování

vyšších darů.

Tak se dá šťastně proplovat mezi úskalím falešně mystického zvnitřňování, které by ohrožovalo jednotu celku přehnaným důrazem na jedince. Současně služba klade meze odstupňovanému a právnímu prvku, aby přepínáním autority nezdržoval prožívání milosti jedincem.

Báchorky! Samé bajky ! A zatím se spousta chytrých a hodných lidí odvrací od církve.

Myslím, že opravdu je pořád dost chytrých a hodných lidí, kteří neznají podstatu a pravé zřízení a uskutečnění církve. Stačí všechny lidi dobré vůle naplnit radostí ze života církve a pomoci těm hledačům najít otcovský dům, aby věděli, že se nezachytí žádné mrtvé litery ani bezejmenné obludy, nýbrž mateřské ruky.

He psík! – Ehm, ehm! – Ehm, ehm! – Hmrrrm! Hefika!

Tak se několik jelimánků se činilo, seč mohlo, aby dělali rámus, a loudilo ze sebe ještě další a další možné zvuky, ale spíše nemožné.

Duch světa rád napodobuje pravého Ducha, jenž vane, kam chce a jak chce. Předstírá svou všudypřítomnost a všeobjímavost. Tak se podbízel každému jednu chvíli jako trubadúr, předstírající svým procítěným zpěvem, umocňovaným trýzněným nástrojem, tu nejlepší inspiraci lásky. Zástup dívek v bílých splývavých šatech, tvářících se jako praví andělé z nebe, šermovalo květinami v rukou do taktu: Domnělé andělské chóry si občas přihnuly z poháru, zajišťujícího příval něčeho, co zavánělo jako spiritus naturalis.

Ze záplatovaného hábitu se přesto ozvalo to, co se ozvat mělo: Víme, že naše ovečky může snadno ohrozit nepřítel, ten dávný původce všeho zla a smrti. Tím nepřítelem je vlk. Apoštol Jan připomíná, že vlk lapá a rozhání ovce.

Celých čtrnáct dnů se otrásaly sály disputacemi a hádkami. Jedním koncem nosili sluhové koše svíček a druhým odnášeli ohořelé zbytky. Ochrapělí trubadúři se skláněli nad poněkud ovíněnou zpěvačkou, jejíž hlasivky už dávno vypověděly službu a černé oči chtěly spát.

Kaple rodinného sídla hraběte de Foix v Palmiersu patrně nezaznamenala od svého zbudování tolik vlhčiny, co jí tu zbylo, když si tu během posledních dvou týdnů málem vyplakal své sametově něžné oči věrný pes, naslouchající hlasu svého Pána. Proč? Kvůli strašnému údělu ztracených oveček. Kvůli své slabosti a bezmocnosti nějak pomoci. Smutně si připomínal, jaký bývá častý konec nadšení. Mladý člověk se rozběhne ve svém povolání či ve své dobročinnosti. Všude rozsévá lásku, namáhá se, obětovává se. A konečně jednou složí ruce do klína a řekne: Nic jsem nedokázal.

Nikdo to neuznal. Žádná vděčnost.

Takže jsi čekal uznání a vděčnost? Dobíral si ho kdosi.

A to sis myslel, že jsi pracoval pro čest a slávu Boží? Už to, že je do tvého nitra vlita vznešená láska k sobě a k bližním, je přece nesmírný dar a vyznamenání! Ne že tys něco dával, když ses namáhal, jak se ti třeba zdá, ale ty jsi obdarován. Jsi obohacen tím, čeho jsi plný. Tvá duše je rozšířena a to stojí za to, abys pracoval a rozdával svůj čas a svoje zdraví a nečekal, až ti za to někdo vrátí slovo uznání a úsměv.

Hábit samá lata roztažený na podlaze kaple odpovídal tomu, že si jeho uživatel připadal si jako slepenec hroznových výlisků. Kaplí se šířily vzdechy, přerývané bolestným štkáním:

Pane, zachraň je! - Kříž přitom zaznamenával neobvyklé tísňení a ždímání v upoceném náručí, jakoby se dala z toho vysušeného tvrdého trámu vymačkat nějaká míza. Nebylo však nic vidět, protože svět se rozmazával před uslzenýma očima. Z hlediska veřejného mínění světa zase nebylo znát, kdo to vlastně sestupuje s kříže a rozmlouvá s horlivým vyznavačem při jeho oddechování.

Nediv se jim. Vnitřní život není nic, co by se dalo pořídit tam, kde trubadúři vyzpěvují o víně, zpěvu a ženách. Je to zápas o Mne ve tvém životě. Úporný boj. Tohle náročné úsilí musíš vystupňovat, kdo se chceš probojovat k životu z víry v celé své bytosti, ve všech jejích záhybech a úžlabinách. A ještě vypjatější úsilí musíš vyvinout, když to chceš uplatnit až do konečků všech prstů a dotáhnout až do všech důsledků svého počínání, postojů i chování. Moje učení není jen přívěsek na krku jako nějaký fetiš nebo amulet. Je to i nárok na přetvoření celého tvého života k podobnosti s Mým životem tak, jak ti to zjevují v Mém podání. Jenže po této cestě nejde nikdo sólo, ani si nemáš vykračovat sebevědomou chůzí křížáka s zelenými svaly v drátěné košili.

Kdo cvičí svaly pohárem vína a soutěží o titul davového živlu nebo jednotky šedivé masy, ten si s prozíravostí žížaly a jasnoživostí berana navyká na z povrchnění těch nejsvětějších tajemství.

Tajemství? Jakých tajemství? Takových, jako že andělský chléb jako oběť i jako společenství života ve slavné hostině, se halí do dvou slov, totiž mše a přijímání. Obojí skrývá nesmírné tajemství, nejhlubší plnost života, největší obohacení, vrcholné štěstí. Okolní davy kolem toho nezaujatě proudí jako splašky v odpadních stokách. Tápavě hledají a v jednom kole se ptají: Kam se poděl nevysychající zdroj života lidu, nejen informovaného, ale i osvětleného? Mnohý trubadúr či vykřičená trobairitz na dvorech

velmožných pánů, které pro ně znamenají celý svět, vyzpěvují popěvky o Tristanovi a Izoldě či o králi Artušovi. Kam prý zmizela ta stará píseň? Marně hledají pramen života. Zoufale pátrají: Kdepak je zdroj uvadlého dětství? Kam se poděl ztracený ráj?

Sleduj Mně, příteli, jak se všeho vzdávám. Do poslední kapky krve. Dal si kdy nějaký dobrodinec mimo Mne z lásky k tobě otevřít svůj bok, aby měl u někoho navěky útočiště? Odtud vystupuje k překvapení jedněch a zuřivosti jiných Moje tajemné nové Tělo. Vznáší se jako holubice ze skály, ze šterbiny Mého probodeného srdce, tak, jako vychází všechno, co slavnostně ustanovuji, z této průrvy vykopané tvými nepravostmi.

Moji učedníci se také namáhají celou noc a je to k ničemu. Tenkrát se jim zjevují a vybízím je zajet znovu na hlubině a začít ještě jednou. Vyčerpaný učedník s jazykem na vestě, s podlamujícíma se nohama a unaveně mžourajícíma očima neříká podrážděně: Houby s octem! – Naopak, pokorně se Mi podřizuje. A výsledky znáš.

Tak marná se ti často zdá tvoje námaha pro záchranu ostatních. Málem bys dal za pravdu těm, kdo tvrdí, že Moje tajemné Tělo má už odzvoněno. Neztrácej naději a důvěru. Jenom Moje vyšší pomoc může zúrodnit poušť a zatvrdlou hroudu duchovního úhoru v tobě i kolem tebe.

Jak úchvatný a krásný je pojem Mého tajemného Těla! Tady přece nejde jenom o nějaké úředníky, ani o pouhou diplomacii. A zdaleka vůbec už nejde o zástup vyšňořených pantátů s bradami navrch. Jde o Mne a jde o tebe uprostřed ostatních a spolu s nimi. Uprostřed ostatních zvláště ty patříš ke Mně, třeba jen tou malomocnou vírou, ošizenou o skutky. To vše objímá naše panenská Maminka a hýčká ve svém náručí. Moje tajemné Tělo - krásná rodina - úžasné lidstvo, a přitom skála - pevná skála, prostě době stavěný dům. Je to navěky dokonalé kvůli Mně a se Mnou. Stále to obnovuji a zdokonaluji svou láskou, která se vrývá až do krve. Je to krásné, protože to tak souladně uspořádávám a vedu tě každým krokem a nevhodnějšími prostředky k tvému cíli. Toto Mé dílo je kompletní, protože má všechny Moje pravdy a dary. Je krásné, protože z něho vyrostlo a stále roste tolik skvělých květů Mé dokonalosti. Vydává ze sebe tolik znamenitých podnětů v umění všech oborů, ve společenském životě. Kultivuje tolik národů. A v tomto díle neochabuje, nýbrž pořád sílí.

To už snad ani není pro člověka! Ozval se užaslý vzdech z hábitu.

Vím, že na tebe kladu nadlidské nároky. Vím, že ses rozběhl za Mou dokonalostí. Ale právě tím více potřebuješ Moje vnitřní vedení. Potřebuješ soustavné vedení. To tě hmotně nijak

nezavazuje. Spíše jen vděčností k naší panenské Máti, k jejímu dokonalému vedení, a k modlitbě za ni a vůdce vnitřního života.

Tohle je Tělo jaksepatří tajemné. Tady jsi platným článkem. I jako nejposlednější zde máš své místo a svůj úkol. Na tobě záleží, kdy Mi dopřeješ, abych mohl v tvém srdci rozehrát jedinečné nebe na zemi. Právě proto, že se jedná o Moje jedno jediné Tělo, kde se všechno tvé jedinečné úsilí slévá s ostatními do jednoho, aniž bys pozbyval svou zvláštní osobitost nebo se v celku ztrácel. Je to naprostá sjednocenost celku a tebe jako části, při docenění tvé hodnoty a tvého přínosu a současném růstu celku. Je to naprostá celistvost, kde všechno oživuji Mým Duchem. Tak žiješ ze všech. Žiješ ze všech přínosů každého, ze všech zásluh každého, ze všech obětí každého, z veškeré Mé dokonalé Lásky.

Uprostřed tolika pobloudilců dojančených a ubožáků dohulákaných falešnými proroky stojí tím spíš zato semknout se kolem Mého Těla jako kuřátka kolem kvočny. Shromažďuji tady přece všechny v jednotě víry. Kdopak by se bál, že z nich snad někdo nadělá jednu kaši, kde by ztrácela různost chuti každé přísady, byť by byla sebebikantnější? Kéž bys dal, příteli, Mému tajemnému tělu všechno, co máš! Oslavuj si Mně, jak chceš, po svém, ale také Mě oslav spolu s ostatními! Uvidíš, že tam najdeš své jedinečné a nezastupitelné místo.

Nechápeš snad, jaký smysl má toto tvé utrpení, jakož i každá tvoje oběť?

Jsi přece Můj tvor. Proto Mi patříš. Když ti dávám svobodu, tedy je tvou spravedlivou povinností, abys to uznal a výslovně se Mi celý oddal, jak to jen dovedeš. Vnější úkonem Mi dáváš najevo svou vnitřní oddanost, když chceš úkonem oběti vyjádřit, že Mi docela patříš.

Když se při oběti pokorně podrobuješ Mým pokynům, které vtiskují do samotné své bytosti, pak můžeš vzít jed na to, že to rád přijmu. Jsi z duše, ale také z masa a kostí. Nemůže ti stačit, abych přijal oběť pouze duchovně a neviditelně. Proto Moje odpověď na tvou, smysly vyjádřenou, otázku je vnímatelná také tvými smysly.

A víš, jak projevim příznivé přijetí tvé oběti? Tím, že ti dary, které od tebe ve tvé oběti přijímám, zase rozdělují, ale už ne jako tvůj majetek, nýbrž jako Moje vlastní. Dávám ti je, když tě zvu jako k hostině. Hostina je znamení potvrzeného přátelství. Je zárukou přijetí oběti a vnějším rozdělením ovoce Mé přízně. Tvoje přijímání je zjevnou odpovědí na tvou očividnou oběť. Co platí o každé oběti, to platí tím více o té Mé, které je nejlepší a jediná pro Mne přijatelná.

Podivné chapadlo uchopilo záplatovaný hábit za rukáv a cloumalo

s ním s takovou vehemencí, až se zdálo, že má co do činění s celou kohortou maurské jízdy, a že svět má být co nevidět připraven o jednoho kanovníka. Dominik, jenž od mládí toužil prolít svou krev pro víru, se tomu tlaku ochotně poddával, jako by chtěl říci: No prosím, poslužte si. Jsem vám docela k dispozici. Následoval ten neodbytný stín z přítmi kaple ven, na světlo světa. Tam se z něho vyklubal jeden těch zbloudilých výtečníků, jaký si před chvílí vůbec nedával před ústa ubrousek, a docela bez obalu posílal všechny katolíky ke všem čertům. Velký vyznavač dočista ustrnul, jako by někomu sedl na sváteční dort, a nyní opatrně zkoumal, co z něho zůstalo.

Ten protivný vrták, ten neodbytný šťoura, ten darmošlap a darmožrout, ten tluchuba, ten přetrhdílo, ten nekňuba byl úplně někdo jiný. Jeho tvář sice i nadále vypadala jako vytesaná ze žuly, ale oko jaksi změklo. Kdyby se jednalo o někoho jiného, řekli byste, že mu do očí vstoupil výraz sentimentální a snivý. Pokud byste ho viděli, určitě by vám připadal snivý, ačkoli si to rozhodně nepřipouštěl, neboť to bylo cosi nemožného. Snad dokonce slza tkvěla na samém dně těch očí.

Papežem jsi měl být, Otče Dominiku! Tvrdil, když mu potřásl pravicí, až se zdálo, že si ho plete s rumpálem u studny.

Některé komplimenty jsou lepší než jiné, a jsou komplimenty, jimž tváří v tvář nezůstane žádná skromnost neotřesena. Záplatovaný hábit se zachvěl dojetím své náplně, a jak mu vlhla kapuce, do níž se uchýlila osvícená hlava, bylo víc a víc zřejmé, že se otevřela stavidla nové slané řeky, ovšem docela jiné než předtím. Stěží kdo by si byl kdy pomyslel, že by mohl slyšet něco podobného z úst toho navracejícího se pobloudilce.

Otec Diego si spokojeně mnul ruce a pochvaloval si: Třebaže nestranní rozhodčí, pozvaní hrabětem de Foix, nedali svůj hlas nikomu, dobře to dopadlo. Přes pět stovek zbloudilých hledačů pravdy se vrátilo do lůna církve.

Takový úspěch! Zalátaný hábit se v těch dnech otrásal výbuchy smíchu a přívaly veselí. Nezávislý pozorovatel by si byl mohl snadno domýšlet, že tu snad někdo pomáhal burgundským vinařům s vinobráním, avšak zasvěcenější věděl, že kdyby měl být takový naturální spiritus ve zvýšené míře jeho krvi, museli by ho do něho dostat násilím a proti jeho vůli. Vinaři však z něho neměli radost, když viděli, jak ničí jejich tekuté zlato ředěním hojně přilévanou vodou.

Úspěch z Palmiers však ledaskomu stoupl do hlavy, takže mnohé příčinlivé duše daly podobným podnikům vale. Tak se vypařil opat

Arnold a další cisterciáci, kteří ho doprovázeli. Petr z Kastelnau, vyslanec Říma, odešel získávat narbonské šlechtice, aby podpořili papeže. Otec Diego se vážně roznemohl a učinil závažné rozhodnutí:

Jestli mě Pán volá k sobě, ať tedy dodýchám u lidu své diecéze, řekl a vyrazil domů.

Vrátím se taky tam, kam patřím, mezi kanovníky. Konečně jsem přece jejich –

Otec Diego ho nenechal domluvit:

Zůstaň tu, Dominiku. Buď nablízku všem hledajícím a – a – zůstaň napořád v těch jejich hadrech s dřevými kapsami.

Souhlasné pokývání hlavou uklidnilo biskupa Diega z Azevada. Usmíval se jako měsíček, když vypustil duši u lidu své diecéze v Osmě.

Papežský vyslanec Rudolf ho brzy následoval, a taky za sebou rychle zavřel vrátka.

Když v životě nastane nějaký zádrhel, který způsobí, že se čelo dříve hladké starostlivě zachmuří a člověk se ptá: Co si teď jen počnu?, potom nejlepší postup, jak si ulevit, je svěřit všechno do rukou osvědčeného znalce. Hospodyně, jejíž odpadová roura se ucpala, se raduje při příchodu řemeslníka. Podobně i papež Innocenc III. pocítil v srdci naději, když spatřil ve dveřích známý záplatovaný hábit.

Slíbil jsem Otci Diegovi, že ty zbloudilce neopustím. A tak - zůstávám s hrstkou věrných, povzdechl si Dominik.

Milý synu, ustanovím vás pomocným biskupem pro toulouskou diecézi, tamní otec biskup Fulko by s tím souhlasil.

Prosím, svatý Otče, jen to ne. Ušetřte mne jakéhokoli úřadu, ozývalo se ze záplatovaného hábitu.

Pak nemám, čím bych vás na cestu vybavil, rozhodil rukama papež Innocenc III. - Zatím v církvi nemáme žádné zvláštní úřední zařízení, které by se obíralo právě a jedině vyšetřováním a zjišťováním stavu věcí. Žádnou zvláštní pravomoc vám nemohu, můj synu, dát. Tak tedy, mějte prostě oči otevřené.

Stačí mi vaše požehnání.

Dobře víte, milý synu, že Narození Páně je pouze prvé zastavení na křížové cestě ke Kalvárii. Svatá Panna dokonale rozumí svému Synu. Milosrdenství je hluboce vepsáno do jejího srdce. Proto rozumí řeči a skutkům Ježíše Krista, jež se dají nejsrozumitelněji přeložit láskou a spravedlností. Proto vidíme, že Maria neběhá za zázraky jako ostatní její rodáci. Od začátku je přesvědčena o božské síle Ježíšově. Nepotřebuje znamení, proč Ježíš říká a koná to či ono.

Marii stačí důkaz jejího božského mateřství, které mluví k celé její bytosti a k její mysli docela jasně a zřetelně.

Samozřejmě, že také víte, jaký tedy je úkol svaté Panny jako Bohorodičky vzhledem k Ježíši Kristu a jeho vykupitelskému poslání. Ježíš přichází obnovit v každém z nás hříchem znetvořený či ztracený Boží obraz a povznést nás k úplně novému, ušlechtilějšímu stvoření, v němž bychom se stali důvěrnými přáteli a spolupracovníky samotného Boha. Ježíš přináší zadostiučinění za náš dluh a otevírá nám cestu k novému stvoření. Smysl Ježíšova poslání se dá pochopit jen z hlediska nekonečné Boží Lásky.

Klečící Dominik skláněl hlavu, když se nad ním snášelo papežské požehnání.

Žehnám vám ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého.

Představujete-li si chlapíka s jestřábím obličejem, pronikavým zrakem a čenichavými zvyky, který by vám připadal jako někdo, kdo vám v příštím okamžiku nasadí náramky a odvede vás do vězení, jste úplně mimo. Kdybyste mu dali pár dní, tak byste zažili neodolatelné nutkání říkat mu bráško.

Po přijetí požehnání se tvářil, jako by přicházel z jiného světa. Oči měl upnuté kamsi za kulisy dějin, kam nebylo možno běžným pohledem dohlédnout. Zdálo se, že ani největším rachotem pekelných mocností by se nedal tak snadno odtrhnout od vyšších sfér. Odpověď na propletený chuchvalec otázek, které na něho dotíraly ze všech stran, na sebe nenechala čekat.

Našel odpověď, když se zabydlel v malém výklenku, skoro přibitý k dřevěnému trámu, který znamená tak mnoho. Dávno se rozplynuly jeho obrysy, takže už netíží toho, kdo se k němu přivine.

Maminka tě učí svým počínáním v nejubožejší bídě jeskyně, ve vyhnanství mezi cizinci, v domě našeho Otce i na Kalvárii rozumět Mi. Jak poučné je pro tebe její vystoupení na svatbě! Kvůli utvrzení ve víře Mě neváhá žádat o zázrak. Vede tě k lepšímu Mému porozumění, když jde za Mnou na Kalvárii. Dovede na sebe úplně zapomenout. Dokáže poručit milujícímu mateřskému srdci, které ti přeje jen to nejlepší, když podává Mě samého právě za tebe uprostřed všech ostatních, ovšem ne bez nich.

O čem asi hloubá, když vystupuji na veřejnost s hlásáním radostné noviny, zatímco sama to sleduje z ústraní? Kolik je tu najednou přemoudřelých příbuzných a ustaraných přátel a takzvaně hodných občanů, zkrátka rozumbradů z ulice, kteří se nad ní pohoršují, že je Matkou tahového darmošlapa? Místo, abych se jako ostatní snažil přežít zlé časy, toulám se bezpracně s opilci a nevěstkami, probouzím spící lid a odvádím od úcty k chytrým, uznávaným a

mocným. Kolik je těch, kdo varovně vztyčují prst, že to se Mnou špatně dopadne? Kolik pomluv, urážek a obvinění na Mou adresu dopadají i na Maminku? Jak často ji asi otravují příbuzní, aby Mi šla domluvit a odvedla Mě ze šikmé plochy? Maminka mlčí a žehná Mi na dálku za každé slovo a za každý krok. Dobře ví, že každé slovo a každý krok Mě přivádí blíže a blíže hroznému, potupnému smrti. Ví, jak se s každým Mým slovem a skutkem stupňuje nenávisť pyšných a mocných proti Mně i proti ní. Za těch třiatřicet let Mě musí obětovat ne jednou, nýbrž tisíckrát a zase znovu. Pokaždé a znovu Mě dobrovolně vydává veřejné potupě. Tím si připravuje své Srdce na krvavou oběť se Mnou. Tolikrát a opakovaně Mne obětovává do rukou našeho společného Otce, a to kvůli tvým vinám. Přitom se více a důvěrněji stává dobrou a pečlivou Matkou právě tebe uprostřed obrovských zástupů lidí, kteří vzdychají po mateřském pohlázení a obejmutí.

Viš, proč Mi nezabrání v Mé svobodné životní pouti vstříc hroznému smrti? Chápe svůj mateřský úkol. Dovede Mne, své jediné Dítě obětovat z lásky k tobě, i s celou tvou rodinkou, a pro věčnou záchranu. Samozřejmě, že ji vždycky Srdce, když má vydat své jediné Dítě na potupnou smrt. Avšak teď jsi ty zvláště dítětem jejích slz a úzkostí. Jsi dítětem jejího pokojného souhlasu s Mou vůlí. Tak tě jako vlastní vede k Mému kříži, aby ti tváří v tvář ukrutnému světu ukázala, kde máš hledat lásku a naději. Tady, kde trám přiléhá k zemi tak těsně, že se zdá, že z ní přímo vyrůstá, představuje právě tebe uprostřed ostatních nebeským přátelům. Jedině když uneseš vlastní úděl ve spojení s Mým, můžeš se Mnou doopravdy spřátelit a pokračovat v mém díle.

Kdo nechce, hledá důvody, proč by nemohl. Maminka však má dobrou vůli. Ta ji vede k objevení způsobů, jak na to. Duchem ji vedu z venkova do města, když přichází její čas. Zatím se ocitám tváří v tvář největší oběti, abych v očích světa všechno prohrál. Mocní a učení Mě odmítají a každému Mému příznivci hrozí stíháním. Maminka se ke Mně rozhodně hlásí. Jde se Mnou a za Mnou, aby se Mnou pila kalich hořkosti. Setrvává poblíž Mne, aby se naplnila proroctví, že její duši pronikne meč. Neuhýbá vlastní potupě kvůli Mně. Jinak by nemohlo vyjít najevo smýšlení mnohých, třeba i vlků v beráncím rouchu. Kvůli Mně nechává dopadnout jedovatou slinu lži a pomluv na svou půvabnou tvář a směle vystavuje nejtěžšímu zranění své přečisté Srdce.

Vůbec se nesnaží zabránit Mé smrti, jako ji sám neodvracím. Mám být křtěn krví a trápí Mě, dokud jí nejsem pokřtěn. Ani při Poslední večeři není daleko. Vždyť je to její tělo a její krev, které ti

proměněné podávám ve svém Těle a ve své Krvi.

Ještě důvěrnější je toto spojení mezi Mou a její duší. Vše, čím přetéká Moje Srdce při Poslední večeři, nalézá ohlas v její duši. Třebaže nikdo ve shromáždění Mých věrných otevřeně nepožaduje, aby se tak o ní mluvilo a psalo, přesto i ona má ducha této služebnosti. Její duše se stále rozšiřuje k objetí celého lidstva všech dob a na všech místech. Dává Mi přece život jako obětovateli a též jako oběti. Obětuje se ve Mně za tebe. Třebaže tedy nemá zvláštní účast na této službě, je zvláště tvou skutečnou Matkou jako každého zvláštního služebníka této Mé oběti. Všechny dary se ti poskytují jejím prostřednictvím. Vše, co slavnostně ustanovuji, se ti dostává díky ní. Proto k ní zaměřuj své modlitby za Moje dokonalé služebníky. Obracej se k ní s prosbou o její vedení k nejlepšímu, dokonalému přijetí oběti Mé Lásky.

Duchovně je se Mnou těsně spojena. Proto také z jejích úst vychází Moje modlitba, aby všichni byli jedno. Jako první ze všech tvorů vroucně děkuje za dar Mého Těla a Krve k nasycení hladových duší. Její duše plane ohněm vroucí vděčnosti.

Tento oheň je však zaplavován proudem hořkých slz, když Mě sleduje na bolestné cestě. Snáší se kolem temnota ní a zahaluje i tebe. Její duše sleduje všechny ty bezhlavé davy, které kolem zoufale běsní proti Mé Lásce, která je silnější než smrt. Její duše smutně sleduje nešťastníky, pro něž se jakoby nadarmo prolévá Moje krev. Je tak těsně spojena se Mnou, že zakouší hroznou bídu hříčů, které na Mne doléhají. Dobře ví, že tě svou smrtí vykupují, a že vstanu z mrtvých. Přesto temnota tvých vin, zatmění z Mé potupy a utrpení, je lidsky neproniknutelná. A přece ty slzy zaplavující a oslepující její oči prozařuje vnitřní pokoj, láska a jasný výhled. Jako tu ze dřeva kříže na tebe křičí Moje Láska, tak i ona zde hrdinsky vytrvává, byť s probodeným Srdcem.

Přeji si její dokonalou oběť. Můj poslední výkřik se bolestně zárvává do jejího čistého Srdce. Zakouší okamžiky temné noci, kdy se odmlčuji. Jako by rázem vnitřně ohluchla, jako by jí došel duch jejího dýchání, tak ve své duši lapá po dechu. Přináší svou oběť současně se Mnou.

Neboj se! Klidně vykroč do toho toulouského sršního hnízda. Neboj se žádných Rajmundů, ani jejich pacholků! Jsi dobře zabezpečen k tomuto svému duchovnímu výstupu. Sám do tebe vkládám a udržuji životodárný základ. Nechávám stékat Můj vyšší život do tvé duše. Sytím tě sebou samým v podobě tvé každodenní potravy, abych do tebe vydechoval svého Ducha, plného darů, jaké svět nezná. Dopřávám ti zkušenost, že jsi milován Mnou mimo tebe,

Mnou ve tvém těle, ale i Mnou jako pouhým tvým Bratrem, který je ti bližší než jsi sám sobě.

Čím hlouběji dumal o těchto věcech, aby pak vycházel s planoucí pochodní pravdy jako z temné jeskyně, tím víc se stával podezřelejším všednímu duchu světa. Ten se všemožně přičiňoval. Strkal svá všetečná tykadla do jeho soukromí a na každém kroku prokrmoval každý z jeho smyslů zvlášť a pak všechny souborně zprávami o postupu nenávisti k tomuto človičkovi díky jedné rozpínavé obludě. Stačila však malé poodstoupení do ústraní, tam, kde je vždycky dost místa pro každého, a hned měl zprávy z první ruky.

Maminka má účast na tvé záchraně a tvém zdokonalení právě proto, že Mi dává tělo a krev, jež velkodušně obětuje zvláště za tebe uprostřed ostatních. Okolnost, že by ses možná zdráhal přijmout štěstí, že jsi milován nejen Mnou ve tvém lidském těle, nýbrž i pouhým člověkem - tohle ji neodradí, aby tě dál milovala, a přála ti Mne a Mé nejlepší přijetí pod svou střechu.

Moje oběť při slavné hostině lásky liší od oběti na kříži nekrvavým způsobem, jakým zde dále přebývá a bude přebývat až do konce světa, aby pak v Mém náruči trvala ve svých plodech navěky. Proto Moje oběť zahrnuje současně tajemství její oběti a tajemství jejího duchovního mateřství zvláště tebe uprostřed ostatních a spolu s nimi. Maminka plní velké poslání tvým vedením ke Mně, abys Mě jaksepatří přijal a stal se Mým živým příbytkem.

Během slavností na dvoře toulouského hraběte neměl zalátaný hábit žádné stání. Stačilo, když k němu z dálky dolehly ty nacukrované trubadúrské odrhovačky:

*Nad sebou moc jsem ztratil hned
a svůj jsem více nebyl, když
jí v oči jsem moh pohledět,
v zrcadlo, jež je blaha skrýš.
Od chvíle té, co v něm se zřím,
Vzdechy mě mohou usmýkat,
neboť jsem stejně ztraceným
jak krásný Narcis, jenž v tůni spad.*

*Tou zdá se k ženám náležet
má dáma vlastností, pro niž
odmítá to, co má se chtět,
a co se nemá, činí spíš.
Upadl jsem v nemilost, to vím,
jak bloud na mostě musím stát,*

*proč je to tak, je tajemstvím,
moc vysoko mířil jsem snad.*

Zpíváš líbezně, bratře, povzdechl si, - jenže u špatného oltáře.
Myslíte pana Rajmunda?

Pokrčil rameny.

Co se divíš? Čí chléb jíš, toho píseň zpíváš.

Ach, kéž by ti bylo jednou dáno, poznat, že někdo jiný ti láme chléb, a dává ti sám sebe za pokrm!

Takové už je pokušení romantismu a lákavé volání dalek.

Přichází k tobě rozmanitými cestami. Vidiš krásný obraz, ucítíš vůni dalek, začteš se do starodávné knihy, a už tě drží romantická touha. První projev romantického poblouznění nebo pokušení je pocit dusivé všednosti, ošoupané jednotvárnosti, protivně se stále opakující, až nesmyslné každodennosti.

Později čteš jen tak, abys četl něco lehčího. Pojednou cítíš, že toužíš po slunném jihu, po úbočích vyzvednutých zadumanými cypřiši, po tichých městečkách, která spí po pohnutých bojích, porážkách a vítězstvích. A tak na tebe sedne hořká únava z tvé ulice, z tvého domu, z tvé dílny, kde znáš každý kout. Zachce se ti velkých gest, krásných míst, jiné práce. Zatoužíš po cizích vůních, po světle, vzruchu, pohybu a velikosti. A právě to je tvá velikost: umět zůstat věrný ve své všednosti, svým polím, svým ulicím, své knize života. Nauč se louskat Popelčiny oříšky touhy tím, že odhalíš velikost, pravou, krásnou a svatou velikost ne v nádherných barvách a okázalém lesku, ani v pitoreskním podání lidského hemžení, nýbrž ve velké, svaté, poctivé věrnosti. To je pravá romantika: umět být věrný, ač se zalykáš prachem, vydržet tam, kde tě všechno vykopává, abys už konečně vypadl. To je věrnost a romantika vojína předsunuté hlídky či vojáka vytrvale plnicího rozkaz na zjevně ztracené vartě. Ať jsi kdokoli, pokus se nalézat vyšší vůli v tom, co se ti zdá malé! Kéž se ti sama všednost stane tím nejpodezřelejším! Zamiluj si tu nepatrnou věc a zdánlivě šedivou službu s ohledem na velký plán, který zahrnuje i tebe, a nezapomíná tebe, ani když jsi tím nejposlednějším. Tahle vojna s romantickým pokušením je opravdu zatrolená rachota!

Je to dřina, ale co na druhé straně zkusí ten, kdo by se tomu chtěl vyhnout! Jaká nesnáz dolehne každého, kdo by vyhledával jen svoje libůstky! Stával by se otrokem svého malicherného hráčkování. Zůstává dočista sám a k takovému se nejvíce přibližuje odvěký lhář. Nepřítel tě napadá, když zůstáváš sám, jako se vetřel k Evě, když byla sama, bez Adama. Přidej se k ostatním pozvaným na slavnou hostinu. Snaž se přijmout svého Hostitele otevřeným srdcem. Tak

se staneš odolným. To už nestojíš sám jako kůl v plotě ani netrčíš jako osamělý pařez ve větru, ale jsi s ostatními propleten jako vánočka a oni tě ubrání proti nepohodě. -

Do arény vtrhl rozlícený býk, zarazil se uprostřed a prohlížel si všechny kolem. Chvilí funěl, pak se rozběhl proti nejbližšímu zábradlí a vši silou do něho zabral rohy, až to zadunělo. Potom uskočil, jako kdyby ho někdo šťouchl rozžhaveným pohrabáčem. Po prvním úleku zjistili přítomní, že se nejedná o býka. Byl to hrabě Rajmund. Chvilí odfukoval, a pak zachrčel:

Hmrr. Když jde o mne, - holedbal se, - přísahám na evangelium! Zásadně se odtahuji od veškeré té čeládky, která tu dělá ten poprask. A nejen to, jako zeměpán, zatočím s každou chamradí, která by chtěla okrádat církev o nějaký majetek.

Hosté vzhledli překvapeně na příchozího a nechápavě ho sledovali. Z jeho počínání vyzařovala blazeovaná nonšalance sultána, který očekává, že ho pobaví dvorní kejklíř. Většinou dobře věděli, že nepatří k mužům, kterým činí potěšení veřejně odhalovat své nejhlubší city a diskutovat s ostatními o tajemstvích svého srdce.

Obával se snad něčeho?

Nebyl žádný bázlivec. Fyzicky i morálně byl obdařen více než obvyklým přidělem odvahy. A tak ho situace, která by mnohým zeměpánům nahnala strach, silně rozjařila. Cítil v sobě schopnosti a sílu přerazit vejpůl každého, kdo by se odvážil zapochybovat o něm.

Pane hrabě, to jste sliboval už vloni, ale rok se s rokem sešel, a skutek-utek, metl mu do tváře toulouský biskup. Opat k tomu dodal:

Dodnes nebyly vráceny žádné neoprávněně zabrané církevní majetky. A tu chamrad', kterou jste už vloni sliboval vyhnat, máte nastěhovanou všude v podhradí.

Jeho reakce na toto odhalení nebyla příznivá. Pro mladého muže, zakládajícím si na své povýšenosti, není nikdy příjemné, když zjistí, že je v úzkých. Pro příslušníka starobylého rodu není nijak zábavné, když se ukáže, že hlava rodiny spolupracuje se zločinci a chová se způsobem, který nutně musí vést k pobytu za mřížemi.

To – to bude nějaké nedorozumění, koktal hrabě.

Žádné nedorozumění! Zlovolný záměr! Připojil se Petr Castelnau, který právě vstupoval do dveří.

Způsob, jak sebou hrabě trhl, daleko předčil všechna leknutí, jež poslední dobou zažil. Bylo jich mnoho a byla to leknutí pořádná.

Hrabě z Toulouse nepatřil k lidem, kteří se nechají snadno vyvést z konceptu. Jeho klid zpravidla dokázal rozrušit jenom jeho syn, protože jablko nepadlo daleko od stromu. Nebyl však odolný proti takovým událostem, které se začaly odvíjet dnes.

Strašné tlaky! Mám na krku cechy – gildy - pobreptával hrabě cosi, co svou artikulací připomínalo jízdu žebříňáku po dlažbě z kočičích hlav.

Pokračovat! Pokračovat! - Doléhal zvenčí pokřik shromážděných řemeslníků z města.

Zeměpán s vojskem prý je pod tlakem! K smíchu!

A co ta veřejná shromáždění, podněcovaná proti církvi a papeži? Sám to podpichujete, aby tady všechno vřelo. Až se voda zakalí, tak si zalovíte, že ano? - Jednou na účet církve, podruhé na úkor těch pomatených prostřáčků, sváděných od pravé víry, potřetí na účet šlechty.

Hrabě Rajmund zakoulel očima a zdálo se, že ho zachvacují mdloby. Byl to ješitný snob od temene své řídké porostlé hlavy až k chodidlům. Těšil se, že bude svým přátelům diktovat dopisy na papíře s královskou korunkou a později se před nimi chlubit důvěrnou známostí s králem aragonským jako přinejmenším sobě rovným.

Použil oči a svíral opěradlo křesla. Zdálo se mu, že mu pevná půda mizí pod nohama, a dokonce i křeslo že s ním ujíždí. Nabýval podoby slavného faraona Šešonka, a to zrovna při munifikaci. V jeho nitru se bezpochyby odehrával mocný zápas, který se navenek projevil pokleslou čelistí a vytřeštěnýma očima. Zdálo se, že mu mluvený projev činí značné obtíže. Chvilí drmolil:

Dám - Všechno dám do pořádku! Všechno! – ale potom zase vrtěl hlavou a cedil zuby: Ne! Nikdy neustoupím! Svolat rytíře! Do zbraně!

Proti komu chcete bojovat? Zeptal se Petr z Castelnau.

Proti vám. To už je k zbláznění! Tohle není pro člověka!

Nejdřív převládal strach, takže sebou cukal při každém náhlém hluku a s úděsnou jasností chápal pocity onoho Damokla, o němž slýchal v mládí. Postupně se však k němu vplížila sebedůvěra a zpevnila jeho sukovitou páteř. Teprve později mu připadalo, že se věci znamenitě uklidnily.

Jistě si ani nepřál smrt papežova legáta, jenže jiný způsob, jak se ho zbavit, pro něho zřejmě neexistoval. Sešlápl mentální akcelerátor až na podlahu. V hlavě mu to divoce zapulzovalo, až mu všechno zrudlo před očima. A dostal svůj nápad, ne sice shůry, ale spíše zdůli.

Někdy si říkám, jak to asi dělají takoví ti vrahouni, že se úplně nerozsypou, když plánují další zločin. Měl jsem jednou před sebou mnohem jednodušší prácičku a myšlenka na ni mě v noci, když jsem nemohl usnout, rozklepala do takové míry, že ze mě byl nazítří

úplný vrak. Černé kruhy pod očima — no čestné slovo!

Rád umřu mučednickou smrtí pro Krista. Stejně si myslím, že se tady zřejmě nikdo neobrátil, dokud nebude zdejší půda skropena mučednickou krví. Každopádně na vás, pane hrabě Rajmunde, z pravomoci mně jako legátu svěřené, uvaluji klatbu, - řekl rozhodně otec Petr: - a všechny vaše podřízené jako zeměpánovi zbavuji závazku vás poslouchat, dokud se neusmíříte se Bohem.

Když to hrabě uslyšel, zachoval se nejprve jako býk, do něhož znenadání píchne pikador. Odvrátí se od matadora, který předtím poutal jeho pozornost. Zuřivě zafuněl, pak zaváhal, načež se rozběhl rohy proti nejbližšímu těkavému stínu. Oči mu lezly z důlků, vlasy rozčuchané, nos se mu třásla jako hruška hnilička. Jeho tvář připomínala krále Saula, když pokoušel zmermocnit jakousi vědmu, aby mu věštila.- Po chvíli zas nabyla podoby velblouda, který se právě dozvěděl, že jeho láska nebude opětována, protože kýžená velbloudice, k níž snad choval vřelejší náklonnost, odešla s jednou karavanou do daleké země.

Zatímco slova lítala vzduchem jako nabroušené meče, vášně ochladly a na tváři pana hraběte se objevil výraz kachny právě zasažené, který ho tak často zdobil v okamžicích tísně.

Slova se do něho zařizla jako nůž do gorgonzoly. A k tomu ten povýšenecký pohled! Zaryl se do něj a odmítal se vyrýt. Chvilí přemítal o tom, že zavolá toho legáta zpět a zeptá se ho, co tím u sta hromů myslel, když na něho tak civěl, avšak následující úvaha nabyla vrchu. Spokojil se tím, že vyprázdnil sklenku jakéhosi divokého moku. Poté se cítil trochu — ne mnoho, nýbrž maličko— lépe. Předtím by byl rád zavraždil legáta i toho cisterciáka, co ho doprovázel, a s chutí by si zakřepčil na jejich hrobech. Nyní by se spokojil – s pouhou vraždou.

Přijal další pohár naplněný až po okraj. Její temný obsah dával tušit vítanou posilu. Napil se. A okamžitě jako by se jeho tělesnou soustavou rozeplály oslavné ohně. Podíval se poháru až na dno. Celý jeho pohled na život se nyní jakoby kouzlem proměnil. Náhle cítil, že – přijde-li na věc - dokáže čelit celému tuctu legátů, ať v jejich očích tkví sebetklivější pohled. Snad to byla iluze vyvolaná nápojem snů, ale podle všeho se pronikavě změnil. K lepšímu? To je otázka, o kterou by se mohli čtyři hádat. Jeho oko, ač stále skelné, ztratilo původní baziliščí slizkost. Připomínal maso pro kočky, týden uležené na sluníčku, vyzdobené zdravou lesní barvou.

Příroda už to tak zaonačila, že obličej hraběte Rajmunda nemohl za žádných okolností nabýt na kráse, ale v tomto okamžiku se do něho vkradl výraz, který do určité míry zmírnil jeho normální

nepřívětivost. Byl to výraz uchvácení, radosti, téměř oblažujícího štěstí, krátce pohled muže, který jasně vidí, jakým způsobem dosáhne svého.

Je příjemné, že kronikář může zaznamenat, že horká lázeň udělala velkomožnému panu Rajmundovi náramně dobře. Popadli ho, svlékli a dusili v páře, až bublal ve švech, třeli ho, hnětli ho, strčili ho pod studenou sprchu, uvedli ho do studeného bazénu, a poslali ho ven do světa růžovějšího a silnějšího. Teoreticky by proces procvičování ochablého svalstva, pročišťování hermeticky uzavřených pórů a povzbuzování činnosti jater, která vycházela z předpokladu, že jsou ve výslužbě, měl u člověka vyvolat bujarou čilost. V praxi to však někdy bývá jinak.

Dokonce ani zjištění, že mu na blízku vyskytuje trhan v záplatovaném hábitu, o němž předpokládal, že se zdržuje co možná nejdál odtud, nijak nepřispělo k projevu nečekané radosti, která by do jeho duše vnesla světlo a něhu.

Pro šlechtice, s nímž jakýsi legát zachází jako s problémovým dítětem a při sebemenším provinění ho chce hned postavit do kouta a přestat mu podávat svátosti, musí být nesmírně choulostivá a nebezpečná záležitost uvidět, doma místo hosta, kterého si pozval, nějaké další prodloužené uši Říma.

Už řadu let žil ve stavu potlačené vzpoury. Doutnal, ale netroufal si vzplanout. Avšak výkon otce Petra měl na něho účinek vpravdě explozivní. Oči mu plály vzrušeným odhodláním a přerývaně oddechoval.

Pes u nohou svého pána neměl šťastný večer. Zrovna se připlížil k svému pánu a ten do něj vztekle kopl. Pes nabýval dojmu, že začaly pršet boty.

Ještě jedno setkání, aspoň jedno, zaškemral hrabě, - a uvidíte - odstraním všechno, co přivodilo moji klatbu.

Tak tedy zítra u svatého Jiljí.

Legát Petr se už nezdržel. Rajmundův příslib zítřejšího obrácení ho příliš nezaujal. Potom ho i jeho průvodce pohltila noc. Někde ve tmě houkala sova. Otcí Petrovi se zdálo, že ji poslal toulouský hrabě, aby se mu tím houkáním posmívala. Zamračil se. Zuby mu cvakaly o stošest.

Ranní slunce pošimralo papežského legáta Petra na břehu řeky, kde přespal pod širým nebem. Opodál obezřetně vylézal z houští cisterciácký opat, odstraňoval s vlasů větvičky a s obličejů strásal mravence. Posbírali své tlumoky a zvedali se, aby zamířili ke svatému Jiljí.

Pojednou zašumělo houští, vzduchem se zaleskl meč, a než jsem

se nadál, Otec Petr ležel v krvi. Vypravoval později opat.

Kolik jich bylo?

Dva zbrojnoši.

Konečně je pokoj, oddechl si kdosi.

Pokoj však nebyl.

Od úst k ústům letěla zvěst: Byl to takový přísný, nadutý, povýšený chlap.

A tohle že má být argument k vraždě? Anebo se někdo domníval, že nadcházejí lepší časy, kdy všichni povýšení a přísní půjdou pod kytičky?

Má, co chtěl mít – mučednictví, říkali jiní.

Jenže nebyl sám, kdo po něčem takovém toužil. V nedaleké kapli tiše úpěla nad špatností světa i svou neschopností něco v něm změnit další postava, připravená vykrváčet pro dobrou věc.

Kdykoli někde hrozí bezvládní a roste zločinnost, odpovědné veličiny dávají s oblibou přednost válce a násilí. Zkrátka, jako by si myslely, že národ je příliš bujný a čilí, takže se mu musí trochu pustit žilou, až se vyčerpá, tak v nastávající únavě je nejlepší místo pro mírové soužití.

Vzhůru Kristův bojovníku! - Vzhůru kníže! - Pláč a kvílení církve doráží na tvé srdce! - Opásej mečem, hrdino, svá bedra! - Sleduj rozkol království a kněžství! - Dorážej udatně ramenem napraženým na nepřítele bludaře, jenž je horší než Saraceni!

Obnovte tam pořádek! Tak zněl papežův rozkaz opatu Arnoldovi, který se měl stát duší a hlavou vojenské výpravy.

Každodenní zkušenost vás přesvědčí o tom, že si jen málokdo v běžném životě jasně uvědomuje, odkud a kam sahají meze přirozeného, a kde začíná nepřirozené a kde nadpřirozené.

Nepřirozené je nepravdivé. Nepravdivé je stavět se něčím jiným, než kdo je - chytřejším nebo hloupějším, vzdělanějším nebo zaostalejším, svatějším nebo hříšnějším. To není pravá pokora, nýbrž hrbatá, prostě maskovaná pýcha nebo prostě jen hloupost, která se povyšuje.

Všechno nepřirozené je buď pokrytectvím anebo nedbalostí, která se halí do pláštíku originality. Kolikrát by se ale dalo takové svérázné originalitě říci spíše neomalenost!

Přirozené znamená to, co odpovídá způsobu věci. Všechny věci i ty vaše mají své místo, způsob užívání. Obyčejně to bývá dáno věcmi, jejich staletým užíváním. Jednat podle těchto osvědčených zákonů věcí samých znamená jednat přirozeně. Uchylovat se od nich znamená hřešit.

Jsou vám dány hodnoty, schopnosti a dary a věci kolem vás k

užívání jako cesty k dokonalosti. Máte daný i způsob užívání. Do těchto přirozených věcí se má každý zasadit o jejich povznesení. Kdo neumí přirozeně užívat věci, ten je nedovede ani správně povznést. Neslyší hlas přirozenosti, natož pak nějaký vyšší hlas. Žádný vyšší dar neničí vaši přirozenost. Svatí nejsou žádné mumie, ani nábožná strašidla, ani protivové, kterým by bylo radno obloukem se vyhnout. Nejsou to ani pouze slušní ani pouze hodní lidé, ale zase ani krobiáni za každou cenu. Dovedou se zřici všech věcí. To však není nepřirozené. To je přirozené, když je to kvůli něčemu vyššímu. Vědí o malosti a nedostatečnosti věcí. Proto vyjádří svůj vztah k nim zkratkou. Jdou přes ně k jejich Původci. Počínají si nadpřirozeně, ale nikdy nepřirozeně, protože nic není přirozenějšího než to, jak rozvinout svůj život podle plné pravdy. Naopak ulpívat na přirozeném, když je otevřena plnost nadpřirozena, není nic přirozeného, nýbrž je to nepřirozené, úchylné. Připadá vám to jako malá slovní eskamotáž, ale kdo to promyslí, ten souhlasí. Čím je kdo nadpřirozenější, tím se stává přirozenějším, protože se může z nejvyšších míst klidně podívat k tvorům. Vidí je jinak a neztratí se v nich. Naopak, spíše přes ně zase vystoupí vždycky o stupínek výš.

Sotva plechové hlavy zaplavily kraj, následovalo strachem a násilím vynucené převlékání kabátů. Kdo se neschoval ve sklepě, aby tam u pípy od sudu přečkal tohle obnovování pořádku, a musel chtě-nechtě vylézt ven, ten překotně spěchal do kostela, aby se tím prokázal jako jedině správný. Nastalo převrácení šuplat a obracení skřínek, a už je tu –Aha, tady je ten křížek, šup s ním krk. Přes noc přestali všichni zbloudilí okázale bloudit, a jestli někdo někde bloudil, teď už si bloudil tajně.

To je ale nadělení! A teď nevím, kdo je kdo. - Ozvalo se s povzdechem ze zaláтанého hábitu.

Trubadúři se odmlčeli. Inu, když řinčí válka, umlkají múzy. Neumlkly však nadlouho. Noví hrdinové a vítězové jako všichni ješitní vašnostové potřebují být opěvováni.

Ještě nebyli padlí pochovaní, natož oplakaní, a už se krajem linuly tóny, doprovázené přeladěným brnkotem:

*Baroni z Francie a ti z okolí Paříže,
klerici, laici, knížata a markýzové,
jedni i druzí se shodli,
že z každého hradu, k němuž vojsko přitáhne,
a který se nebude chtít vzdát, od chvíle, kdy jej oblehnou,
že všichni propadnou hrdlem a budou státi...
proto v Besièrs byli nièeni a hubeni,*

povraždili je všechny, nic horšího jim udělat nemohli.

(La Cançon de la Croçada I)

Hábit plný záplat se sice zjevně uchovával v bohorovném klidu, ale uvnitř byl otřesen. Epizody, na něž narážel na každém kroku, patřily k historii těsně předpřítomné. Byly to hrůzy dávno překonané minulosti, ale v širokých masách, hnětených jako beztvaré těsto trubadúry, ovládanou splašeným duchem světa, přetrvávaly jako zkamenělé příšery.

Oddíly plechových helmic, sjíždějící se z Francie, Anglie, ale i z Belgie a odjinud do Burgunska, konečně dorazily do země vinic, a hledaly, na kom by si zchladily žáhu. Nerozuměly ani za mák řeči místních obyvatel. Na koho padly, byl podezřelý, a proto nepřítel. Co s ním? – Pryč s ním!

V útrobách zalátaného hábitu se znovu bolestně přetvářel někdejší růžový pohled na křížáky, jak se to dělo už jednou, když při své dánské pouti setkal s oddíly pohanských Kumánů, bojujících v Duryňsku pod Přemyslem Otakarem. Chvíli uvažoval, jak by se zachoval tatínek Felix, kdyby se náhle vynořil zpoza rohu a narazil na tento ždíbec mrtvé minulosti.

Nemůžete snadno skočit mezi jízdu oplechovaných drátěných košil s pokřikem: Nezdá se vám, že děláte z komára velblouda!

Přesto se nejednou ozvalo ze záplatovaného hábitu: Na to nemáte právo! Nesmíte nikoho soudit!

Hmmm. – Pravda - nesmíme soudit. Nemáme k tomu soudní pravomoc. Tak je prostě zabijeme, nejlépe upálíme. Tak už to chodí v boji.

Nikdo nesmí být upalován. Při autodafé se smí pro výstrahu pálit jen pelona, prostě smrtka, totiž figurína vycpaná slámou..

Co chceš, panáčku? Co sem strkáš tu svou protivnou palici? vyjekla chladně oplechovaná kotrba.

Nebožtík Homér, který věděl víc než dost poté, co přišel o zrak, než aby ho mohl překvapit lidský nevděk, by pravděpodobně přijal tento poslední důkaz o jeho přítomnosti s klidem. Látaný hábit však zůstal viset na věšáku, který se zachvěl až do morku kostí. Neočekával žádnou výraznější odezvu ze strany drátěných košil v zajištěném postavení, ale že se jeho podpora setká s tak nevrlou reakcí plechovým helmic, to se ho bolestně dotklo. Podle všeho mělo být hned od začátku války jeho údělem, aby se setkával u drátěných košil s nedostatkem pochopení.

Jo, souhlasila další drátěná košile, - kdopak se tě prosil, abys tady zacláněl?

Vopovaž se sem strkat tu svoji pitomou kebuli, trhane! ofřňovala

se další drátěná košile.

Všechny tři mu jasně dávaly najevo nepřízeň. Místní veličiny neřikaly nic, když mluvily drátěné košile; leč také vrhaly ledové povýšenecké pohledy směrem k Dominikovi jako k nezvanému hostu. Ovzduší bylo nabito napětím.

Jenom jsem říkal — ozvalo se ze záplatovaného hábitu.

Kdo se tě o to prosil? usadila ho drátěná košile.

Situace se stávala nesnesitelnou. V tomto napjatém okamžiku se však ozval dupot, který sílil, a potom ppprrrr!!- kopyta se zaryla do černozemě. A z výšin sedla se snesla velkomožná veličina.

Džbán vína! Uložila velkomožná veličina celému vesmíru.

Našli jsme tady tohoto.

Hmm.

Pokud šlo o táboření ve zpusťovaných místech, v tom byl Dominik samozřejmě už dávno zkušeným přeborníkem. V těchto dnech ho stěží mohl vyvést z míry sem tam nějaký popel či uhlík. Ale když se dostal do kostela nebo do kaple za pár okamžiků byl přibitý u kříže. Možná se pokoušel nalézt upokojení počítáním zachráněných oveček, které proskakují dírou v živém plotě do rajské zahrady.

Pokoj se však nedostavoval. V srdci ani nedoufal, že přijde. Když je lidská duše natažena na skřipci, nemůže se svinout do klubíčka, zavřít oči a očekávat, že dostane svých osm hodin, jako by se nic nestalo. Mohl počítat ovečky, jak chtěl, co to bylo platné, když všechny ovečky po řadě nabývaly rysů a výrazu drátěné košile, a - což bylo ještě horší - jak se hotovily ke skoku, věnovaly mu postupně vyčítavý pohled.

Hryzaly ho výčitky svědomí. Trýznila ho divoká lítost nad tím, co všechno mohlo být. Netvrdil, že se mezi všemi těmi drátěnými košilemi v širém poli měl kdy větší nadějí, že získá nějakou duši pro blaženou věčnost.

Láska je svorníkem dokonalosti, uznával zalátaný hábit. Je úžasná, ohromná, žádoucí, ale mezi lidmi ji jaksi není vidět. Nejvíce se může umocnit milováním až do krajnosti, totiž v lásce k nepříteli. Rázem pocíťoval, jak ho roztažené ruce na kříži vlastně obejmuly.

Zkus, milý příteli, doplnit svoje osobní dumání o lásce kapkou sebezáporu. Nestačí usilovat sebezapíráním jen o vlastní sebeovládání, soukromou dokonalost a spásu, bez ohledu na ostatní. Nestačí tlumit výbuchy svých vášní kvůli své touze po zdánlivém klidu a pohodlí jen pro svou osobičku.

Volám tě k lásce, abych ti dal účast na své blaženosti. Proto tvoříš s ostatními jednu rodinu. Tak proč se podle toho nechovat? Chceš odpovědět na Mé volání? Pokud ano, tak potom ale neváhej a odhoď

všechnu zátěž. Jinak se neodlepíš od země. Teprve pak můžeš opravdu být každému vším. Bez tohoto hlubokého základu a důvodu k všeobjímavé lásce, která si žádá tak velkou obět', nedokážeš lásku uskutečnit, ani v ní vytrvat.

Jako zvláště tebe, příteli, tak volám všechny ostatní k účasti na Mé blaženosti. Chci, aby ses v mém náručí obejmul s ostatními. Tělesné obejmutí je předehra k obejmutí věčnému. To je život věčné Lásky. Nemůžeš nikoho oddělovat ode Mne. Zkus každého milovat ne po svém způsobu, nýbrž po mém, zkrátka Mou Láskou.

Dumáš, příteli, nad tím odkazem, abys byl jedno s ostatními a měl především lásku k druhým?

Tvoje láska není jenom ledajaký pocit. Tady spočine tvá vůle v dobro jiného jako v něčem pro tebe lákavém. Ale je to ještě hlubší a vyšší. Přej každému nejen nějaké to dobro, nýbrž to největší, totiž Mě, a také mu Mne s Mou pomocí dopřávej. Přestaň už křečkovat. Pokus se o dobro milované bytosti. Čím hlubší je základ, kvůli němuž miluješ jiného jako sebe, tím víc v něm najdeš sebe a jsi venku z ulity.

Povídejte si, co chcete, ale tihle patří do klece, za mříže! – Ozývalo dutě z plechových helmic.

Na hranici! Na hranici! Doléhaly zvenčí povely. - A ne, aby se volně proháněli po nějakých dvorcích!

Aspoň ti dochází, příteli, jak to dopadá s láskou ve světě. Při slavné hostině Mé lásky zdravíš někoho pozdravením pokoje. Snad aby sis tím víc připomenul, že nejsi sám. Jenže pak zůstáváš dál s vytaženými mosty v hradu svého nitra, a ten je den ode dne zuboženější chatrč, čím víc se mýjíš s ostatními. Sleduj to trapné prázdno v srdci bez lásky. Najednou ti lezou oči z důlků před uznáním, že kdyby u tebe bylo o chloupek víc lásky, bylo by tu zaručeně i více radosti a úchvatné oběti, strhující všechny lidi dobré vůle k následování.

Stěžuješ si na nedostatek podpory? - S takovým umrtvujícím životním stylem se vrať do hrobu a pozdravuj všechny ostatní nebožtíky! Mrkni se trochu po bliženecké lásce! Bude-li v tom jen kapka upřímnosti, hned ztichneš se svými nářky, a místo věčných proseb, Mě začneš víc chválit.

Kdopak nás naučí takové lásce? - Maminka. A když se rozhodne pro cestu k dokonalé Lásce někde v ústraní, neznamená to konec mateřství, naopak zušlechtění. Maminka vede všechny na potkání a tebe, příteli, zvláště laskavě a něžně k Mé svrchované Lásce. Bez tohoto by se ti každá rodina znetvořila v přesvatou obludu. Moje Láska ve tvém srdci je vždy hlubší a pronikavější než každý ohnivý

močál nenávisti, ba silnější než smrt.

A Moje Pravda? - Jen díky Mně, který se směji na nebesích, je působivější a průbojnější než každá lež. Kamkoli Mě pustíš, tam je láska, zušlechtění a záruka dalšího trvání právě tebe uprostřed všech ostatních povolání.

Věděl to, a přece ostražitě našlapoval po cestě, kudy se každou chvílí ubírala smrtka. I přes její slaměné útroby z ní šel strach, nakažlivý jako morová rána v místech, obrácených zády od takových vznešených počinů, až si lépe uvědomil, že klíče od dveří komůrky svého srdce má v ruce sám. Podupané vinice, vypleněná pole i doutnající spáleniště mu vštěpovaly, že každý je svým vlastním vrátným. Daly mu pádnou lekci, že slušně vychovaný člověk nespěchá otvírat, nýbrž vyčkává se zdrženlivostí věcí příštích.

Co se staráš o kacíře? Neplet' se nám do cesty! Přinášíme sem konečně pořádek.

Jde o spásu – začal, ale nikdo ho neposlouchal.

Kde jsou kacíři? Ukažte nám je! Kde jsou?

Nevím.

Možná ví víc, než říká. - Třeba je někde ukrývá. - Slušelo by ti to vedle těch kacířů na hranici, mlela drátěná košile.

Pokrčil rameny a tvářil se jako ten, kdo ví svoje. Mlčel jako tři učedníci, kterým se proměňují na hoře, a důtklivě je zavazují, aby o tom nikomu neříkali. Così mu zevnitř ucpávalo mluvidla, jako by mu v krku vězel švestkový knedlík a lpěl tam s tvrdošíjností bludného balvanu z doby ledové. Někdo mu připomínal: Nic nevysvětluj, protože tady nic nevysvětlíš.

A přitom stačí tak málo. Stačí trochu dobré vůle. Jen chtít umístit úkon přijímání do samotného rámce oběti, s níž tvoří jednotu, a tak to i prožívat. Kdopak to doopravdy prožije! Jedině tak můžeš přijímání Mne samého správně docenit ve vztahu k sobě, i v poměru k tomu, za něhož přijímáš. Jedině v poznání Mne, kterého přijímáš, ti dám poznat, co z toho můžeš mít každý pro sebe a co pro jiné.

Když se uprostřed spáleniště rozplýval při nebeských vandrech svého ducha, takže už cítil, jak pramálo krmi stravuje při slavné hostině ve svých útrobach, ale zato se sám cítil být stravován přijatou hostinou, utrpěl hrozný šok. Něco takového nezakusil snad ani kněz Laokoón se svými synky, když po varování Trójanů před vtažením dřevěného oře do města, k němu zavítali dva hadi.

Zákon rytířské kohorty je neúprosný balvan. Sotva je jednou uveden do pohybu, ignoruje prvotní příčiny a bere v úvahu jediné následky. Nepřijme rozbité sny jako omluvu za vypálené stodoly,

rozvrácené vinice, spálené či podupané obilí. Nedostanete se příliš daleko ani tehdy, když se budete hájit srdcem na dlani, jež způsobilo, že selhalo vaše chování a že jste napadli pokojné obyvatele. Nepozvedl zaťaté pěsti, ani nevolal nebesa za svědky, že se tady děje dobrému člověku křivda. Zkušenost ho naučila, že když vás zákon kohorty uchvátí do svých spárů, zbývá vám učinit jedinou věc: tvářit se jako posluha ducha nezáměrného, přivázející na trakaři pytel s obrokem pro koně, modlit se, a doufat v dobrý konec.

Takto můžete předstoupit s klidnou myslí před jízdu těžkooděnců s nákladem obroku, zvednout pravou ruku a klidně říci : Stát! a váš povel se ponese dál – Stát! - Stát! – Stát! Stát!

A zastavíš armádu.

Jestliže ale začnete koktat:

Jářku, poslouchejte, co chci říct! Jenom jsem vám chtěl...

V té chvíli zasáhne jiný hlas: Co je to tady?

Stručnou otázku *Co je to tady?* lze položit mnoha rozličnými způsoby a dát jí rozličný náboj a obsah. Může to být otázka přátelská a žoviální, může být káravá a přísná, nebo může být vyzývavá a bojovná. Způsob, jakým zazněla do jeho ucha, byl výrazně bojovný. Pod jejím dojmem maličko nadskočil.

Když si to prohlédl blíže, shledal, že mu před nosem komíhá křížácká korouhev.

Bůh ochraňuj Církev svatou! Zaduněla železná helmice. Vyznělo to spíš jako nějaká nadávka než jako sdělení souvisící s danou situací.

Někdy se stane, že i nejlepší mozky selžou. Za dané situace se možná očekávalo, že by měl jeden vyseknout poklonu, a označit železné kolohnáty za velkomožné pány, a vysvětlit jim svou přítomnost několika vhodně volenými, jasnými a výstižnými větami. Možná za předpokladu, že by takové běžně srozumitelné artikulaci rozuměli. Jinak by to očekávalo velmi vyspělou pantomimu.

Usoudil, že jeho další budoucnost teď závisí na přirozené inteligenci příslušníků zásahové jednotky. Jsou-li to bystří a nadaní chlapíci, může do dobře dopadnout. Narazil-li však na přítroublé, ploskonohé jedince, jací občas proniknou i do těch nejosvícenějších kruhů, jak už to zakusil v případě kumánských bojovníků pod křesťanským panovníkem, pak nevíte dne ani hodiny...

Hledám zbloudilé bratry a sestry, abych zachránil jejich duše.

Cože! Tak vy chráníte kacíře, a to jste katolíky? My tady nasazujeme životy, a vy je chráníte! Ječela drátěná košile.

Jde o spásu duší.

Fakt nevím, co to mele, ozvala se plechová přilba s podezřívavým až nepřátelským vzezřením, protože měla puštěné hledí.

Řeknu to rovnou, ani trochu se mi nelíbíte. Myslím, že jste přítel kacírů. To vám nikdo neodpáře.

A na to taky dojde, ozývalo z jiného brnění.

Pak si tak přilba zvedla hledí a cumlala cosi v ústech.

Kdes ho sebral?

Tam, ukázala drátěná košile na kostel.

Co tam prováděl?

Co by prováděl? - Skrýval se.

Hlásil jsem veliteli, že je tam někdo schovaný, ale hrabě Montfort tvrdil, že nám kacír utekl, zahuhlala cumlající helma. Z toho hlasu zněla spokojenost podřízeného, který měl pravdu, ale podlehl pomýlené autoritě.

Tohle je zajatec.

Tato slova ho prudce vytrhla ze stavu polovědomí navozeného prožitým šokem. Něco takového nečekal. Domníval se, že bude třeba projít nějakým, třeba i drobátko složitým vysvětlováním. Možnost zajetí mu nepřišla na mysl. Samozřejmě, všechno se po chvíli vysvětlí, svědkové se dostaví, aby potvrdili jeho neposkvřněnou pověst a čistotu jeho záměrů. Jenže dřív než se k tomu dostane, může být jeho jméno vláčeno po pranýřích, spolu se všelijakými jízlivými jedovatostmi, které pořadatelé i diváci takových atrakcí s takovou zaníceností dávají najevo, mají-li sebemenší příležitost.

Počkejte, to snad ne! Jak to? To přece jen tak nemůžete...

Zajatec, opakovala drátěná košile.

Jestli se pokusíte o útěk, tak je s vámi amen, utrousilo brnění a pohrávalo si s mečem.

Když takto jasně a výmluvně předestřeli situaci, oba nositelé vyššího pořádku umkli. Jeden dál cumlal, kdežto druhý upjatě pozoroval svůj meč.

Ale vždyť je to omyl, pokoušel se něco vysvětlit záplatovaný hábit. Došlo k nedorozumění, povídám, vážení rytíři. Nejsem ten, po kom jdete. To je někdo úplně jiný, a taky jinak vypadá!

Ukázalo se, že křižáci v akci se zásadně neusmívají. Možná to mají zapovězeno služebními předpisy. Avšak levý koutek úst v útrokách cumlající helmy se trochu zaškubal, a chvilkové zachvění proběhlo žulovými rysy tváře drátěné košile, jako když vánek poruší nepohnutou hladinu bezedného jezera.

To říkají všichni.

Co takhle mu nějakou utřít, protože se vzpouzel a bránil nám ve

výkonu povinností? Ozvala se helmice.

Zableskl z ní nadšený souhlas. Jeho podruh nebyl zrovna ten, kdo by takový skvělý nápad dostal sám od sebe, ale když měl příležitost, dovedl to ocenit, bez závisti nebo žárlivosti vůči schopnostem jiných.

Tys měl vždycky dobrý nápady, zvolal obdivně.

Jenom mě to tak napadlo, opáčila skromně helmice.

Zajatec naslouchal této rozmluvě s rostoucím neklidem. Od prvního setkání s oběma světskými meči duchovní moci si uvědomoval, že jsou to chlapi jako hory.

Járku, pravil ostražitě, když tu se zdálky ozval velitelský, ostrý hlas Šimona z Montfortu:

Hola! Co to znamená?

Zajatec měl dojem, že snad anděl sestoupil na zem k jeho spáse. Byl-li to vskutku anděl, zvolil si velmi účinné vtělení, jako velitel křížáků.

Jak to, že jste se vzdálili ze svých stanovišť?

Jeho vstup na scénu měl bleskový účinek. Drátěná košile i plechová přilba se v mžiku scvrkly do téměř normální velikosti a jejich chování nabylo příjemně uctivého tónu.

Když dovolíte..

Velitel ho zmrazil pohledem a obrátil se k druhému

Stál jsem tu podle rozkazu, spustila helmice hlasem tak mdlým a poddajným, že by málokdo uvěřil, že tak skutečně dokáže mluvit, - ale uslyšel jsem podezřelý zvuk. Tak jsem vnikl do kostela a našel jsem tady tohoto ptáčka, tedy zajatce. Schovával se tam. Tak jsem přivolal pomoc, a spolu jsme ho skřípli, zajali -

Šimon z Montfortu se podíval na zajatce, a tomu připadalo, že to byl pohled chladný a jaksi opovržlivý.

Kdo je to?

Asi vůdce.

Ten, co po něm pátráme.

Vy po něm možná pátráte, já ne, řekl Šimon. - Tohle není Pontius Jardin, ani hrabě Foix, ani hrabě Rajmund. Ani tak nevypadá.

Rozhodně ne! Ozvalo se z látaného hábitu. - Je to omyl. Sám jsem jim to -

Mlčet!

-

Copak nepoznáte kanovníka?

Kanovníka? Zadunělo udiveně z helmice. - Takový trhan!

Hm, vypadá trochu přešlý mrazem, a jako by ho nějaká koza nabrala rohama, ozvala se drátěná košile.

Hlupáku! To tvoje zacházení se mu podepsalo na hábitu! Z cesty! Ano, pane hrabě, duněla helmice poníženě a vytrácela se z cesty. Co jste zač?

Jsem – ozvalo se ze zbytku kanovnického roucha.

Jak jste se sem vůbec dostal?

No, to je dost dlouhá historie. Nerad bych vás s tím unavoval.

Právě když si uvědomil, že povolání vyhledávat ohrožené duše a zachraňovat je pro radostnou věčnost je náramně komplikovaná záležitost. Má se totiž najít něco, co je už dávno schované za zavřenými dveřmi a zamčené na několik západů.

V mžiku tu byli trubadúři se svými drnkačkami a píšťalami. Co všechno jenom dokázali vyloudit ze svých strun! Bezpáteční jako hadi, proměnliví jako chameleoni, poklonkující před novou vrchností. Donedávna předvádějící své trdlovačky až k ohluchnutí na dvoře toulouského hraběte Rajmunda, a rázem dovedli dojemně vyzpívat kdejaké hrdinské historky novopečeného zeměpána, velitele křížáků pana Šimona.

Příteli, řekněte mi novinky, jak si stojí má věc?

Pane, říká posel, špatně se to vypráví.

Přišel jsem o to město?

Ano, pane, bez pochyb;

ale dřív než oni se opevní a připraví,

když na ně vytáhnete, stále jej můžete získat zpět.

Příteli, kdo mi ho vzal?

Pane, zdá se mi,

že je snadné to uhodnout:

neboť já jsem viděl jiného hraběte s velkou radostí bojovat

a baroni z města ho nechali vejít dovnitř.

Příteli, má velké vojsko?...

(La Cançon de la Croçada II.)

Během života se lidé hodně provinují nenávisť vůči ostatním. A pokud jsou ve své nenávisti dost zatvrzelí, ještě více ji rozhojňují a spoluvytvářejí tak prostředí, kde se dá jen obtížně naplno a šťastně žít. Proč jen se tak lidé nenávidí? A koho nenávidí nejvíce? Paradoxně nenávidí nejvíce zejména ty, kteří je nějak příznivě převyšují, pak ty, na nichž se sami hodně provinili, a rovněž ty, kteří se vůči nim projevíli milosrdnými skutky. To znamená, že nejvíce nenávisti směřují vůči těm, kteří si to vůbec nezasluhují, což je však typicky lidské a v pomyslných dějinách, jež by mapovaly zdroje lidské nenávisti, málem klasické...

Teprve až v druhém plánu lidé nenávidí ty, kdo jsou hodni nenávisti následkem jejich opravdu špatných vlastností a zločinů.

Tato nenávist však už není tolik palčivá jako ve výše zmíněných případech.

K rozšířenému koloritu těchto krajů nyní patřilo, že rytíři tu a tam přivlekli několik místních holobrádků, kteří potulovali toulouským krajem.

Už jsme je zmáčkli, veliteli. Přiznali své bludy a odmítají s námi jít do kostela.

Předat světské spravedlnosti. Pak budou odsouzeni k autodafé na hranici.

Co kdybyste si vzali mne místo nich? Ozvalo se z hábitu plného záplat.

Ozbrojenec se po něm s posměškem ohlédl.

Vždyť je stejně neupálíme. Jenom je k odstrašení ostatních předvedeme před shromáždění, abychom pak zapálili hranici se slaměnou smrtkou. Tak se to tady dělává, když se na jaře pálí loňští strašáci na odhánění ptáků z vinic. Tahle pelona je pro lid působivější než vlastní usmrcení někoho, už proto, že se to s takovým zatvzrelým pobloudilcem dá opakovat několikrát, ve více městech.

Vím to. Když se při autodafé se pálí smrtka, sběhne se na tu podívanou hodně lidí. Mohl bych je duchovně oslovit. Proto si vezměte si k tomu předvádění pálení smrtky mne místo nich, ozývalo se z hábitu.

Tak leda jednoho za jednoho. Ujednáno?

Ujednáno.

Nyní jste volný a můžete dobrovolně přijmout slavné usmíření s Bohem i církví.

Propuštěný kýval hlavou, div ,že se mu někam nezakutálela. Jeho dobrodinci se zdálo, že snad objevil v jeho očích pohled, který se podobal prvnímu úsvitu jara po tuhé zimě.

Jaké posty jste zachovával, dokud jste bloudil?

Trvalý přísný půst od vajec, masa a mléka.

Tak to zachovávejte i nadále, ale s tím, že se budete zdržovat pokrmů ne kvůli tomu, že by byly špatné nebo od ďábla, nýbrž pro svoje očisťování, a kvůli cvičení ve ctnostech pokory a poslušnosti. Mimo to vám ukládám ve svátek tyto pokrmy naopak požívat, protože tyto dny máme oslavovat s Pánem a to všemi Božími dary.

Cože! - Vy jste vzali tohoto kněze do zajetí? Rozlítl se hrabě Montfort. Tvářil se, jako by mu všechny lišky a krty z toulouské vinice hryzaly životně důležité tělesné orgány.

Propustit!

Ale –

Propusťte i ty další zajatce, za které se přimlouval.

Rozkaz byl splněn a zalátaný hábit vyvázl bez dalších šrámů. Plechové helmice se nad tím ošklíbají:

Co je to za nerozum! Dopadneme je s nasazením života kvůli bludům, a jakýsi kanovník nasazuje krk, aby byli propuštěni.

Asi nejsem povolán k mučednické smrti, povzdechla si náplň zmuchlaného hábitu plného záplat.

Ještě se dost nevzpamatoval z těch válečných zmatků a přehmatů, které ho trápily jako balvan nebohého Sysifa, už tu bylo nové překvapení. V kanovníckém domě v Osmě, kde se zanedlouho vynořil, ho zastihl naléhavý list odeslaný z Toulouse. Stálo tam, že ti, které zachránil před hranicí, dělají církvi i jemu osobně, větší ostudu než předtím. Štvou proti papeži, proti církvi, i proti němu. A ještě se odvolávají na něho jako svého duchovního ochránce. Měli by být prý potrestáni, jinak to poškozuje církev, ale i tamní panství. Poddaní pak odmítají pokojně pracovat a spořádaně žít v manželském a rodinném životě. Tohle způsobuje rozvrat celé tamní obce. Co si tam mají počít s těmi jeho chráněnci? Teď prý snad už konečně souhlasí s jejich klatbou a vydáním světské spravedlnosti...

Obličej mu náhle sklouzl málem až do klína, takže se skoro ztrácel mezi latami svého úboru. Nebylo zřetelně znát, zda se zkrivil v bolestné křeči, ale káravá poznámka, která by tu byla na místě, mu odumřela na rtech. Zachumlal se do kápy, odkud zaznělo zajíknutí nebo vzlyk. Naděje, kterou si až dosud dělal ohledně dotyčného, nebyla ani předtím nijak velká a silná. Už v době, kdy se zrodila, vypadala jako nedochůdce. A teď, když se dozvídal o jízlivém výsměchu toho posměváčka, to ubohé, neduživé stvořeníčko tiše heklo a skončilo na úbytě.

Záplaty na rukávech hábitu zakusily značné průtahy a vypjatosti následkem loketního cvičení, až se zdály zaznamenávat tvary mauresky, složené z listí a šlahounů rostlin a jiných rostlinných motivů, jež proti evropským arabeskám působí mírně naturalisticky. Kdybyste si mysleli, že výsledkem bude nějaký líbivý dekorativní prvek, mýlili byste se zrovna jako ten Maur, který tvrdil, že se ve Španělsku zabydlí na věčné časy. Skutečnost byla docela jiná. Z hábitu plného záplat vypadl dopis. Psalo se v něm:

Nesouhlasím s tak přísným trestem, odepisoval. - Místo smrti na popravišti anebo novému autodafé smrtky ať se raději dobrovolně podrobí veřejnému pokání. Měli by dobrovolně podstupovat to, co sám dobrovolně podstupuji u nich – urážky, ponížení, a současně se ať účastní života v kostele s větším nasazením a horlivostí.

Smířil jsem toho člověka s církví, když se obrátil k víře. Na základě jeho slibu ukládáme zdržet se masa, vajec, sýra, kromě svátků velikonočních, svatodušních a vánočních, kdy smí těch věcí volně požívat, aby snáze odporoval zlovykům svých starých bludů. Třikrát do roka se zdrží i ryb, nebude-li tělesná slabost anebo veliké letní parno vyžadovat úlevu. Ať nosí kroj a barvu šatu duchovních, na jehož cípech ať upevněny jsou dva kříže. Bude-li moci, ať přijde denně na mši svatou, ve svátky i na nešpory. Sedmkrát za den ať se pomodlí deset Otčenášů a o půl noci dvacet. Dále ať po tři neděle a svátky kráčí od začátku vesnice až ke kostelu s obnaženou hrudí a podstoupí přitom mrskání od kněze. Ať vede čistý život. Jednou za měsíc, hned zrána, ať ukáže tento list kaplanovi příslušné vesnice, který se má starat o to, aby jeho kajícník vedl bezúhonný život a dokonale zachovával, co mu uloženo, dokud by papežský vyslanec nenařídil jinak. Kdyby těchto obrácený z opovření nedbal ustanovení, teprve potom ať je jako křivopřísežník a bludař znova z církve vyobcován a dán do klatby.

Nato se jako obvykle, když nemohl s něčím pohnout, protože to bylo nad jeho síly, ztrácel záplatovaný hábit v ústraní kostela, aby okamžitě tu přinášel obět' a konal pokání za sebe i za bloudící duše. Následky předčily očekávání.

Zůstaňte v Toulouse, otče, lákal ho biskup Fulko, - tady už je zase pokoj a bezpečí.

Každému vytanula na mysl představa hřbitova, když se ze záplatovaného hábitu ozvala slova Páně: „*Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé a následuj mě.*“ (Mt 8,22)

Můžete tu působit jako můj vikář. Všichni tu vás mají rádi, zatímco jinde máte horkou půdu pod nohama. V Carcassonu není pro křesťana věrného Římu zdaleka tak bezpečno jako zde.

A bylo rozhodnuto – Carcasson.

Už v carcassonské bráně po něm škodolibě loupaly jakési ohyzdné oči. Tyhle hadí oči ho na chvíli zmrazilo, takže se cítil, jako když přecházel alpské štíty či pyrenejské masivy a pod hábit mu fučel severák. Pak se rozum vrátil na svůj trůn. S krajním úsilím se dovlékl do kostela. Jakmile poznaly, kdo před ně předstoupil, pozoruhodně zesílily intenzitu svého pohledu. Propalovaly ho jako paprsek smrti.

Výměna pohledů však netrvala dlouho. Připomínala něco z rytířských bojů se Saracény. Mauři se moc nedívají, nýbrž hned jednají. Žádné dlouhé rozhlížení a kinžal hvízdne vzduchem. Bylo o nich řečeno, že jim snad můžete třeba dočasně nasadit i uzdu, ale že je nemůžete zabrzdit nadobro. Možná je tohle běžný manévr z

časů bojů za osvobození Jeruzaléma. Přimějte Maura, aby si zastínil oči a díval se před maidan, a vy se za ním proplížíte s paharem a zasáhnete ho v pokleku.

Vytrvat uprostřed obklíčení křížáků a zbloudilých bratří a halasu trubadúrů na cestě k dokonalosti, vyžaduje notnou dávku sebezapření. Kde se v člověku bere ta síla? Divil se sám sobě. Ať prováděl inventuru své bytosti sebedůkladněji, výsledek byl chatrný. Teprve když ukolébal, ba natvrdo uspal své smysly, poletující jako motýl po louce, přišla mu zpráva odjinud.

Stvořuji tě jako Můj původní, jedinečný a neopakovatelný obraz, tedy vybaveného rozumem a svobodnou vůlí. I když jsi ho vlastní vinou rozmazal, přesto je u Mne stále přítomen. Trvám na svém původním díle tak, že беру ohled na tvou svobodu. Bez dobrovolného a svobodného souhlasu bych nikoho nepoužil k dílu tvé záchrany a zušlechtění. Proto si předem vyžaduji lidský souhlas.

Z tohoto nadpozemského zadumání ho vytrhla obluda, která mu přičíhala v ústrety jako ryze pozemská facka. Řehtala se a letěla ulicemi zběsile jako utržená z opratí. Krve by se v něm nedořezal. Vyhlížel jako sova z nudlí. Když ze sebe sova strásla nudlovou oblohu a odložila poslední nudli, vrátil se k jádru věci.

Nejprve si setřel plivnutí z tváře. Pak zkoušel svléknout plášť, aby z něho očistil slámu, navěšenou na zádech. Jenže v tu chvíli ho zasáhlo bláto z několika stran. Když se na chvíli zastavil, už se otevřelo okno a chrst - sprecha páchnoucí moče.

Falešníku! Seš křivej jako celá církev!

Hlásáš Kristovu lásku a odpuštění násilím!

Nedělám to, ale stydím se za ty, kdo to dělají.

Papež to nařizuje.

Mléčky pokyvoval hlavou.

Tak uznej, že je to antikrist.

Mlčel, a nastavoval svou tvář pro další ránu. Dočkal se jí. Zakolébal se jako semenáč ve vánku. Rána ho odzbrojila. Nenalézal slova, jimiž by odpověděl.

Dva stíny se k němu přibližovaly a slyšel jen chrchlání a pak už jen podivný zvuk. Znělo to jako odplivnutí.

Tak vy chcete lásku a plijete po mně? Tvrdíte, že jste kataři, tedy čistí, Tohle že má být něco vznešenějšího a ušlechtilejšího?

Nikdo mu neodpovídal.

Potom promluvil z kazatelny:

Navenek se obracíte k církvi, když na vás někdo násilím drží pod krkem. A zatím v ústraní, ze zálohy, v skrytu škodíte, kde můžete. Jste skrytí záškodníci v církvi – vlastně neupřímní, neopravdoví

celým svým životem.

Tohle není vaše soukromá, carcassonská věc, když takto skrytě a tajně škodíte, a rozeštváváte v podzemí církev. To je záluďný odboj. Tím se stavíte na stranu zlého odpůrce a odvěkého lháře. Nestačí jen okázale převléknout kabát a tvářit se jako ovečka. Dělejte to, co já. Konejte dobrovolně a radostně pokání za své hříchy a za hříchy všech ostatních, kdo hledají pravdu mimo církve. A nedělejte to skrytě. Dělejte to okázale, před tváří ostatních.

PŘÍŠTĚ TĚ ZABIJEME !! Stálo na lístku, který našel u svých věcí v sakristii.

Nejsem hoden být oslaven korunou mučednické slávy, prohlásil z kazatelny.

Na to mu pošeptal kostelník: Otče, nevycházejte večer z domu! Dneska večer vám hrozí zavraždění!

Pokojně to vyslechl a celou noc se procházel temnými uličkami Carcassonu a zpíval na celé kolo. Nočním městem letěla píseň:

*Velebí má duše Pána
a můj duch plesá v Bohu, mém Spasiteli,
že shlédl na svou nepatrnou služebnici -*

K ránu ho obklopil hlouček zmatených odvážlivců. Celou noc si dávali něco na kuráž a právě se cítili v plné síle. V okamžiku mu zamávali planoucími loučemi před nosem.

A máme panáčka v hrsti! - Máme ho! - Podíváme se na toho hrdinu. - Tak co ty na to? - Ukaž, jak se nebojíš smrti!

Jeden ho držel pod krkem a druhý vytahoval nůž.

Hlavně – hlavně mně nezabíjejte naráz, nýbrž pozvolna. Odřezávejte mi jeden prst po druhém, a pak ruku po ruce, vyloupněte mi oči, a nechejte mne tak být, aby tím byly mé bolesti zvětšeny a moje koruna za to mohla být tím bohatší.

Ruka s nožem se zarazila právě, když se ostří dotýkalo krku. Nůž nedokončil své krvavé dílo. Zatímco údělem křesťanstva bylo brousit si zuby ještě nejméně tři staletí na brambory z Nového světa, zde se s jakousi historickou anticipací zjevily bramborovitě tupé pohledy. Milosrdná noční temnota však zahalila jejich zkoprnělé pohledy, sotva jejich louče pohasly. Sevření povolilo a hábit plný záplat znovu osaměl. Zvedl se, otřel bláto a znovu pokračoval dál ve svém zpěvu:

*Prokázal sílu svým ramenem,
rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně,
mocné svrhl s trůnu
a ponížené povýšil. ----*

Carcasson už není to, co býval, pokyvoval hlavou. Ať dělám, co

dělám,. marně vyhledávám útěchyplnou příležitost, že budu kvůli našemu Miláčkoví pronásledován.

Kolemjdoucí se mu přiznal:

Víte, přidal jsem se k albigenským kvůli tomu, že jsem upadl do bídy, a oni mě podrželi - dali mi příležitost k výdělku. Držím se jich kvůli nouzi.

Strašné! Dám se tam do služeb za vás, bratře!

Neušli ještě ani pár kroků, když je dohnal posel:

Dědictví, bratře! Jste z toho venku!

Takže začínáte nový rok s Kristem v jeho domě?

Ano, vydechl šťastlivec.

Chcete-li ještě, Otče, vykonat nějaký další kající skutek za hříšníky v Carcassonu, pak máte zrovna skvělou příležitost.

Jsem jedno ucho.

Zdejší biskup bude celou postní dobu na křížáckém tažení. Zvolili jsme si právě vás, abyste po tuto dobu konal úřad vikáře.

Záplatovaný hábit málem zavravoral a div, že neupadl.

Možná byste si vybral za pokání raději něco blíže mučednictví.

Bůh ví, že bych šel raději o půlnoci ke Kumánům nebo Tatarům.

Jenže církev potřebuje, aby se tu někdo chvíli brodil vikářským blátem.

Už vidím, jak mi kdekdo říká „*karkasonské pometlo*“. Taky pořádně pokořující.

Nuže?

Přijímám, ale opravdu pouze na tuto postní dobu.

Řeknu vám docela bez mučení, že každému, i tomu, kdo se snaží o pravou dokonalost, se přihodí, že se stává pojednou podrážděný, skoro nesnesitelný. Všechno ho rozčiluje. Občas vybuchne tvrdými slovy. Většinou se mu dostává příležitost k velkému napětí a rozvoji lásky. Smyslem víry je to, že povznáší nad okamžik. Světák vidí jedině tento okamžik. Zpívá, že jen pro ten dnešní den stojí za to žít, jen klid svůj tichý mít a po ničem víc netoužit. Třese se na první živočišné potěšení. Sotva by mu byly tyto radosti odejmuty, stává se pro ně život kotlem nabitým nejvyšším tlakem, který spěje k výbuchu. Ale pro vnitřního člověka je život neskonale víc. Je pro něho možností vrcholného napětí, totiž k podobnosti se svým svrchovaným Původcem. A to mu nikdo nemůže vzít. V tom mu nikdo ani nemůže zabránit. Proto tomu, kdo ho miluje, všechny věci pomáhají k dobrému.

Pak jsou tu ale zkoušky a bolesti, abychom mohli rozvinout jeden vedle druhého hodně lásky a hodně milosrdenství, moudrosti, věrnosti, služby, ale ovšem služby lásky.

Ke kolika skutkům lásky, nadšení, spolupráce a věrné ochoty k práci v tom správném duchu podává příležitost právě naše doba, prožívající bolestné chvíle? Pokus se znovu opřít o sílu víry! Znovu se do ní ponoř a opětovně v ní hledej světlo a sílu pro sebe i pro ostatní! Máš možnost znovu napnout všechny síly a rozevlát je ještě nezištněji, obětavěji a radostněji než kdy jindy, abys pomáhal tvořit novou osvětlenou a proto šťastnou budoucnost lidstva. Každá bolest má vykoupit nějakou radost a za každé světlo se platí tápáním a utrpením. Šťasten, kdo žije v těžké době, kdy lze tak mnoho vykonat pro království z jiného světa!

Máte tu tedy zajímavé figurky, uchechtla se drátěná košile ve strážní věži u jedné z bran města.

Proč myslíte?

Právě totiž pobíhala městem tmavá postava, hábit jedna záplata. Vyběhla podle všeho z kostela, držela se za hlavu, jako by se snad obávala, že jí ulétne a křičela na celé kolo. Úpěnlivému volání bylo zřetelně rozumět.

Co to bylo?

Pane, smiluj se nad tímto lidem! Co bude z hříšníků?

Kolemjdoucí se zastavovali a kroutili hlavou a pošklebovali se: Co je to za blázna? Tady jsou ale svérázné postavičky!

Za velikého vzdychání k nebesům a hořkého pláče nad hříšníky, se po setmění vyčerpaná postava táhla zpátky ke chrámu jako by na svých bedrech vlekla kdovíjaký náklad. Tam probděla další celou noc. Strídavě smáčela schodek před oltářem slanou vodou, mezi tím to vytírala zaláтанým hábitem. Posléze tam strnula v jakémsi shrbeném postoji, jímž připomínala sfingu. Teprve po ránu se začal navracet čas do zdřevěnělé tělesné schránky, takže z ní mravenci vyklíželi svoje působiště, když ustávalo mravenčení nohou. Možná se za něj přimlouval svatý mučedník Saturnin z Toulouse, nebeský přimlůvce proti soužení mravenci.

UZDA S UDIDLEM

Slunce, které od rána oblažovalo Toulouse, aby povzbudilo v poutníkovi s děravými kapsami svaté nadšení, svítilo kolem desáté ještě jasněji. Zářilo na vodní příkop. Zářilo i na hradní cimbuří a vysílalo laškovně paprsky na zdi celého hradu porostlé břečťanem od staršího křídla, postaveného v roce 1159, až k novější části obývané vrchností. Když se však pár paprsků s dobrodružnými sklony začal drát do pracovny, při pohledu na statného muže, však rychle vycouvaly, neboť jeho neradostný vzhled jim naháněl strach. Zíral vpadlými očima do temné budoucnosti. Připomínal kus harampádí vyvržený přílivem, do něhož vybíravý racek jen pohrdavě strčí zobákem a odletí pryč.

Ono památné ráno, což byl den jeho narozenin, zastihlo hraběte Rajmunda v bídné náladě. Zmocnila se ho hluboká malomyslnost a neviděl pro lidstvo žádnou budoucnost. Mračil se na vodní příkop a myslel si, jako tak častokrát předtím, jaký je to ohavný příkop. Už dávno se viděl přinejmenším jako burgundský král a na své předky hleděl jako na neschopné nicky z Nemanic.

Až na zápach z trochy bahna a leklých ryb to byl vlastně docela solidní příkop, jak už příkopy bývají. Byli byste však marnili čas, kdybyste se snažili hraběte Rajmunda o tom přesvědčit. Zatvrzelá nechuť k příbytku předků a všechno, co s ním bylo spojené, byla poslední dobou součástí jeho duševního stavu, a dnes, jak již bylo naznačeno, se nacházel v akutním stadiu této choroby, které vědci z nedostatku lepšího pojmenování říkají *nervy nadranc*.

Neměl potuchy, jaká je průměrná míra nebo dávka smůly hrabat o jejich narozeninách. Byl by však notně překvapen, kdyby zjistil, že se mu nedostalo příliš velké porce. Nyní se nořil do moře sebelítosti.

Tak zničený, polomrtvý, bez ducha i bez naděje, jako by sluha v noci odkryl závěs do Priamovy komnaty a sdělil mu, že Trója hoří. Vypadal jako něco, co přinesla do pokoje kočka. Sebelítost posléze ustoupila hněvu. Jsou muži, kterým lze beztréstně sebrat starý klobouk, a muži, kterým to udělat nelze. Hrabě patřil do té druhé, neústupnější kategorie. Vypouklé oči mu nebezpečně zasvítily. Reptal hlasem, jehož tón by si král Lear, kdyby tu byl, zapamatoval pro osobní použití.

Byly doby, neboť zažil lepší dny, kdy zavítal do svého vinného sklepa a dal si od sklepníka přinést pohár nejlepšího vína. Nyní jsme ho zastihli odkázaného na kozí mléko, a pokud jde o životní potřeby, závislého na štědrosti jiných.

Závislost nebyla stavem, do nějž by museli hraběte nutit. Vždycky dával přednost tomu za věci neplatit a sklízet, kde nesázel. Jiná věc však byla záviset na někom jiném, kdo tak důkladně kontroloval jeho výdaje. Vzdychal jako zjednaný: Tyto časy, v nichž žijeme, nejsou dobrými časy pro hrabata. Naši dobou byla doba vypjatého společenského života, pokud trvala, ale doba konjunktury je ta tam. Několik šestáků, jak sám říkával svému zbývajícímu panství, mu ještě zbývalo, ale většina se po zaplacení výloh za žoldnéře a úhradě nejruznějších odvodů a daní rozkutálela.

A tak, ačkoli si slunce dávalo záležet na práci svých paprsků, přesto hrad toulouského hraběte klímal v soumraku své slávy. Lesk jeho slavností a honosných turnajů pohasínaly s tím, jak vycházelo nové světlo věhlasu Šimona z Montfortu. Syčel coby učenlivý žák hada v plné polní:

Tady přece sedávala vybraná smetánka evropské šlechty na slavnostech, turnajích a plesech! Tady teklo proudem víno a smích neustával!

Krvácející srdce si žádá vylít si svou bolest. Tak i hraběte přepadla nepřekonatelná touha vypovědět své trápení Petrovi, králi Aragonie. Když se sejdou dva muži, kteří jsou nejen nešťastní v lásce či v podnikání, ale mají v sobě oba i přiměřené množství vína, pak nevyhnutelně dojde k tomu, že se zanedlouho začnou navzájem svěřovat

Po mnoha těkavých pohledech z místa na místo se Rajmund odvrátil ke krbu a tupě zíral do žižlavých plamenů, jak spořádávají zbytky jeho slávy. Občas zablýskl očima a zatínil ruku do opěradla křesla, když posléze procedil mezi zuby:

Ještě uvidíte! Ještě je tu Petr, král aragonský!

Tou dobou si proslulý trubadúr opakoval nápěvy starých písní, a hloubal o potřebě nových. Přitom se škrábal za uchem. Nebyl si ani

trochu jist, která jména se tam budou opakovat, a která jsou už vyzpívána. - Komorník procházel hradními sklepy a s ustaranou tváří poklepával sudy, a při každém dutějším a dutějším poklepu se mu tvář úžila, až mu brada sahala skoro po kolena. Kde jsou ti vinaři s mladým vínem?

Jestli bylo někde v Toulouse živo a veselo, rozhodně to nebylo na hradě, nýbrž na biskupství. Biskup Fulko neměl stání a právě se sháněl po hospodyně:

Kdepak je Otec Dominik? Pověřil jsem ho přece kázáním.

To by mu, excellence, museli přidělat k noze závaží, aby ho udrželi na biskupské rezidenci! Co nevidět se ale vrátí od sester z Prouille.

Co tam každou chvíli dělá?

Těžko říct. Jedno je ale jisté, že bez modlitby sester, zas a znovu prožívané a pořád jaksi zakoušené v zádech, bývá dost neklidný, nejistý, roztěkaný, zkrátka cítí se příliš vydaný napospas celé té obludě.

Hm. Jen aby přišel včas.

Přišel včas. A v pravou chvíli se objevil starý slátaný hábit na kazatelně. Mezi věřícími v toulouském chrámu se dal vidět i sám hrabě Rajmund s celou rodinkou a všemi oblíbenci, a pochopitelně tělesnou stráží. Ruce vzpínali v modlitbě tak, že nebylo na první pohled jasné, zda jimi lomí nad sebou, nebo s úpěnlivou prosbou, aby kázání bylo stručné a neobtěžovalo je tím, co už dávno přece vědí. Sem tam loupal okem ke kazatelně, z níž se rozlévala slova naděje, lásky a povzbuzení. Přitom pokaždé krvavě zrudl a límeček mu byl najednou tak těsný, že si připadal, jako by ho někdo rdousil. A to ho tak mocně ohromilo, že se mu v mozku nevylihlo nic příhodnějšího než touha vypravit se za trhanem na kazatelnu a dokončit dílo jeho oškubanosti - hezky utrhat mu nožičky a ručičky jednu po druhé a rozházet je po celém kraji.

Celou noc předtím se zalátaný hábit zdržoval před křížem, a teprve k ránu, když zůstal jako přikovaný na místě, mu bylo dopřáno, aby spatřil za celou tou přezbožnou obludou právě a jedině Mne, Bratra a Spasitele, shlížejícího se všechno to lidské hemžení z kříže. Ráno se přesunul na kazatelnu a kázal k zástupu, který už bezpočtukrát odložil hadry svých bludů a oděl se v člověka nového, ale pak se znovu a opět vracel do včerejších hadrů, takže se z Mého lidu znovu a zase stával osamělým bloudícím davem. - Zato kazatel docela ponechával stranou sebe samého a nechával mluvit jedině Mne, Krále všech králů. Vynechal sám sebe a připustil k slovu jedině Mne jako Bratra každého a Spasitele všech.

Kolik nelásky se projevuje v tvých skutcích! Neochota k pomoci,

necitelnost vůči slabostem, nemocem a únavě bližních, neochota pomoci jim, odbývání služby...

Všechny hříchy, kterými udržuješ v sobě i kolem sebe strašnou prázdnotu, jakousi bublinu té přesváté obludy, pramení ze srdce nečistého sobectvím, ze srdce, trápeného nenávistí, bezohledností, lhostejností a znechuceností. Není ti každý stejně blízký. Někdo je ti docela protivný, ba vyloženě odporný. Tady hled' být na stráži, abys v sobě nenechal rozbujet této antipatii. Hned by se rozbujela v nelásku, která se bez kontroly zvrhá v nenávist, zejména když jsi skoro přikován k sobě, tak jíš, odpočíváš, spíš, modlíš se. Kontroluj vlastní srdce, všechny jeho vzněty.

Dalším zdrojem tvé nelásky je žárlivost a závist. Pýcha zná jen sebe. Chce vidět akorát sebe. Touží sledovat své úspěchy, aby byla kvůli nim oceňována a chválena a zaujímala prvé místo. Nejedná se jí o to, abych byl milován jako Bratr a Spasitel, ani aby někomu bylo poslouženo. To je takové žárlivé sebelásce jen prostředkem k tomu, aby vynesla sebe. Neláska se ihned tak rozbují a dovede dělat strašné divy, soptění pekla. Kdo jí podléhá, dovede přehlížet vlastního bratra či sestru, vystavovat je jedné potupě za druhou, žalovat a donášet věci pravdivé i nepravdivé, dovede vše skreslit a vše, i to nejsvětější, vykládat ve špatném světle, a dokonce ukládat o život a klást překážky na cestě ke svatosti. Pak se u tebe otevírá jícen pekla, ohrožující všechny domácí i cizí.

Po kázání, které všichni chválili, se hábit plný lat docela vytratil. Kdepak by byl? Marně byste ho hledali tam, kde ho někdo chválí. Zbytečně byste ho však hledali na hradě nebo na tržišti. Povýšenci se potutelně uchechtávali, protože tušili, že – jak říkávali - zaskakuje za kostelní myši. Skutečně se rozkládal pod křížem a zkoušel nějaký ze svých devíti oblíbených způsobů koření.

Ó, Pane, jak jsou všechny věci a události světa pečlivě uspořádány podle vyššího plánu! Na první pohled poukazuje každá věc k tobě. Kdežto v mém životě a v celém tom každodenním mumraji vypadá všechno jako kolosální blázinec. Den po dni, okamžik po okamžiku rozhoduji něco nového a zjevně si počínám docela nesouvisle a zmateně jako spáč, který se zrovna probouzí z divokého snu, protahuje se a rozhlíží se kolem sebe, kde mu všechno připadne tak překvapivé, že si není jist, jestli spal předtím, nebo jen přešel z jednoho snu do jiného. Jestli tak připadám sobě, kdo se může divit těm, kteří mě sledují a útrpně si klepou rukou do hlavy. -

Máš pravdu, příteli, přede Mnou není nic náhodného. Jak nemístné jsou lidské dohady o tom, co a jak bych mohl na světě lépe uspořádat! Nepůsobí tady žádný zákon schválnosti, který by ti

někdy chtěl ztrpčovat život, ani žádný těkající motýl Štěstěny, pro niž by se jednomu poštěstilo víc než jinému. Jen zřídka se pokorně skloní před tím, co činím, protože to je dobré.

Poté, co se tvoji prarodiče pyšně obrátili proti Mně, mohl jsi dosáhnout ode Mne odpuštění tisícerym způsobem. Někdo marní čas úvahami ohledně možnosti, že jsem mohl připustit Vtělení Mé další Osoby i tehdy, kdybys nebyl spadl do hříchu. Jenže pravda zůstává pravdou, že ses zapomněl a odvrátil ode Mne jako svého Původce, a ustanovuji, že tě zachráním a obnovím oběti sebe sama ve své druhé Osobě, která přijímá tvou, lidskou přirozenost.

Přeji si Mé Vtělení a také mít lidskou Mámu. Tak vstupuje Žena žen do Mého plánu tvé záchranu a obnovy. Když ji zvu k tomuto dílu, tedy si ji pro toto dílo jaksepatří připravuji. Uskutečnuji vše, co chci, a provádím to způsobem, jaký se liší od lidského způsobu jednání. Co takto konám, nečiním napůl, nýbrž dokonale a beze zbytku. Když něco stanovím, tak dodám také prostředky a postupy, jimiž toho chci dosáhnout. Všechno dobré, co vychází z tebe, nemůže už přirozeně vycházet z lidstva uchýleného ode Mne jinak, než ve spojení s příštím zadostiučiněním dosaženém Mou obětí.

Odměřuji své dary posláním, které ti ukládám. Moje Maminka nemá rovného mezi tvory. Po Mé lidské přirozenosti už nečiním žádné podobné dílo.

Když se hábit, držící pohromadě snad jen silou vůle, odlepil od chrámové podlahy, jeho nositel vypadal jako by přicházel z velké dálky, třebaže právě vyšel z toulouského kostela. Když ho postřehli uznávaní lidé světa, vyprskli smíchem jako pominutí, pošklebovali se, posměšně pohazovali hlavou a ukazovali prstem:

Koukejte! - To je ten blázen! - Vidíte ho, jak dopadl? Chachachá!

Mohu se jim divit? Beztoho vyhlížím, jako by mi zrovna uletěly včely. Dokonce i ti, kdo mají se mnou trpělivost a nejsem jim docela lhostejný, si mě útrpně prohlížejí, jako bych sám uletěl včelám, ale kdyby jen včelám, - celému světu, ba i těm nejmilejším, jako jsou moje milované sestřičky v Prouille.

Ó, Pane, co si počnu se svým bláznovstvím kvůli nebeskému království? Zahruješ mě tolika milostmi. Den co den mi něco závažného zjevuješ a já na to civím očima Tvého blázna, Tvého šaška, Tvého trubadúra.

Půjde-li to tak dál, tak se mi všechno rozteče jako voda mezi prsty. Nezůstane nic, co by zachovalo moje nebeské bláznovství tak, aby to tvořilo pevnou hráz proti moři šílenství zla a běsnění Zlého. Nasad' mi ohlávku jako svému věrnému psovi. Přehod' mi smyčku jako svému ovčákovi, který denně nastavuje vlastní kůži kvůli

svěřeným ovečkám a vrhá se proti vlkům. Kéž je mi a každému, kdo jde se mnou, taková smyčka či ohlávka znamením! Nasad' mi, Pane, uzdu s udidlem, abych byl na jednom konci zapřažen, a na druhém abys byl sám se svým Křížem. Ano, Pane, celý ten vnitřní chaos tolika vnuknutí a znamení, stejně jako ten šílený kolotoč světa, strhující sebou tolik zbloudilých duší potřebuje nezbytně kosmos! Volám po sevření do řádu, který by mu uchovával trvalý tvar a podobu, takže by se nerozplýval v mlhavých pocitech a náladách a chvilkovém hnutí!

Pane, zachraň ztracené a bloudící ovce!

Ulicemi Toulouse se valilo bezhlavé těsto. V popředí kráčela smrtka, aby ze svých slaměných útroh mohla vydat plameny ohně a kouř na znamení pomíjivosti lidského bloudění a marnosti hledání pravdy mimo církev. Pištcí trýznily nástroje jako by chtěli všem utrhnout uši a prorazit bubínky, a různá chřestítka a řehtačky se přidávaly do jakotu davů, pospíchajících, aby v záři plamenů ukonejšily svou touhu po křepčení a řádění.

Dominikovu milou tvář zase zaskočily slzy, když se ukazovalo, jaké nic stačí davům k jejich touze pálit všechno, co je po ruce, a prolévat krev, pokud možno cizí, a třeba i nevinnou, inu - chléb a hry. Otočil se na patě a vyrazil jako šíp k toulouské bráně. Proletěl jí s větrem o závod a uháněl nocí. Temné sloupy uskakovaly stranou. Teprve až se unavily, sesul se k zemi jako poražený strom. Zůstal tam ležet tváří zabořený do opuštěného mraveniště.

Co je to tady za divnou jeskyni? - Proč se tu tak válím celý promáčený? - Že mne sem přivlekl můj kůň? - Jaký kůň? - Proč se nemohu ani pohnout? Ach! - to rameno! - Ale vždyť je to můj pradědeček raněný na křížácké výpravě, jak o něm vyprávěla babičky z Azy. - Kdopak se o něj postará? Snad ne ten zraněný maurský bojovník, kterému křesťané vyřízli jazyk? Teď mu ošetřuje rozřáté rameno, aby nevykrvácel. - A už se mu vrací síla, takže vzápětí pečuje o maurského mládence. Chudák, nemůže ani naříkat, a přece chválí Boha, když propouští články modlitební šňůry k oslavě devětadevadesátí jmen Nejvyššího. Než vydechl Maur naposled, přijal jeho bratr v Kristu pozvání k modlitbě. - A už je tu jakási pieta - podivná pieta: otec má na klíně tělo mrtvého syna a oba je spojuje modlitební šňůra. - Ale ne - to není otec a syn. Tohle je Matka s umučeným Synem!

Ano, ano, je to tak, naše nebeská Maminka je od počátku obdařena tajemným, hluboce rozumovým životem, a je nadána plností darů Ducha. Právě jimi přesahuje všechny proroky a duchovní velikány.

Je plná vyššího, zdokonalujícího nadání. Proto nepřetržitě naplno

zakouší se Mnou život krásné Lásky. Bezvýhradně se Mi poddává. Tak ji přetvářím ve svůj dokonalý nástroj. Jako průtok Mých darů neklade tomuto šepotavému vánku Mého Ducha sebemenší odpor. Sama se tomu zasvěcuje. Jedinou její touhou je žít pro Mne a plnit Mou vůli. Oddává se Mi tak bezvýhradně, že ji docela zvláštním způsobem povznáším do Mých slov.

Můj Duch shromažďuje veškerou ušlechtilost a skvělost lidstva a překonává ji svými dary. Stejný Duch otevírá v její duši pramen svých vyšších darů, aby se tudy vylévaly k uzdravení postiženého člověka, k jeho osvěžení, ale i k probuzení k životu nového stvoření.

Moje i tvoje Maminka, milý příteli, zakouší Moje přijetí pouze jedinkrát ve svém životě. Ježto je ale dokonale připraven vnitřním prožíváním Mého Slova, proto jí stačí toto jediné Mé přijímání na celou její proměnu v Mou důvěrnou spolupracovnici při tvé spáse. Vede tě nejlépe ze všech tvorů k náležité přípravě na Mé přijímání, aby mohlo v tobě přivodit zázrak Mé lásky.

Jak mohla tahle Panenka smysluplně toužit po tom, aby se stala nejprve Mou Matkou, a pak i tvou? - Nebylo třeba, aby to tak domýšlela, jak potřebuješ. Nepochybně měla jen jedinou touhu a ústřední myšlenku, aby se totiž naplnila Má vůle. Plná milosrdenství sklání k tobě uchýlenému ode Mne a s neodbytností lásky Mne prosí o urychlení naplnění Mého příslibu.

Naše společná Maminka se Mi z lásky ke Mně radostně zaslibuje jako Panna. Ze stejné lásky a s ještě větší radostí poslouchá Mou nabídku, aby se Mi stala ještě i nebeskou Maminkou. Tím se připodobňuje všeobětující svrchované lásce Mé druhé Osoby. Dávám své tělo a svou krev od ní přijaté za tebe, milý příteli, i s celou tvou rodinou. Tak jsou v Mé oběti spojena jak lidská těla, tak i duše, a to ve vzájemné dokonalé lásce.

Jedině naše panenská Maminka Mi dává tvoje lidské tělo. Zřídka kdo by dokázal uznat, že právě tím se tato nazaretská Popelka stává Mou nejdůvěrnější lidskou spolupracovnicí. Znamením této její souběžně přinášené oběti je právě skutečnost, že vkládám do jejího nitra sám sebe, když tě přicházím spasit. Naše Maminka ví, co to znamená být Mou Maminkou. Je si vědoma této velké pocty a důstojnosti. Také ví, že je to závazek k nejtěžší službě. Neobchoduje však se svým posláním. Pokorně a velkodušně přijímá důstojnost i závazek, výsadu i povinnost. Neodměruje svou lásku. Přijímá vše, co jí ukládám v jejím poslání, a to i se všemi způsoby, jakými se to má stát. Tím, že se stává také Mou Maminkou ve tvém, lidském nitru. Stává se Maminkou tvého dokonalého přijímání. Stává se tím tvou první lidskou průvodkyní, která tě vede od přípravy na Můj

příchod, k ustavení a naplnění Mé vlády v nejuvnitřnějším jádru tvého bytosti, abych se v tobě zabydlel i s naším věčným Otcem.

Tvoji předkové nazývají naši panenskou Máti srdcem anebo taky hrdlem Mého tajemného Těla. Jako jsem Hlavou, tedy ta, která je Mi nejbliže, je pro tebe hrdlem Mého mystického Těla. Přes ni proudí ode Mne všechno dobré k tobě.

Je Mi ze všech nejbližší. Jednou provždy Mi dává svůj život, své tělo, svou krev, celé své člověčenství. Proto má v Mém tajemném Těle první místo ta, která poskytla Mému tajemnému tělu skutečný základ ve svém vlastním těle.

Oběť naší Máti není obyčejná. Je mimořádná. Vyniká nad všechny pro svou úlohu, aby byla jediné Moje. Vyniká nade všemi, protože k tomu, abych si ji mohl vyvolit, zachovává svou čistotu. To vše řídím s ohledem k vyššímu obecnějšímu mateřství, totiž k Mému mateřství. Patrně ani sama nedomýšlela celý dosah této oběti, ale byla poslušná Mému vnuknutí, který si ji vedu a chci od ní toto čistotu.

Při úvaze o této její naprosté čistotě se pokorný vyznavač vnitřně zachvěl. Jak by ne. Stačilo si vybavit za ní hrozivý stín, tu strašnou malichernost přesvaté obludy. Maminka to všechno snáší, i když na její tvář dopadá takový stín a její přechysté srdce je probodené, aby se ukázalo smýšlení mnohých.

Také naše panenská Máti je pouhý člověk. Bezpochyby i ona zkoprněla, když poprvé uslyšela o svém vyvolení za Mou Maminku. Teprve až ji Můj posel ujistí a přesvědčí, že kvůli tomu nemusí dělat žádné kotrmelce, ale jen to, co dělá doposud, tak ochotně svoluje. Ráda obětovává ony divoké sny židovských vlastenců, které se jí nabízejí na každém kroku. Touží především po duchovním království a pro ně obětovává všechno. Především sebe, své mateřské Srdce, které by přirozeně srostlo se svým rodným dítětem.

Bedlivě Mě následuje po všech Mých cestách. Jde za Mnou tiše, pokorně, neslyšným krokem, bez okázalosti, ustupuje do Mého stínu. Trpně sleduje, jak se věnuji spíše hříšnicím a hříšníkům, než všem svatouškům a pokrytcům, všem rouhačům a učeným zabeďněncům, ale také více, než jí samé, Mé Mamince. To vše není nic ve srovnání s bolestí, jakou zakouší, když sleduje, jaké nepřátelství a nenávisť zaplavují lidská srdce, když tupý dav sleduje u Mne úplně něco jiného, než to, co si ode Mne vysnívá.

A najednou vidí, jak Mě všichni opouštějí. Dožívá se okamžiku Mého zavržení celým světem a Mé nejhorší potupy. A celé zatemnění lidské mysli a lhostejnost celého okolí nasvědčuje tomu, že jsem zavržen plným právem. Konečně slyší Moje strašná slova,

kteřá volám ve chvíli Mého naprostého opuštění.

Maminko! Pomoc! Zavyl jako chycený do želez.

Paní Jana se vztyčila na lůžku a s vytřeštěnýma očima hleděla do tmy. Někdo potřebuje modlitbu. Pravý čas k díkůvzdání, k modlitbám za Dominika, za Manesa, a za všechny ostatní v nouzi.

Každý z vás někdy zažil, jak se temné nebe se zlověstně olověnými mraky, kdy spěcháte, abyste našli přístřeší před průtrží mračen, pojednou rázem roztrhne, aby se za tou neproniknutelnou černotou objevila blankytně modrá trhlina, kudy se na vás usměje zářivé slunce. Rázem vás to zahřeje i oslní, takže rádi necháte s úsměvem a zavřenýma očima působit tu nadpozemskou slast. Každý z nás to zažil, jak se v nejtěžší chvíli, kdy se loučíte s tímto životem, neboť situace je tak bezvýchodná, ale vy proti veškeré beznaději doufáte a jako šipy střílíte prosby o pomoc, a tu se najednou objeví pomoc od někoho, do něhož byste to v životě neřekli. Otevře se vám pramen živé vody v poušti, takže už-už máte na jazyku: To je ale štěstí! Jenže se nikdy nejedná o nahodilé štěstí. Pokaždé je to víc než náhoda. Bývá to celé sřetěžení náhod, a tím stojí někdo, kdo vás miluje a dovede za vás prosit ve vaší tísní, ať jste, kde jste, a také vám spěchá pomoci.

Něco jiného je temný les o půlnoci, kdy nesvítí ani hvězdy a měsíc je skrytý. Není vidět na krok. Tehdy jenom nejasně cítíte celé to černé sloupořadí, podávající si roztažené ruce. A rázem je tu pravé poledne. Všechno ozařuje slunce, které hřeje, ale napálí, svítí, ale neoslňuje. Nikoho ani nenapadne mluvit o náhodě.

Rozum zůstává stát a oči strnule zírají, jako by se jim rozšířené zorničky zasekly. Navíc zjistíte, že nejste sám. Kdybyste se domnívali, že se Dominik ocitl v říši skřítků a trpaslíků, řekneme vám: Vraťte se k pohádkám. Skutečnost je daleko úžasnější než každá pohádka. Co se dělo, předčilo každou pohádku s dobrým koncem. Tohle byla ryzí skutečnost, třebaže z jiného světa. Někdo si to vykládá jako legendu. Jenže legenda není pohádka. Už podle svého označení je legenda to, co se má opakovat, i když to zní neuvěřitelně.

Překvapený náhlým jasem, znenáhla zvedal nadšený vyznavač hlavu tak udiveně, že si ani nestrásl s tváře broučky, kteří se mu na ní uchytili. Hoří? - Snad ne. Dobře to znal. Co dovedou natropit lesní požáry v rodné Calerueze i v leonských horách. Vezmou za své nejen stromy, ale i keře a malé křoviny, ba i suchá tráva, a nejhůře jsou na tom vinice a celá stavení. Zbystril zrak, ale nikde žádné praskání ani kouř. Není oheň jako oheň. Planulo to, ale nic to nespalovalo. Žádná pelona či smrtka, kterou by toulouští výtržníci

odtáhli až tak daleko od města, aby tu pořádali své noční rejdy a divočení. Zatvářil se chápavě, nicméně vyhlížel jako kdysi Mojžíš u ohnivého keře. Požehnaná něžná noc zakryla černým sametem oči nepovolaných svědků.

Žádný praskot ohně ani dusivý dým, naopak docela líbezná harmonie a opojně blaživá vůně.

Vznešená postava, doprovázená třemi chóry jasných postav, ale žádná víla, ani rusalka. Každý chová v povědomí její jméno, třebaže stojí cudně v nebeské slávě, aby ji v pravý čas zavolal. Vzpomeň si na to jméno.

Říkáš její jméno, a slyšíš sladkou líbeznou melodii. Tak líbeznou, že se andělé radují, kdykoli to slyší, tak sladké, že se ušlechtilé duše nemohou nasytit ani unavit jejím opakováním. To jméno nadchne zdravé, utěšuje nemocné, povzbuzuje sklíčené, plní rozkoší umírající. Je tak sladké a líbezné, že při jeho vyslovení vzplaneš neutuchající láskou. O důstojnosti tohoto jména můžeš jen stěží mluvit. Tvůj rozum neobsáhne jeho tajemství. Když ti dopřávám aspoň maličko zakoušet nevýslovnou sladkost tohoto jména, raději skrýváš své zážitky a toužíš poznat ještě víc. Kdykoli vyslovíš to jméno, roste tvoje důvěra a srdce se rozněcuje láskou.

O vznešenosti tohoto jména zpívá Šalamoun, že je jako vonný olej, a proto je dívky milují (Pís 1,3). To jméno se srovnává s vonným olejem, neboť hned po Mém jménu jako tvého Bratra a Spasitele nejlépe osvěžuje zemdlené, uzdravuje nemocné, osvěcuje slepé, obměkčuje zatvrzelé, posiluje a osvěžuje bojující, potírá d'áblovy lsti. To jméno má největší význam pro tvou spásu hned po Mém jménu, před nímž pokleká každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí. Toto sladké jméno, jež bylo na světě skryté jako drahocenný olej a posléze hlásáno apoštoly v celém světě, naplňuje Mou líbeznou vůní celou zem. Proto je dívky milují, totiž věrné duše, obnovené milostí, obohacené duchovními dary, posílené vírou, roznicené láskou, toužící po Mně, si to jméno zamilovaly, neboť je prožívají v celé kráse.

Je jako vonný olej. Přírozené vlastnosti balzámu podivuhodně znázorňují nadpřírozenou sílu toho jména. Olej je hojivý lék, posiluje, ulevuje, chrání.

Rána, potřená olejem, se rychle vyčistí a zahojí. Podobně tam, kde působí to jméno, ustupuje hnis hříchu a rána se zaceluje.

Staří zápasníci si před soubojem mazali olejem celé tělo, takže je nepřítel nemohl snadno uchopit a tělo bylo pružnější. Podobně ty, pomazaný olejem toho jména tím, že je miluješ a často si je připomínáš, nemůžeš být polapen úklady nepřítel, anebo z nich

snadno vyklouzneš. Kdykoli si připomeneš to jméno, vždy se tím posílíš.

To jméno obměkčuje tvou zatvrzelost a upokojuje tvé rozjitřené srdce jako olej, takže kamenné srdce změkne jako vosk a tvoje pýcha se rozdrobí v pokoru.

Olej chrání zbroj před zrezavěním, jež by ji mohlo narušit. To jméno uchovává a chrání duši před velikou nákazou hříchu. Je posilou v pokušení a útechou v bolesti.

Jsi chudý? Zavolej jméno té nejchudší! Nezapomínej, že ji povyšuji nad anděly, a hned je ti chudoba k smíchu. Jsi hříšník? Vyslovuj to jméno, a budeš vyléčen. Jsi spravedlivý, ale napadán pokušením a bojiš se, že zase podlehneš? Rozpomeň se na to jméno. Budeš posílen, zachráněn.

V každém chóru stojí padesát krásných panen. Vede je vždy stejná postava, třebaže pokaždé jinak. Hned v blankytně modrém rouchu, hned v purpurovém, hned ve zlatém. Blankytné, purpurové i zlaté roucho se sklání k hábitu, plném lat a stehování. Cosi ho povznášá, až se zvedá, jako by ani necítil tíži. V duchu své podvolující se povahy se nechává vést, aniž ví kam. Spočívá na okraji blankytného roucha a mlčky naslouchá nadpozemskému hlasu. Sama nebesa vydávají svědectví, že se život každého z nás odbývá ve třech význačných zkušenostech. Především radost z narození, dále bolest ze zkoušek, které doléhají na každého ve světě, a konečně oslava vítězství ze zdolání těchto zkoušek.

Slyš, synu, co vyprošuji na výsostech! - Odpuštění! - Představuji tě svému Synu jako vhodného prostředníka té záchrany. Dobře víš, jak můj Syn zachraňuje lidi. V mém lůně se stává člověkem, svou krví splácí dluhy hříšníků a po vystoupení na nebesa otevírá lidem nebeskou bránu. Záchranné dílo spásy začíná pozdravem, kterým mne oslovují nebesa slovy archanděla. Jdi a uč každého těmto hlavním pravdám víry. Ať o nich každý rozvažuje a zároveň ať mne při tom oslavuje andělským pozdravem! Abys dovedl vložit tyto pravdy do modlitby, následuj můj blankytný plášť spolu s okolními pannami v bělostném rouchu.

Hle, radostné taje mého života a života Spasitele! - Na poděkování za tato tajemství uvažuj o každém z nich a vyslov padesátkrát andělské pozdravení. Vkládej za každým desátým zdrávasem jednou modlitbu Páně, obsahující všechny potřeby tebe jakož i všech ostatních.

A nyní pozor, přehořké Umučení mého Syna! - Jak bolestně to zraňuje mé srdce! - Neváhej a obměkči své srdce rozvažováním o těch bolestech, ucti mne padesátinásobným andělským pozdravem.

Přítom se pětkrát obracej modlitbou Páně na nebeského Otce. Pět skupin nebeských panen v nachovém rouchu. Stojí vždy po deseti.

Ostatní přítomné panny, stojící po deseti v pěti skupinách, se lesknou zlatým hávem. Uvádějí tě tváří v tvář tajemství zmrtvýchvstalého a na nebe vstupujícího Spasitele, jakož i Mé oslavy v nebesích. Začni to, Dominiku, se mnou i s ostatními prožívat, uvij mi věnec růží. Pak zakusíš, jak naplno se zapojím jako prostřednice mezi tebou a nebesy. Zakusíš, jak předstoupím před svého Syna a budu prosit, aby pro tajemství, o kterých rozjímáte a pro Zdrávasy, kterými mne při tom ctíte, zahnal od vás blud i hřích a roznítil vám světlo pravé víry, která by vás vedla k bránám věčnosti.

Nespal, jen ztratil smysl pro prostor i pro čas. Nedokázal říct, kolik času uplynulo, než se probral. když se však probral, první, co mu přišlo na mysl, bylo to, co bylo a už není v dohledu, a maličko ho to znepokojilo. Vstal a vydal se na pochod, aby všude vykřikoval její jméno

K ránu, když se celý rej karnevalových masek ve městě vyčerpal, vynořila se na pokraji lesa bledá postava a sunula se k Toulouse. Jaké požehnání, že teprve svítalo a město vyspávalo včerejší flám! Jinak by si kdekdo myslel, že vystoupil nějaký oživlý hadroš ze zelí. Oděv na něm visel jako cáry vytřepané korouhve, celý od bláta, vlasy mu vlály ve větru jako větve stromů. V ruce nesl jakýsi pletenec rozličného kvítí, splývající s něho dolů k zemi jako povříslu od snopu. Potkat ho takhle hradě Rajmund, utekl by před ním i s celým vypečeným dvorem, pokud by hned nedostal psotník. Po tváři mu pohrával jasný svit, vynikající obzvlášť na čele. V obličejí mu probleskoval mírný úsměv, jaký sledujeme též u lidí ducha dost nezámožného. A pak ta zvláštní uvolněnost obličejových svalů, pronikavé oči, které se dívaly kamsi úplně jinam, za vás, zkrátka rysy, jaké známe od dětí a bláznů. Čelo mu jasně zářilo, takže vyhlížel jako Mojžíš, shlížející s vrcholu hory Pisgah na zaslíbenou zemi.

Když se vrátil do Toulouse, promlouval najednou trochu jinak.

Ne! Vrtěl hlavou, když ho zvali na veřejnou disputaci. Už bylo dost veřejných debat a rozprav. Co z toho je? Většinou ti, kdo víru mají, vycházejí z toho přesvědčenější, ale ti, kdo ji postrádají, a jsou umlčení skvělou výmluvností, bývají z toho smutní a skleslí, a jen zřídka přijímají víru. Někteří ze zbloudilců, hledajících pravdu mimo církev, přestali sice takto bludným způsobem hledat pravdu, avšak zklamání svou neschopností hledali útěchu ve džbánů vína. Kde potom ze strachu a z donucení přítomností křížáků začali

někteří chodit do kostela, dělali to jenom navenek, zatímco jinak utápěli svůj žal ve víně a pálení opojných bylin tak dlouho, dokud nebyli pod stolem.

Mluvit stručně, ale zato soustavně! Tvrdil muž oděný do záplat. – Hlavně, ať je to přímočaré, jako když šíp zasáhne střed terče.

Už nikdy neodložil růženec, jak nazýval celý ten podivuhodný propleteneč.

Když budu někde kázat, vyprošujte mi, prosím, moje milé sestry, i vy, kdo mě následujte, modlitbou růžence dar osvětlení pro mne jako kazatele i pro mé posluchače. Žádnou výmluvností, ale růžencem se dají obrátit hříšníci, bloudící a nevěřící, ale také posílit spravedliví, spolehliví a věřící.

Tak hlásal s kazatelny v toulouském chrámu, že růženec, uvitý z deště růží pro naši panenskou Maminku, je pro Mne modlitba nad jiné milá, protože si při ní připomínáš, co pro tebe konám i trpím na kříži, abys se Mnou došel oslavení. Je milý náš Královně, protože jí tak připomínáš Můj život i její život, a pak - je to ona sama, jež ti růženec svěruje.

Je to modlitba Mého života. Je to evangelium podle svaté Panny, a ty se k ní hled' připojovat, abys Mi spolu s ní vydával vlastním životem svědectví. Přidej se, abys vlastním životem začal psát každodenním životem evangelium podle sebe.

Na růženci není tak důležité to, co vidíš nebo slyšíš, jako spíše to, co vidět a slyšet není. Modli se ho uvažováním tajemství. Tím se učíš prožívat Můj život z hlediska panenské Máti a přitom do toho zapojuješ svoje životní okolnosti. Tak se tvůj duchovní pohled na tajemství spásy slévá s pohledem panenské maminky. Prožíváš to s ní a vedle ní jako Můj Miláček Jan. S Marií přijímáš ve večeradle Mého Ducha. Tak tě uvádím do veškeré pravdy. Sleduješ ji v konečném sjednocení se Mnou, když ji beru na nebesa a korunuji.

Víra proudí do tvého každodenního života, aby se z černobílého stal barevným. To se děje v růženci právě osobním osvojováním si tajemství víry, tvým vstřebáváním tohoto tajemství do vlastní životní zkušenosti. Tím se tvoje životní zkušenosti zušlechťují, odhaluješ světlem víry jejich smysluplnost, a vydáváš Mi vlastní životní svědectví. Jako je růženec prostředkem k prohloubení víry, tak je i tvým odznakem jako Mého dobrého přítele.

Výsledek jeho toulouských kázání byl ovšem ubohý jako sedmero hubených krav egyptských, dokud se něco nepřihodilo. Je úchvatné, jak bývají někdy do záležitostí víry zapojeni lidé, kteří nejenže nevěří, ale dokonce proti živé víře fanaticky bojují. Působí jako taková mechanická síla dějin, či spíše vatová ucpávka dějin. Tak i

zde zjevně napomohl dobré věci právě hrabě Rajmund, kující pikle v zakyslém vinném sudu svého hradního doupěte.

Svolávám na pomoc Petra, krále aragonského! Je dobře zapsán u papeže. - Svolaávám na pomoc všechny mocnosti dobré i zlé! Zapojte se do mého díla! - Je to můj spravedlivý boj o moc. Můj boj! Co je žádoucnějšího na světě, než moje panství, moje lénum, moje moc! Bude-li ohrožena lenní soustava, potěš nás všechny Pánbůh! Nebesa ať se zachvějí, když mi to odpírají! Spojím se třeba s čertem i d'áblem, jen když spravedlnost zvítězí!

Tak dlouho svolával stejně duchy dobré, jako zlé, až se do toho doopravdy zamíchali, a nejen ti dobří, nýbrž i ti, co nestojí za psí štek, zkrátka vlky v beránčím rouchu.

Zatím aragonský král překročil s vojskem Pyreneje a spojil se s tlupami toulouského hraběte i s vojsky hrabat foixských a commingesských, aby táhli společně proti vojskům bojujícím ve jménu papeže.

Tou dobou se záplatovaný hábit vyskytoval na kazatelně v Carcassonu. Postní kázání zněla úplně nově. Sám se v kázání jakoby vytrácel a mizel v pozadí. Místo toho lid uchváceně zíral na kříž, aby viděl, jak s něho sestupují, třebaže jsem ukřižován. Zkrátka nechal promlouvat Mne samého jako Bratra a Spasitele všech.

Praotec lidského pokolení Adam a pramáti Eva s veškerým jejich potomstvem upadli vlastní vinou do otroctví odvěkého lháře, až se stali bezmocnými v rukou odpůrce. Jedinému z lidí, a to ještě tomu slabšímu, křehké dívce svěřuji moc vymknout se otroctví Zlého a potříti jeho hlavu. Jediné její slovo stačilo, abych učinil první zázrak v Káni galilejské. Na konci Mé pozemské pouti Mi dává najevo svou sílu, když vytrvává u Mých přibitých nohou. Pevně stojí uprostřed zástupů ovládaných a zmatených vládcem světa, a neklesá jako bezmocná, když se každému zdá, že jsem dokonale poražen mocnými tohoto světa.

Jak mocné rámě křehké dívky podpírá Církev! Nestorius se postavil proti její důstojnosti jako Mé panenské Matky a s ním i císař s vojskem, i mnozí z kněží. A kdo vítězí? - Panna vítězí na sněmu v Efezu. - A teď jsi na řadě právě ty! Teprve až ovládneš sebe sama, své smysly, potom tě pozvednu k nadlidskému hrdinství. Naše panenská Máti je naplněna všemi milostmi a úžasným tajemstvím, které jí zjevují, ale uchovává to všechno ve svém srdci. Když takto dovede uzamknout své srdce, dokáže ovládnout své nitro a mít nad ním moc, takže tam nemůže vniknout ani d'ábel. Potom dosahuje moci nad celým okolím, takže jí celé tvorstvo podléhá.

Rozum osvícený vírou ti potvrzuje, že čím je který svatý

pokornější, tím mocnější je jeho přímluva v nebi. Proč ochotně vyslyším přímluvy Mých přátel Judy Tadeáše či Antonína? Jsou pokorní. Nade všechny ale vyniká pokorou Maria. Proto je přede Mnou tak mocná.

Vzývej ji, a přesvědčíš se o její moci. Ne že by rostla jenom tvoje vnější moc a tvůj vliv, ale především tvoje sebeovládání. Je to mravní pevnost a síla, když je někdo obtížen hříchy, za něž se stydí, a zdráhal se přistoupit k slavnému usmíření, a nyní přichází a zkroušeně se vyznává. Je to mravní síla, když někdo dlouho žil v nepřátelství s bližním a nyní jde k němu, prosí za odpuštění a nabízí ruku na usmířenou.

Třebaže se hábit vytrácel i se svými záplatami, aby připustil ke slovu Mne samého, účinek byl chatrný. Lidé se totiž tetelili zimou úzkosti a strachem z toho, co se stane. Kdopak se jim mohl divit, když se i mnohým duchovním klepaly nohy strachem, zuby jektaly, i když prý byl ostatek statečný.

Otče, jak to jenom dopadne? Proč se tak bojíme? Pomozte!

Jak vám může někdo pomoci, když spoléháte jenom na sebe? Zapomínáte se ucházet o vyšší pomoc.

Víte, já už mám takovou náuru -

Dobře víte o své nátuře. Znáte její kazy. Snad by vám to mohlo být napomenutím, abyste se pořád dovolávat vyšší pomoci. Udělejte si přesný plán ke zvládnutí své povahy. Pokuste se přitom spíše o výstavbu vlastní bytosti, než o přitesávání a osekávání vlastní přirozenosti, až by místo košatého stromu zbyl jen pahýl, trčící jako poslední tyčka v plotě!

Pamatujte, že vaše nátura, totiž kazy vaší povahy, jsou obnaženým místem v hradbě vaší duše. Mějte se na pozoru, když nechcete, aby se vám ten odporný duch světa dostal touto skulinou na kobylku. Právě kvůli tomuto nebezpečí hleďte postavit k tomu slabému článku dobrou stráž mocné a silné důvěry vyššího původu. Hleďte to místo opevnit, aby se tam nepřítel už nikdy neodvážil zaútočit.

Víte, ono je to tak naivní vymlouvat se na svou povahu. Vždyť je to naopak přítěžující okolnost, když jeden ví o své slabosti, a přece nic nepodniká, a vůbec se nesnaží odzbrojit svou povahu od zlého a přidít se dobrem. Jsme povoláni k vrcholné dokonalosti, v níž s vyšší pomocí překročíme vlastní stín. Copak smí naše povaha stát na cestě k dokonalosti jako nepřekročitelný vodní příkop kolem hradu? Je zanesen kalem, smetím a bahnem. Z něho se šíří otravné výpary, dusící duši a znemožňující její vzlet. Jaképak řeči o tom, že tohle je už moje povaha! - Samé úhybné manévry! - V jádru znamenají jedno, a to, že se nic nedá dělat. To chce klid! Raději to

vzdám, abych se nezesměšnil, kdybych neuspěl. Taková už je moje povaha. Jinými slovy: Vím, že to není dobré. Také vím, že jedním špatně, ale nechci z tohoto bludného kruhu vykročit ven, protože mě ta špína hřeje. Potom vlastně nemiluji nic lepšího, než tu svou ubohost a bídu. A vlastně jsem upřímně nikdy nic jiného nemiloval, ani se o nic lepšího nesnažil, i když jsem si možná někdy hrál na kdovíjakého mudrce.

Konečně, život jde dál.

Jenže se vám to pořád odsypává. Každý okamžik jste blíž věčnosti.

A copak se s tím dá dělat? Mládí je pryč a - .

Prosím vás, to jsou mi řeči! - Jednou přece svítilo slunce do tichého jitra ve vaší duši. Měl jste zrovna čas a tak jste se zadíval do hlubiny své duše. Cítil jste její vypjaté toužení, jak objímá všechno, jak dovede pokojně milovat a strašlivě nenávidět. A když jste procítl, s hrůzou jste sledoval, že ptáci nešvitoří, louka se nevlí, slunce že už nelíbá kraj, nýbrž svítí a připaluje holou hlavu. Došel jste na to, že louka je mokrá, a doma že čeká spousta práce, a že vás ti ptáci vlastně jenom otravují, že jste chtěl dopovědět větu, kterou jste chtěl říci, protože ji potřebujete jako cihlu do zdiva budovy některého svého díla. Rázem se vám zasteskne po svobodě, po bezstarostnosti.

Cosí jako černá hráz se tlačí do našeho života. Dokud jste byl mladý, rád jste rozdával, co jste ještě neměl. A najednou, když se k nám ze všech stran nastavují ruce, a když nás vyšší ruka chce připráhnout k těžkému vozu životního nákladu, zdráháte se. Odmítáte zrát, vzdáváte se léku, pojednou už nechcete život. Je vám líto mládí. Ale zrání a vzrůst je přece tak krásné! Krásnější než vlastní obživa, než vlastní vývoj. Vůně duše obtížená poklady, životním nadšením, zkušenostmi, možnostmi tvorby, omamný dech krve rozvířené v tvorbě vás i těch druhých.

Zrání, které odmítá nenávidět růže! - Neříkejte, že jste se už sám nepřistihl ani při sebeslabším závanu pocitu žárlivosti vůči těm mladším. Jestli vás třeba jen slabě dráždí pohled na jejich mladé pokusy, pak jste se ještě docela nesmířil se svým zráním, ještě jste nepřinesl obět' mládí. Proto žárlíte, závidíte, a přitom nevíte, co si vlastně správně máte počít se zralostí. Zrání může být věčným mládím. Vrcholné umění života je umění obětovat to, co je v mládí nedokonalé, jako nerozhodnost, přelétavost, vášnivou žízeň svobody a nevázanosti, a ponechat si podstatnou známku mládí, totiž přísání se ke kořeni života, dovést stále přijímat. Kdepak zůstává naše věčné jaro? A zralá mužnost? Kde nalézá své mládí?

A čím zrajete a dospíváte v práci, v díle, tak, že se stáváte mladšími, protože více přijímáte, více rostete, a to v životě nejsvěžejším? Růst v životě věčném, to je věčné mládí."

Už když to zaznívalo z kazatelny, stupňovalo se jakési nabubřelé přelévání vnitřních šťáv a plynů v postavě jednoho cisterciáckého mnicha, takže se zprvu mírně ošil, pak se zavlhl, nato mu zacukalo u koutků úst, poté se mu celým hrudním košem projely jakési vibrace, načež propukl v smích.

No tohle! - Podařený ptáček! Ulevoval si, když se pod předchozím ošití rozpáral, takže se mu napětí vnitřních šťáv a plynů poněkud vyrovnalo.

Tak vidíte! - Když se zamyslíte nad nesmírností Pána všehomíra, nemůžete se ubránit požadavku, který by měl být samozřejmostí a největším štěstím pro každého. Jde o to, denně se zamýšlet ve svých nejjasnějších, nejsvěžejších a nejčistších okamžicích nad Původcem všeho, který je osobně blízký.

Bez toho jsou dnes lidé tak povrchní, tak upovídání, aniž by cokoli řekli. Snad proto se tak utápějí v říši stínů a záblesků štěstí. Nejspíš proto říkají láska věcem a pocitům docela živočišným. Zdráhají se ztišit celou bytost a sklonit nad tím velkým, mocným, svrchovaným.

Mnozí v něm vidí jen jakéhosi patrona pozemských zájmů a starostí. Utíkají se k němu, až ostatní selže. Jak neradi by se rozloučili s tím, co nazývají štěstí, s nějakou stvořenou hračkou. Jiní ho mají za dobráka, jehož přítomnost ve svém srdci přehlušují nějakými odříkanými říkankami, při kterých je jejich myšlení, cítění a touhy na hony daleko.

Takto ho odbývají jen jakoby z pověry pronášenými modlitbičkami, protože se obávají, co kdyby přece jen byl anebo aby se jim nemstil, anebo kdyby snad byla nějaká naděje, protože v bídě či ohrožení se člověk zachycuje všeho, jako se ten tonoucí chytá stébla, a někdy třeba i břitvy.

Když je můj Původce nekonečný a nesmírný, a když mám všechno od něho, tedy se nemůže spokojit z mé strany s nějakými drobečky. Chce mě naprosto, bezvýhradně, úplně se vším. Musím mu dát doslova, co jen mohu. Tak, aby mi nebyl jen nějakým druhořadým pomocníkem, nýbrž bytostí všeobsahující, vše objímající a všechno řídící.

Cisterciák se na okamžik pohroužil do hlubokého přemítání. Poté se žalostně uchechtl trpkým smíchem, připomínajícím škytnutí jelena v posledním tažení:

Otče, řekněte mi, neskončí se tato vojna strašně?

Místo odpovědi pozvedl rukáv s latou na lokti křížek na růženci a

přítiskl jej něžně k ústům.

Povězte mi, skončí už jednou tyto svízele?

Skončí, pokyvoval hlavou, - ale nebude to hned. Mnoho krve bude prolito a jeden král padne v bitvě.

Mnich vyskočil s očima navrch:

To jistě Filip August, nejstarší syn francouzského krále!

Ale ne, nebojte se o francouzského krále. V tomto boji zahyne jiný král.

Byl by s ním patrně rozmlouval déle, ale právě zazněly fanfáry trubačů. To se města vracel biskup Vít z křižáckého tažení. Postava v záplatovaném hábitu si oddechla.

Vracím vám do rukou, svěřený úřad vikáře. Postní doba vypršela. Odcházíte do Muretu, Otče?

Ano. Budou tam papežští vyslanci.

Dáme vám ozbrojený doprovod.

Děkuji. Obejdu se bez něho.

S biskupským požehnáním ukázal záplaty na svých zádech městu Carcassone, aby se za pár dní vynořil v Castres

Castres – malé městečko, ale nepřehlédnutelné významem.

Pojďte dál, Otče, ubytujte se u nás, zval ho dál představený místní kanonie. - Klidně zůstaňte u hrobu svatého mučedníka Vincence, jak dlouho chcete.

Denně tam prodlel celé dopoledne před oltářem, aby se pak zúčastnil společného oběda. Jen jednou se opozdil

Zajděte pro Otce Dominika do kaple, rozkázal představený a jeden z místních bratří odběhl. Vzápětí přiletěl zpátky. Ve tváři měl výraz napůl roztoužený, napůl mrtvičnatý. Ukazoval rukama, jako když politik vysvětluje voličům nesplněné sliby, a přitom vyrážel ze sebe zvuky, připomínající žbluňknutí kamene do hluboké studny.

Nechali ho stát a vyrazili do kaple. Hábit bohatý na záplaty byl podle očekávání na místě, ale při bližším obhlédnutí se ukázalo, že není ani tak na místě, jako spíše nad místem. Vznášel se totiž pořádný kus nad podlahou. Vypadalo to, že bdělé oko gravitace si na chvíli dalo šlofika.

Vsichni nehybně zírali na tento jev. Mlčeli, jen občas zahrál něčí žaludek svou tklivou baladu. Trvalo to drahnou dobu. Po jistém čase se hábit i se svým živým obsahem zvolna přiblížil podlaze, a pak se přesouval spolu s ostatními do refektáře. Tam se sesul na lavici, přičemž vyhlížel tak vysíleně a zdrceně, co něco, co zapomněli v místnosti zedníci. Nejprve zíral jako sova, a dlouho ani nedutal, a teprve později zadutal:

Není čas. Musím se vydat na důležité setkání do Muretu. Stanou

se tam hrozná věci.

Ještě chvíli svědčil o jakýchsi jobovských zvěstech. Pak udělil několik požehnutí, popadl pár krajíců chleba a přidal je k růženci, evangeliu a Pavlovým listům do mošny, a rázoval z brány.

Zatím se stahovala bouřková mračna a už to vypadalo na spadnutí.

Cože? Král aragonský s vojskem? Vyjekl Šimon z Montfortu, když mu rychlý posel přinesl novinu do Fangeaux. Tvářil se, jako by právě spolkl chrousta, a jen koktal: To - to není možné! Ne - ne - přece mě nedávno zval na přátelské setkání!

Setkání možná, ale přátelské zrovna není. Stojí před hradbami Muretu se čtyřicetitisícovou pěchotou a dvěma tisíci jezdci.

Šimon polkl naprázdno a chytl se oběma rukama za hlavu, jakoby mu snad měla někam odkutálet. Když se ale přesvědčil, že se nachází bezpečně na svém místě, zasténal tak, že to znělo, jako když si oblékáte rezavé brnění.

Co si počnu se svými osmi stovkami pěšáky a hrstkou jezdců!

Po chvíli zírání a přešlapování sebou najednou cuknul, až poskočil jako nakopnutá měchuřina, vyrazil ve stylu vyplašené koroptve a začal o závod vydávat rozkazy. Nato se křížáci zvedli s velkým řinčením. Zdálo se, že stěhuje obrovské železářství, k němuž se přidalo ještě několik stovek hrnců a kuchyňského nádobí. Přes tento hlomoz i přes to, že se jejich hlavy ztrácely v helmicích, neztratili rytíři hlavu. Spěchali na pomoc Muretu. Dříve však učinili cosi překvapivého.

Spěch sem,spěch tam., ale když se objeví cisterciácký klášter bolbounský, stojí to za zastávku. Rytířský chochol hraběte Montforta se snesl s helmicí do ruky, když jeho železářství s cinkotem a vrzáním přeneslo do chrámu a tam se nadlouho rozsypalo před oltářem. Posléze se vynořil jeho meč a spolehl si na oltář. Chrámem zazněla tklivá hraběcí slova:

Pane, vyvolil jsi mne, třebaže toho nejsem hoden, abych za Tebe bojoval. Z Tvého oltáře pozvedám meč, abych od Tebe přijal zbraň, kterou jen za Tebe budu ohánět.

Nato se všechny plechy, dráty, hřebíky a závlačky s hrozným rámusem přesunuly ke stolku v sakristii a chvíli jemně cinkaly. Když tento koncert ustal, spatřil svět závět'. To, co přebíral opat kláštera v Bolbounnu, nebyla závět' velmožného hraběte, ani vznešeného Šimona z Montfortu, nýbrž jen pouhého hříšníka: - Otče opate, odevzdejte ji v případě mé smrti svatému Otci v Římě.

Po něm tak učinili ostatní bojovníci. Chrátová klenba se zachvěla, když opakovaně zaznělo: - Slibuji, že obětují život za víru a církev. Než to doznělo, opatovi z toho brněly uši.

K večeru se přebrodili přes řeku Garonne a dostali se nepozorovaně k městu. Než vtáhli do města, připojili se k hraběti biskupové:

Byli jsme vysláni z Mureta do nepřátelského ležení, abychom vyjednávali o mír.

Jak jste pořídili?

Aragonský erb na královské korouhvi se jen zavlnil a mávl na nás pohrdavě, abychom táhli, odkud jsme přišli. Další den šel k aragonskému králi řeholník s mírovým poselstvím. Jak my biskupové, tak všichni ostatní duchovní jsme se nabídli pokorně a bosí přijít prosit o mír.

A výsledek?

Z královské helmice s ozdobným chocholem Aragonie to jen zahučelo: Žeňte je pryč prasečím pochodem!

Ještě nedomluvili a už se ozvalo troubení k útoku.

Obzor kolem Muretu se skoro zatemněl záplavou čtyřicetitisíc drátěných košilí, mávajících meči jako párátky. Zdálo se, že se nebe zatáhlo. Dusot dvou tisícovek koní, obtížených vším, co vzešlo z aragonských kováren za poslední desetiletí, vibroval vzduchem, až se zdálo, že snad už jen tím samým duněním padnou hradby. Byly to však jiné zvuky než ty od Jericha, takže hradby stály dál. Navíc k překvapení dobyvatelů stál na hradbách tváří v tvář jeden drobný muž s křížem pozdvíženým v pravé ruce a s růžencem ve druhé. Kde však vězeli obránci Mureta?

Pod korouhví Šimona z Montfortu vyrazil z města zjevně úplně nepatrný hlouček jezdců, doprovázených osmi stovkami rychlých pěšáků, bokem od blížícího se hlavního útoku. Zdálo se, že prchají, ale pak najednou ostře změnili směr k hlavnímu stavu, odkud Petr Aragonský řídil boj. Padly stráže a křížáci se prodrali až ke královské gardě. Po krátkém boji zasáhl jeden z křížáckých mečů aragonského krále. S velkým zařinčením dopadlo na zem naleštěné brnění a zůstalo nehybně ležet v prachu. V aragonském vojsku vypukla panika. Nastalo zmatené obracení lesklých koňských brnění a ozvalo se řinčení, připomínající hroucení desetitisíců železářství světa. Za nimi se valily jako šedivé těsto veškeré tlupy toulouské a albigenské.

Po takovém prudkém zvratu se záplatovaný hábit s křížem v ruce stáhl s hradeb a po delším setrvávání před svatostánkem ukázal svůj tlumok přehozený přes záda památnému Muretu, aby se za pár dní objevil v Toulouse.

Je nás tu jenom hrstka, ozval se uzáplatovaný hábit a obhlédl očima čtyři kněze, kteří ho obklopovali, když je v Toulouse vítal

biskup Fulko a nový hradní pán hrabě Šimon z Montfortu.

Ovšem nezůstane to tak dlouho, ozval se Petr Cellani, bohatý měšťan. - Přidávám se k vám, když mě milostivě přijmete. Usad'te u mě v domě, jako by byl váš.

Než se v novém domě rozhlédli, získali dalšího rodáka, Tomáše. Když přijal od Dominika kanovnické roucho, znovu slyšel z jeho úst:

Chudoba, ustavičná modlitba a přísná kázeň podle pravidel, o kterých jsem vám už říkal. A cílem všeho je spása bloudících naším hlásáním Boží Pravdy.

Když ale máme něco hlásat, tak to musíme napřed dokonale ovládat. Jsme jen prostí měšťané.

Naučit se to, promyslet a hluboce porozjímat, a pak s novou zkušeností jednat.

Zdaleka ne ve všech toulouských domech vládl v ten čas takový pokoj a pohoda jako v někdejším cellanovském sídle.

Kam se vytratil hrabě Rajmund?

Podle všeho se nezdržoval s čekáním na kočár nebo jiný honosný odvoz. Nejprve zachvátilo proslulého hostitele rozčilení a nervozita. Skotačil po hradě, všechny komnaty několikrát po sobě prohlížel, vyplašený jako zmoklá slepice, aby chom doslovně citovali jeho komorníka, který se kousl do jazyka a skoro upustil podnos se sklenicemi, když jeho pán náhle vyrazil ze špatně osvětlené jídelny.

Proti své vůli spojil proslulé obočí do jediné pevné masy táhnoucí se přes kořen jeho nosu a zpod něj vrhal zlé pohledy na okolní svět. Poslední jeho význačný odkaz zahřměl jako bouřkové mračno:

Nezdržujte mě!

Přání pronést ještě něco téměř nelidsky sarkastického a potíže s nalezením těch pravých slov způsobily, že propásl šanci pronést okřídlenou historickou větu, kterou by opakovala celá pokolení. To, co mělo být sžiravým odseknutím, vyznělo jako pouhé prsknutí.

Seskákal rychle dolů po hradních schodech jako alpský kamzík, hopkající ze skály na skálu. Pospíchal s rychlostí téměř nebezpečnou pro člověka jeho tělesné konstituce a sedavých návyků.

Kam se však odebral?

Domníváme se, jak podává vysvětlení jeden z toulouských pamětníků, že hrabě Rajmund učinil přesně to, co by byl v takové situaci učinil Hanibal nebo velký Abdarrahmán III., neohrožený dobyvatel Toleda. Sáhnuv dozadu po klice a prudčeji jí otočil, proklouzl dveřmi své ložnice, přirazil je za sebou a zmizel. Ani úhoř se neztrácí v bahně tak hladce a tak hbitě.

Kdyby lev bengálský, jemuž se hrabě toužil podobat, spatřil svou kořist, jak mu mizí v mlázi právě před večeří, byl by ulevil svým pocitům přesně týmž krátkým, drsným zavrčením, jaké se vydralo z hrdla původce mistrovského úniku. Na chvíli byl úplně vyveden z míry. Pak vrazil do dveří a vřítel se do ložnice.

A tak, když se otočila klika u dveří, Rajmund, zdatný i v této černé hodině, se spustil na všechny čtyři s nebývalým funěním, neboť mu bránil v pohybu houser, a vklouzl pod postel tak svižně, jako by tento prostocvik cvičil celé týdny.

V důsledku omezeného postavení a ohraničeného zorného pole, jež je popráno člověku skrytému pod postelí, prakticky jediný způsob, jak se takový nešťastník může zabavit, je poslech toho, co se děje venku. Snad se dozví něco zajímavého, snad uslyší pouze průvan, vzdychající při podlaze, ale ať je tomu tak či onak, mnoho jiného nezmůže.

První zvuk, který patrně došel k toulouskému hrabátku, vyvolal podnos, položený na stůl. Po chvíli přešla po koberci dvojice vrzajících škorňů. Pak se vrzání vzdalovalo, až do vytracena. Rajmund nepochybně rozeznal, že škorňů patřily jeho lokaji, zatvrzelému vrzalovi.

Vyrazil totiž tichý sten. Prožíval muka nejen proto, že musel čichat vůni podávaného jídla, ale i proto, že ho začínala trápit křeč v levé noze, která mu nešetrně kroutila lýtkem. Obrátil se na bok a ze všech sil, jakoby se snažil překonat samozřejmou neúčastnost oněch otáčejících se dervišů, kteří nepochybně z nejlepších důvodů tráví svá tvořivá léta tancem na rozžhaveném uhlí.

Člověk, který leží pod postelí nějakou hodinku a musí naslouchat nejrůznějším důvěrným rozhovorům, je zřídka v nejlepší tělesné kondici či v nejveselejší náladě. Hrabě měl podle všech předpokladů peří ve vlasech, prach na oděvu a v obličejí zlobné zamračení, vyjadřující soustředěnou nenávist k veškerému lidstvu a zejména k hraběti Montfortovi.

Tolik toulouský pamětník. Nezávislá, kritická historiografie tuto skutečnost sice nedoložila písemnými doklady, nicméně ji zaznamenáváme v zájmu další ústní tradice na základě argumentu adekvátnosti. Náležitě to odpovídá podání podle kronikáře toulouského hraběte, jenž to vydával za neohrožené odbojové hnutí v podzemí.

Byla však ještě mnohá další povyražení, jejichž svědkem se stalo Toulouse.

Jednoho rána se rozlehl toulouskými ulicemi divoký sten a následující křik:

Požár! Pomoc! Pomoc! Padají na mne!

Z domu vyletěla noční košile, doprovázená rozhazujícími rukávy,
a dala se slyšet: Sedm koulí - ohnivých koulí!

Nikde nic nekouří, podívovali se kolemjdoucí a krčili rameny.

Copak jsem se zbláznil, abych viděl nějaké světelné koule?

Třeba ne.

Když se noční košile uklidnila a rukávy jí poklesly, objevil se pod
nočním čepcem věhlasný znalec Písma a učení církve, Mistr
Alexandr.

Taková ostuda, stahoval se rychle do domovních vrat. – Doufám,
že jsem se nezbláznil.

Co to bylo?

Nevím. – Zrána jsem připravoval přednášku. Najednou jsem
pojednou pocítil jakousi slabost. Zatočila se mi hlava, nohy se mi
podlomily, až jsem sebou bouchnul o zem. Rozplácl jsem na zem
jak široký tak dlouhý. Nemohl jsem se ani pohnout, ale jasně jsem
viděl všechno kolem.

Co všechno?

V komnatě se objevil oheň. Byla to planoucí koule a pak další, až
jich bylo sedm. Zděsil jsem se, když na mne padaly ty ohnivé
hvězdy.

Co bylo dál?

Když se mi vrátily síly, zvedl jsem se ze země a spěchal jsem ven
z domu. Teď už jsem úplně klidný. Musím však jít přednášet v
místní škole.

Nebylo ještě ani jedenáct, když vystoupil na katedru. Už nabíral
dech, aby zahájil: Otčenáš -

Veřeje dveří se rozletěly a dovnitř se vsoukalo sedm bílých rouch
s černým pláštěm.

Hm. – Otcové kanovníci! Ulétlo mu.

Dovolte, Mistře Stavensby!

Prosím.

Rádi bychom se vzdělávali na vašich přednáškách.

Hm. Sedm. Jako ty hvězdy, brumlal pod vousy, načež zazářil: - To
jste vy – ty hvězdy!

Kázání pravdy vyžaduje její poznání a prorožímání.

Nic nového pod Sluncem, řekl zanedlouho papež Innocenc III.,
když se mu krčil u nohou záplatovaný hábit.

Jenže na Lateránském sněmu bylo kázání vyhrazeno biskupům a
těm, koho by tím biskupové pověřili.

Bodrý obličej hlavy církve vzal na sebe ředitelský výraz.

Samozřejmě. Kázat je vlastně úkolem apoštolů a jejich řádných

nástupců.

Nyní však vznáším prosbu o založení zvláštního řádu v církvi, který by se věnoval zvláště kázání.

Víte, můj synu, nevím, jestli bych tím nejednal proti biskupům. Hm. - Uvážíme to. - Pro dnešek končíme audienci. Řekl Innocenc III. rozvážně a vůbec netušil, že jeho dnešní spánek nebude ani zdaleka pokojný. Stačilo zavřít oči, a už to bylo tady.

Otřes! - Výbuch? – Spíš zemětřesení. Každopádně se Lateránská bazilika otřásla v základech. Ze všech stran doléhá řev a pláč, válečná vřava. Chudáček papež se zmateně rozhlíží a třese se jako špačiček v trní. Oči navrch a pomoc nikde.

Kam se schovat? Kde je úkryt? Tady se neschovám. Vždyť už se ty zdi bortí, ve stropě se dělá trhлина.

Pomoc! Vykřikl.

Už-už se ten staroslavný chrám rozpadává. V tom přichází kdosi z dálky. Mává na něho.

Nemůže ho poznat. Kdo to jenom je? Přichází jako z mlhy.

Obrysy se zaostřují.

Vida, kanovník. - Co mu to září na čele?

Vždyť je to hvězda!

Hvězda? Jaká hvězda?

Nikoli židovská, ani pětícípá. Docela jasně září. Neoslepuje, ani neznepokojuje, jen pokojně září.

Hm. - Takový strážník? Copak tu něco zmůže

Jenže on rozhodně přistupuje a mocně podepírá svým ramenem padající strop a silnou pravicí zadržuje klátící se chrámové zdi.

S ledovým potem na čele vstal papež z lůžka a přešel ke klekátku.

Děkuji ti, můj Pane, za tuhle záchranu.

Příštího dne vešel do jednací síně, rozhlédl se po místnosti, a pak jedním skokem prorazil řadu arcibiskupů a vydal se spěšně za nenápadným kanovníkem:

Otče Dominiku, Otče Dominiku! Načež chvíli ztěžka oddechoval.

Už to vím! - Tak vy mne prosíte o povolení k založení řádu, který by se v církvi věnoval zvláště kázání. Vlastně mne už stavíte před hotovou věc. Vždyť už jste založil v Toulouse diecézní komunitu pod zástavou biskupa Fulka z řádu cisterciáků. Její členové už složili do vašich rukou řeholní sliby.

Ano. To však platí jenom pro Toulouse. V církvi jsou samozřejmě staré mnišské řády, s cílem časově a místně omezeným. Chci založit řád, jehož účelem je pracovat pro spásu duší kázáním a vyučováním v celé církvi a vždycky.

Ano, obecně. Ehm, milý synu, dnešní poměry jsou tak nejasné, tak

nepřehledné, tak rozčilující. – Hm. – Odpusťte, že jsem to hned nechápal. Víte, sotva se někdo vymkne z mezí všednosti a prostřednosti, hned uletí do nějaké krajnosti, až ho to vleče proti jeho vůli strašnou setrvačností jeho omylů. Nic není tak vzácné jako pravý skutečňující duch, do něhož přerůstá myšlenkově bádavý duch. Nevím přesně ani jak, ale právě zde a nyní se sjednocuje vaše myšlení, milý synu, s naším myšlením, takže zakrátko uvedu vás, žebravé kazatele do vzbouřených davů. Kláštery zůstávají takové, jaké jsou doposud, za časů lenního hospodářství, totiž opevněné útulky. Takoví těžkooděnci, které zdolává pohyblivá pěchota dřív, než se postaví k boji. Dá se to nějak změnit? – Hm. - Určitě, ale když dva dělají totéž, nemusí to být totéž. Vidím, jak se třeba takový Petr Valdus podobá Františkovi z Assisi tím, že rozdává svůj majetek chudým. V prvním případě je to Boží dopuštění hříšníka, v druhém však pozhelnání, které spočinulo na světcích. Svatost, nebo řekněme raději nezvratná dokonalost roste ze svátostí.

Jenže jak se to má stát?

Uvidíme. Vraťte se, milý synu, do Languedocu a vyberte si s bratry některou ze schválených církevních řeholí, která by byla nevhodnější k zamýšlenému plánu. Přidejte k tomu stanovy, kterými by se nový řád řídil podle svého účelu. Jedině tak mohou vyplnit a zachovat závěry lateránského sněmu. Potom to schvalují nejen pro Toulouse, ale pro celý svět.

Slůvko „potom“ znamená v církvi vždycky nyní. Toto tajemné Tělo žije dál, třebaže s novou hlavou. Tak Honorius III. žehná Dominikovi poté, co do jeho rukou skládá řeholní sliby. Stal se prvním představeným nového řádu s augustinskou řeholí, která je docela volná, což je zapotřebí, neboť si zakladatel přál, aby se jednalo o kněžský řád, jehož členové by se věnovali potulnému kázání.

Mezi věřícími v chrámu byl i sám hrabě Šimon z Montfortu s celou rodinou a všemi oblíbenci. Kolem nich zástupy vydechující své modlitby. Ruce se vzpínaly v modlitbách. Na první pohled nebylo ani tentokrát zrovna moc jasné, zda jimi lomí nad sebou, nebo s úpěnlivou prosbou, aby kázání bylo stručné. Kazatel se tiše, avšak vroucně modlil: Bože, dopřej mi, abych viděl za celou tou přezbožnou obludou tebe, Ukřižovaného, shlížejícího na všechno to lidské hemžení s kříže, a který se na první pohled zdáš být na kříži tak vzdálený a cizí. - Kazatel promlouval k lidu. Přitom neváhal ustoupit do pozadí a ponechat stranou sebe samého, aby připustil k slovu jedině Krále králů.

Cesta do Mého království lásky je úzká a trnitá. Toto království

trpí násilím. Jen ty, kdo přemáháš násilí láskou a ovládáš ho, smíš dojít. Napřed ovšem musíš umět a snažit se všechno obětovat a vše opustit. Jenže to je záporná stránka, ale jaký smysl má toto zapření? Jaká je jeho stránka příznivá?

Hlavně nesmíš usnout na vavřínech svého dnešního obrácení. Jinak je s tebou za chvíli konec.

Tvoje cesta k dokonalosti je nemyslitelná bez ustavičného a trpělivého zápasu. Předčasně jsi vypadl z původního dětství a tvoje troska je vržena do světa. Proto se ti tady to dobré, pravé a čisté ztrácí jako v mlze nebo v kouři. To ti ztěžuje cestu za pravým dobrem. Všechno dovede spíše lákat tvou porušenou žádostivost. Jak by ne, milá duše, když v ní tak nebezpečně sedí pevně zaklíněná pýcha. Dějiny všech velkých státníků, politiků, válečníků, filozofů jsou protkány touto bouří, jemně maskovanou lidskými ohledy, kdy se ze všech stran ozývá: Nechci milovat nikoho než lidi! Odmítám sloužit někomu jinému než lidem! Sloužím jedině člověku a jeho právům!

Divíš se, jak podružnou roli hraji jako tvůj Bratr a Spasitel v myslích dnešních lidí? - Nediv se, když na prvé místo postoupilo panství, léno, město, nebo prostě jen člověk, aby se měl dobře. A přitom to *mít se dobře* je možné změřit několika čtverečními metry od stolu k posteli. Orel, který byl stvořen pro věčné obzory, se zaklesl do svých těsných nevětraných prostor. Nejednou připomíná šilence, který se domnívá, že je králem, a vede dlouhé samomluvy sám se sebou. Někdy k dovršení svého sebeklamu užívá hromadných sdělovacích prostředků a výpočetní techniky, ale tím víc se jen zaplétá do svého omylu. Když znáš kořeny, snaž se ponořit ještě hlouběji! Posviť si na to, jak bojovat proti všem těm zpotvořeninám v sobě!

Široká, triumfální je cesta, kterou ti vládce světa otevírá, když zatoužíš po úspěchu, být korunován pýchou, dosáhnout kariéry a slávy. Pohodlná je cesta do těchto nížin, kde si lebedíš jen v sobě. Nad ní se však strmě zvedá Moje úzká pěšinka, kamenitá, plná úskalí. Vede vysoko, k úspěšnému zvládnutí sebe sama, k ovládnutí celého kosmu ve vlastním srdci a připodobnění se Mi. Tato pěšinka přivádí k jiné rozkoši, než jakou nabízejí trubadúři.

Hledáš příčinu svého znechucení vším, svého odcizení se sobě samému i Mně? - Pýcha se sebeláskou. To je dno každého lidumilství odtrženého ode Mne.

Kudy vede cesta ven? - Není to prostě nenávisť k sobě, k Mému dílu. Je to odpor ke všemu porušenému a nezdravému v tobě. Vzdát se všeho scestného a vypadlého z řádu tak bezvýhradně, že to podle

mínění lidí světa vypadá jako nenávisť.

Nepřeji si ničit tvou přirozenost s jejími řádnými sklony, pudy, vášněmi a emocemi. Snad už máš jasno o tom prvním, čeho je zapotřebí. - Zdolat pokušení vlastního sebe sama. Proto stojí za to cvičit se v pokoře, i když to není zrovna lákavá ctnost. To všechno víš, ale pořád prožíváš jakési zpoždění. I když mají být prostředky k potírání sebelásky úměrné tvému současnému stavu, přesto se základ boje proti sebelásce nemění.

Sebeláska se projevuje pýchou rozumu, takže může nabývat i učené povahy. Projevuje umíněností ve vůli, pročež se může ukazovat i v krkolomných výkonech. Konečně se projevuje neukázněností v životě smyslovém, kde se může projevovat citově a náladově.

Nezkusíš nastoupit novou cestu? - Zaslib se cestě k dokonalosti! Postav tím hráz proti třem zřídům falešné sebelásky. Bdi nad pýchou svého rozumu. Přestaň si namlouvat, že rozumíš kdoví čemu a všechno znáš, a že není nikdo nad tebe. Hrozné pokušení na cestě k dokonalosti! Za chvíli bys chtěl rozhodovat o všem samostatně, jenže až příliš samostatně. Strašné pokušení přenášet se přes ducha řádu, který máš v přirozenosti nesmazatelnou barvou, ať se ti to líbí nebo hnusí.

Hlídej si svůj prezíravý přístup a odměřený postoj a názor ke slovům toho, kdo tě vede. I když jsi dneska vzdělanější, než kdysi, přesto se nesnaž obejít bez slavně ustanoveného duchovního vedení, bez jeho poučení a slova. Někdy si říkáš: Už nejsem dítě. Umím přece číst! Nepotřebuji, aby mě někdo zasvěceně poučoval o těchto věcech.

Po kázáních odcházel záplatovaný hábit z města a shledal, že mu někdo ukradl boty. Pousmál se. Copak to bylo poprvé? Nato vykročil bosky branou z města. Kdybyste si mysleli, že si dělal něco z toho, že po něm nějaký taškář mrštil na rozloučenou kusem lejna, byli byste na omylu. Páchnoucí koláč se mu rozpleskl o záda a zvolna po nich stékal. Slunce to však záhy vysušilo, takže zůstala jen světlá skvrna, ale i ta se v brzké přehánce vytratila...

ROZMARY BŘEČTANU POPÍNAVÉHO

Palác kardinála Ugolina se koupal ve večerních červácích zlatého letního večera. Jen vzpomínkou nyní zůstávala bouře, která před nedávnem s takovou vervou zuřila v jeho zahradě, altánku, obytném stavení, v přilehlých budovách pro služebnictvo, stájích pro koně a pozemcích. Bouře se přehnala a zanechala za sebou spoušť korunovanou pokojnou oblohou a ptačí zpěv a západ slunce v barvách, od jakých si mohli malíři této doby nechávat jenom zdát, neboť vlašská malba byla záležitostí strohých byzantských ikonopisců. Cimabue, vlastním jménem Cenni di Peppo a Giotto di

Bondone byli tou dobou ještě někde na houbách. Vzduch byl chladný a lahodný a země vysílala léčivou vůni. Z oblohy vydrhnuté deštěm probleskovaly hvězdičky, zvláště Večerka a pak další dvě menší.

Zlepšené povětrnostní podmínky nepřinesly úlevu ostijskému biskupovi, který se sesul do klekátka jako uvolněná vrstva střešní břidlice. Sledoval západ slunce, leč pohled ho nijak nenadchl. Slyšel drozdy v zahradě, ale příliš o nich nepřemýšlel. Stručně řečeno, neoplýval slunnou náladou. Vzhlédl k obrazu Madony s Ježíškem. Pohled na Krále králů ho vždy uchvátil, nicméně pokaždé zůstával zaraženě před jednou podrobností: Vždyť ho Maria přece něžně ovinula a zavinula pleníčkama, a ne že by ho takhle vánočkovitě sešněrovala! Právě tak prkenně si připadal, když se celou bohoslužbu pohyboval v ornátu skoro tak pohodlně jako křížák v železné košili. Žádný větší vzmach, a stačí sebemenší rozmáchnutí, a už vám někde praská šev anebo přeska.

V tu chvíli pocítil hluboký obdiv před mocnou přírodou, který mu nakukovala oknem do komnaty pohledem břechtanu.

Břečtane, břechtane, povzdechl si kardinál Ugolino.

Břečtan popínavý čili berštan, bičok, blušť, braštan, břechťák, dřevolez, efajl, líček, pořečťan, točík, zimolez, zimozelen, latinsky *Hedera helix*. Prostě takový popínavý keř z čeledi aralkovitých s větvemi, které se přichycují k podkladu mnoha přičepivými kořeny, rašícími po celé jejich délce na zastíněné straně.

Je pochybné, že by nějaký kardinál mohl chovat nějaké hlubší city k bylině tak prosté jako je břechtan, nicméně i on by leckdy ocenil jeho užitečnost jako prvotřídní léčivky. Odvar z břechtanu se i panu kardinálovi sešel při popálení sluncem, jako prostředek k odstranění celulitidy, a teplé obklady mu přišly vhod při různých otlačích, způsobených slavnostním korzetem, jaký si služba oltáři v těch dobách vyžadovala. Dokázal však též ovlivnit psychiku člověka.

Jako stále zelená rostlina byl břechťan už pro první křesťany symbolem nesmrtelnosti a věčného života. Svým sklonem k točivému pohybu při růstu symbolizuje život a znovuzrození. Je symbolem rodiny, když vyrůstá z mnoha vláken, které se navzájem propojují v jednotný kmen, až tvoří nerozborný pevný celek. Odedávna symbolizovaly břechťanové věnce, větévky či listy manželskou věrnost.

Takový je břechtan popínavý či rozpínavý. Ukázalo se však, že je též objímavý nebo dokonce všeobjímavý. Kdo by pozorněji sledoval pana kardinála, objevil by, že zvláštní jeho pozornosti se těší také ne jeden blázen. Možná by si připomenul rostlinu potos

neboli šplhavník, latinsky zvaný Epipremnum aureum, jenže to je zase něco jiného.

Zato se tu vyskytly jiní dva Boží blázni k pohledání.

Dominik se totiž nevrátil do Languedocu jen tak hned jako nějaký voříšek na zapísknutí. Měl tu ještě nejedno závažné pořízení. A tak se zdržel v Římě až do jara příštího roku.

Kdybyste se ho zeptali, co tam dělá, asi byste žádnou přesnou odpověď nedostali. Bylo to však pořízení z docela jiné strany, než byste čekali. Možná, že ani on sám něco takového patrně neočekával. Strávil nejednu noc v místech, kde vykrvácela sama církevní Skála, protože jí to bylo určeno, že ji jednou povedou, kam nechce. Vykrvácela, ale nebyla přemožena.

V těch časech se u svatého Petra kostelník nadmíru vylekal, že vyoraná polní myš by se vedle něho tyčila jako sám Juda Makabejský, a blekotal:

Co – co to – co to tam

- ?

Pak se však uklidnil, když naznal, že má ušetřenou práci s utíráním a leštěním chrámové podlahy.

Je pravda, že svatý Augustin radí: *Miluj, a pak si dělej, co chceš!* Láska je všemohoucí. Můžeme a musíme hodit přes palubu všechny ohledy. Tyhle Augustinovy výroky jsou hlubokomyslné. Když se ale vytrhnou ze souvislosti, tak jsou natahovací jako vesta. Nakonec se i přeucněnému sucharovi mohou stát omluvou pro kdejakou neřest. Člověk už není pod zákonem, ukládaným zvenku. Když miluje, tedy ne jen libovolně a po lidsku, nýbrž nekonečnou Láskou, k níž si pokorně vyprošuje povznesení. Taková vyšší láska je lidskou účastí na nebeské Lásce. Tak má pozemská láska k nebeské Lásce, vtělené v člověku, aspoň stín účasti na všemohoucnosti Lásky nejvyšší.

Jedině ten, kdo dovede takto milovat, kdo má náležitě rozšířené srdce. Je obdařen trvalou mocí a povznášen nad zákon ukládaný zvenčí.

Láska sloužící! - Uvědomělá. Nenáročná. Nezná sebe a sleduje pouze Lásku nebeskou a bohumilé tvory. Tato Láska vykupuje a získává. Čím je čistší, tím dovede vést k větším činům.

Láska naprostá, bez špetky sobectví! - Dovede dokonale zapomenout na sebe a odložit svoje zájmy.

Hrdinská láska! - Hrdina nebeské Lásky vítězí právě touto absolutností, která na něj sestupuje ze spojení s nebeskou Láskou. Vítězí absolutností, která se nespokojí s kompromisem, s tím, že to nějak dopadne. Žije jistotou, že pro ni je jedinou cestou: Zemři a

budeš žít!

Potíž je v tom, že člověku zaseknutému v pýše jsou tato slova platná asi mrtvému zimmník. Ve své hrbaté pokoře na to všechno jenom přikývne, protože na všechno hledí z pozice snílka, který ve svém snu už došel spásy a nepotřebuje od nikoho nic, tedy ani žádnou spásu.

Má-li však někdo za svůj životní program dojít serafínovsky láskou k pravdě a jiný zase apoštolsky dojít pravdou k lásce, nemohou jinak, nežli že se jednoho krásného dne srazí nosem.

Všetečným očím se možná podařilo přesně zjistit, kdy - totiž mezi kterými z oněch proslulých devíti způsobů duchovní fyskultury - se takto stalo. Zapisovatel těchto událostí byl však mnohem více zaujat neobvyklým počínáním na vyšších místech.

Viděli jste už někdy rozhněvaného Ježíše? - Někdo tvrdí, že je to u milosrdného Beránka něco vyloučeného. Omyl! Dovede se hněvat, a jak! Když jde o dům našeho Otce a pokoutní obchody potulných kramářů, dovedou stolky jaksepatri létat, a peníze dostanou křídla, a co teprve obchodní artikl! - Pořádné nadělení pro kostelníka, ba dokonce pro celou úklidovou četku! - Takže pozor! I ten nejmilodrsnější a nejlaskavější, který neodmítne žádného kajícníka, dovede nadělat paseku, když narazí na lidskou zabeđenost. Nakonec se však nechává přibít na kříž všechny, včetně těch, kdo ho zabíjejí, ale ovšem do tří dnů postaví zbořený chrám.

Zvědavou kostelnickou myš patrně uvedlo do rozpaků celé to představení adorační fyskultury, nicméně mnohem úžasnější bylo to, co jí zůstalo skryté kvůli klapkám na očích. Hábit i jeho záplaty ustrnuly jako by byly odložené ve skříni. Nebyla to lavina alpského sněhu, co ho tak zasáhlo, jak se možná v první chvíli domníval. Byl to pohled do tváře Ukřižovaného spalovaného horlivostí pro otcovský dům. Do toho všeho se mu najednou přikradl jakýsi otrhaný obejda. Svíčková bába vyletěla z lavice jako bažant z mláží a tradá za kostelníkem, že mu tam možná někdo něco provádí, aby si to lépe ohlídal. Kdekdo se ošklíbl: Co se tady potlouká ten bezdomovec? Domáci Pán se však na něho nemračí. Nepřeje si, aby se na toho, kdo se vydal cestou ctnosti, vyskakovala jeho hříšná minulost jako čertík ze škatulky. Cože! -On ho dokonce vítá!

Chápavé srdce velkého milovníka se rozširuje až k obejmutí přízněné duše v hadrech s kapsami skrz naskrz děravými. Propast volá k propasti, a náruč se otvírá náruči Takové je obejmutí v náručí toho, který rozpíná ruce na kříži, aby se do něho stulili všichni příchozí. A opravdu se tam mnozí přitulí tak ochotně a rádi, že by z

toho zbledla a uschla závistí i sama *Svízel přítula*, řečená *Galium sarine*.

Jak dlouho zůstávají oněmělá ústa velkého milovníka? Kolik vody uběhne v památné Tibeře? - Pontifex Maximus, jehož úkolem je tradičně péče o městské mosty přes Tiberu, a nyní Innocenc III., by snad za tu dobu přešel svižným krokem většinu z nich. Kostelní myš už dávno nervózně přešlapovala, když nový apoštol zašeptal: Františku!, aby zaslechl serafinskou ozvěnu: Dominiku!

Když si padnou do náruče staří přátelé nebo dávní veteráni, kteří podstoupili mnohé boje a dlouho se neviděli, je to dojemné. Když si ale padnou do náruče staří přátelé, kteří se neviděli nikdy, a přesto se znají, snad kvůli vznešenému *déja vu*, je z toho každý úplně na hromadě, zkrátka vedle.

Tak také zalátný hábit, třebaže by si byl tak rád připadal jako rytíř bez bázně a hany podle ideálu svého tatínka Felixe, či jako oddaný pes svého Pána a neohrožený ovčák podle mamincina snu, si v tuto chvíli patrně připadal jako vyplašený králík. Aspoň se to tak jevílo nezávislému vnějšímu pozorovateli, neboť nějakou dobu hopsal po čtyřech, chvíli zase přecházel po dvou, aby pak opět strnul v pokleku, chvíli vrhal oči v sloup a vzápětí jimi zase něžně mžoural. Kostelní myš by z takového návštěvníka měla velmi smíšené pocity. Nešlo však o záležitosti vnějšího zdání, ani omšelého zevnějšku, ba ani o pocity nějakého povrchního pozorovatele. Objímavost, přichylnost probodeného srdce v akci vypadá v očích světa tak, že vybočuje ze všeho, čím se svět honosí a pyšní. Kdopak tomu porozumí? Leda ten, kdo se právě probírá z pohroužení a vrací se k sobě z vytržení, aby si rozechvělou rukou setřel pot z čela a zavrtěl sám nad sebou nevěřicně hlavou: Jémináčku, nebyl to sen?

Jenže druhý den si vyšlapuje po náměstí a ten pŕlnoční trhan je zase tady, z masa a kostí. Bez hlesnutí si padnou do náruče. Dávní přátelé od prvního setkání.

Víš, Františku, řeknu ti - jsi mým druhem. Zůstaňme spolu a nikdo nám neodolá!

Ono se to řekne, že od té chvíle byli oba jednoho srdce a jedné mysli, jenže co to obnáší? Lékař vám začne něco vykládat o siamských dvojčatech. Pak se třeba také zmíní o takových rozbujelých zjevech, kterým by každému bylo zapotřebí aspoň dvou nebo tří srdcí při jejich obezitě. Nato se rozpovídá o vymoženostech transplantace srdce a možnosti voperovat nějaký ten *pacemaker*, jak se říkává srdeční křesadlo. Křesťan ovšem věří, že jde o jedno jediné Srdce, které je sice smrtelně zraněné, nicméně je zcela bezvadné a neporušitelné, a které se přenáší do mnohých srdcí prostou

výměnou, řekněme kus za kus, prostě když dáš svoje ubohé srdce, dostaneš jiné dokonalé, samozřejmě duchovně prostřednictvím proměněného Těla. Takže čím víc se tím obíráte lidským rozumem, tím víc se zamotáváte. Je lepší podržet se Pavlova učení, který tvrdí, že už nežije, ale žije v něm Kristus, který touží žít celý v každém zvlášť.

Jak to přijde?

Už včera v noci jsem to zažil.

Během času se oba nejednou setkávali v paláci kardinála Ugolina. Také tehdy, když byl Dominik v Římě popáté, sešli se s Františkem v paláci ostijského biskupa. Po dlouhé rozmluvě o duchovních věcech se jich kardinál zeptal:

Dovolil byste, můj synu, aby vaši bratři přijímali církevní hodnosti? - Přitom se obrátil na Dominika.

Mým bratrům je největší ctí, že jsou povoláni hájit víry proti nevěřícím a oddělených a bloudících hledačů pravdy mimo církev.

Mám si to vysvětlit tak, že všechno ostatní, včetně hodností jsou pro vás menší pocty?

Když dlouho nepřicházela odpověď, obrátil se kardinál na druhého:

A co vy, můj synu?

Moji bratři by přestali být Menšími bratry, kdyby se stali velikými hodnostáři. Chcete-li, aby vydávali dobré ovoce, nechte je, čím jsou.

Jinak však bylo známo, že se Dominik při takových návrzích na biskupský a jiný úřad dával slyšet se svou touhou po misii u Kumánů.

Kdyby někdo slyšel, že se František s Dominikem setkávají dodnes jako věrní druhové, a nejen v paláci ostijského biskupa, tvářil by se možná dost nedůvěřivě. Všeobjímavé prolínání nezůstává při tomto úzkém římském měřítku. Prostupuje dál, bez ohledu na místo i na čas.

Jinak plyne čas trubadúrovi, který zpívá o lásce rytíře k hradní paní, a touží zastavit čas, a potom zůstat se svou láskou. Zbývá mu jenom nenaplněné toužení. Jinak ubíhá čas nadutému Rajmundovi z Toulouse, který všechno vztahuje výhradně k sobě, a jeho čas už dávno vypršel, i kdyby se snažil znovu a znovu vystrkovat růžky. Jinak uplývá čas tomu, kdo si opakuje: „*Důvěru kdo v Pána mají, jsou jako hora Sión!*“ a také to prožívá v hábitu plném záplat, protože pak se jeho čas naplňuje věčností. Před svatostánkem nebo před křížem se mu stále znovu zastavoval čas, a to nejen proto, aby dobyl nějaké Jericho jako Jozue, nýbrž aby tam přinesl světlo a radost. A nezůstal při tom. Pokaždé stačilo se jen správně naladit, a

vzápětí padaly hradby, hroutily se přehrady a všechny ostré hrany se ohlazovaly až se rozplynuly v tajemném oblaku a už jsem tu jako tvůj Bratr, Přítel, Spasitel.

Moje Láska, která naplňuje tvůj život na cestě k dokonalosti, směřuje k obejmutí milované bytosti. Proto vrcholná podoba lásky touží stále živěji po Mé nadpozemské vlasti. Pouze tam se hořká a odporná voda tvého současného všedního života proměňuje ve víno z Mé vinice, ve víno velkodušné, které obveseluje tvé srdce a opájí tě svou sladkostí, totiž ve víno věčného štěstí, jež předkládám vyvoleným u stolu v mém příbytku.

Kvůli těmto úchvatným obzorům Mé nebeské vlasti, do níž tě zvu, stojí za to všechno mobilizovat. Stav tohoto života, který musíš snášet, přijímej s radostí. Potěš se! Odloučení nepotrvá dlouho, ano - brzy skončí. Zakrátko se uvidíme, a to navždy přede Mnou.

S kříže dohlédnu na svého milovaného učedníka a naši panenskou Máti. Miláček tu stojí zkamenělý hrůzou a děsem. Aspoň tu máš zástupce, kterému dávám mezi ostatními prvenství v postřehnutí a rozeznání Mne tam, kde jiní vidí prelud. Naposled vydechnu tento dusivý vzduch, a už Mi Srdcem projíždí ostří, ještě krůpěj Mé Krve s vodou a nadechneš se novým životem. Rodíš se v mém tajemném Těle.

Ještě malá douška ohledně Maminky: Svěř se Mi, a budeš nejlépe svěřen.

Zdá se ti, že ji nemohu odtrhnout od sebe? - Navěky jsem k tobě, dušičko, přilnul. Maminka zůstává Maminkou celého Mého díla. Neváhej, a pusť ji se Mnou k sobě, a našup najdeš všude domov, ať jsi, kde jsi.

Maminka jako nikdo jiný soustavně pečuje o Mé dílo. V jednom kole Mi podává sebe za oběť. Tak podává za oběť své panenství. Jak ta jenom je dokonale poslušná! - Sdílí se Mnou chudobu, když první poslechne Můj hlas a opouští všechno a vydává se v Mých stopách. Chudá kráčí za Mnou až k hořkému konci. - Neváhej a poslechni Mou výzvu a naplno se Mi otevři! Napodobuj Mou dokonalost! Vzdej se všechno, odpoutej se ode všeho, co by mohlo překážet. Maminka chce kralovat celé tvé rodině.

Vrcholné mateřství! - Zvláštní přízeň a ochrana ti dodává útěchu a radostnou jistotu v úsilí o dokonalou lásku. Je ti zářným vzorem na cestě k dokonalosti, ale i pomocnicí. Velké Fiat, velké přitakání pro Můj vyšší život v tobě. Uvolni velkou nástupní sílu a odhodlanost, ale také se snaž o dovršení počatého díla! To není málo, co žádám. Kromě toho to nepodávám jako podrobný souhrn předem stanovených požadavků a nároků, na které by se dalo zvlášť

připravovat. Vynořuje se to z temnoty po jednom a dopadá to ni tím drtivěji, že se tak děje prudce právě tak jako neočekávaně. Všechno to je ponořeno do mlhavého závoje tajemství a nevypočitatelnosti. A přesto Fiat - Fiat - a zase Fiat.

Divíš se? - Jak odevzdaně se dá přijmout plnost Mých darů! Proto dovede přijmout také všechno ostatní, všechna Moje tajemství. Chceš ji následovat a přijmout každé Moje volání? Pozor na malomyslnost vůči sobě i ostatním! - Jinak si sám přistříhneš křídla, a možná i ostatní srazíš v jejich rozmachu. Neklad' si laťku svého života příliš nízko! - Příliš nízké je všechno, co není Moje a není dokonalé. Kdo v tvém náručí zatouží po dokonalosti, toho povzbuzuj, neodrazuj výsměchem, ani přísností, ani svým úzkoprsostí. - Něco jiného je, když se někdo opravdu na cestu k dokonalosti fakticky vydá. Takovému nalož velké nároky, aby se nezkažil. Potřebuje laskavé, něžné, ale obezřetné vedení, bez zbytečných úlev, které by mohly nahrávat změkčilosti. Podrž ho u té velikosti a plnosti vznešeného ideálu, ke kterému ho volám. Posiluj sebe i druhé k autentičnosti života uvnitř a k velkomyslnosti. Pravdy o Mně - velkém a tajemném, nemohou být jiné, než velké a tajemné. Nediv se temnotám víry, ani nepodléhej vnitřnímu zmatku, když pojednou zakoušíš vyšší polohy vnitřního života, sotva se důvěrněji sblížíš se Mnou, a když od tebe žádám stále víc a více, a ty se vzdaluješ pozemským jistotám, ba se vzdáváš i svých zaručených lidských práv.

Slátaný hábit vyhlížel jako zapomenutý, asi jako vychladlá ryba na talíři, od které host obezřetně podstoupí a sdělí způsobně: Už nebudu, prosím.

Nediv se. Víím, že žádám od Maminky víc než dost. Jenže vroucně miluje. Proto také věří, nejen hlavou, nýbrž i srdcem. Věřící hlavou, že mám ještě druhé Já jako Syn a věří srdcem, když Mě má přijmout přímo v sobě a spolupůsobit s Mým plánem. Můžeš vroucně a velkodušně milovat jen v opravdové víře. Čím víc miluješ, tím víc oživuješ svou víru. A věříš, abys mohl víc milovat. Pouze tak vytrváš i v zapomenutí v okolních temnotách.

Láska není slepá. Je jasnoživá. V ní ti odhaluji závěry bez důkazů ze smysluplných výchozích premis i bez usuzování, zkrátka bez přemítání. Objímáš Mne. Srůstáš se Mnou v lásce. Dovedeš Mi všechno dát, protože to stejně všechno máš ve Mně.

Maminka jak se patří! Jedině víra ji drží nad vodou. Jak jinak by mohla uvěřit a vytrvat ve víře, že jsem, který jsem. Maličko, a jevíím se jako ubohé, bezmocné, plačící dítě, - maličko a je tu osmahlý zdatný jinoch, - a zase maličko a je tady unavený učitel, který nemá,

kde by hlavu složil, - a opět maličko a umírám vyloučen vlastními a celou duchovní elitou národa. Věří Mi ještě na popravisti, když Moje dílo očividně ztroskotává a Moji učedníci se rozletí jako když střelíš do vrabců, a chybí všechny smyslům dostupné důvody pro další víru.

Víra ji vede k oběti i svého mateřského Srdce. To nesvede žádná jiná maminka. Ví, koho ve Mně má, a jak je každá bolest u Mě nemístná, a přece je potřebná. A znovu Fiat – Fiat – Fiat a zase Fiat ke všem bolestem.

Myslíš, že Mně miluješ? - A jak potlačuješ své sobectví, vyžadující, abys byl všude jednička a zářil jako Zeus na Olympu? - Proč se divíš té či oné zkoušce? - Kdy už je všechny přijmeš jako Mé vyznamenání, že právě od tebe chci tuto lásku? - Copak ti snad se svou nekonečnou Láskou nestojím za to, abys pro Mne bylo všechno podstoupil a obětoval?

Nechtěl jsi moc nad svými i Mými nepříteli. Nestál jsi o to, abych ti položil zdrcené a zastrašené zbloudilce, hledající svou životní pravdu mimo Mou Církev, k nohám. Uděluji ti tedy chápavé srdce, abys byl dobrým znalcem, ale nejen lidí, nýbrž i všech trpících tvorů. A tak lépe než kdokoli jiný chápeš, že existují některé hlavy, které se přizpůsobují novým myšlenkám snáze než jiné. Ochotně povoluješ svému okolí značný časový odstup, aby mohlo každý nový námět náležitě strávit.

A vida! - Kampak se to vytrácí z tvé tváře podoba záhadné ženy od pyramid - Sfinga, kladoucí matoucí otázku: Co to je? Ráno to chodí po čtyřech, v poledne po dvou a večer po třech? –

Opravdu. Do tváře se s nebyvalými ambicemi vracela sebedůvěra. Protáhlá okurková hlava melounovatěla.

Láska nepočítá ani neodměřuje. Pochází ode Mne, který mám všeho habaděj. Proto musí být zrovna tak nesmírná, jak je to u tebe vůbec možné. Raduj se z Mých závratných nároků. Maminka se taky raduje i s tou děsnou nůší na zádech. Plnost Mých darů se dá unést jen plností víry a lásky.

To je aspoň škola života! - Bez hrdinského přijetí této skutečnosti bys Mi byl platný při záchraně tebe i ostatních a celého hříchem trpícího stvoření jako utopenému galoše. Ještě jsi zdaleka nedal všechno. Ještě jsi dost nezabojoval až do krve.

Maminka tě učí velkodušnosti a vznešené šlechtnosti. Především ale chápat, jak velké mám s tebou záměry. Tak vyraz dál do života s plností víry! Radostně si počkej na všechno, co ti uchystám. Ať je to cokoliv, všechno ti pomůže na cestě ke Mně. Sleduj všechno očima Maminky a přetav to ohněm lásky.

Víra a láska, podepřené sestřičkou nadějí! - Ta už stojí jednou nohou v branách nebeského Jeruzaléma, kdežto druhou se opírá o sílu Mé lásky a všemohoucnosti. To je škola porozumění a snášení všeho.

Počkej si na Mého Ducha! Neváhej o to poníženež žebrot! A když to přijde, neváhej vzplanout a zahořet Mou láskou!

Maminka jak se patří, ale napřed nepatrná dívka - vzrůstem, postavením, inteligencí, ale veliká stále vyprošovanou otevřeností Mému Duchu. Proto svolila i k tak neslýchanému tajemství a podala i nevidaný projev lásky, že se z lásky k vůli Mně a kvůli tobě stala Matkou právě tebe uprostřed všech ostatních.

Tohle představ světu, ovšem bez jakékoli křečovitosti. Jen s něžnou láskyplností. Posviť každému na setkání Mou svrchovanou Pravdou, a současně ho ohřej Mou ryzí Láskou. Ať i tvůj úhlavní nepřítel na tobě pozná, že právě z velké lásky ke Mně a k lidem i k tvorům toho žádáš tolik od sebe i od druhých pro Mne. Kéž pozná, že bys byl sám sobě nepřítelem i nepřítelem lidu, kdybys ulpíval na prostřednosti a nechával ostatní zakrnět v šedé mase davu.

Co všechno dělá plnost Ducha! - Maminčina víra nekolísá ani před Mým bezduchým tělem. Ochotně věří právě tomu nejnepochopitelnějšímu, takže dovede přijmout i to nejstrašnější. Přetéká Mými dary. A hned vidí, že Moje nevšední plány právem užívají neobyčejných prostředků. Když si tě chci takhle dokonale přitáhnout, tak užívám neobyčejných prostředků pokořování, rozemílání a drcení tvé vlastní lidské sobičky. Dopouštím porušování všech tvých přirozených lidských práv, třebaže jsem jejich vrcholným ručitelem.

Otevři vrátka. A neboj se. Tohle to ještě není konečná. Maminka chce jít domů, k tobě.

Vždyť ji k tobě posílám jako k svému miláčkovi. Víím o tvé velkorysosti, čistotě, věrnosti a neutuchající plnosti lásky, že vytrváš se Mnou i v krajním soužení. - Maminka tě miluje, své velkorysé dítě, věrné a čisté, plné vroucí lásky. O tuto její zvláštní láskyplnou péči a o toto její zalíbení právě v tobě uprostřed velkých zástupů se můžeš opřít. - S obzvláštní láskou sleduje tvoje úsilí o dokonalou lásku. Objímá tě zvláštní péčí, když chceš mezi ostatními milovat obzvláště Mě, svého Bratra a Spasitele.

Kde jsi? Maminko! Ozvalo se úpenlivě z látaného hábitu, div, že nepraskly okna chrámu. Teď tu stál, šoupal nohama, trhal sebou plný naděje při každém šelestu, zatímco olověné chvíle loudavě mýjely. Pak jeho vartování oživila krátká fyskultura. Kolébal se sem a tam, poskakoval, klekal a zase se tyčil, když postřehl, že se po

stezce blíží dívka jeho snů, dívka Páně. Jako by se mu zazdalo, že se snad celý hvězdný svět otrásl, nicméně zahlédl živý plamen věčného světla. Ten se pokojně živil olejem a vydával mírnou zář a stoupal vzhůru, kde se úžil a vznášel do ztracena. Nato se mihotavě rozdvojl a už tu byly dva plameny, zářící a hřející.

Maminka je ti, blázínku, tak nablízku, že to ani blíž nejde. Žije u tebe, a čím je čistší a plnější Mých darů, tím lépe na světě poznává, jak velkou pomoc potřebuješ, když se snažíš podobně jako ona zosobňovat jediné přitakání k Mé vůli. Neboj se! Nelekej se, človíčku! Nezůstáváš sám.

Blankytný plášť se rozkládá do široka do daleka, a pod každým cípem je dost místa právě pro tebe.

Tou dobou zaznamenal latami přešívaný kanovnický hábit řadu proměn, které nezávislý pozorovatel snad ani nestačí evidovat, natož potom kronikář registrovat. Nejprve nešetrné napínání až k prasknutí v úrovni kolen, pak volné spouštění a splývání jako když zavěsí kutnu na věšák, ovšem ne nadlouho, jen do té doby, než začne jeho roztahování, protahování zjevně za účelem vytírání podlahy, ale snad i pro jeho vyrovnávání a žehlení, ovšem tak neumělého a neohrabaného, jak dokáže žehlit pouze muž na cestách. Jakkak se ovšem dá vyžehlit zmuchlaný oděv, když si ho majitel ani nesundá? - Nakonec zůstává v nehybné poloze jako by tomu příčinlivci došla trpělivost, takže poraženecky rozhodil ruce do stran. Řekli byste: Snad to tam někdo později uklidí, protože majitel na to už dávno nedbal. Žádný spánek, ani snění, jen hluboké ponoření. Podle všeho se oddal svým myšlenkám. Byly to myšlenky náramně příjemné, i když je chvílemi přerušovala činnost nějaké neviditelné osoby, která mu, jak mu zprvu připadalo, zatloukala do hlavy dobřela rozžhavené nýty. Zprávy z věčnosti mu sňaly z mysli velkou tíhu, protože jeho mysl nebyla uzpůsobena k tomu velkou tíhu nosit. Nesmírně se mu pak ulevilo.

Úžasné! Nový kosmos, tvar, řád, jednota, určení, a za ním - věčný život - blahoslavenství. Vyšší dotek. To je ono! Právě ten rozehrává v pokorném srdci takové novoty. Šíří se vůkol v tajemných vlnách, jako od kamene vrženého do vody. Původní poselství. Stát se pouhým hlasem jako Jan Předchůdce a Miláček Páně.

Nový kosmos je na světě! - Nový řád. Veliká otevřenost k poznání a veliká touha položit je k nohám Pravdy.

Jak? K čemu je dobrý takový zvláštní řád?

Na každém rohu je slyšet mluvky řečnit o blížícím se konci. A přitom nikdy toho nezačínalo víc než právě nyní. A nikdy nebylo víc mládí než nyní.

Vzhůru! Za velkými apoštoly a spolu s nimi! Také jsou na cestě. Zdatní a průbojní jedinci. Zvyklí na podmínky v odlehlých končinách. Uvyklí na stan a tvrdé lůžko. Nehasnoucí majáky uprostřed moří. Poutníci v každém období, po celá léta. Poutníci se svým vlastním dětstvím, mládím, dospělostí i zralým stářím jakoby s druhý. Ochetně opouštějící podivné dětství pohádek. Poutníci svým vlastním radostným mládím, poutníci svou vlastní zralostí nejlepšího zrna.

Vzhůru! Rodí se celý nový kosmos těch, kdo odmítají zůstat pozadu za apoštoly.

Proč nezůstat v pohodlíčku? Proč neuváznout na jednom teplém místě? - Vstaň a směle vykroč k tomu, co je bez konce, jako je bez počátku! - Proč? - Abys mnoho podstoupil, pochody dnů a noční spočinutí u oltáře, aby se všichni vydali na cestu oním směrem, ve dne i v noci podporováni vyšším nadáním, pokorně vyprošovaným v modlitbě, aby se každý znovu vzchopil vyrazit na vyšší cestu.

Proto vzhůru! Kdokoli jsi, pojď se mnou! Půjdeš-li se mnou, najdeš, co nikdy neunaví.

Vzhůru! - Nesmíme tu zůstat. Ať jsou nahromaděné poklady světa sebelákavější, setrvání na stávajících vědomostech sebezohlednější, nemůžeme tu uváznout. Ať je přístav sebevíce chráněný, vody nejpokojnější, nesmíme zde zakotvit. Ať je pohoštění, které nás obklopuje, nejvítanější, smíme je přijmout jenom na chvíli. Copak můžete vysedávat nad mrtvými pergameny, zatímco bratři umírají hladu?

Neváhej! Pohnutky musí být silnější. Máme se plavit nesplavnými řekami a divokými moři. Chceme být tam, kde dují větry, bijí vlny a loď uhání s plnými plachtami.

Vzhůru! Ale pozor! - Kdo se vydává se mnou, musí mít nejlepší úmysl, svaly a vytrvalost. To je rozpínající se nový kosmos! Vychází z probodeného Srdce. Jemně, ale neúprosně rozehrává hudbu pulzující intuice v mém nitru, v srdci poutníka s toulavými botami.

Ach, to tvoje mládí! - Víím, jak usilovně hledáš uprostřed rozbujelého života pravidlo podle skutečné míry. Tolik se ti podobám. Jenže z vyššího pohledu z nejvyšších míst jsi stvořen docela nově a máš pozvání k zvláštnímu účelu. Proto jsi tak jediný a jedinečný.

Náhodní kolemjdoucí zmateně zíraly na zalátaný kanovnický oděv, vznášející se nad zemí, a nejen na oděv. Mělo to i lidskou výplň, ale nikde žádnou oporu, žádné lešení. Načež se diváci rozdělili – jeden odcházel se zmateným vrtěním hlavy a mimoděčným

škrábáním se za uchem, jiný se zdržel a začínal se náramně nešetrně chovat k sobě i k svému oděvu. Plášť odlétl do prachu, a zbytek oděvu i jeho samého – člověka minulosti - odpadl s ním za ním.

Tady se znovu se rozplývá tělo na kříži. Očima plnými slz probleskuje radost. Strašlivé hrany kříže se zaoblují, rány se zacelují, dokonce i příčné břevno se jaksi srovnává s nosníkem a celý svět se roztáčí. Rozličné tvary se slévají v jednu řeku a ozývá se jenom šum plynoucího času. Tajuplný ostrov tvého srdce se navěky zabydluje. Ať jdeš kamkoli, všude můžeš říci: Konečně jsem našel domov.

Můj obraz ve tvé duši je především v tom, čím se duše nejvíce přibližuje představování vlastní podobnosti. V mysli ti Mé Slovo představují skutečným prováděním myšlení. Proto ti Můj ráz jako Otce, Syna i Ducha jasně vyniká skutečným prováděním myšlení. Poznáním utváříš vnitřní slovo. Vida, hop – a je tu obdoba vycházení Mého věčného Slova. - Mystické rozjímání. - Sama láska se rozvíjí k poznané věci. A hned máš v poznání i v lásce každým coulem naplněný Můj obraz Otce, Bratra i Přítele. A když ne teď a zde naplněný, tedy aspoň připravený ve tvých schopnostech. V nich jsi stále ochotně zaměřen doopravdy provádět úkony poznání a lásky.

Vstávej, ospalče! - Činností své mysli v úvahách o Mně, o Mém bratrském díle spásy, a rozhoupáním vůle v lásce se neustále sjednocuješ se Mnou. Neváhej a vstup do skutečně zapojené účasti na Mém vnitřním životě! Budova tvé duše je taková, že nejvyšší částí mysli, v níž je Můj obraz, se spojuje se Mnou. A jsi doma, odkud přicházíš, odlož si ty ruksaky.

Vím, že máš trochu zpoždění a jen dýchavičně se uvádíš do pohybu, zkrátka trvá ti to, než se k něčemu rozhoupeš. Sám jsem pořád v jednom kole. Také jako tvůj Bratr a Spasitel ve tvé lidské kůži ti připomínám, že "i já pracuji" (J 5,17). Tak jsem ti stálým zdrojem života. Jen se Mi svěř, otevři se Mi, a uvidíš! Nepoznáš žádnou prázdnotu, jen samou plnost. Vždyť tvůj život je pořád v nejdokonalejším pohybu, když se rozhodně vydáš ke Mně. Vím, že toho však nejsi nepřetržitě schopen kvůli slabosti své přirozenosti. Sám se také neomezuji na tvé myšlení. Jinak bych ti byl málo platný, kdykoli bys ochabl a přestal o Mně uvažovat. Zanechávám ti však ve svém obraze v tobě stopu Mé bytosti. Nezmizí, ledaže bys ses ode Mne rozhodně odvrátil a tak v sobě rozbil Můj obraz.

Jinak je však ve tvé mysli a v celé tvé bytosti podivuhodná ustálenost. Tak jsi ve svém srdci nositelem bytí a spojení se Mnou, nositelem činnosti a vztahů, včetně těch nejdůvěrnějších. Osobním

nasazením a záměrným spojením se Mnou v Mém Slově se Mi jako svému základu náramně podobáš. Nemiluj Mě jen pro Mou moudrost nebo věčnost, protože beze Mne nejsou. Už to nejsi ty sám. Jsem, který jsem, a dávám ti plynule proudit do Mého nitra.

Sleduj příklad apoštola národů a jeho poznání Mne jako základu a cílu života! Proto mu dopřávám nalézt ke Mně cestu. Zkus podobně spojit tři schopnosti své duše se Mnou jako Otcem, Bratrem i Přítelem! Upři na Mne svou paměť a dokonale si přitom zapiš za uši, že jsem základ, z něhož pochází všechno, i všechny stvořené věci, každá svým způsobem.

Zkus také spojit rozum s Mým věčným Slovem! - Dám ti dokonale pochopit celý řád, jímž tíhnou i stvořené věci k svému cíli, protože moje Slovo je také jejich základ.

Konečně spoj svou vůli s Mým Duchem a zamiluješ se dokonalou láskou. - Mírnost a dobrotivost, o které víš od apoštola národů, že je příčinou stvoření, je také příčinou každého vyššího daru, který ti zdarma daruji. A už je to tady. Moje věčné Slovo se na ten šup vtěluje do tebe.

Tady máš pozvánku. Zvu tě jako důvěrného svědka Mého vnitřního života jako Otce, Bratra i Přítele, aby ses konečně se Mnou natrvalo spojil. Tak dlouho čekám na příbytek ve tvé duši. Dávám ti ožít novým, důvěrnějším životem.

Pětačtyřicítka na krku a zbývá už jen šest let pozemské poutě v zaláтанém hábitu. Dovedli byste říct – ale ano, jistě byste to svedli – to jen kronikář událostí je tak opožděný, že mu každou chvíli vysychá inkoust - co se to děje s člověkem, když se na každém kroku snaží mluvit buď o Mně jako Bratru a Spasiteli všech, anebo se Mnou? - Úděl mocných ve světě podléhá značné jednotvárnosti. Zdá se jim, že nejlepší vyhlídky na jedinečné úspěšné uplatnění poskytuje mládí, kdežto dospělost a zralost přináší ústup ze scény, únavu, nemoci, slabost a ochablost. Úděl hlásání Mého Slova věčného života však podléhá jiné pravidelnosti. Zpočátku se to hlásání svému hlasateli jaksi vleče. Vyhlíží to nezřetelně a záživně skoro jako ohlodaná kost. Při hlásání Mého Slova se hlasatel cítí být v obklíčení. Naráží na překážky zvenčí, a ani zevnitř to není o mnoho lepší. Posléze však jeho dílem i utrpením kvůli hlásání Mé pravdy prostupuje tajemná rovnováha, že se tomu kazatel sám nestačí divit. Jako by jeho dílo i jeho utrpení, vykonané i obětované kvůli Mně, bylo vytrhováno z jeho bytosti. Tajemně se to od něho odděluje a nabývá neočekávaně slavného rozletu. Přitom by se kazatel nejraději stáhl jako pejsek do klubíčka a nechával by vystoupit do popředí Mé slovo. Prostě sleduje svůj životní úděl z

jakéhosi odstupu a nadhledu.

Ach, ti životopisci! O těch mi povídejte! Kolik námahy si dají, aby většinu života světce ponechali stranou, a pak se mohou skoro potřhat, když jde jeho posledních šest let. Myslí si, že odhalí špehýrkou ten tajemný vzmach, který světce samotného naplňuje údivem.

Patnáct? Vyhrklo z látaného hábitu na poradě bratří v Prouille. Slunce v právě poledne by neozářilo celý refektář tak jako jeho tonzura zvící vyžralé dýně. Sestry uskočily stranou jako srnky. Zdálo se jim, že do refektáře vtrhl čtvernožec skoro metr vysoký, a mohutný, že by překvapil vzrostlého chlapíka. Najednou tu byl velký, mohutný pes se širokou hlavou, silným hřbetem a širokým hrudníkem, bedra samý sval. Celkově působil dost zavalitě a těžkopádně. Jeho srst byla mírně zvlněná. Hrál všemi barvami, červenou, hnědou, oranžovou, ale také bílou na hrudníku, na tlapách a na ocasu. Měl bílé končetiny, hrud', špičku ocasu a lysinku a bílou skvrnu na šíji a bílý límec.

Počínal si nadmíru přítulně, klidně a vyrovnaně povahou, jak jen dovede svatobernardský pes, chovaný mnichy od jedenáctého století v jejich útulku pro zbloudilé pocestné vysoko v odlehlém horském průsmyku. Jeho povaha byla přátelská a mírná, ale taktéž pozorná a otevřená. Přesto zachovával značnou míru rezervovanosti a důstojnosti. Veselý, inteligentní, poslušný, přátelský, milý, velmi přítulný, klidný, ostražitý. Inu, velmi činorodé plemeno, jakému přijdou vhod každodenní dálkové pochody nebo trénink v zápřahu.

Vzápětí slunce pohaslo, jak se záplatovaný hábit vyprázdnil bledostí, takže moc nescházelo a byl by málem splynul se stěnou. Nato vyhrkl:

Patnáct!

Zdálo se, že pokojný a úsměvný horský kolohnát se vytratil někam do ústraní, a místnost se roztancovala přibíhajícími rozklepaným psíčkem s dlouhou srstí. Srst mu visela docela rovně a stejnoměrně po obou stranách a byla rozdělena pěšinkou od čenichu až po špičku ocasu. Běhy rovné, dobře pokryté srstí bohaté zlaté tříslivé barvy, která je o několik odstínů světlejší než u kořínků. Plece měl příhodně uložené. Pokud šlo o pánevní končetiny, měl běhy při pohledu zezadu docela rovné, s mírně zaúhleným hlezmem. Dobře pokryté srstí bohaté zlaté tříslivé barvy, která byla o několik odstínů světlejší než barva u kořínků. Splývající srst na hlavě byla dlouhá, syté tříslivé barvy, tmavšího odstínu než po stranách hlavy, kolem kořenů uší a na tlamě, kde byla dost dlouhá. Znalec by řekl: Vždyť je to Yorkšírský teriér, ostražitý, živý a inteligentní pejsek,

vyrovnané povahy!

Nicméně ani sebezkušenější znalec by patrně nedostal dost času k hlubším úvahám, protože než by kdokoli dořekl slovo *pes*, už tu byl jiný, a míhající se psi návštěvníci se vytráceli zrovna tak rychle, jako se tu kmitli ještě další a další. Posléze se uprostřed psiho řetězce vztyčil záplatovaný hábit. Kolem něho bylo šest dalších Španělů sedm Francouzů, jeden Angličan a jeden Belgičan.

Už nám tady začíná kvést pšenice, otče Dominiku. - Toulouský biskup je ochoten nám svěřit kostel svatého Romana v Toulouse a další dva kostely v jiných městech. - Stačí k nim přistavět kláštery.

Pokyoval s mírným úsměvem hlavou, když ze sebe překotně chrlili tyto zvěsti, až k němu dolehlo:

A teď už konečně budeme pořádně zajištěni.

Právě tehdy mu vyrazily znovu slzy do očí, a rozeštkal se pláčem.

Hleděli na něho nechápavě. Bůh nikdy nedělá nesmysly. Zato příroda, poznamenaná člověkem, je někdy lajdák, a nelze poskytnout lepší příklad její ledabylé metody než vnější přílivy a odlivy zaplavující kazatelský řád, takže občas vytvářela služebníka jako šéfa a jindy zase pána jako sluhu, a budila občas dojem, že tento řád je pouhá hříčka přírody.

Jeden z povolanych, ne však vyvolených, se poškrábal za uchem a vrhl oči v sloup, jako by si říkal: *L'enfant terrible!* Do čeho jsem se to jenom namočil?

Většina lidí by v této chvíli usoudila, že se nové dílo ocitlo na mrtvém bodě, a že se nenabízí žádné smysluplné řešení, ale zalátný hábit se podle všeho nevzdával.

Když se první mezi rovnými uklidnil a utřel si oči, řekl plačtivým hlasem:

S tím kramařením musíme skončit.

S kramařením?

Zbavit se statků darovaných od hraběte Šimona z Montfortu.

Ale tím budeme zase odkázáni na to, co nám kdo dá –

Nezlobil se na bratry, třebaže musel jasně poznávat, že jeho slova pořád padají na jalovou půdu, a že se jim nedostává zasloužené pozornosti. Jen si přikryl hlavu kapucí. A přesto i pod kapucí bylo znát, jak se celý rozzářil, dokonce i z kápy zářil světelný proud jako kdysi něco podobného z hlavy Mojžíšovi, když sestupoval s hory Úmluvy. Ať už měl duch světa za lubem jakékoli lumpárny, jeho srdce se utěšovalo tím, že je nebude provádět v rámci tohoto řádu.

Ano. Pryč s tím! S vaším souhlasem, milí bratři, je předám našim sestřám. Máme málo času. Naše kázání je důležitější než naše zajištění a než naše obdělávání půdy a ošetřování vinné révy.

Rok do roku se překotně šířily výhonky podivuhodné byliny, která léčí a uzdravuje, ulevuje i posiluje zdaleka nejen v jižní Francii.

Na světě existovalo málo věcí, které považoval papež Honorius za tak důležité, aby kvůli nim zvedal obě obočí. K těmto nemnoha věcem patřilo jedno význačné sdělení. Chvíli stál a ukazoval obočí celému kardinálskému sboru. Pak se obrátil k Dominikovi tak, aby také on mohl vidět celý sbor. Když to vykonal, spustil obočí a dovolil, aby mu na rtech na okamžik pohrával přibližně tříosminkový úsměv.

Slyším, můj synu, že kážete patnácti ústy na různých místech Evropy. Je to snad zázrak vaší osobní bilokace?

Ne, svatý Otče, jen zázrak řádu! Svět plný chaosu nevyhasíná. Stále víc v něm apoštolsky září kosmos našeho Pána. Všechno zapaluje, ale nepálí, osvětluje, ale neoslňuje, vysvětloval papeži Honoriovi něco, co se mu svou přesvědčivostí skoro vymykalo. Očividně zakoušel cosi jako nedůvěřivou posvátnou bázeň. Byl to pocit, jaký člověk mívá, když vidí, že se kolem něj dějí zázraky. Sotva se mu chtělo uvěřit, že by se věci mohly vyvíjet tak hladce, jak se podle všeho vyvíjely.

Pak je to opravdový Kazatelský řád s velkým K! Zahlaholila Hlava církve a pokračovala: -Vzdáváme vroucí díky Dárci všeho dobra za dary, které vám udělil, jichž věrně ke cti a slávě Boží užíváte a vždy, - tak důvěřujeme - užívat budete. Zapálení vnitřním ohněm lásky, rozšiřujete navenek líbeznou vůni, která občerstvuje zdravé myslí a nemocné léčí. Pomáháte duším, aby nezůstaly ladem, když jim poskytnete prostředek duchovní posily, prostě semeno Božího slova. Nosíte štít víry a přílbu spásy bez bázně před těmi, kteří mohou zabít jen tělo. Nenávidíte své duši na tomto světě, abyste je zachovali k věčnému životu.

Hlava církve mluvila ještě dlouho a tak vzletně a honosně, a co nestihla ústně, to dala napsat do zvláštní bully, až se hábit plný záplat zachvěl jako by se cítil celý nesvůj. Marně se rozhlížel po papežském paláci, jestli snad tam není někdo důstojnější než on, komu by snad tato slova patřila. Kde najít úkryt před okázalostí? Kam se skrýt před honosností? Zbývá mamincin prozářený sen. A už je tady, dobře ovladatelný ovčácký pes schopný tvrdé a vytrvalé práce. Pochází z dobré krve dávných předků. Celkově má skvělé proporce. Pružné linie obrysu vypovídají o kvalitě, půvabu a dokonalé harmonii ve spojení s dostatkem substance. Je schopen podávat vytrvalé výkony. Kdo by zde hledal sklon k těžkopádnosti nebo slabosti, neuspěl by.

Pokaždé bdělý, pozorný, ovladatelný a inteligentní, nikdy

nervózní ani agresivní.

Před jeho zuby a čelistmi se měj na pozoru, vlku! Tady si nezapytlačíš.

Široce posazené oči, oválné, střední velikosti a hnědé. Výraz mírný, bdělý, pozorný a inteligentní.

Vida, jaká volnost pohybu, plynulost a neúnavnost!

Černobílá krycí srst hustá a střední textury, podsada měkká a hustá, díky čemuž poskytuje znamenitou ochranu proti rozmarům počasí.

Mnoho toulavých psů brouzdá věčným městem, ale jen jediný tu má svůj domov. Kde? U hrobu rybáře Petra. Zametání a úklid chrámového dláždění, leštění podlahy při jeho osvědčené devítinásobné duchovní gymnastice a díkůvzdání ho nejenom nadmíru potěšilo, ale také vzmužilo. Nebyl tu sám. Klenba chrámu byla zaklenutá a přece nebyla uzavřená. Rázem ji naplnil jasně zlaté zářivý proud, snášející se až k jeho hlavě, aby se nad ní usadil.

Tu máš, Dominiku, vezmi si to, zaznívá jako by se nad ním někdo skláněl.

Přibližovaly se k němu postavy dvou žlutě zářivých bytostí. Jejich obrysy se zaostřovaly, tváře nabývaly výraznosti. Vousaté postavy, oděné bílými rouchy. Od jedné přijímá poutnickou hůl, od druhé knihu. A slyší výzvu:

Jdi a kaž, protože jsi k tomu vyvolen.

Od té doby míval hábit kromě svých záplat ještě tlumok přes rameno, a v něm Matoušovo evangelium a Pavlovy listy. Na svých cestách se také pokaždé oháněl poutnickou holí.

S touto výbavou se v máji 1217 objevil v Toulouse. Nikdo netušil, kdy dorazil, protože první místo, kam zamířil, nebyl kupodivu ani klášter bratří, ani hostinec.

Rozepjatá ramena kříže se kupodivu zazelenala v mohutný strom. Široko daleko pokrýval svými ratolestmi zemi. Podle zpěvu ptactva bylo znát, že poskytuje úkryt velikému množství ptactva. Pojednou se kmen zachvěl, cosi v něm prasklo a zaskřípělo. Načež strom padl na zem s velikým třeskem. Současně viděl, jak někomu vyklouzla z ruky korouhev a padla do prachu. Sledoval, jak sám sobě říká: Vždyť je to Šimon z Montfortu!

Sotva koruna stromu dopadla na zem, vyletělo z něho hejno ptáků a rozletělo se do všech stran.

Dalšího rána objevili bratři v chrámě zalátaný hábit, jak objímá kříž. Zdálo se, že spí, jenže nespál. Byl ke kříži přísátý, málem by s ním srostl. Série vyvalených očí ho ze všech stran okukovala. Nikdo si hovšak netroufal vytrhnout z takové hluboké pohrouženosti.

Teprve když se sám pohnul, pozvedl se ze země, bylo vidět jeho tvář zamáčenou slzami.

Modlete se za dobrodince našeho řádu, za Šimona z Montfortu. Kéž jen vytrvá v pravé víře i v hodinu své smrti! Pronesl plačtivým hlasem těm, kdo se kolem něho shromáždili.

Hrozí mu nějaké nebezpečí?

Aby ne, a podlehe tomu.

Všichni vrtí nechápavě hlavou.

Načež se zvedly všechny laty na hábitu, tlumok s evangeliem a Pavlovými listy přeletěl přes rameno.

Spěchám. Na vysvětlování není čas.

Zašmikal holí v ruce a chystal se vyrazit dál.

Vůz? Co vás nemá! To není pro mne.

Nechal je tam s otevřenými ústy a dlouhými kroky rázoval do Paříže.

Sotvaže se tam objevil, div, že mu nevypadly oči údivem, a vyhrkl:

Třicet! - Bratři! - Už celá třicítka! - No to mě podržte!

Dal se do smíchu. Smál se jako prasklý pecen, a bratři s ním. Drželi se za ruce a smáli se na celé kolo. Jenže v příštím okamžiku se kolo zadrhlo, a jako by nemohlo dál. Oči se mu zaleskly, nezdržel se a propukl v pláč. Vzápětí znovu smál, ale hned nato mu zase tekly slzy. Zdálo se jim, že snad sám neví, jestli má jásat nebo smutnit. Vyhlížel jako kotlík s vařící vodou na ohni, chvíli jeho poklice skoro nadsakovala bubláním vody, chvíli přetékala bublající voda se sykotem a chvíli odfukovala bujná pára. Ostatní si ho zmateně prohlíželi: Nezbáznil se nám učitel?

Opakovalo se to, co někteří znali už od dřívějšíka.

Vypuklo nejpodivnější psí představení, jaké nepoznal ani honosný dvůr krále Nebúkadnesara. Roztodivné rejdní psů zahájil vpád prvního z nich. Takového nepřehlédnete ani v tlačenici o Matějské pouti. Hned vám padne do oka. Velký silný, celkem vyrovnané tělesné stavby. Hlava přiměřené velikosti, s dlouhým, silným, ne však špičatým čenichem. Oči středně velké, kulaté, jasné, u černě tečkovaných tmavé, u hnědě tečkovaných hnědé až jantarové. Uši vysoko a široko nasazené, středně velké, přiléhající k hlavě, zaoblené. Bílý s černými tečkami. Chápavý, bystrý a učenlivý. Když se vám před očima mihne takováto kupa puntíků, které jsou nepostřehnutelné, ale ani nepřehlédnutelné, máte co do činění s dalmatinem. Sotva vypršel příhodný čas, vytratil se z místnosti, a na jeho místě se vynořil malý veselý, robustní, dobře vyvážený slídič, kokršpaněl. Dlouho se tu však neohřál, a už se tu neobytně vtíral

dovnitř mohutný černý pes s bílou skvrnkou na hrudi. Takový je malorský pastevecký pes, zvyklý pracovat v nezvykle horkých podnebních podmínkách.

Jak svérázná a pobuřující je taková osvícená roztěkanost! Moderní psychiatr by hovořil o chorobné citové ambivalenci. Brzy by však poznal, jak omezené jsou možnosti introspekce, a že se vůbec nedá pokaždé postupovat podle návodu: Podle sebe soudím tebe.

Koneckonců stejně nikdy záplatovaný hábit neulpěl na své roztěkanosti. Sotva našel u nohou Páně jistotu, jednal s úžasnou rozhodností a průbojností, nikdy však despoticky. Nicméně jakmile začal jednat, už byl oheň na střěše.

Rozejít se do různých míst? - Vždyť jsme se teprve dali dohromady!

Nemáme zkušeností, namítal se jeden z bratrů, prudce vytržený ze snění, takže se v první chvíli zdálo, že snad vyskočil do výše několika decimetrů a celý se roztrásl jako vyplašený kolouch, a skýtal věru trapný pohled.

Jen s dřavými kapsami?

Proč nemůžeme zůstat na místě třeba jako augustiniáni?

Když všichni očekávali odpověď, záplatovaný hábit ukazoval pravým rukávem vzhůru.

Ale proč?

Semeno se zkaží, když zůstane ve stodole. Musí být rozhozeno po poli, aby vydalo úrodu.

Kroutili nechápavě hlavou. Chvilkový záblesk veselí z tohoto setkání vyprchal. Chmury znovu vznesly nárok na jejich komunitu jako celek.

Mám obavy, že zdržíme-li se na jednom místě, hrozí vám nebezpečí.

Jaké?

Sami se sežerete.

To máš o nás, otče, tak špatné mínění? A my jsme ti přece uvěřili.

Mám o vás dobré mínění, ale nežijeme ve skleníku, ani sami nejsme andělé. Jen lidé s tělem z masa a kostí. Žijeme ve světě a nejsme neporušitelní, a ani ten Zlý nespí. Kdybych tu byl třicetkrát sám – jako Dominik – na hromadě, víte, co by Zlý dělal? Ó, jak ten by dorážel! To není podceňování člověka. Jen opatrnost před Zlým.

Hm. To jsme nemuseli naše kláštery a domy vůbec budovat a chodit jen o žebrácké holi.

To zase ne. Potřebujeme nějaké vlastní zázemí. František z Assisi má hodně pravdy, když by se nejraději spokojil s domy vždy po dvou bratrech a dvou sestřích.

Nepřečenuješ moc a dosah d'ábla, Otče Dominiku?

Vím svoje.

A co kdybychom se d'áblu společně ubránili a vytrvali všichni na jednom místě?

Kdyby nás d'ábel nechal na pokoji, to bychom za nic nestáli. Už bychom to nebyli my. Zůstali by z nás leda takoví bezzubí, uslintaní hafani. Jenže my se neobejdeme bez zubů. Jak bychom odstrašili vlka a ubránili ovce proti vlkům? Musíme být psi, ale ne prašiví!

Hlava v záplatovaném hábitu se mohla ukroutit nad tímto stavem domácích věcí. Na jedné straně žasla nad zázrakem řádu jako nového kosmu uprostřed vyhasínajícího světa, na druhé straně znovu žasla, když se na celou věc zadívala pozorněji, a vida – že zde vůbec někdo může být nějaký takový moula a přetrhdílo! Člověk by řekl, že by to vyžadovalo celý velký cech natvrdlých budižkničemů. Ovšem – ruku na srdce – o co jsem lepší, než oni?

Mistr cechu toulouských kovářů si v těch dnech přišel na pořádnou zakázku.

Řetěz? – Ale ano. Udělám řetěz, jaký je libo. Klidně ho přidám k těm vaši ostatním. A když to chcete napevno – prosím - zakovám vás do něj napevno, jak žádáte. – Hmm - , tohleto tělo by ovšem chtělo spíš felčara než kováře! - Utrousil jen tak mimochodem, když uviděl stávající zasukované řetězy, nořící se do modrofialových zářezů kolem boků i pasu. Záplatovaný hábit hbitě všechno skryl, jako by to bylo něco, co snese jen pohled Nejvyššího.

Jak pohotově se k pohodlnosti bratří připojili světští duchovní spolu s těmi, kdo žijí ve světě! - Než se Dominik nadál, měl proti sobě biskupa Fulka z Toulouse, arcibiskupa Narbonského a hraběte Šimona Montforta jakbysmet.

Usad'te se, Otče Dominiku, se svými druhy na jednom místě. - Tak zněla rada znalců světa, jenže jejich úslužné tváře se prodlužují a nabývají vzhledu okurky, oplývající hojnou zelení listovou. I když má pes věrný svému pánu sebevětší radost, takže vrtí ocasem, shledávají všichni znalci světa, ještě také rozhodné vrtění na druhém konci.

Řekněte nám, Otče, jeden důvod, proč ne.

Nemohu dát na lidská doporučení, ani na hlas své vlastní pohodlnosti, nýbrž jedině na hlas našeho Pána.

Strašný nerozum, posílat kamsi do neznáma takové jelimánky! Vrtěly se nechápavě cisterciácké hlavy.

Ctihodní Otcové! Neodporujte mému záměru. Vím, co dělám. Vím a jsem jist, že moji synové projdou světem zdraví a šťastní.

Dobrý pastýř se rázem kamsi vytratil jejich očím. Místo něho

pobíhal mezi nimi něco jako nepoutaný katalánský ovčák, podle všeho i bez obojku. Dobré plemeno služebních psů. Mísí se v něm různé služebné vlastnosti, a jeho nadání k hlídání dovolují svěřit jednomu psovi celé stádo. Odedávna sloužili takoví ovčáci u strážní služby a bývali využíváni také v době války. Takový ovčácký pes se vyznačuje dlouhým rovným ocasem, vousy na bradě a kníry. Srst je delší, zvlněná. Jeho zbarvení je šedé, rezavé s černými konci vlasů, tygří, černé s pálením.

Fanatiku! - Bigotní fanatiku! - Dotíralo okolí na jeho ušní bubínky.

Vnímal to, ale neregistroval. Kdo by si myslel, že si snad počínal s nějakou tvrdostí, vůbec by ho neznal. Kdokoli z bratří se zdráhal ho poslechnout, nenutil, netrestal, ani nevylučoval. Jen ho prosil, na kolena kvůli němu padal do prachu, aby žadonil, dožebraval se a prosil:

Prosím, prosím, splň vůli našeho Pána. Víím, že doba není zralá pro žádné pokusy, ale jednám s jistotou, protože věřím. Uprostřed ohně povstání rozesílám své bratry do světa. Už tolik let se tu namáhám na rozšíření radostné zvěsti. Kážu přísně, kážu mírně, oči si mohu vyplakat, aby se hříšníci polepšili. Jenže to ještě vyvolává strašnou odezvu nepřítelů. Cizí knížata a žoldnéři zbrojí, aby drtili tento lid železnou botou - Slova se mu zadržela v hrdle a propukl v hořký pláč.

Noví apoštolově vyrazili na misionářskou cestu bosí a bez peněz. Jediný bratr Jan z Navarry se zdráhal za takových podmínek vydat na cestu.

Dejte mi, otče, něco na cestu.

Lidsky vzato, mohl se mu někdo divit? Dominik však pronikl i všechny jeho postranní úmysly. Myslíš si snad, že svatý Petr táhl sebou do Říma udici s podběrákem nebo svatý Pavel krejčovské náčiní na šití stanů?

Načež se z jeho hlasu vytratil nekompromisní hlas a s láskou otcovskou i vzácnou něžností se vrhl k Janovým nohám. Se slzami v očích ho plačtivým a zajíkávkým hlasem prosil:

Neboj se, Jendo, Jeničku! Ozbroj se velikomyslnou důvěrou v prozřetelnost Boží. Pán se o všechno postará.

Tvrdí a rozhodný zdatný pastýř a ovčák jaksi poklesl v nohách, jeho rysy změkly. Najednou zde byl malý pes protáhlého tvaru. Nejmenší z ovčáků, ale bez vyzývavé průbojnosti, zato s výrazem upřímnosti a dobrosrdečnosti. Počínal si skoro hravým způsobem, skoro něžně. Inu, takový Corgi, prostě starodávný pastevecký pes z Wallesu. Jenže ať se ponížil sebevíc, Jan zůstával křečovitě

neoblomný a pařezovitě vřel na svém.

Ne. Odmítám nastoupit cestu dvě stě mil úplně bez prostředků.

Látaný hábit vypustil ze sebe povzdech. Znělo to, jako když otevřete naráz nejméně dvě stě sodovek. Nato se obrátil na syndika:

Bratře, kolik máme v pokladně?

Zbývá nám, všeho všudy, tohle, a vypustil mu do ruky dvanáct penížků.

Tady máš, podal je Janovi. Políbil ho na rozloučenou. – A teď už můžeš jít.

Náčez sám vyhledal svoje žebradlo. Strčil do něj evangelium a Pavlovy listy, a hodil tlumok přes rameno. Rozloučil se, popadl hůl a tradá do Itálie, jen tak naboso, i když byly na cestě zasněžené hory. Spěchal a stále se zlobil sám na sebe:

Všude chodím jen tak-tak, že ne pozdě. Jak jsem pomalý! Táhnu se jako šnek. Už nemám čas se ani oholit. A nakonec si jako obvykle povzdechl: Kéž bych se tak dostal na svou vytouženou cestu za Kumány! Rád by to obětoval jako pokání za svou lenost a na odpuštění svých hříchů.

Byl už daleko pod Pyrenejemi, když ho v jednom městě zastihla zpráva:

Hrabě Rajmund je už zase na koni a znovu udeřil. Mezi prvními oběťmi je hrabě Montfort. Vykrvácel pod toulouskými hradbami. Záplaty na hábitu ztuhly, když jeho nositel zalapal po dechu jako větrák v dobách bezvětrí. Třebaže mu byly mnohé pravdy a skutečnosti zjeveny dávno předtím, než se staly, otrásaly jeho srdcem i ledvím, sotvaže se naplnily, víc, než by se sám nadál. Když nabral dalších dech, celý se rozkolísal, až se zdálo, že spadne. Gesto, kterému se říká „lomení rukama“, se ve skutečném životě vidí zřídka, avšak záplatovaný hábit v této situaci skutečně provedl s rukávy něco, co by se dalo při volném výkladu označit jako ryzí lomení.

Š - š -, vycházelo z hábitu, z jehož kapuce vyčníval chomáč vousů. Hlas uvízl v divuplodech zvukotvoru, čímž vykouzlil znepokojivý zvuk připomínající umrlčí chřestění smačka kopinatého:

Š-š-š-šimone!

Il barbudo! Zakřikli ti, kdo mu uskakovali z cesty, protože se snad celá rozhoupala. Kolem něho komíhaly rozplizlé tvary stromů, lidí i domů. Až se objevilo cosi mohutně se tyčícího vzhůru. Trvalo dlouho, než se vynořily jako by z mlhy dveře. Blátivé šlápoty nebo spíše kolejnice, vyznačené zablácenými bagančaty, vlekoucími se jako onuce, vedly k cíli, kde se konečně rozložil.

Setrval tu v mlčení a tichu, až se zdálo, že patří k inventáři. Jako převrácená kropenka zaléval dláždění slaným přívalem.

Co se při takových příležitostech dělo s látaným rouchem, nad tím zůstával rozum člověka z davu stát jako opařený.

Myslíte, že toto neobvyklé představení chrámové fyskultury byla jen nějaká podružná libůstka, kterou se vyznačoval pečlivě zalátaný hábit, nesoucí stopy kanovnického roucha? Pozor, abyste třeba nebyli překvapení víc než faraónovo vojsko v rudomořském koupališti!

Když někdo miluje, jeho láska se navenek projevuje gesty, úkony, slovy i mlčenlivými pohledy, úsměvy. Nemůže se snad něco podobného dít při modlitbě?

Můj Pane, visíš přede mnou s probodeným Srdcem na kříži a krvácíš, ozývá jednu chvíli z látaného hábitu. – Tak mi předáváš celý tvůj život. Živý jsi přede mnou i ve mně. Jak jen ti projevím svou lásku?

Načež se hluboce uklání až do úrovně pasu. Co to tam provozuje? Ztratil tam snad něco? Nebo hledá rovné místo, kam by složil své utahané kostičky? - A co jestli tak hluboké uklánění hlavy odpovídá nejponíženější pokoře?

Nato se hábit složí na zem jak široký tak dlouhý a ozývá se vzdychání a vzlykání, přecházející v nepřetržité hojné kropení podlahy slaným deštěm, a ani pata kříže není ušetřena tohoto vlhkého přivalu.

Co to tam provádí? Vrtí hlavou kostelník, přilákaný tím nebývalým funěním. – Zachtělo se mu si tady zdřímnout? – A co jestli tu snad kdosi se zkroušeným srdcem a proniknutý vědomím své hříšnosti a lituje hříchů sebe i ostatních lidí?

Po nějaké době se hábit plný záplat nechává zastihnout ve stavu, kdy se napíná na kolenou. Zdá se, že čísi kolena utírají pomáčenou podlahu zbytky vlastního roucha. Přitom se všelijak zmítá, kroutí, ošívá, rozmachuje a vzpíná. Má snad nějaké vnitřní obtíže? - Diví se kostelník. – Že by potřeboval pomoc? - Nenapadne snad náhodného kolemjdoucího, že by to mohlo být i gesto krajní důvěry a sebeodevzdání? Nemohl by to být snad ubohý pokus zakoušet sebeumrtvováním cosi podobného jako Beránek snášející bičování a přinášející sám sebe jako oběť za hříšníky?

Sotva se přežene tato vlna tajemného počínání záplatovaného hábitu, pomačkané roucho se obyčejně zvedá. Snad že by se boule vytahané koleny měly snad zase vyvěsit? Tak tiše tu před křížem splývají jako vlasy smuteční vrby. Že by kolena už natolik bolela, pročež by zakoušela úlevu, když si prostě chvíli postojí? - A co jestli

je duše naplněna důvěrou v Boží slitování nejen nad sebou, ale také nad ostatními, tedy také nad těmi, kdo hledají pravdu mimo církev?

Načež obvykle začne zalátaný hábit při svém postávání občas rozkládat rukávy a z roucha občas se derou nějaké výkřiky, až se posléze utiší, a rukávy znovu začnou splývat jeden s druhým. Copak? Snad si ten tajemný pudivítr neví rady? - A co když je to postoj vyjadřující vzkříšení, kdy se člověk pozvedá nejen tělem, ale i duší? Co když se právě tak otevírá naslouchání nejen ušima, ale i srdcem?

Když pomine toto zvláštní počínání, obyčejně lze zastihnout zalátaný hábit v nebyvalém rozmachu. Rukávy letí vzhůru, jako bájný pták Noh mávající křídly či posvátný Fénix, když v posledním tažení ohnivě vzplane.

Konečně se snad unaví tím svým zdejším zevlováním a přešlapováním, oddechne si, kdo to sleduje očima světa. – Teď se protahuje, aby snad neusnul. – Anebo je to všechno úplně jinak? Možná, že se nyní jeho paže majestátně rozpínají, aby objaly a napodobily jeho Přítele, který za něho obětuje na kříži svůj život. Co když to gesto, kdy má paže v podobě kříže, znamená život, jež tu někdo dává Kristu a kterého sám přijímá?

Tím to však zdaleka nekončí, protože – jak tak stojí – najednou se zvolna pozvedají rukávy hábitu vzhůru, jako by se kamsi napjatě vzpínaly. Volá tu snad někdo nebesa, aby k němu sestoupily odněkud shůry? - Anebo celé to zveřejněné napětí jeho bytosti ukazuje touhu být s Pánem, který je na nebesích i s námi den co den? Nemůže právě to vyznačovat okamžik setkání s Bohem při rozmluvě tváří v tvář?

Právě svítá a zalátaný hábit na této posvěcené půdě se konečně pohne směrem k lavici, aby na ní uvelebil. Rukáv chvíli šátrá, až konečně něco najde. Cestovní vak. Možná si říkáte: Aha, teď si dá něco pořádného k snědku. Však mu už jistě pořádně vyhládlo. Jenže co to? Žádná svačina – jen jakýsi rukopis. Chvíli do něho hledí, chvíli zírá na kříž. A hodiny letí a letí...

Teprve když ho ostatní jdou už hledat, zvedá se a vychází s nimi z kostela. Rukávy zalátaného hábitu se rozkládají hned od sebe a hned zas k sobě a pak ukazují nahoru a nato zase k srdci.

Divíte se, k čemu jsou všechny ty prostocviky? Zbytečnost, anebo mohou vytvářet větší důvěrnost s neviditelným, a přece tak osobně a důvěrně blízkým? Možná, že každého z nás vede Boží slovo tak, aby dával různým částem těla jedinečné a živoucí poslání, a to také může znázorňovat pohnutí srdce. Možná, že právě šije je tím místem, jež může jedinečně ztělesnit poctu, vážnost, ale také

náklonnost nebo pokoru. Nebylo by možné takto přecházet od "šije těla" k "šiji srdce"?

Nikdo neví, jak dlouho tehdy ležela ošuntělá hromada sešitých lat u kříže. Když se v okolí objevily obrysy vnitřku kostela, ukázal se zde především kříž, a pak následoval postřeh sebe v záplatovaném balení přitisknutého ke kříži, ale nejen přitisknutého, nýbrž doslova přikovaného. Vůbec si nevzpomínal, jak se to stalo, že některé řetězy, kterými měl už celá léta sešněrované tělo jako v korzetu, byly tou dobou odvázány od těla, takže místy vynikaly hluboké modravé zářezy v jeho bocích, a nyní byl jimi připoután ke kříži a nohám Ukřižovaného tak těsně, že jen tak-tak dýchal. Znal hraběte Rajmunda a věděl o jeho tvrdošijnosti, zatvrzelosti a zlomyslnosti, kterou nepřesvědčily žádné důvody.

Chlapi, já vám to říkám, jak to je, protože nedovedu lhát, vykřikoval Rajmund na ty, kteří byli nuceni ho naslouchat. Oči měl podlité krví a kocourovsky prskal, takže všichni v dosahu byly málem osprchovaní. – Zabrat, chlapi, a přitlačit na ně! - Jinak se ten škarbál otevře! - Bud' tak, anebo tak, ale jiná cesta není možná. - Nejhorší jsou ti Dominikovi kazatelé! Nedat jim nažrat! Kdo podá kazateli kus chleba, je vlastizrádce a můj osobní nepřítel! Postarám se, aby skončil v plamenech. Vlastnoručně pod ním zapálím hranici! Tak pozor! - Už ani sousto kazatelům! Ode dneška stavím před jejich klášter stráže! A nehnou se z místa!

Klášterní špižirny se rychle vyprázdnily. Na refektář, kde se scházeli bratři ke společnému stolu, se snesl ponurý stín. Nebyla to však pouhá jídelna, jak si někdo rád představoval refektář. Klášterní refektář nebyla nikdy jen místnost, kde by se sytila těla účastníků. Vždy se tu současně s tělem živila i duše. Jak? Modlitbou, četbou Písma a duchovních knih, zpěvem, krásným uměním a ještě mnoha jinými způsoby. Tyto způsoby se nejlépe ozřejmovaly právě tehdy, když začal zuřivý Rajmund řídit na svém někdejším panství a rozpoutal teror.

Jenže se začaly dít ještě podivnější věci. Kdykoli se v obvyklý čas přesunuly hábity do refektáře, rukávy se pozvedly k modlitbě, a klášterem zazněl milý zpěv, roztrhla se temnota, ačkoli svíce už dávno došly, a ze světla proudili jasní andělé s nákladem jídla a pití.

Cože? Který sebevrah se opovážil!? Otrásal se zlobou rajmundovský hrad, sotva se to rozkřiklo. Pátrání jeho slídičů nic neodhalilo, a tak vyšel příkaz:

Zdvojit stráže!

Další dny se to opakovalo.

Hrabě Rajmund poslal četu dělníků s náčiním a rozkazem:

Postavte před hradbami hranice pro upálení.

Vypuklo ticho plné napětí. Čekalo se jenom na dopadení odvážlivce. Nenašel se žádný opovážlivec. Zato se vynořilo dost falešných udavačů. Hořely hranice s těmi, kdo byli obviněni z vlastizrady a nepřátelství k hraběti Rajmundovi.

Jenže kazatelé ne a ne vymřít.

Řekli byste: Jistě měli nějakou tu podporu neohrožených lidí, a žádných andělů. Ti, kdo tohle řekli nahlas, dostali od hraběte dárek – okovy s mučidla: Kdo, kdy, kde a jak? Že nevíte? Na hranici s vámi, abyste nepomlouvali hraběcí stráž z neschopnosti! A pro výstrahu ostatním!

S tím to neskončilo. Hrabě Rajmund utahoval šrouby dál, až tekla krev. Objevili se první kazatelé mučedníci, jako olivy – vydávající ze sebe to nejlepší, když je lidé drtí a šlapou po nich, aby ze sebe vydaly svou extra panenskou šťávu.

Všichni kazatelé nejsou povoláni k mučednictví, mínil Dominik z vlastní zkušenosti, když se opět vynořil v jižní Francii.

Objevil se věrný pes Páně v podobě hlídače a zdatného obránáře, jakého si přiváděli Kumáni a Tataři z dalekých východních končin. Na krmení nenáročný, vyžaduje nepatrnou péči. Má sněhově bílou samočistící srst. Odedávna hlídá obydlí, stáda na pastvě. Taková je laika. Bystrý zrak a čich pro úspěšné slídění, dobře sleduje stopu zraněného zvířete a po dostižení hlasitě oznamuje. Má dobrou orientaci a sluch. Dokonce i v neznámém terénu se vždy vrací ke svému pánovi.

Sebeobrana řádu si vyžaduje ustavení Voje Ježíše Krista, řekl první mezi rovnými a odebral se k oltáři pro lepší poučení a osvětlení.

První větev řádu bratří Kazatelů se totiž nemůže bránit se zbraní v ruce. Bojují modlitbou a živým slovem, ať mluveným nebo psaným. Také druhá větev řádu sester, věnujících se výchově dětí, modlitbě, postům a kajícím skutkům, to nesvede. Nyní vyráží výhonek další větev řádu, zahrnující bratry a sestry ve světě, zkrátka laiky.

Až dosud zde vyráželo mnoho náhodně se ustavujících spolků jako výhonky k obraně Krista a jeho církve. Sotva pominuly hrozné okolnosti, uvadly a rozpadly se. Náš řád potřebuje prorůstat světem a zabírat svými výhonky otce i matky rodin. Tudy se chce proplétat a trvale růst tajemné pletivo posilující rodinu, ať už je duchovní anebo manželská.

Všechny výhonky se pak vracejí k výchozímu kmeni, odkud je každého zvlášť posiluje Ukřižovaný, kdykoli se k němu přivinou:

Kdo zavádí dělení života na rozjímavý a činný, dělá to kvůli lidem,

a ne kvůli Mně. U Mne nic takového není, protože u Mě je je obojí naráz, ale u tebe to může být jen ve více či méně dokonalé směsi. Tvoje kázání mého Slova jako činnost vychází z rozjímání jako ze svého zdroje. Chceš tomu lépe porozumět?

Přesné pojmy rozumného rozboru poskytují též tvé víře či rozvoji duchovního života velké dobro, neboť tak dospívá i tvá duchovnost k pochopení sebe samé, když ji vložíš do přesných lidských slov. Dospíváš k pochopení, že pravdy víry a hlubšího života ti vůbec nejsou cizí. Jsou naštěpovány na tvou přirozenost jako na výchozí kmen, aby ji zušlechtily. Když věříš, tak se účastníš na mé svrchované Pravdě, a proto sídlí ve tvém rozumu. Když miluješ, tak se podílíš na mé ryzí lásce, a proto sídlí ve tvé vůli.

Jenže Moje myšlení není tvé myšlení, protože jsem velký a mocný a Moje myšlenky, jak zpívá žalmista, nelze obsáhnout (Ž147,5). V Mému myšlení dozrává pojem rozjímání evangelia podstatné změny. To není žádné filozofické spekulování, i když předmětem Mého myšlení jsem, který jsem, a tak dovedu probouzet radost z pravdy.

Rozjímání v nejvlastnějším smyslu je z víry, oživované láskou, v níž se Mi tvá duše otevírá, abych tě něžně povznesl do Mého tajemství. Tvé čisté nazírání si uchovává svou rozumovost, avšak je účinkem prožívaného spojení se Mnou. Můj dar pravé lásky, která tě se Mnou spojuje, spoluzakládá toto něžné spojení.

Ve tvém vnitřním životě se jedná o Mou přítomnost, v níž jsem ti nejdůvěrnějším mezi vším důvěrným. Jsem s tebou důvěrněji, než jsi sám se sebou. Rozjímání je tvoje vnitřní zkušenost, ale dříve než ty, jsem já, který na tobě nezávisím.

Rozjímání, tvoje vnitřní zkušenost obsahuje tajemnou otevřenost k Mému působení. Tady máš. Ber a uchovávej to! Právě ti uděluji nadpřirozené dary. Zde je ten základ. Otevři se. Přijímej a učiním tě někým novým. Předávání Mé lásky a pravdy je nejvyšší činností ducha. Moje působení je víc než jen nějaká spolupráce k podpoře tvé osobní činnosti. Je to Moje tvůrčí přítomnost, naštěpovaná na kmen tvé přirozenosti. Tady je zdroj nové, dokonalé svobody ducha a důstojnosti rozhodování. Svobodně a dobrovolně se připrav!

Vzhůru! - Potom tě něžně pozdvihnu k životu dokonalé lásky a pravdy. Ochutnej! - A hned začneš ještě víc toužit po spojení se Mnou. Bohatě ti to dopřávám ve svém Duchu a vyšším nadáním, kterým tě naplňuji.

Sám i se vším dobrým, co stvořuji, se ti předkládám jako předmět poznání a lásky. Tento podíl na sobě ti sám poskytuji, protože ho můžeš dosáhnout jenom v nadpřirozeném řádu. Také Moje poznání a Moje ctnosti by se ti uzavřely, kdyby tvé schopnosti a znalosti o

Mně postrádaly základ ve Mně. Neměl bys ani jistotu o Mém Slově jako skutečně Mém. I tvé vnitřní přilnutí ke Mně by postrádalo jistotu láskyplné účasti na Mé blaženosti a na tom, že jsem doopravdy tvůj Bratr. Neobejdeš se bez vnitřní usebranosti a neustávajícího úsilí o ctnosti a duchovní růst. Pocházejí ode Mne. Ve Mně je plnost života. Stačí ti navázat se Mnou spojení.

Prízivné spojení se Mnou má ústřední význam pro tvůj život. Ve Mně najdeš dobro jako podíl na Mém vrcholném Dobru. Z toho pochází i společné dobro. To ti nemůže být lhostejné.

U Mne jako i ve tvém vnitřním životě má všechno skutečně podstatný ráz a týká se docela určité věci. Tak o vánočních událostech, spojených se zrozením věčného Slova, nejenže Moje Slovo slyšíš, nýbrž ti opatřuji ještě něco lepšího. Nechávám tě vidět věčné Slovo. Jen pojď a uvidíš to Slovo, které činím před tvými zraky!

Vzhůru! - Zastaň se vtělené Pravdy proti zvůli zbloudilých a oddělených hledačů pravdy mimo církve, a bojuj – jako kající sám se svou pohodlností a lhostejností, ale také se zbraní v ruce, a zastaň se duchovní osoby, majetku, práva, svobody víry. A ty, sestro, matko, nepřekázej přítom muži, nýbrž ho spíše podporuj! Žij v duchu příslušných stanov a žij v řádu podle ducha řádu se sliby. Dočkáš se účasti na jeho milostech.

KDO JE TADY MAMINKA

Někdy si vykračujete krajinou, nasloucháte zpěvu ptáků a dýcháte z plných plic všechny vůně okolních květů, protože vyhlížíte místo, kde byste umístili včelín, a řach! - šlápnete rovnou do vosího hnízda, ani se nenadějete. A máte na krku celý mrak nadržенých vos. Honem vezmete nohy na ramena a tryskem pryč z toho místa. Ono se řekne budovat úl pro hejno pracovitých včeliček, ale kdo by tušil, že tam jeden bude muset napřed dávat do pořádku vosí hnízdo, ba dokonce udobřit jeho obyvatele a ještě je získat pro dobrou věc. Možná to ani nemusí být žádné vosy, třeba jen zdivočelé včely. Jedna věc je zakládat něco zbrusu nového, a jiná věc je dávat do pořádku něco zkaženého.

Dominik rozhodně neměl s ničím takovým sebemenší zkušenost. Tu nejčerstvější zkušenost měl právě s odřenýma nohama, plnýma otoků a puchýřů. Zkuste si takhle vyšlápnout do hor jen tak na boso v sandálích, nemyslím na horskou túru, ale třeba jenom na odpolední procházku, a za pár hodin budete zpátky v údolí polomrtví u horkého grodu. Budete mít hor plné zuby na příštích deset let. Vousáč v záplatovaném hábitu měl za sebou několik stovek mil ostrého pochodu skalnatými a zledovatělými stezkami Parenejí, a před sebou už necelé čtyři roky. Plet' opálená pod sluncem jižní Francie prošla postupně různými barvami, a nyní promodralá se objevila v Miláně.

Blíží se konec, zašeptal bratru Štěpánovi, který ho sice doprovázel z Languedocu, ale spíš sám potřeboval jeho podporu. Nyní vzhlédl k tomu zablácenému a potřhanému chumlu hader, který býval kdysi kanovnickým rouchem, jako samo Boží umučení, neboť se právě dozvěděl:

Zítří vyrážíme dál.

Kam?

Do Benátek.

To nevydržím, Otče Dominiku.

Vydržíš. To už je krásná cesta po silnici. A sem tam vyžebráme nějaký ten žvanec.

Co v Benátkách?

Odtamtud mohu odplout do Svaté země.

Do Svaté země? - A proč?

Hlásat radostnou zvěst Saracénům.

A – a co náš řád?

Řád? - Ten už stojí na nohou a může chodit sám. Zato já už končím.

Otče, ale přece –

Záplatovaný hábit pozdvihl rukáv a Štěpán se zarazil v půli věty.

Nechme to na Pánaboha. On má taky rozum.

Ještě že má Pánbůh rozum, povzdechl si Štěpán, když později procházeli Veronou.

V Benátkách nabralo všechno úplně jiný směr. Když se záplatovaný hábit, obsahující vousáče se vzhledem tvrdého horala, vynořil na kazatelně, zdálo se, že z ní uletí. Neuletěl. Zato svými vzletnými slovy způsobil v Benátkách takový poprask, že mnozí benátské taticí spěchali horempádem domů:

Honem! Zamknout syny doma! Jinak nám všichni mládenci utečou do nového řádu.

Od kostela se za ním táhl průvod mladých. Představitelé města už o něm také leccos zaslechli, a tak nelenili a už tu byl nový kazatelský kostel.

Přijměte, Otče Dominiku, tuto oratoř svatého Daniela pro sebe i pro vaše bratry.

S radostí. Musíme ovšem přistavět ještě někde v blízkosti klášter.

Ještě se ani pořádně nerozhlédl po Benátkách a už tu jako houba po dešti rostl nový klášter. Část benátských nadšenců ho následovalo dál. Kam? Přece do Říma.

Svatý Otče, přivádím sem nové bratry, ale nemáme, kde bychom se tu usadili.

Vyberte si, můj synu, některý z opuštěných římských kostelů pro kazatelský řád, navrhl mu papež Honorius.

Co třeba kostel svatého Sixta?

Vezměte si tu svatyni a obnovte to tam se svými bratry, souhlasil papež.

Začněme okamžitě s přestavbou. Rozšíříme to pro další přicházející bratry, rozhodl Dominik.

Zatímco se budovalo, zazníval jeho zvučný hlas v mnoha římských kostelích. Den ode dne rostl zástup zájemců o kazatelský řád. Během tří měsíců shromáždil stovku řeholníků a zavedl takovou kázeň, jako předtím v Toulouse v klášteře svatého Romana.

Rachot a řinčení, doprovázené oblakem prachu, se pojednou vznesl nad Via Appia. Hned se tam přivalil zástup zvědavců.

Spadla klenba, vysvětloval jeden z dělníků.

Byla už úplně zvětralá. Horší je, že to zabilo jednoho zedníka, který tam dole pracoval.

Můžeme se za něho už jenom pomodlit, protože takovou lavinu

kamení nemohl přežít.

To je Boží znamení! Ječela nějaká žena. – Nikdy jste tady neměli být, vy - předůležití kazatelé! To byl chrám, který papež Innocenc slíbil nám, římským pannám.

Nechte řeči a pojd'te ho vyprostit! Volal Dominik.

To je vyloučené, aby to přežil. Jsou tam na dva metry kamení.

Zkusme to. Uděláme řetěz a odneseme kamení pryč.

Uběhla hodina a kamení neubývalo.

Pomozte odnášet!

Ruka! – Všichni sem! Hrabejte! - Tady!

Už je stejně pozdě. - Vidíte. - Nedýchá. - Kdo to jenom oznámí jeho rodině?

Záplatovaný hábit plný potu a prachu se sesul vedle bezduchého těla, skláněl se nad ním a chvílemi zvedal rukávy vzhůru. Přitom se ozývalo naléhavé volání:

Bože, který pevně věřím nic neodepřeš, pomoz!

Někteří si ho prohlíželi s větším zaujetím, jiní vzhledli jen tak docela bez zájmu.

Zedník se pohnul, otevřel oči, a potom namáhavě vstával, jako když zvedá pytel brambor.

Zázrak! – Zázrak!!

Nemluvte o tom, ozývá se hábit plný záplat a mává rukávy. - Raději mi povězte, kdo jsou to ty římské panny, co zde měly mít klášter.

Panny, uchechtl se kdosi, - spíš takové slečinky z lepších rodin. To máte tak. Odmítají se vdávat, a tak si hrají na jeptišky. Zkrátka a dobře, zdržují se mimo své rodiny a žijí jen tak nadivoko. Ovšem potřebovaly nějaké zázemí. Tak jim prý papež Innocenc blahé paměti slíbil tento kostel a klášter. Papežova smrt však překazila úmysl těchto mladých divošek.

Nic jsem o tom nevěděl, vrtěl hlavou papež Honorius, a zdálo se jako by si ani neuvědomoval, že vrtění hlavou Hlavy církve není tak docela samozřejmé. – Ostatně se o to po smrti mého předchůdce ani neucházely.

Krátce nato se na kazatelně chrámu sv.Marka po několik dnů objevoval strhující kazatel. Takový strízlík v záplatovaném, ovšem čistém kanovnickém rouchu, se šňůrou pecek a křížkem na krku. A kostel byl den ode dne nabitější. Jen se to rozkřiklo, nemohla si to nechat ujít ani vdova Gaudonia. I když měla nemocné dítě, mínila:

Vždyť zrovna spí, a já se tam nezdržím na celou mši. Poslechnu si jenom kázání.

Plná nadšení se vrací domů, a –

Co je s tebou, maličký?

-

Výbuch pláče. - Co jsem to dopustila! - To je moje vina – kdybych tu byla. – Aaach!

Najednou - blesk s čistého nebe – zarazí se – popadne bezvládné dítě a horempádem uhání do kláštera svatého Sixta. Záplatovaný hábit stál zrovna ve dveřích sakristie. Než řekl amen, měl před nohama toho tvorečka, a za ním udýchanou mámu, proudy slz a hořekování. Pomalu se otočil a klidným krokem poodešel do kapitulní síně. Vrzlo klekátka a zdálo se, že ho proud matčiných slz odnesl sebou. Potom sklouzl s klekátka, podlaha chrámu se rozkolébala jako neklidný oceán. Po chvíli se znovu ozvalo zasténání klekátka. Když pak uslzené klekátka dostalo pohov, vynořil se ve dveřích, sklonil se k dítěti a opsal nad ním křížkem známou linii. Pak vzal dítě za ruce, zvedl je živé a předal dojaté mámě.

Nikomu o tom nic nevykládej.

Tohle Gaudonii stačilo, aby o tom do rána věděl celý Řím. Ráno se přišel přesvědčit i papež, načež nařídil:

Musí to být oznámeno ve všech kostelech.

Svatý Otče, prosím, odvolejte ten příkaz. Tohle všechno jde stejně nějak úplně mimo mne. Stejně mám namířeno hlásat naši radostnou zvěst Saracénům jako pokání za svou pohodlnost.

Bude to vyhlášeno! Řekl neoblomně papež. - A když jde o pokání, můj synu, nemusí být vždycky takové, které si sám určíte, to nejlepší. Vymyslím pro vás za pokání něco jiného než tu pouť k Saracénům.

Od doby snášel záplatovaný hábit, cukající se zpočátku nejistotou a nestrojenou nelibostí, přesto však pokorně to, že se stal objektem veřejné úcty.

Jenom kousek, kousíček, prosím, Otče Dominiku, žadonil po něm kdekdo na ulici.

Znovu a znovu s útrpným pohledem sledoval tady nůž, a tam zase nůžky, a cvak! A zase byl kousek jeho oděvu pryč.

Za pár dní mu z pláště a hábitu vyčnívala kolena. Brzy se uklidnil, když viděl, že ve skutečnosti nebylo skoro o co přijít, než o nějaké ty záplaty, které se daly znovu našít.

Nechte toho! Okřikovali bratři další příchozí, kteří se domáhali každý jenom kousku. – Vždyť tu zůstane za chvíli jako Adam!

Nechejte je, mával nyní rukou: - Nemáme právo zabráňovat lidem v uctivé pobožnosti.

Hm – jen kdyby to tak bylo něco platné našemu bratru Jakubovi

del Miale. Bez něho by nám další stavba kláštera svatého Sixta uvázla na mrtvém bodě.

Co je s bratrem Jakubem?

Umírá.

Pojďme k němu. – Nechte mě s ním o samotě. –

Když se znovu otevřely dveře, stál v nich vedle Dominika zdravý Jakub.

Zdalo se, že jejich radost nebude mít konce. Jenže se zrovna vrátili do kláštera bratři Jan s Albertem. Oba měly slzy na krajíčku:

Celý den jsme žebrali pro klášter a – ukázali prázdné kapsy.

Nikdo vám nic nedal?

Totíž – nějaká paní nám dala jeden bochník – ale – my jste ho zase dali jakémusi žebrákovi.

Cha, cha, chá, vybuchl smích ze záplatovaného hábitu.

Všichni udiveně vzhlédli.

Jakému žebrákovi! – Chachacháá! - Ten žebrák, kterého jste obdarovali jediným chlebem, byl přece anděl, Boží posel. Učte se dívat víc srdcem než očima. Pánbůh přece živí své blázny! Pomodleme se, a počkejte chvíli na mne, načež odkvačil do kostela. Za nějakou dobu vrazil do dveří jako velká voda a volal:

Bratře Rogere, honem svolajte všechny na oběd! Pán se o nás postará.

Bratr si ho shovívavě prohlédl, protože právě vymetl police špižírny a smutně nahlédl na dno hrnců, ale s ohledem na Dominikovy klubající se šediny vykročil zazvonit.

Když pak po modlitbě všichni zasedli k prázdnému stolu a Jindřich pokračoval v duchovní četbě, jak je v klášteře zvykem, rozzářil se celý refektář, objevili se dva sliční mládenci a nesli prostěradlo plné bílého chleba a všechny obdarovali. Pak se vytratili, stejně tak záhadně jako přišli.

No tak! Jezte chléb, který vám Pán poslal. – A nalejte víno.

Víno? – Už dávno došlo.

Jenom jděte a přiveďte soudek vína ze sklepa.

Pijte, bratři, víno, jež vám Pán poslal!

Dva dny měli v klášteře co jíst a pít.

Třetího dne se všichni shromáždili a hleděli k představenému.

Seberte zbytky a rozdejte to chudým, aby tady nebyly zbytečně žádné zásoby. Neztrácejte důvěru v Boží Prozřetelnost.

Nato přišel posel z papežského paláce: Dopis pro Otce Dominika.

Černý plášť zamával vzduchem a hůl za chvíli klapala napříč Římem.

Už na vás čekám, milý synu, vítal ho papež Honorius III. - Mám

pro vás ten slíbený úkol za pokání. Přeji si shromáždit všechny roztroušené římské panny v jednom domě s pořádnou kázní.

Nemám s tím sebemenší zkušenost. Dosud jsem zakládal a budoval kláštery tam, kde mě následovalo dost nadšenců, ochotných ke všem obětem. Něco jiného je dělat s těmi, kdo k tomu nemají ani sebemenší chuť.

Synu, věřím, že jste jediný, kdo to tady dokáže.

Věřím v Boží všemohoucnost. Proto se toho díla ujmu, ale sám na to nemám. Rád bych, abych měl podporu tří předních kardinálů, zkrátka aby za mnou stáli.

Můžete se spolehnout. Ode dneška vám přiděluji na pomoc Otce Ugolina, ostijského biskupa, Štěpána z Fossa Nova a Mikuláše, tuskulského biskupa.

Kde je ale mám shromáždit?

Použijte váš nový klášter u svatého Sixta.

A co bratři kazatelé? Je jich tam víc než stovka.

Dávám vám kostel svaté Sabiny na Aventinu.

Sotva se to v Římě rozkřiklo, vypuklo hotové pozdvižení.

Nespravedlnost! Ohrožují naše dosavadní práva! Neexistuje nic lepšího, než náš dosavadní stav. Vykřikovaly sestry. Od podívání krásná stvoření s oním drobným nádechem rozpustilosti, který přesvědčí postaršího vdovce, že v tom zpráchnivělém pařezu dosud ještě dřímá nějaký život.

Máte pravdu, děvčata, přizvukovaly jim jejich bývalé rodiny a popichovaly je: Nedejte si to líbit! Jakýsi kněžourek odkudsi ze západu. Takový oškubanec! Ani se neumí slušně obléknout. Když si tam založil nový řád, tak ať si táhne do svého zapadákova! Co tady má dělat v Římě nějaký rozruch? Jakýsi pan divotvůrce! Spíš divoch.

Jak se stává dodnes, když se jedná o nekázeň a domnělou svobodu, mívá člověk velkou podporu veřejného mínění ve světě.

Nepřípustné násilí! - Porušování základního práva na svobodu náboženského vyznání!

Ano, sestry, nedáme si to líbit. Půjdeme s tím za papežem! Vykřikovaly hlavně sestry z kláštera Panny Marie za Tiberou, kde býval chován starodávný obraz Panny Marie. Znělo to poněkud kostrbatě a trakařovitě, ale pak ten trakař pojednou narazil na větší kámen.

A co ti tři kardinálové! Vždyť –

Potom bylo slyšet něco podobného dvojímu nebo trojímu žbluňnutí. Jejich představená si prohlížela ten příchozí záplatovaný zjev pohledem kachny ve stavu zajímavém už jen pro

kuchaře. Podle matnosti pohledu jejích očí byste zaručeně hádali, že zrovna prošla kurzem praktické eutanázie. Trvalo drahnou chvílí, než se ta kára namáhavě rozjela. Zdálo se, že se s velkým kodrcáním dostává přes nerovnosti staré římské silnice. Drcanec za drcancem, tak nějak to znělo:

Hm – no - vlastně – hm - o nás - tak moc nejde – ale ten obraz - je nepřenosný.

Zkrátka vyvíjelo se to podle hesla: kdo chce, hledá způsoby, jak na to, ale kdo nechce, hledá důvody, proč nic nejde.

Klauzura. - Sotva to slovo zavibrovalo vzduchem, leckomu to zaznělo jako zatroubení k poslednímu soudu. Jakmile se to z látaného hábitu ozvalo, oslovená sebou cukla, takže by zkušenější pozorovatel možná usuzoval, že jí snad vyrazila na zádech nežádoucí chladová kopřivka. Zdálo se, že pohled skomírající kachny byl vystřídán pohledem kachny zcela uhynulé. Oči se jí vybouřily a celá se zježila do podoby ježíka, jehož znalci nazývají *Singularis minutia gigantea*, příbuzného ježíka, zvaného *diodon holocanthus*.

Je-li tato ryba ledabylye připravena, přivodí labužníkovi smrtelnou otravu jedem, zvaným *nafučin*. Dostane-li se však do rukou zkušeného kuchaře, vyjde z něho vyhledávaná lahůdká. Z naježených vlasů, přibližujících bájnou medúzu, usmrcující každého po pouhém zahlédnutí, se zdály vylézat hadi na všechny strany. Z její nafučenosti bylo nad slunce jasné, že v ní právě ůřaduje soukromá vichřice.

Nevraživě sledovaný hábit měl však kromě svých záplat patrně v tornistře místo maršálské hole ještě nějaký další řecký oheň, a ten si nyní razil cestu k uplatnění.

Společný život.

Pcháá! - Ulétlo vzduchem. Co to bylo? Že by výkřik samičky, která se octla v nebezpečí a utíká se k svému duchu. Zřejmě právě tak v předhistorické době volala její jeskynní předkyně na muže s kyjem, když ji vehnal do úzkých šavlozubý tygr.

Případ uhynulé kachny byl podle všeho ojedinělý, protože v jiném případě se vyskytl pohled postřelené divoké husy, přesto však dosud nevyužívající výhod pozemské gravitace k střemhlavému letu. Spíše se mohlo zdát, že se ta kompozice hábitových záplat ocitla v obklíčení Amazonek. Každá z těch jezinek měla místo meče a šípů oči s jedovatými střelami, které přímo drásaly jeho srdce. Nestrannému divákovi by se zdálo, že i Daniel v jámě lvové měl jen příjemnou dovolenou. Prostě byl počastován pohledem milý skoro jako Messalina. Kdyby se dalo pohledem otrávit, tak to zde bylo

něco mezi arsenikem a bolehlavem.

Taková bezmocnost! - Zdá se, můj Pane, že jsem dočista pohořel, ozývalo se vzlykavě z hábitu plného záplat a slz u kříže celou noc.

Snažil ses o něco kvůli Mně, Můj synu, a zakusil jsi výsměch, urážky, pomluvy, potupení? - Podívej se lépe na Mne, ukřižovaného kvůli tobě. Použij potupy a pomluvy k tomu, že se doopravdy přičiníš o to, aby o tobě neplatil ani stín toho, čím jsi byl potupen. Bojuj podle Mého vzoru s rozepjatými pažemi o to, abys uskutečnil na sobě příznivý opak toho, co se ti předhazuje, čím bylo po tobě vrženo. Proto se nesnaž o zničení a potření nepřítel. Ani si nepřej, aby ho nebylo. Jinak bys byl pod jeho úrovní. To bys mu podléhal. Musíš umět užít i toho protivníka a nepřítel k tomu, abys povyrostl, duchovně vystoupil a pokročil. Buď naopak vděčný tomu, kdo ti stojí v cestě, protože je tvým největším dobrodincem. Učí tě, abys k ničemu na světě nepřilnul, ani k vlastní cti a vážnosti, abys klidně zabočil na jediné správnou cestu, totiž ke Mně, který jsem živou Cestou. Tak budeš svým nepřitelem duchovně osvobozen a ještě více upoután k Mému hlasu jako pes k hlasu svého pána.

K ránu byla mramorová dlažba v kostele svatého Sixta dočista umytá slzami a vyleštěná hábitem. Kdosi tu uvažoval o strašném soukromničení, které rozvrací jednotu a soulad rodiny. Jak škodlivé je takové soukromničení, které vede k sobectví ve dvou a posiluje výlučnost takového důvěrného vztahu na úkor života celku. Škodlivý je každý zárodek uzavřené sekty, kde si každý myslí, že je lepší než ostatní. Takové soukromničení zakládá v rodině měření různými lokty, zkrátka protěžování někoho a ušlapování jiného, a to nezůstává doma. Prosakuje to i navenek jako mastná voda od nádobí. Pak se ta přesvatá obluda, uhnížděná v nějaké rodině, roztahuje i do okolí. Nakonec by se nějaká taková přesvatá obluda roztahovala z postižené rodiny do celého světa. Žádná rodina nemůže přehlížet jisté zákonitosti, dané povahou člověka jako jedince i společenského tvora. Odtud plyne i požadavek na nejlepší počet příslušníků rodiny. Přitom nejlepší není to největší, ale ani nejmenší. Některá rodina může být početně velká. Potom by měla mít pro jednotlivé členy jednotnou a únosnou zátěž. Pokud však mají jednotliví členové rodiny rozdílnou zátěž, danou různou náročností a zodpovědností, potom jich může být dohromady třeba jen hrstka. Jinak by velikost byla zase další neúměrná zátěž, zatímco má rodina každému svému příslušníkovi pomáhat obnovit síly a rozvíjet je, poskytovat zkušenost jistoty, bezpečí, teplo domova.

Ještě větší zátěž, skoro vylučující teplo domova, přinášela sebou zakuklená jezinka, vyhlížející jako zosobněný domovní řád,

vyšperkovaný odsudky všech známých sudiček a klekánic. Tahle řimbaba by dokázala pohledem zmrazit i takové dobrotisko, jako byl první mezi rovnými. S jakousi nakažlivostí mu pokaždé naskakovala na zádech husí kůže, neboť se jí ve tváři zračila podivná mimozemská inteligence, připomínající svým vzhledem usedlost jednoleté slepice. Kdykoli záplatovaný hábit prošel se zdravou kůží tygří stezkou kolem supící vrchnosti z kláštera Panny Marie za Tiberou, oddechl si úlevou a s radostí by byl polykal i hřebíky.

Příštího dne vystoupil se zarudlýma a uplakanýma očima na kazatelnu a mluvil tak, jako nikdy předtím. Co říkal? Nic převratného. V ruce žmoulal upocení růženec a každou chvíli políbil jeho křížek. Nekladl na nikoho žádné zvláštní nároky. Žádnou sestru o nic neprosil, od žádné nic nežádal. Ani se nezmínil o věčném zatracení, i když v ně nepochybně věřil. Nikomu nehrozil. A když přišlo na ty zatvrzelé, odmlčel se, protože nemohl mluvit kvůli pláči. Pak si třel rukávem slzy, potáhl nosem a mluvil dál. Říkal jen to, co od něho vždycky žádal Pán. Mluvil o tom, co dělá, a proč to nemůže dělat jinak.

Když se záplatovaný hábit snášel s kazatelny, chytla ho na okamžik za rukáv představená z kláštera za Tiberou. Jeho pohled plný slz se setkal s jiným pohledem plným slz. Ten pohled mu říkal: Chci překonat svou chybu. Mlčky pohlédl na křížek svého růžence, a ukázal s ním na svatostánek. Včera tvrdá jako převařené vejce s tváří rozzlobené ředitelky školy, dneska kamenný pohled trochu změkl. Jako by příjemnější a laskavější sestra nahradila tu strach nahánějící sochu medúzy, z níž čišela tvrdost a zloba.

Jsem ochotná podrobit se papežovu plánu, řekla později představená, a dodala: - protože jsem poznala svou chybu.

Hm. Poznat svůj hřích je jedna věc, ale překonat ho je další věc.

Co mám dělat, Otče?

Na to je starý, osvědčený a jednoduchý recept. Modlitba, stálá, vytrvalá modlitba o srdce tiché a pokojné. Taková dělá divy. Svěť se vyššímu vedení, o něž neustávej prosit. Mimo to předcházej příležitostem k podlehnutí hněvu a jiným vášním. Když víš, ve kterých okolnostech se tě snadno zmocňuje hněv a jiné vášně, pak ještě dříve, než nastane ta okolnost, obnov svůj úmysl zachovat klid. Pohled' v duchu na Beránka tichého a pokojného. Když tě rozčiluje slabost, křehkost víry ostatních, vzpomeň si na vlastní ubohost a špatnost. Připomeň si, jakou má s tebou trpělivost. Představ si, jak by to s tebou dopadlo, kdyby spravedlivý hněv dolehl na tebe tak, jak doléhá tvůj hněv, často tak málo zdůvodněný, na tvé okolí! Kde

vládnu vášně, tam nic nevysvětluj sobě ani jiným, protože nic nevysvětlíš.

Sotva představená vložila slib poslušnosti do jeho rukou, přidávala se jedna za druhou, až na jednu zbývající. Ta o tom příliš dlouho přemítala. Měkký úsměv na jejích rtech prozrazoval, že si staví příjemné vzdušné zámky.

Jen jedno si vyprošujeme - aby směl obraz Matky Boží jít s námi do kláštera a kostela svatého Sixta.

Matka Boží půjde ráda s vámi, zaznělo z hábitu plného záplat a pak už vzduchem vibrovalo jako neustávající ozvěna:

Slibuji ti, Otče, poslušnost.

Slibuji ti, Otče, poslušnost.

Slibuji ti, Otče, poslušnost...

Hned toho byl celý Řím plný. A už se za sestrami hrnuli příbuzní a známí.

Děvčata, vy jste ale hloupé! Takhle naletět neznámému dobrodruhovi! Tak naivní! Necháte se obalamutit jakýmsi obejdou. Málo platné, vy jste prostě citovky. On vám trochu brnkнул na city, a vy jste hned na hromadě. Rozum do hrsti, děvčata! Vy nejste ledajaké. - Přece nenaletíte nějakému hej počkej! Vezměte rozum do hrsti! Pusťte hezky rychle toho fráterička k vodě! Máte svou cestu a můžete si být zbožné každá, jak se vám zamane. Tak se nenechte poplést nějakým přivandrovalcem odněkud z provincie!

Cože! - Že jdete za ním!

Holky, vy jste očarované. Ten kněz vás uhranul. Jinak to není možné. - Ale to nevadí - máme známého exorcistu. Ten vám pomůže. Uvidíte.

Hm - no tak možná - uvidíme - , daly se některé zviklat.

Když postřehl záplatovaný hábit náhlé ochladnutí nadšení, řekl:

No, nic se nejj tak horké, jak se to vaří. Počtáme, až to vychladne.

Teprve za pár dnů jim po mši svaté řekl:

Milé dcery, vím, že některé z vás litují daného slibu a hodláte opustit cestu Páně. Nemohu vám v tom bránit. Pokud však chcete zůstat věrný učiněným slibům, složte je znovu a na věky do mých rukou.

První se zvedla představená a přistoupila před něho:

Slibuji ti, Otče, poslušnost.

Pak následovala druhá a třetí, až jich byl celý řetěz.

Přijal je všechny s úsměvem a uvítal. Posléze řekl:

Jistě mi dáte za pravdu, když vám navrhnou napříště větší opatrnost před duchem světa. To znamená - klauzuru. Omezíte volné vycházení z kláštera, ale neužitečné návštěvy lidí ze světa.

Bylo překvapivé, jakou změnu prodělaly jejich tváře při vyslovení slova klauzura. Už to nebyly prodloužené kyselé tváře zvící kvašených okurek. Zvesela se kulatily a pecnily. Ale kdepak zůstal prasklý pecen! Vždyť přímo dýňovatěly a melounovatěly radostným úsměvem a zářícíma očima.

Víte, jakkoli je takový přísný zevnější život, projevující se klauzurou čili odstoupením od světa, posty a umrtvování, nezbytný pro váš nynější život, přesto to není pro dobrou duši to hlavní. Hlavní je vnitřní život. Slibuji důkladné vyučení ve vnitřních záležitostech. Tam je to právě naplnění.

Zastav se a spočín před křížem! - Odpoutej se od svého okolí! - Znásilni svou čínorodou příčinnost obrácenou navenek a namíř ji dovnitř! - Nedbej na své tělo, i kdyby svou pohodlností stavělo barikádu proti tvým výbojům dovnitř! - Umlč i sám sebe! Tak zůstávej dnes a denně před Ukřižovaným, mlč a nečekej žádné zvláštní zážitky ani útěchy. Potom uvidíš.

Co? - Co to bude?

Počkej! Nespěchej! Nemusíš vědět všechno předem. Umlč i spěch svého myšlení a ztlum napětí svého snažení! - Rázem dokážeš potěžkat kříž, protože je lehký jako pírkó, že by ho uneslo malé dítě. Ale co bys ho potěžkával, spíš se ho pak už jenom pořádně přidrží, a ponese tě jako tajemný povětroň v bezvětrí.

Tvoje vášnivé a citové prožívání rozjímání je smyslová část tvých vznešených pohnutek. Přináší ti to povzbuzení a radost. Tento vzmach se v tobě přetváří. Za chvíli se přibližuje samotnému poznání a dosahování toho, kterého ve Mně miluješ. Když Mě miluješ, tak si Mě jako milovanou bytost uvědomuješ svým poznáním. Tak si Mě osvojuješ způsobem, který je ti přijatelnější, než jak jsem sám o sobě.

Tajemná přesmyčka. - V lásce je skok k jasnozřivému poznání a naopak. Láska ti zušlechťuje poznání. Láska překonává rozjímavý vhled. Místo cílevědomého přibližování se k milované bytosti už jí dosahuješ. Zakoušíš své milování. Prožíváš nevýslovnou radost.

Otevři se! - Vydej se a nech se tím uchvátit! - Dosahuješ-li Mě, odpovídám ti Láskou, větší než můžeš pochopit rozumem, protože teprve nazírání na Mne tě naplňuje bez omezení.

Tímto Mým darem povznáším tvou duši ke spojení se Mnou. Tady je právě přebývání se Mnou. Žádný výsledek tvého vypjatého snažení, i když také tvá snaha o to pochází z Mého podnětu. Tvoje snažení o čistotu a o ctnosti je pouze prostředek. Tím tě uzpůsobuji tak, že naplňuješ ode Mě skutečně pocházející řád účasti na Mě, vyšší přirozenosti.

Rozjímání ve tvé duši pochází ode Mne a vrací se zase ke Mně. Pravý život z Mého Slova a v tomto Slově. Projevuje se tu radostná zvěst v souladu s řádem, který vládne i na dně tvé přirozenosti.

Řád?

Řád, ve kterém je každé stvoření určováno podle toho, co má v sobě nejlepšího.

Nabízím ti nejen nějaké vyšší nadání, nýbrž přímo nejvyšší nadání. Zjevují ti je jako tvůj Bratr a Spasitel životem, smrtí, vzkříšením a oslavením přímo ve tvém těle. Přitom si dej náramný pozor na idealismus! Týká se to nejen tvého duchovního života. Nabízím to i tvým smyslům, tvému tělu. Tohle je základ tvého nového života. Zákon živého ducha ve Mně tě osvobozuje od zákona hříchu a smrti, jak ti připomíná Můj věrný Pavel (Ř 3,27).

Když ti vtiskuji Můj řád do nejhlubšího jádra tvé bytosti, osobně se na tom účastním vlastní přítomností Mého Ducha. To je původní prvek a základ Mé přítomnosti u tebe. Můj řád má v tobě ještě nějaké podružné vlastnosti. Tak tě uzpůsobuji k hrdinství v činnosti i v utrpení. Nezůstávám při tom, abych tě poučoval o obsahu tvé víry a náplni ctností. Dokonale tě očisťuji a posiluji pro život se Mnou jako s Bratrem a Spasitelem. Potom dovedeš mluvit se Mnou a naslouchat Mi, ale také svědčit o Mně.

Nejsi žádný plevel, aby ses vázal hned s tím, hned s oním. Přítul se ke Mně. Poznávej Mě tak, jak se sám poznávám. Potom ti jasně vystoupím ve všech věcech, ba přímo v jádru tvé bytosti. Jen uposlechni Mou výzvu: „*Okuste a vizte, jak je Hospodin dobrý!*“ Touha po věčné lásce a žizeň po vodě věčného života je v tobě stále citelnější. Promítá se ti do každé myšlenky, do každého výkonu i do každého utrpení, žalu a bolesti. Nespoutávám tě. Smíš podniknout samostatně jakýkoli krok. Přesto nezůstávám stranou a pohotově povznáším každý tvůj krok. Dodávám mu zvláštní svěžest. Tak jsi při každém tvém díle zakladatel podle Mého vnuknutí, a sám je dokonávám, aby nezůstalo jenom na půl cesty k dokonalému provedení.

Radost, kterou prožíváš v rozjímání, je víc než radost z odhalené pravdy. - Blaživý zážitek v tajemném souladu a zalíbení z nejlepšího Dobra. Láskyplné splývání se Mnou je výsledkem rozjímavého vztahu.

Neboj se! V Mé nekonečnosti se neztratíš. Vždyť se s tebou zabývám v důvěrně osobní péči a svou všemohoucností ubráním tvoji svébytnost a jedinečnost. Prvním úsvitem osvětleného života je poznání duše, že jsem ti důvěrně blízko jako milující Otec, Bratr a Přítel, a ty že jsi Mi blízko jako milované a milující dítě.

Začínáš nový život. A začínáš ho s oslovením své duše Mým Slovem. Opři se přitom o víru, lásku a naději! - Tak Mi otevřeš přístup do sebe. Snášej Mě u sebe, i když Mé místo je těsné. - Přičiním se, abys uspěl. Úspěšnost tvého díla, ba i celého života vychází ze zdroje. Z něho se ti věčné Slovo stává ve tvém těle důvěrně blízkým. Je ti studnicí vyššího nadání. Mnozí z tvého okolí přicházejí, aby je u tebe a přes tebe načerpali. Stejně jsi očišťován od poskvrny jakékoli špatnosti. Tak tě vybavuji pro velké hrdinství.

Do budovy tvého vnitřního života patří také jeho projevy, zejména nábožnosti. Je to nadání a dost ustálené uzpůsobení, díky němuž Mi pohotově a rád vzdáváš úctu a uskutečňuješ řád a vztahy vůči Mně.

Uprostřed velkých zástupů a celého všehomíra stojíš přede Mnou, který ti odhaluji vztahy souladu a nutnosti vůči Mně. Kdykoli se na světě někomu nebo něčemu podřizuješ, prožíváš to jako trapné až bolestné ponížování. Tvoje podřízení se přede Mnou je něco úplně jiného. Samotnou svou přirozeností směřuješ za hranice své bytosti, až za práh smrti, za tento svět. Přitom ti dávám objevovat tajemství bytí a života v jiném světě. Tady si osvojuješ všechno oddělené od všednosti.

Najednou se ti zdá, že dosažení všeho je na dosah. Nevíš jistě, zda už toho cíle dosahuješ svým skláněním se před křížem, anebo se kříž sklání k tobě. Tehdy voláš s úžasem:

Ó, Pane, ty víš nejlépe, že k tomu všemu přistupuji docela bez nějakého lidsky uváženého plánu. Každý můj další krok je krokem na tenkém ledě. Upínám se pokaždé jenom na ten následující a vyprošuji si k němu sílu a ještě vyšší nadání. Den co den, hodinu co hodinu uvažuji, že přijímá-li svátost nějaké uplatnění ve mně, děje se to nejspíš jako následnost kroku za krokem, v níž se nic neopakuje.

Ano, právě tato chvíle je ta jedinečná, pro kterou jsem zrozen. Dílo, vnuknuté vyšší inspirací, vyžaduje přinejmenším právě takové nadání, jaké je třeba k nástupnímu vzmachu, ještě také k svému provedení do všech důsledků. Stojím na prahu úžasného díla. Celou mou bytostí proniká napětí, oživované láskou a duchem. Víím, že nic nemůže zadržet toto velké hnutí. Každou překážku zdolávám bez křečovitého vypětí. Až se sám nestačím divit, že na jejím konci neprožívám žádné vysílení. Jen velkou úlevu.

Jak jen se to všechno liší od snažení a od touhy velkého jedince světa! Také ve světě se zástupy uvádějí do varu působením vynikajících jedinců. Jenže pokaždé je v tom něco strnulého, něco jako křeč. Jako vítr, který občas zavane, pozvedne ze země listí, aby se pak v bezvětrí zvolna zase snášelo k zemi. Jak svobodná, pokojná

a vznešená je naproti tomu moje vůle! Musím se ptát spolu se svatým Pavlem: Co by mě mohlo zastavit? Kdo mě odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? (Ř 8,35)

Dávám skutečně všechno. Moje první hnutí znamená uvést kyvadlo z mrtvé polohy do pohybu. Zasazuji se o to a biji se jako lev, ale přitom nastavuji vlastní kůži. Už když se přede mnou tyčí pevný hrad velmože Štěpána z Lervianu. Taková dračí sluj. Rojí se to tam zbloudilými ovečkami, mezi nimi neblaze proslulý Dittrich, zběhlý z kláštera. Sotva se vynoří špatní lidé, hned je po ruce dost následníků, hovících stejným prostopášností. Žádní hlupáci. Rozumu mají víc než dost. Dokonce učenost některých z nich je neslýchaná. A dovedou jí strašlivě zneužít, když svou prostopášnost dovedně spojují s odporem, který ve svědomí každého slušného člověka budí úpadek a zneuctění nejedné duchovní osoby. Přitom nikdy nezapomenou jako trubadúři lásky zahrát na strunu, líbezně znějící vrtkavým davům, bouřícím se proti každému pořádku víc než kdykoli dřív.

Cože? Jak prosím? – Já to nechápu! Vzdechává vousáč v hábitovém balení a železném sešněrování a trhá si vousy a vlasy z hlavy.

Jenom klid. - Upokoj se, dušičko. - Dobře znám chabost tvých smyslů vidět nadsmyslové a tvou těžkopádnost v duchovním životě i potíže tvé víry. Jdu vstříc tvé těžkopádnosti. Tady máš Mé Slovo. Co pastýři slyší o Mém Slově, aby na Mne vzápětí vyvalovali oči zvíci pomerančů, k tomu musíš ty, slavný mudrci, obejít celý svět. Mé Slovo je od věčnosti, která nemá počátek. Od kraje času ti je slibuji, abys je viděl na konci času. Je viditelné. Voní ti líbeznou vůní. Je slyšitelné. Smíš je nahnátnout. Jen okus a viz, jak jsem dobrý! Všemi cestami si hledám přístup do tvé duše. Moje Slovo pospíchá do tvého těla. Je dostupné nejen tvému zraku či sluchu, nýbrž také vnitřnímu smyslu, zkrátka je v tvém instinktu. Raduj se, právě tímto cílevědomým okoušením Mého Slova. Právě ti upevňuji naději a rozněcuji lásku, jako dosud nikdy.

Mou přítomností u tebe se stávám řádem tvého života, a to tě zavazuje k cílevědomému prožívání Mé svrchované Pravdy a k svobodnému napřímení tvé vůle k dosažení Mého nejlepšího Dobra. Jedině tak dosahuješ účasti na působnosti Mé Pravdy a uchvatnosti Mého Dobra. Jsem, který sem, kdo svou silou vytvářím dobro ve tvé duši, abych tě konečně přetvořil v nové stvoření. Tak v tobě jasně jedinečným a neopakovatelným způsobem vynikne Můj původní obraz, takže žiješ podle vzoru Mé živé Pravdy a Pravda ožívá v tobě.

V tom tě navěky skutečně zavazují přenášet se hrdinsky přes

hradbu vlastní změkčilosti a pohodlnosti pomocí ctností, které odrážejí Mou dokonalost. Tím se obnovuješ ve svých přirozených životních projevech, ale také zušlechťuješ.

Možná, že žiješ v prostředí usilování o čistotu tvého okolí. Třeba se i snažíš utéci z místa hluku, špíny, prachu a kouře, abys žil mezi divochy na zapomenutém ostrově. Copak bys dovedl snášet dusivou atmosféru hříchu a nečistotu neřestí ve svém nitru? - Myslíš si snad, že pouze vnější čistotou a zdravou výživou vytvoříš pojem dobroty své přirozenosti? - Jedině Mou inspirací, která nepochází z tohoto světa, ani ze samotného tvého těla, tě přivádím k sobě.

Vzhůru! - Dověš své narovnání a napřímení ke Mně! - Tohle do tebe od počátku vkládám, když tě stvořuji podle Mé podoby. Snaž se o to svou vnitřní čistotou, čistotou svých úmyslů, čistotou svého toužení a čistotou všech vášní, ale i čistotou svých citů, čistotou svého životního názoru, čistotou svého snažení i čistotou svých postojů a čistotou svého chování, čistotou každého slova, každé své služby a jednání, ale i každé bolesti a každého utrpení!

Nejsi žádný ryzí duch, ve kterém by bylo jen rozvažování chladného rozumu, a kde bys mohl hřešit leda pýchou. Máš při schopnosti své duchové duše myslet a svobodně se rozhodovat, ještě své vášně a city. Promítají se do tvého vztahu ke Mně, třebaže Mě nikdy nikdo neviděl. Tobě osobně se zjevují ve tvém, lidském těle. Ani sebelepší společenské vymoženosti, ani sebezdravější okolní přírodní prostředí nejsou způsobilé povznést tě nad zvrácenost přirozenosti, do níž tě svádí hříchem a neřestí sama její zděděná porucha i její následky kolem tebe. Toto vnější prostředí tě svádí k vytváření zkresleného a zatemněného obrazu tvé přirozenosti, aby tě to podněcovalo přičiňovat se bez ohledu na Mne a na Mou vůli, a tak tam přivodit nějaké změny. Takové zatemnělé a zkreslené smýšlení o sobě a zmatené usilování o Moje království lásky a blaženosti beze Mne, a často i proti Mně, pak uchvacuje zbloudílce. Zakrývají temnotu své mysli a nevyhraněnost svého snažení falešným tajnůstkářstvím, ve kterém se tváří jako Moji poslové. - Falešní proroci.

Tajemné spojení se Mnou je po ruce. Nehledej v tom hlavně vnitřní projev rozjímání. Jedině ten, kdo zůstává v lásce, zůstává ve Mně a já v něm (1 Jan 4,16). Vzájemným spojením tohoto spočívání pronikáš k rozjímání nejen ze svého vnitřního hlediska, ale také z Mého nadhledu. Tvé rozjímání je vzájemné spočívání Mne v tobě a tebe ve Mně. Copak můžeš získat víc než Mne?

To, že se Mi podržuješ, pochází ze základu tvé duchovní velikosti. Směřuješ nad sebe i nad svět. Objevuješ tajemství bytí a

života nových rozměrů. V rozjímání tě inspiruji. Pospěš a odděl se od světa právě tak jako odděluješ věci nezbytné k Mému oslavení! - A hned tomu vtisknuji nevšední a nejvyšší smysl. I tvé rozjímání má kořeny v tomto nejvyšším oddělení od všednosti. V něm na sebe bereš závazek konat každý úkon ve spojení se Mnou a k Mé oslavě. V rozjímání dávám tvé duši ochotu a pohotovost prokazovat Mi úctu a oddanost, jak sám tak spolu s ostatními. Rozjímavý pohyb tvého ducha ke Mně postupuje cestou víry, naděje, lásky a darů Ducha, protože jsem nejvyšší Osobou tvé víry a tvůrčí lásky. Nikdy Mě nikdo nevidí, kromě tebe, kterému se osobně zjevuji ve tvém vlastním těle jako v tom nejlepším příbytku. Důvěrně oslovuji tvou duši, kdykoli Mě pokorně posloucháš, tak pokorně, že vůbec nic takového nečekáš. Objasňuji ti nejvyšší a nejhlubší pravdy o sobě. Něžně tě oblažuji Láskou, kterou tě nadnáším, ale nepálím ani nenadouvám. V rozjímání se ti zjevují vnitřním setkáním tím víc, čím víc se Mi otevíráš a dáváš do služeb. Tam ti také dávám zakoušet, že tě miluji. Celé vnitřní bohatství Mého vyššího nadání tě proniká a uvádí do plné životní činnosti. Přesazují tvou duši do nové skutečnosti. Tady jsi sjednocen s Mým věčným Slovem ve tvém těle. Tak smíš prožívat navázání spojení se Mnou jako s Otcem i s Bratrem i s Přítelem, abys o Mně správně smýšlel, dobře po Mně toužil a řádně Mě následoval. Ze Mne a z Mého Slova, vtěleného do tvého masa a kostí, vychází Duch, kterým tě nadnáším jako svrchovaná Láska. Připravuj se na spojení s vnitřním životem Mého poznání a lásky. To je ten tajemný obsah tohoto setkání.

Tajemný oheň! - Všechno osvětluje, ale neoslňuje, zahřívá, ale nepálí. Tajemství jednoty tvé duše s Mým Slovem, v tobě vtěleným. Tajemství jednoty s hlavou Mého tajemného Těla, jehož jsi živou ratolestí. Vrať se ke Mně v Duchu Lásky. Nic složitého, jen blahovolná láska.

Na Popeleční středu se u sester v klášteře svatého Sixta sešli všichni tři kardinálové a co slyší?

Do tvých rukou, Otče Dominiku, jakož i tvých následovníků, vkládám svůj úřad představené sester.

Prásk! - Bác! - dveře kláštera se rozlomily a dovnitř vtrhl zoufalec. Rval si vlasy s hlavy a křičel:

Je mrtev! - Mladý Napoleon! - Synovec biskupa Štěpána! - Spadl s koně!

Cesta jeho eminence Otce Štěpána se podivně zapletla a zatemnila. I přes hábit bylo znát, že se mu nohy zašroubovaly, takže jimi opisoval tvary, jako by jimi umně vyplétal dečku s nebývalými ornamenty. Jak sám později dokládal, zdálo se mu, že podnikl

kotrmelec, přecházející ve vývrtku. Nebyla to však žádná prostá vývrtka, nýbrž vývrtka prožívaná krajně sklesle. Když se zastavil na konci své piruety, rozkládal na rodné matičce zemi, jak široký, tak dlouhý.

Svěcenou vodu! Zaznělo důrazně ze záplatovaného hábitu.

Za chvíli dopadly její krůpěje do tváře biskupa, a on se malátně probíral. Zatímco se rozhlížel po čase minulém a prostoru přítomném, vyrazily laty a záplaty provázeném zbytkem hábitu z kláštera takovým tempem, že se zdálo, že si vyžádají další přibuzenstvo lat a záplat a celou velkou společnost přátel stehu. Zastihl u chlapce houf zevlounů, pasoucích se očima fascinovaně nad kaluží krve, a ranhojiče, který dovedl jenom rozhodit rukama a vrhnout oči kamsi, kde by je těžko někdo našel.

Pusťte mě k němu! Načež se protlačil davem zvědavců. Když se nad ním sklonil, znovu se zvedl a řekl důrazně:

Odneste ho do kláštera!

Zatímco ho odnášeli, vydával spěšně pokyny bratrům:

Nachystejte všechno ke slavení mše svaté!

O chvíli později už sloužil mši za účasti kardinálů za nešťastného chlapce. Slzy mu tekly proudem jako by o závod s biskupem Štěpánem. Nějací ustrašení bratři si pospíšili s korporálem, aby tou slanou řeckou ještě snad nezrušil substanci v kalichu.

Když pozdvíhal Tělo Páně, jak se obyčejně děje, vydechli všichni tak, že kdo stál, šel do kolen, a kdo klečel, zajel hlavou níž. Před jejich zraky se vznášel zalátaný hábit i s živým obsahem notný kus nad zemí. Po mši svaté se všichni přítomní vrátili k mrtvole. Hábit plný lat se sklonil k zemi, aby jemně srovnal roztržštěné ruce a nohy mládence, načež se rozprostřel na zem, kropenou slzami. Ještě se třikrát nahnul k mrtvole, aby se dotkl její roztržštěné tváře a polámaných údů, a aby vše lépe urovnal a třikrát zase padl na zem. Při třetím pozdvížení poznamenal mrtvého znamením kříže. Potom se zastavil u jeho hlavy, hábit rozepjal rukávy jako by chtěl vzlétnout. Přitom se místností rozlehlo hlasité zvolání:

Mládenče Napoleone! Jménem našeho Pána Ježíše Krista, přikazuji ti, vstaň!

Mladík se probral a přede všemi přítomnými vstal. Udiveně se rozhlížel po okolí jako čerstvě vyoraný krtek. Nikde ani stopa po sebemenším zranění, všechny údy pevné, žádná zlomenina. Vypukl ruch a shon, a do toho zazněl nesmělý hlas:

Otče, dejte mi něco k jídlu!

Vzápětí vplynul do místnosti bratr s podnosem s jídlem a pohárem vína jako tichý potůček, vinoucí se korytem v mechu. Mládenec se

na to vrhl se znamením kříže, načež to do něho padalo jako do studny. Sotva byla trochu zasypaná, rozhlížel se po okolí. Když uviděl známou tvář, mrštně vyskočil:

Strýčku Štěpáne!

Dvě náruče, čtyři ruce a žádný z nich nevěděl, kde která začíná a končí.

Koukejme, vždyť on úplně září!

Bohu díky, že aspoň někdo na světě je trochu v pohodě, ozvalo se povzdechnutí ze záplatovaného hábitu.

Bylo tomu tak. Zatímco jeho dosavadní způsob byl váhavě loudavý a ospalý, najednou jakoby nadskakoval potlačenou energií. Jeho někdejší smutně navápněný výraz byl ten tam a objevil se zářivý úsměv. Přispěchal křepce k ostatním, bujarý a vzpřímený, s hlavou vzhůru, pohledem zpříma, hrudí vypjatou, jako muž povznesený četbou knihy Písně písní.

Nikdo si to nedokázal vysvětlit.

Čtyři dny nato se dveře u jeho cely netrhly. Začalo to nejistým zaklepáním, a najednou se ve dveřích objevila dost pohledná kalupinka. Bylo potřeba přinést svícen se zapálenou svící, a teprve pak nastalo shledání.

Vždyť – vždyť vy jste sestra představená z kláštera Panny Marie za Tiberou!

Železné čelo představené sestry už dávno doznalo nápadné změny. V očích se jí usadil měkký výraz. Ten tam byl zlobný lesk vyjadřující zaujatost proti tomu fráterčkoví z jakéhosi zapadákova. Mléko lidské laskavosti, kterým tak přetékala, že by se dal vařit puding pro každého, spočinulo nyní na prahu jeho celičky. Vyzařovala auru útulné přívětivosti. Uvědomil si, že dívka působí takovým dojmem, jako když se kdysi na pěší výpravě za chladného a deštivého počasí ztratil v Alpách a po několika hodinách trmácení došel k útulné a přívětivé hospůdce, naplněné světlem, teplem a pohodlím. Na první pohled to bylo totéž.

Když postřehla jeho rozpaky, mírně sebou cukla a do tváří jí vstoupil ruměnc a první mezi rovnými se v duchu přistihl, že ho srovnává s první slabou růžovou září na nádherné letní obloze a ta že při tom srovnání prohrává. Ptal se, co by v takové chvíli udělal náš Pán. Odpověď ho napadla hned. Ušetřil by milovanou ruměnce a změnil by třeba i růži.

Pak následovala další sestra, a další, a průvod tak zhoustl, že si ho někteří málem spletli s procesím.

Chtěly bychom poprosit, zda bychom se směly natrvalo přestěhovat ke svatému Sixtu. Znělo to jako by medu ukrajoval, a

patrně tomu tak vskutku bylo.

Smíte. - Můžete.

A směly by se k nám přidat další sestry z jiných klášterů? - A ještě taky několik šlechticů?

Náruč záplatovaného hábitu se všem otevírala a jejich náplň se roztékala slzami nad tím, jak moc je najednou považovaná a žádaná.

Zdá se, že kdykoli si poměry žádají něco nového, nebývá výsledek jen záležitostí nějakého nadaného podnikavce, nýbrž se spontánně ruka k ruce vine a skládá, jakoby splétala umnou dečku, až se s vyšší pomocí dílo podaří. Třeba zrovna nápad na trvalé spojení chudobného způsobu života s kazatelským úřadem se vylíhl v hlavě Otce Dominika, ale předcházel ho biskup Diego z Osmy, a následoval ho Reginald. Jako kapitulní děkan v Orleans měl jednoho krásného dne plné zuby dosavadní úředničiny a poklonkovaní podlézavých patolízalů. Něco mu napovídalo:

Reginalde, takhle to dál nejde! Sestup s oblaků, plašíš tam leda ptáky v povětří! - Svět je takový, jaký je, a otřes číhá téměř za každým rohem s pytlíkem písku, aby tě jím vzal přes hlavu.

Když vyrazil cestou této inspirace, celý se roztetelil vzrušením. Jako by mu spadly šupiny z očí, viděl teď jasně, kde se docela zřejmě dopouštěl po celá léta omylu. Třebaže tuto cestu tak hluboce miloval, teprve teď mu došlo, že o tom pořád jen filozfoval, ale teď že musí konečně jednat. Jeho trdomyslnost vzala za své. Před nedávnem byste ho byli považovali za mrtvolu, která si pár dní hověla ve vodě. Po dnešním ránu na něj působily nové výhledy jako plachta na obzoru na ztroskotaného námořníka. Načež ho zaplavila posilující vlna rozhodnosti.

Hola hej! Vykríkl hlasem honáka svolávajícího dobytek a volal: Peníze jsou jen smetí, a čím dřív si to vtlučete do kokosu, tím budete šťastnější! Ale to je jen začátek.

Odložil své honosné děkanské roucho. Navlékl si staré ošuntělé hadry a s nenápadností vandráka vyrazil z domu. To nebyla žádná póza, která by se líbila hipíkovi. To byl výraz jeho vnitřní touhy po Kristu chudém a sloužícím. Zakoušel, že se v jeho životě udělalo krásné ráno, přinášející vůni fíkovníků. V jeho žilách proudila bujná jarní míza. Vlnil se jako arabeska v paláci granadského emíra a cítil se znamenitě. Nechybělo mnoho a byl by se pustil do bujarého tance zvaného sarabanda, a kdyby byl měl s sebou růže, je víc než pravděpodobné, že by je z kapuce sypal na cestu.

Rázoval si to napříč do Říma, a hned k hrobům apoštolů. Při modlitbách se u něho vyvrbil jakýsi biskup.

Říkáte chudoba a kazatelství? - Hm. - Zrovna byl založen takový

řád.

Slovo dalo slovo, a Reginald věděl, co potřeboval. Pospíchal k svaté Sabině.

Tam si ho změřily dvě oči hábitu, načež jejich pronikavost umocnil úsměv, který se pod nimi roztáhl. Záplaty hábity se rozzářily otcovským úsměvem, takovým radostným úsměvem, jakým se nepochybně usmívali obyvatelé Gentu na muže, kteří přinesli tomuto městu dobré zprávy z Cách. V takové chvíli může živé slovo hodně změnit. Reginaldovi se protáhly uši o pár centimetrů, jak tu chytal každé slovo. Samozřejmě, že při každém lidském podnikání musí být za příslušnými operacemi vyšší řídicí inteligence, má-li se dosáhnout úspěchu.

Nestává se příliš často, že byste v tomhle světě našli celou skupinu šťastných bližních; ale řád se stal dozajista příkladem, že to možné je. Všichni byli v povznesené náladě a zdánlivě všechno hned od začátku báječně klapalo.

Cha, chá! Snadno získané duše! Vykřikoval jakýsi mnich.

Ve skutečnosti to vůbec není snadné dílo. Musíš opustit rodnou hroudu, svou chalupu a přijmout nějakou zatuchlou, smradlavou díru v jakémisi opuštěném, zahnisaném údolí věčných trestů. Každou chvíli se musíš vecpávat mezi sebranku, která si myslí, že se náramně baví, když každý nadělá rámusu za šest a vypije toho víc než za deset. Kdo má všech pět pohromadě, tomu se tahle úchylnost tohoto světa hnuší. A vůbec by se k němu ani nepřiblížil, kdyby se čas od času nemusel s někým sejít. Svět je stižen morem. Má morální delirium tremens. Už to s ním není k vydržení. Z pouhého pomýšlení, že by měl ve světě strávit víc než jeden den, se každému dělá nanic. A do toho někdo řekne, že jsou to snadno získané duše.

Hned by vám bylo jako Lotovým přátelům, když zašli k Lotovi na pokojný dýchánek a jejich roztomilý hostitel začal kritizovat města na pláni.

Po prvním setkání zazněla z látaného hábitu prostá otázka:

Co žádáte? - A jako ozvěna přišla Reginaldova odpověď:

Milosrdenství Boží a vaše.

Tak byl přijat do řádu. Zdánlivě prosté a jednoduché. Jenže čert má svoje kopyto všude, kde se jedná o vážné věci. Najednou tu před Dominikem ležel místo nadějného bratra Lazar se smrtí na jazyku.

Otočila se tam pěkná řádka felčarů a poslední z nich, prý nejlepší, pokrčil rameny, moudře pokýval hlavou, ale ústa měl škeblovitě zavřená na sedm západů jako dveře od věznice. Jen obočí se mu proměnilo ve dva otazníky.

Pane, neber mi, prosím, syna, který byl právě počat, ale snad ještě není ani zrozen! Ozývalo se celou noc žalostné hořekování ze starého hábitu, až jeho slzami provlhlé záplaty plandaly jako uši kokršpaněla. Zatímco podlaha u chrámového oltáře zaznamenala zvlhčení slaným přívalem, doprovázejícím jeho kající divucviky, těžce nemocný Reginald zakoušel na svém lůžku překvapující setkání. Nejprve zkoprněl, když se temná komnata kolem něho rozzářila jako v pravé poledne. Poněkud zrudl, popřípadě zřialověl, oči mu povystoupily z důlků až byly na vypadnutí. Události epické důležitosti mívají ochromující účinek. Všechno kolem znehybnělo. Svět na okamžik strnul. Nemocný vydával neartikulované bubláni horské bystřiny. Teprve po chvíli vyjeknul:

Maminko!

Potom se mu vracel klid a mír do duše, a okurkově prodloužená tvář mu kulatila jako vyžrávající vodní meloun. To když se v nastalém jasu vynořila postava půvabné paní, doprovázené dvěma dalšími dívkami nevýslovné krásy. Od samého počátku těchto událostí věděl s jistotou jedno: Matka Boží. Potom ho oslovila líbezným hlasem:

Žádej ode mne, co chceš, a dám ti to.

Když přemýšlel, o co by žádal, jedna z jejích průvodkyň si dala prst na ústa, aby mu naznačila: Raději mlč a oddej se vůli naší Paní. To mu při jeho bolestech nebylo zatěžko. Matka Boží vztáhla svou přečistou ruku a dotkla se jeho očí. Pocítil v nich velkou úlevu. Potom přišly na řadu jeho uši, nos, ústa, ruce, bedra a nohy. Když se jich dotýkala, cítil líbeznou vůni léčivého balzámu. Pronášela přitom neznámá slova. Když se dotkla jeho beder, pravila: Budiž tvá bedra zahalena pásem čistoty! Uviděl bílý pás látky, upomínající nesešivané roucho, oblékající se přes hlavu a volně splývající vpředu i vzadu jako ochranný štít. Při dotknutí se nohou, zaslechl slova: Pomazávám ti nohy, abys hlásal radostnou zvěst pokoje. Pak mu ukázala nový oděv bratří Kazatelů se slovy: Zde je oděv tvého řádu. Načež se odmlčela a dodala: Přijdu zas. Pak zmizela. Reginald okamžitě pocítil velkou úlevu od bolestí. K svému překvapení mohl snadno vstát. Byl úplně zdrav. Oblékl se a odebral do chrámu, kde našel záplatovaný hábit u oltáře při jednom z jeho modlitebních divucviků.

Ukázal se mu v novém rouchu bratří Kazatelů. První mezi rovnými zíral na nové roucho, a chtěl něco, říci, ale Reginald ukázal rukou k obrazu Bohorodičky a pak si dal prst na ústa. Tak zůstali v tichém díkůvzdání ještě dlouho, dlouho -

Od té doby změnil představený bratrům dosavadní roucho.

Místo bílé rochetky se objevilo úzké vlněné roucho, které s ramenou splývá vpřed i vzad až pod kolena, zvané škapulíř. Dlouho zachovával mlčení o příčině změny. Teprve po Reginaldově smrti to vyšlo najevo.

Od té doby, kdykoli někdo skládal řeholní sliby, přijímal od představeného posvěcený škapulíř se slovy: Přijmi škapulíř našeho řádu, který je hlavní částí našeho oděvu a zárukou mateřské lásky blahoslavené Panny Marie k nám.

Kdyby se někomu zdálo, že Dominikovy noční pochůzky klášterem a kostelem byly pouhým bloumáním, chozením od ničeho k ničemu nebo setrvačným přešlapováním toulavých bot, které nemají stání a jen čekají, když už konečně zase někam vyrazí, byl by na omylu. Zrovna tak, pokud by někdo pokládal množství jeho způsobů klanění, dikůvzdání, kajících pobožností, nošení řetězu pevně zarytého do těla a jiné opakované bolestivé úkony, bezpochyby citelně zraňující jeho tělo, za pouhé libůstky nebo doslova potrhlosti, jaké se přehlížejí u velkého génia, ale nedoporučují nikomu jinému k následování, byl by na omylu, a dokonce by i urážel světce a tak by hřešil. Nic z toho, třebaže to vyhlíželo nezdravě jako sebetrýznění a seabemrzačení, kterým by se milerád obíral kdejaký psychiatr, nebylo nesmyslné ani marné. Naopak, zanedbání takových drastických způsobů bylo by pro každého v Dominikově kůži otázkou života a smrti, zkrátka ohrožením nejen těla, nýbrž i věčnou zkázkou.

Tohle světákům příliš nevoní. Když někdo nasává jako duha, anebo si udělá z plic komín, takže si zkrátí život na polovic, anebo musí jít ještě za mlada do penze, a drze se domáhá práva na důchod za to, že si vypěstoval cirhózu jater nebo rakovinu plic, lidé to rádi za toho příživníka zaplatí, a ještě říkají: No a co, užil si. Když ale někdo koná tvrdé sebezápory a bolestně se pokořuje před tváří Nejvyššího kvůli tomu, aby se jiní měli lépe, je to lákavé sousto pro psychiatra či neurologa. Zkrátka lidem světa se to moc nezamlouvá, ovšem výsledné ovoce by všichni rádi požívali.

Zdaleka ne všechny Dominikovy noční pochůzky a duchovní prostocviky a kající pobožnosti mívaly tak líbezný průběh, jak by je rádi líčili pisatelé červené knihovny. Pravdivý kronikář nemůže přehlédnout skutečnost, že nakolik bývala doba plná tmy a ticha příležitostí k činnostem nerušeným lidmi, natolik bývala otevřenou možností k výpadům dávného odpůrce. Dokonce nebudeme daleko od pravdy, řekneme-li, v té míře, v jaké býval světec oblažován nejvyššími dary a milostmi, býval současně vystavován dorážením zvrácených sil a mocností zla.

Při jedné noční pochůzce klášterem se uprostřed temnoty ozval jemný syčivý zvuk. Zdálo se to přicházet od okna. Zpozorněl, aby se lépe zaposlouchal, ale už neslyšel nic. Všude bylo ticho. Pokračoval dál opatrnou chůzí. V tu chvíli před ním vyvstal z temnoty úděsný zjev. Něžné oči v ošuntělém hábitu zamrkaly a setkaly se s párem zelených očí. V tom okamžiku pohnul rukou, svírající růženec, a učinil znamení kříže. Ve tmě se zableskla podivná čelenka, nad kterou se pozvedla plochá kosočtverečná hlava a nadmutý krk ohavného hada...

Namířil si to přímo k místu, kde byl záplatovaný hábit. Pak zůstal stát. Cívil na něj asi ze dvou metrů. Nato zaslechl: Pěkně si tu užíváš! Zatímco krajané nemají, co dát do huby, ty si lebedíš! Jsi zadlužen až po uši! Tobě to ovšem nevadí. Ještě chvílku můžeš přežívat na dluh. Pak tě to ale smete cha – cha – cháá!

Ta bytost neměla žádná ústa, a přece jasně slyšel hlas. Najednou ten vtíravý hlas zaslechl znovu. Už nebyl vyčítavý, jízlivý, ani plný odsuzování. Byl znovu tichý, a přesto se nedal přeslechnout. Jako by říkal: Nejlépe by bylo, kdyby sis uvědomil, že jsi kapánek přetažený nebo že máš úpal. Jsem tu dávno před tebou. Občas se vracím na stará místa. Cha – cha - cháá!

Můžeš mít ode mne všechno zlato světa. Ještě chvílku máš tu šanci. Zakrátko se ale nevyhrabeš z dluhů. Mělo by se s tím něco dělat, nemyslíš? To ale musíš sám. To je tvoje věc! Mohu leda poradit. Jsem stále po ruce. Ovšem nikomu se nevnucuji.

Rukáv hábitu se zvolna zvedl a na jeho konci kříž od růžence, pevně svíraný v ruce. Z hábitu se ozvalo tvrdě: Co tu obcházíš, bídáku?

Pracuji a namáhám se, abych něco vytěžil.

Co vytěžíš v celách našich bratří?

Velmi mnoho. Ruším bratry ve spánku, dělám je nevrlymi, protivnými a ospalými, aby včas nevstali uprostřed noci k modlitbě v chóru, nebo aby ji vykonávali pokud možno roztržitě a bez nejmenšího zaujetí.

Záplatovaný hábit se obrátil k postavě zády a zamířil do chrámu. Táhl se to za ním jako sopol. Když byl v kostele, ozvalo se z hábitu:

Co vytěžíš tady?

Hledím brzdit někde bratry, aby se opozdili, nebo aby vykonávali posvátné úkony ledabyly.

Nato přešel do refektáře.

A co tady?

Snažím se svádět bratry, aby se buď přejídali, anebo přehnaně postili, opíjeli nebo si doušek nápoje nezdravě odříkali, a tím Boha

uráželi.

Když přešel do hovorny, uslyšel za sebou zajímavý smích, až ho zamrazilo v kostech:

Cha, cha, chá! - Toto místo mi patří celé. Tady se bratři dopouštějí hrozných chyb.

Jakých?

Kdykoli poslouchají a sami dál opakují všelike zbytečné řeči. Co dobrého nabyli jinde, tady obyčejně pozbývají.

Konečně se vydal do kapitulní síně. Je to místo, kde bratří na sebe pokorně a veřejně vyznávají své přestupky proti lásce nebo řádovým stanovám. Představený jim za to ukládá pokání, čímž se chyby napravují.

Když se tam hábit plný záplat přesunul, ozvalo se prsknutí a místnost zahalila tma. Bylo cítit čpavý dým, poněkud dusivý a dráždivý ke kašli.

Sem se ti moc nechce, promluvil do tmy. Jak správně vytušil, tma nebyla prázdná. Ozvalo se jen sípavě, jako když otevírá staré dveře se zarezavělými panty.

Nesnesitelné místo! - Tady bratří žalují na sebe chyby, zde bývají napomínání a kárání, a tu jim bývají odpuštěny poklesky. Co jinde pozbyli, tady nabývají.

Rukáv s latou na loktu učinil znamení kříže směrem do tmy a ozvala se z ní rána.

Fuj! Ulétlo slůvko úlevy z hábitu.

Pak se za klapotu bot přesunul hábit do chrámu, kde věčné světlo mihotavě osvětlovalo svatostánek. Dvojí klepnutí o zem bylo jediným dokladem toho, co se tu dělo. Teprve, když se věčné světlo rozdvojilo, bylo slyšet zvolení zrychleného dechu. Jen matně bylo znát, jak se bílý hábit rozprostírá po dlažbě.

Tvoje víra jako účast na Mé svrchované pravdě nabývá v rozjímaní něčeho nového přílivem Mé lásky do poznání. Povznáším tě k hlubšímu vniknutí. Tak nabýváš vynikajícího rázu vědění z jasnozřivé lásky. Přes tuto jakost zůstává tvoje víra i láska na úrovni ctnosti. Proto neobsáhneš celou Mou bytost jako tvého Bratra a Spasitele, kterému věříš a jehož miluješ. Ctností nemůžeš vyskočit ze své lidské kůže do Mé vyšší přirozenosti. Poznání, které v tobě vyjadřuje hnutí Mého Ducha, jenž je vrcholná Láska, způsobuje dovršení činnosti ve tvé duši. Tvůj život nabývá nový, hrdinský způsob. Už jsi za hranicemi své lidské bídy. Působení Mého Ducha je nadlidský způsob. Přesto není mimořádný. Prostě jen odpovídá potřebám tvé lidské přirozenosti. Dopřávám ti ho, můj synu, ale ne jako nějakému vyvolenci, na rozdíl od ostatních. Působím ve tvé

duši jako v duši každého spravedlivého. Působím tam nejen, abys chtěl dokonalost a usiloval o ni, nýbrž abys jí také dosahoval věrnou snahou o dokonalost. Vedu tě k sobě Mou cestou a Mým způsobem.

Tady máš. - Ber! - Záloha věčného nazírání. Ve svých hovorech se Mnou Mne voláš a nasloucháš Mi, třebaže jsem pro tebe nevyslovitelný. Své pojmy, slova a výroky o Mně tvoříš ze stvořených věcí. Sotva je o Mně vyslovíš, třeba láska, moudrost, spravedlnost, už mají nesmírný obsah a význam. Ten platí napřed o Mně, a teprve pak o tobě.

Nediv se! - Všechny své dokonalosti máš ode Mne. Jen Mi věř, a udělím ti ve tvé víře i to, oč se ani neodvažuješ prosit. Tak učiním tvou přirozenost ke Mně jako k poslednímu cíli, dokonalejší k vyšším projevům (Ř8,14-17).

Svým osobním Duchem vanu tam, kam chci a způsobem, jakým chci. Přitom беру ohled na tvou svobodnou vůli. Jsi ochoten přijmout Mé vnuknutí? Tvůj rozjímavý život je skutečně spojen s dary Mého Ducha (Iz 11,2-3). Toto vnuknutí Ducha pro tvou jedinečnou cestu ke Mně a pro dokonalejší spojení se Mnou tě poznamenává uzpůsobením k poslušnosti vůči tomuto vnuknutí.

Neváhej a rychle si osvoj nadlidské hrdinství v chování, ve slovech, ve skutcích i v utrpení! - Dary Mého Ducha se v tobě projevují hnutím vyššího základu, abys vykonal dokonalé dílo. Tak tě vedu k vyšším úkonům, než jakých je tvůj přirozený rozum schopen.

Říkám ti, můj synu, zůstaň věrný Mému vyššímu nadání a Mému vtělenému Slovu a nechej se vést dary Mého Ducha. - Dám tvému životu dosahovat vrcholných výkonů. Vedení rozumem jako tvé nadsmyslové soudnosti a instinktem jako obecného smyslu by ti nestačilo k nadlidskému hrdinství, i kdybys Mi pevně věřil. Nestačilo by ti to k překonání vlastní svéhlavosti a nevědomosti, těžkopádnosti v duchovním chápání smyslu života a bytí, nerozvážnosti, bázlivosti, úzkosti, tvrdosti srdce, pýchy a prázdnoty. Žádné ctnosti by ti nestačily k překonání rušivého vlivu, jakož i přitažlivosti okolního světa, znečištěného následkem hříchů lidí i zlého ducha. Proto ti jako tvůj Otec i Bratr svěřuji Ducha s jeho dary.

Dobře víš, kolikrát se ocitáš v tak těžkých a nepřehledných okolnostech, že ti k rozhledu nestačí přirozený rozum a k správnému rozhodnutí a vytrvání v dobrém ti nedostačuje tvoje sebevíce zpevněná vůle.

Tady máš. Ber! - Dar moudrosti proti potopě pošetilostí, dar rozumu proti tuposti, dar rady proti unáhlenosti v jednání či v

mluvě, dar síly proti ustrašenosti a bázlivosti, dar vědění proti nevědomosti vyšších věcí, dar oddanosti proti odporu vůči Mně, dar bázně Mého dobrého dítěte proti pýše. Těmito dary povznáším způsob tvého jednání a činnosti duše k větší síle a jistotě. S tvým souhlasem, můj synu, pohybuji tvou vůlí vyšším základem na cestě k poslednímu cíli. Samotnému tvému rozumu by to vše zůstalo utajeno. Neznal bys ani to, co mohu uskutečňovat ve tvé přirozenosti.

Jak vidíš, všechno podléhá Mému vědění i Mému vedení, Mé moci. Jasným zásahem tě zbavuji nevědomosti, zatvrzelosti a tuposti. Moje vyšší dary tě činí schopným dávat pozor na Moje vnuknutí a následovat je. Tak se ve svém směřování nad sebe, totiž ke Mně, vyvaruješ ztrát a konáš vždy nové a dokonalejší úkony mysli a srdce ve vztahu ke Mně ukřižovanému. Tyto úkony ti naplňují smysl života. Jako sám, tak i ve svém vtěleném Slově, tak i celý postup otcovské návaznosti působení v Církvi je plný Mého Ducha. Tvůj rozjímavý život je nutně veden Mým Duchem, protože jeho dary dovršují tvůj vztah ke Mně. Je to řádná cesta duchovního života. Tady převládá láska a blažené spočinutí, ale i oběť vlastního života. Bez darů Mého Ducha by tvá duše postrádala hrdinství, jaké vyžaduje rozjímavý život. Všechny tyto vyšší dary se ti sjednocují v lásce. Tak důvěrně a něžně pronikají všemi silami tvé duše. Můj Duch v tobě přebývá a působí láskou. Moje láska je rozlita ve tvém srdci Duchem, který ti dávám (Ř5,5).

Ššš, ozvalo se jemně zašustění, jako když skromný návštěvník diskrétně utírá podlahu, zmáčenou potem a slzami. Věčné světlo, navždy samo v sobě sjednocené, a přece stejně vyzářující do temnoty, mělo být oslovováno šepotem, napodobujícím vánek, ve kterém promlouval Hospodin k Eliášovi.

Umlčuji hlas svého nitra, abych lépe slyšel tvůj hlas, Pane, a mohl s tebou nerušeně rozmlouvat, vyslechnout tě a poslechnout, a jít kázat o tobě tam, kam si přeješ, a ne, kam bych si přál, i když by se mi ten záměr s Kumány nebo Saracény zdál zbožnější. Rád odsouvám svou přezbožnou cestu ke Kumánům, když Mě nyní posíláš kázat o tobě jinam.

Kudy procházím, proletím jako padající jasná hvězda. Víím, jak to strašně rozčiluje biskupy, kancléře, děkany a nejrůznější další církevní veličiny, kromě papeže. Je tomu dílu nakloněn. Jeho listy a buly prší jedna za druhou:

Přeji si, aby místní duchovenstvo v Paříži, v Prouille, v Toulouse, Madridu i v samotném Římě vyšlo vstříc působení bratří Kazatelů.

Krakovský biskup přivádí do Říma čtyři ze svých kněží.

Uchvacuji je pro velké dílo. Už jsou z nich čtyři Kazatelé. Zakrátko je posílám na sever a dál. Pronikají daleko na východ, skoro až na hranice země Kumánů. Jak rád bych se k nim připojil! Musím však poslouchat více tebe, Pane, než sebe.

Zvony odbíjely půlnoc a hábit, zdobený četnými latami a růžencem se přesunul ze svatyně do chodby s celami jednotlivých bratří. Na konci chodby se zastavil. Každý bratr byl na svém místě, ve své cele, pokojně oddechoval na lůžku. Všechno bylo v pořádku, a přece na něho dýchla ze všech stran jakási syrovost, chlad a dojem, jako když jste na návštěvě u cizích. Pozastavil se u obrazu Madony, aby tam zanechal svůj vzkaz.

Maminko, dům už stojí a není prázdný, ale chybíš tu ty, abys vytvořila z domu domov. Žádný z nás bez tvé pomoci nedokáže změnit stravovnu, noclehárnu, ba ani modlitebnu v opravdový domov. To, co zná každý bezdomovec. Pouhé bezdomovectví, možná slušně uspořádané, vyprané a čisté, a třeba i dobře nasycené, ale pořád jen bezdomovectví. Maminko, pomoz!

Tma je strašná, protože dovede hrozně zhoustnout, když dává větší příležitost zlodějům krást a vrahům zabíjet, nevzdělaným vykládat lži nebo bludy, hříšníkům hřešit, aby mohli zjevně beztrestně uniknout z místa činu. Avšak tma dovede být něžná jako samet, když se stává řidší a řidší, a stává se důvěrně známá jako maminiho pohlazení.

Nikdo nerozsvítil žádnou louč ani svíci, ale přece temnota v jednom místě řidla a ustupovala před svítáním, až zazářilo slunce a uprostřed jasu vystoupily tři postavy, tři ženy. Prostřední byla nejkrásnější. Jedna průvodkyně nesla krásnou růži, druhá kroupenku. Beze slova a jakéhokoli šelestu se blížily k celám, kde odpočívali bratří. U každé cely pozdvihla bělostná ruka namočený kropáč a pokropila každého bratra zvlášť a požehnala mu.

Kdo jste?

Jsem ta, kterou každý večer vzýváte, když se modlíte slovy: Eia, ergo advocata nostra, tedy orodovnice naše! Jsem ta, která prosím u nohou svého Syna, aby chránil váš řád.

Kdo jsou ty ostatní panny?

Cecilie a Kateřina.

Počkejte! Zdá se, že jste však jednoho přešla. Proč?

Spal, jak neměl.

Pak se temnota znovu zatáhla a zbyl tu jen zaplátovaný hábit, tiše a dlouze nadechující temnotu, protože z ní cítil známou vůni Mateřídoušky. Chvilí otálel jako zapomenutý, pak se ale pohnul a sunul se zpět do chrámu.

Zůstal před oltářem. Klekátko zavrzalo.

Díky, Pane, za taková - , ale pak najednou, snad mu došel dech, tělo pozbylo svou hmotnou tíží, vznášel se, ale nebylo mu to nepříjemné, ani proti mysli, takže se tomu nijak nebránil, aby zakoušel úžasné věci.

Uprostřed samoty a noci, plné obav a úzkostí, je místo plné jasu a nanejvýše zabydlené. A na nejvyšším místě jasně vyniká trůn Páně. Po jeho pravici Panna Maria v blankytném plášti, a kolem zástupy a zástupy dalších účastníků vznešené slavnosti. Tam augustiniáni, zde zase benediktini, jinde opět cisterciáci, ale nikde žádný z jeho bratří a sester, kteří se odebrali na věčnost.

Záplatovaný hábit se snáší k zemi a přilepuje se na dlažbu jako by jej vítr smetl se šňůry ještě mokré. Dlouho tam ležel před oltářem, takže byla pod ním zakrátko celá země upocená a zaslzená, až ho někdo pozvedl. Vzhlíží nechápavě.

Maminčina mávající ruka mu kyne. Zaváhal, až uviděl příznivé znamení s trůnu, posunul se blíže, ale opět upadá do té slané vlhčiny.

Co tě trápí?

Vidím tu mnohé z jiných řádů, ale žádného z bratří a sester řádu Kazatelů.

Chceš vidět Kazatelský řád?

Ano.

Svěřuji ho naší panenské Matce. – Opravdu ho chceš vidět?

Prosím.

Maria odkrývá svůj blankytný plášť a rozvinuje ho tak, až pokrývá celé nebe. A právě vystupuje velký zástup bratří a sester ze všech větví řádu bratří Kazatelů, skrývajících pod ním.

Zalátaný hábit se snesl k zemi, a skoro s ní splýval, jak k ní přilnul v hlubokém koření. Nebylo skoro znát jeho nositele. Štěně se stočilo do klubíčka, že by skoro vešlo do celé ruky.

Nazítří se jeden z bratří zpovídal:

Otče, když jsem se v noci probral ze spaní, byl jsem poněkud obnažen.

Později se záplatovaný hábit před každým svým vynořením na kazatelně snesl na zem před obraz Madony, a ozývalo se z něho:

Dignare me laudare te, Virgo sacrata. Učiň mě hodným chválit tě, Panno přesvatá.

Potom se s kazatelnou linula slova povzbuzení, plná síly. Najednou se stíral rozdíl mezi hlasatelem Slova a samotným Slovem, neboť se mluvčí nadobro ztrácel ve svém hábitu.

Nestačí, aby jeden byl pohostinný sám k sobě a dopřával si, co

hrdlo ráci. Člověk má umět pohostinně přijmout i toho, kterému jiní přibouchli u nosu dveře do svého srdce. Jenže kdopak nás uprostřed nevládného světa naučí, abychom byli sami od sebe vstřícní k ostatním? A co teprve být vstřícní také za ty, kdo své lásce ustlali v hrobě? - Za každého se srdcem z kamene musí jít někdo se srdcem na dlani. Předávání radosti znamená víc než vystupovat se naleštěnou tváří, vyhlížející jako posmrtná maska Tutanchámona.

Jako Můj opravdový přítel se od nynějška živ Mou Láskou a radostí. Staň se pokojným zapalovačem lásky! - Když Mě přijímáš jako přítele, tak vynechej své rozplývání se v mlhavých dojmech. Nevybíjej se v povrchní rozcitlivělosti, dokonce ani pod záminkou vzpomínky na přátele či známé. Víš, nakolik je odůvodněné tvé přijímání Mne za někoho dalšího, aniž bys to neznetvořil?

Tvoje přijímání je součástí oběti přinesené na Mou výzvu. Je to viditelná odpověď shůry na tvou oběť. Přijímání odpovídá tvé oběti. Moje Oběť má společenský rozměr. Děje se z vyššího ustanovení ve jménu právě tebe uprostřed ostatních, ale také spolu s nimi. I když sloužím při této slavné hostině lásky docela sám, nedělám si něco soukromého na svém vlastním písččku. Sloužím právě ve jménu tebe, a to uprostřed všech ostatních. ale ne bez nich. Křtem ti dávám právo, ale ukládám i povinnost podílet se na poslání všech. Tak pokračuj v Mé oběti a osvojuj si její zásluhy pro sebe i pro ostatní.

Pokud je nějaký úkon, kdy by ses měl rozpomenout na své poslání pro druhé a na odpovědnost, vyplývající z toho, že patříš ke Mně, pak je to při slavné hostině. Spíš než kvůli sobě samému se tu snaž být kvůli ostatním. Nezapomeň při tom na to, na co sám pamatuji.

Tento řád vysvětluje dvě vzpomínky, kterými ti připomínám ty, kdo si přejí hostinu lásky. Aspoň vidíš, jak se máš při přijímání Mého Těla pamatovat na ostatní a jak je tvé obětování svého přijímání něčím úžasně vznešeným a zušlechtujícím. Přijímat za někoho a vzdávat se v jeho zájmu plodů přijímání, to znamená vydat sám sebe za něho tak, jako se vydávám za tebe. Znamená to vydat se za bližního ve stejnou chvíli, kdy se sám vydávám za tebe i za něho.

Jen do toho! - Jdi a nabídni ruku komukoli z hlučícího davu, pořád dokola omílajícímu hesla svých mluvčích, předříkávačů či zaříkávačů. To je ten zástup, kterého je Mi líto, protože jsou jako ovce bez pastýřů.

V tu chvíli se mluvčí odmlčel, jako se mu tolikrát stávalo, před očima mu všechno rozmazaly slzy, jazyk se mu skoro přilepil k patru a v krku mu poskočil ohryzek. Jednu chvíli se zdálo, že se o

něj zrovna pokoušejí mrákoty. Zkroutil se jako paragraf. Následkem toho vyhlížel jako nějaký svatý za dědinou. Pak se ale upokojil jako dítě zkonejšené v mámině náruči a jazyk se mu znovu rozvázal.

V nesmírném dojetí se ztiš po přijímání, kdy k tobě vstupuji. A to nepřicházím poprvé. Možná se dostavuji poprvé pod touto podobou tvého všedního chleba. Jenže jako tvůj nový život jsem tady už dávno, od křtu. Tak se ti dostalo náležité důstojnosti. Jenže tohle nemůžeš ledabyle a mlčky přejít.

Jak Mě v sobě uneseš? - S odpovídající důstojností.

Kde a kdy o tom vydáš svědectví? - Zde a nyní. Nikdy Mi nebudeš moci být dost vděčný za to, že se nazývám tvůj Bratr a také jím jsem. Nediv se, že nechávám zahalit do tolika kudrlinek tak velkou skutečnost, že už to prostě patří ke Mně, že ti vlévám vyšší život. Kdekdo už tak málo rozvažuje o těchto nesmírných tajemstvích, až se mu to stává tak běžné, že se nad tím nijak zvlášť nepozastavuje.

Oči se mu na chvíli obrátily vzhůru, až se celý ten záplatovaný hábit poněkud zakolíbal, a jazyk trochu zadrhl, že se zdálo, jako by se uřekl. Při bližším pozorování se však ukázalo, že mluvčí vyhlíží svěže jako orosená fialka. Snažil se cosi vyjádřit, ale pak strnul a oči mu zesklovatěly.

Mlč! - Ztiš se před nesmírným tajemstvím, že vstupuji do tvého srdce. Zatímco pradávňý sochař Pygmalion vytvořil krásné dílo, a pak se do něj zamiloval, stvořuji si tě otcovsky jako originální obraz podle své podoby. Když jsi ten obraz vlastní vinou rozmazal, přicházím jako Bratr, abych ho vlastnoručně obnovil. Sám se do tebe vtěluji, Můj zamilovaný obraze a toužím zde přebývat. Dívej se takto na každého, a vždycky budeš s úctou plnit všechny povinnosti lásky, spravedlnosti a milosrdenství vůči němu.

Hodlám se milostivě zabydlet ve tvém nitru, příteli, jako Otec, Bratr i Přítel, ale odmítám se kamkoli vtírat. Nejsem ani žádný pašerák, abych obcházel zadními vrátky. Přebývám u tebe jako přítel. Jsem v tobě jako milenka k obejmutí, k užívání ve sladké blaženosti. Tak tě přijímám do svého -

Po dlouhé době bylo možno postřehnout, že záplatovaným hábitem prozařuje někdo jasně vynikající, a že se neustále maličko, ale přece jen trvale usmívá. Koutky úst se mu o pár milimetrů nadzvedly a jeho oči najednou přestaly vyhlížet jako oči filozofující ryby z čeledi mořských trumpet.

Počkej, příteli, ještě na slovíčko! - Hodlám do tebe přelévát svůj život tak, abys v myšlenkách i touhách, ve slovech i v mlčení, v jednání i v utrpení byl tak prosycen Mým prostřednictvím, že tomuto všemu zprostředkujes dokonalý život. Potom se tvé slovo

stává Mým Slovem, tvé skutky se stávají Mými skutky, a sám se v tobě modlím, takže je pokaždé uslyším a vyslyším jako tvůj Otec. Tak vidíš, že o cokoli ho budeš prosit v Mém jménu, dám ti to. K tomu se ale musím v tobě poznávat. Musí v tobě doopravdy hořet Můj vyšší život a docela proniknout tvůj život pozemský.

Dej pozor, příteli! - Nepřipouštěj si žádné dvě oblasti života, žádný život všední a pak slavnostní život duchovní, který by byl prchavým životem několika okamžiků. Pokud opravdu žiješ v Mém tajemném Těle, tak celý tvůj život nabývá nesmírné jednotnosti, nesmírné ucelené hodnoty.

Ó, jak krásný je život ve spojení se Mnou! - Už není žádná bezvýznamná všední práce, už není žádný sebenepatrnější úkon marný. Ve všem nacházíš Mne. Všemmu dávám pečeť Mé hodnoty. Povznáším tvé nejprostší povinnosti. Kultivuji tvé nejnudnější všední úkony. To je ono velké umění, sbírat perly v prachu všedního dne.

Když se hábit plný záplat snesl k pozemským poměrům a přesunul se do refektáře, na stole smutně vyčkávalo několik kůrek tvrdého chleba k obědu a vrhalo němou výčitku: Dneska je celý svět samá žebrota, a profesionál se v tom skoro ztrácí. Krátce poté, co se rukávy záplatovaného hábitu vznesly vzhůru ke chvále a oslavě Nejvyššího, zavřenými dveřmi vkročili do jídelny dva sliční jinoši s koši plnými bílého chleba. Každý bratr dostal celý bochník. To se opakovalo tři dny vždy v pravé poledne. Stalo se to dvakrát v Římě a dvakrát v Bologni. Po druhé přinesli andělé s chlebem i koš sušených fíků. Bratr, jenž odnesl jeden z fíků na ochutnání papežovi, a on se nezdržel úžasu nad jejich chutí, řekl:

Nedivte se, Svatý Otče, jsou přece z vaší zahrady.

Když se záplatovaný hábit vynořil v Toulouse, připojil se k němu ještě hábit Bertrandův, aby se společně přesunuly do Paříže.

Cestou se bílé hábity objevily v proslulém poutním místě Rak-Amadour, kde setrvaly celou noc ve svatyni Bohorodičky. Linul se kolem z nich krásný zpěv žalmů a litanie. Tak se k nim při jejich dalším přesunu připojil zástup cizinců. Chovali se k nim velmi vřavě, na rozdíl od obvyklé katarské nevřavosti, i když jim nebylo rozumět ani slova, a dokonce je několikrát hleděli pohostit.

Je mi tak trapné, dát se tolik hostit od cizinců, a ničím se jim neodměnit, zaznělo od záplatovaného hábitu.

Ehm.

Pomodleme se, aby nám Pán udělil dar jejich mateřštiny, aby bylo těm cizincům trochu rozumět a dalo by se jim odměnit Božím slovem. Rázem jim bylo rozumět a vzduchem vibrovalo Boží slovo

v jemné modulaci. Pak všichni společně zpívali posvátné zpěvy v rodné řeči oněch cizinců. Tak se rozléhaly divukrásné a povznášející zpěvy sladkou Francií, donedávna zahlcované svůdně smyslnými písněmi trubadúrů.

V Orleans se jejich cesty rozdělily a záplatovaný hábit s dalším hábitem k němu přilepeným se sunuly dál svou cestou. Když už byla Paříž na dohled, ozvalo se z látaného hábitu:

Kdyby se naši bratři v Paříži dozvěděli o tom divu, který s námi Pán onehdy učinil, ještě by nás pokládali za svaté, zatímco jsme přece jen ubozí hříšníci. - Ještě horší by to bylo, kdyby se o tom dozvěděli lidé světa. - A víš co, Bertrande, raději se o tom nebudeme nikomu ani zmiňovat.

V té době zavítal skotský král Alexandr II. na francouzský královský dvůr. Dosavadní mrazivé vztahy mezi oběma dvory zakusily překvapivou oblevu. Kdy se to stalo? Ani ne tak při hostinách, rytířských turnajích a dvorních slavnostech, jako v přítomnosti jednoho záplatovaného hábitu. Slovo dalo slovo a skotský král dal svůj příslib:

Nechám zbudovat několik dominikánských klášterů ve své zemi.

Vzápětí provázelo osm bílých hábitů bratra Klimenta do Skotska.

Na zpáteční cestě, kudy se přesouval zalátaný hábit z Francie do Bologně, zůstávala za ním jasně vynikající stopa, jakou zanechává za sebou třeba i šnek, ovšem ne tak trvanlivou, ani tak blahodárně působivou jako je šňůra dominikánských klášterů - Verona - Florencie - Brescie - Faenza - Placencia -

Ne každé takové ohnisko osvěty bylo stejně účinné ve svém působení. Třeba klášter Maskarella v Bologni se přes největší námahu a vyčerpávající práci dopracoval velmi chatrných výsledků.

Sotva se tam vynořil vousáč v hábitu se záplatami vpředu i vzadu, bylo to, jakoby nad Bolognou proletěl meteorit. Místní biskup se stal svědkem nezvyklých zvuků a strašných jevů, takže mu možná na čele naskočila nová vráska a na skráních mu vyrazilo několik vlasů interesantního stříbra.

Chřřř! - Chřřř! - Chřřř!

Ten zvuk se mnohým z těch, kdo ho slyšeli, zařízl do uší, div, že jim je neoddělil od hlav, až si připadali jako uší zbavení, protože jim v nich rezonovalo jako by nekonečnou ozvěnou: Chřřř- Chřřř! - Chřřř! - - Chřřř! - Chřřř! Chřřř! - Stejně jako se jim zaryl do srdce ostrím pily, krájejícím lidskou schránku, takže se jim zdálo, že přicházejí o samu svou podstatu. Teprve když vystřízlivěli z opojení světem, vydechli si velkou úlevou jako každý, kdo se zbavil d'áblových výkalů, a těšili se z andělských křídel, jimiž se rázem

vznášeli nad pozemskou a tělesnou tíží.

Z darovací listiny, podepsané Oldřichem Gallikanem, občanem boloňským, kteroužto nedávno udělil značné pozemky bratřím, zbylo totiž několik nepřilíš úhledných útržků a cárů, použitelných jako znamenité topivo při rozdělování ohně v krbu.

K protažené tváři biskupa z Bologně se vzápětí přidružilo několik dalších, které podle svého úžícího se vzezření poslední dobou konzumovaly hlavně citróny. Množství bílých hábitů opustilo skladiště a přesouvalo se po dvou do různých zapadákův.

Semeno se má rozsévat, a ne hromadit! - Tohle jim znělo za zády ještě dlouho poté, co se zalátný hábit přesunul z jejich středu zpátky před chrámový kříž, aby před ním vlastními koleny přeleštil mramorovou podlahu.

První všeobecný sjezd čili generální kapitula kazatelského řádu zaznamenal mobilizaci neúnavných rukou, které dokázaly zužitkovat všechn potřebný inkoust a papír. Bohatý duch prorůstal cestou organizace.

Ted' už to všechno ovládáte, takže mohu nyní odejít ke Kumánům kázat pravou víru, ozvalo se ze záplatovaného hábitu.

Kdepak, Otče! To nejde. Jenom, prosím, zůstaňte v úřadu řádového velmistra, jak vám to svatá Stolice udělila. Jedině vy máte ducha řádu, zatímco my jsme ducha vcelku nezámožného. Proto si lebedíme v organizaci, v paragrafech, v technice řízení.

Hábit potřásl svými latami, a nechal se slyšet:

Tak tedy dobrá, ale nezapomeňte přitom ani na mne. Žádám, aby mi byli přidělení čtyři rádcové pro omezení mé pravomoci. Během tohoto shromáždění by měli důkladně prozkoumat všechny řádové záležitosti, a když shledají, že jsem plně nedostál svým povinností, ať mne neprodleně zbaví velmistrovského úřadu!

Když celé město spokojeně oddechovalo pod hvězdnou oblohou, konal se podle všeho v kostele velký úklid. Dlážděná podlaha u oltáře byla vystavena náramné péči nočního hosta. Hned slaná lázeň a hned zase vytírání, sušení, leštění a cídění. Podobný úděl poznamenal také kříž. Jako by nočnímu horlivci nestačilo, že ty staré hadry mohou uschnout v ranním slunci, ždímal je nyní o překot tak vydatně, až se zdálo, že se do nich sám zaplétá a splývá s nimi v jediný pomačkaný chuchvalec. Ten pak navěšoval na kříž a skoro kolem něho omotával.

Jenom čisté srdce rozeznalo něco smysluplného v této tmě matně prozařované mihotavým paprskem věčného světla. Spatřilo postavu nebývalé krásy a zaslechlo zcela zřetelně slova:

Pojď, miláčku, pojď a vejdi v radost, kterou jsem ti připravil.

Příští den byl dnem prostého rozloučení a požehnání. Pak už se hábit se svými latami prostě jen vzdaloval svižným krokem. Když se však po několika nedělích vrátil do Bologně, byl postup mnohem pomalejší a bylo znát, že mu poutnická hůl nyní náramně dobře slouží. Po noci probdělé na posvěcené půdě byla na jeho chůzi patrná rozechvělost a slabost. Z nitra sešíváných lat se ozýval cinkot kovového náčiní, jaký obvykle provází každý krok rytíře v brnění. Tento však měl místo meče u pasu růženec, namísto ostruh na koně pouhý řetěz málem prorůstající tělem, a místo drátěné košile a štítu jen škapulíř.

Odpočiňte se přece na lůžku.

Zůstanu tady na zemi.

Hábit se snášel k zemi za obvyklého cinkotu kování a řinčení kovových řetězů kdesi uvnitř, odkud vycházely udýchané zvuky:

Prosím, zavolejte ke mně novice. – Potřebuji s nimi mluvit. – Pošlete za mnou dvanáct nejstarších bratří a představeného klášteřa. Prosím o celoživotní zповěď.

Velké přesuny v klášteře vrcholily, když přednesl odkaz:

Toto je mé dědictví, které vám, děti, zanechávám: Milujte se vespolek. Zachovejte pokoru po příkladu našeho Pána, a setrvejte v dobrovolné chudobě. Pamatujte, že k panování dojdete službou.

Otče Dominiku! Vyrkl bratr Tomáš.

Copak, můj synu?

Nesmíte nás opustit. Bez vašeho ducha jsme jak pustá poušť. – Bez vašeho ducha se naše klášteřy změní v pouhé noclehárny, a třeba i blázince a věznice. Však víte - jsme ducha mdlého, docela nezámožného. Bez vás nám zůstává přeřstle paragrafů. Z vašeho života zbývá pro tento svět podivný souběh kotrmelců a přecházení, nápadně připomínající krkolomné počínání pohorských blouznivců, a –

Tomášovy vypjaté výlevy ustaly, když se pozvedl pravý rukáv zalátaného hábitu, z něhož se ozvalo sípání a chrčení, upomínající na stěhování starého nábytku:

Přeháníš, bratře. - Nejsem tu tak nepostradatelný. - Ostatně - je tu doma naše Maminka - Královna Maria! Maria - prosit nepřestane. Nedopustí to. Uvidíš! – Jen se nepodceňuj v rukou Nejvyššího!

Když přijímal pomazání posvátným olejem nemocných, dolehl odkudsi útržek rozhovoru:

Biskupové by ho rádi pochovali v kostele Panny Marie –

Do toho se z látaného hábitu ozvalo zasténání. Nato rukávy vyletěly nahoru, načež zamávaly po způsobu lopatek mlýna splašených záchvatem větrného poryvu. Všichni k němu

překvapeně vzhledli s tázavým pohledem v očích. Z tváře se nedalo nic jednoznačného vyčíst. Jak se sluší na sluhu, plnícího vyšší vůli, byla jeho tvář jasná a přitom neproniknutelná. Z hábitu plného lat se ozývalo:

Kdepak! - Více vzduchu! - Na vinici! - Hrob – hrobka – u nás v chrámě.

Jenže ani na volném vzduchu uprostřed vinic to nebylo ono. Příroda zmlkla a naslouchala. Ptáci přestali zpívat, hmyz bzučet. Bylo to, jako by se rozkřikla zpráva, že pozemská pouť tohoto zjevu se blíží k posledním vrátkům a že zakrátko bude vyhlášen rozsudek.

Občas se z hábitu ozvalo tiché zasténání. Jednu chvíli se vzeplal tak, až se zdálo, že se ho snad snaží překonat něco jako průbojný dobyvatel, což je věc vždycky obtížná. Pokaždé však následovalo překvapivé projasnění očí svítících z vousů jako jasný plamen ohnivého keře na Sinaji.

Když k němu dolehly zpěvy za umírající, trhnul sebou, načež chraplavě vyhrkl:

Počkejte přece! – Svatá Maria, Matko Boží, oroduj za náš rád!

Za chvíli se všude kolem rozléhalo: Maria za nás prosit nepřestane, dědictví otců zachovej nám, Pane!..

Už má lepší společnost, poznamenal jeden bratr.

Otče! Přimluvte se nás před Pánem! Vyhrkl plačtivě bratr Ventura, ale náhodný kolemjdoucí mohl slyšet spíše jen vrznutí a zaskřípění zadřeného kola od žebříňáku. První mezi rovnými však slyšel docela jasně a zřetelně.

Neplačte, děti - tam - kam jdu - budu užitečnější, než jsem tady.

Bratři se tvářili nanejvýš chmurně. Byli to chrabří bojovníci za věci světa docela neznámé, leč trpěli. Nevím, jak kdo, ale osobně docela souhlasím s těmi otevřenými hlavami od poezie a filozofie, kteří tvrdí, že se pod kopřivami náramně daří jahodám, a že by se člověk jako nikdo jiný měl radovat, když má nějaké ty trable. Se všemi těmi chytristikami, víte, jako že se jeden utrpením vylepšuje. Doopravdy, každý získá utrpením svobodomyšlnější a chápavější rozhled. Pomůže vám to vcítit se do neštěstí ostatních, když stejné potíže postihnou i vás.

Ač nemuseli, sledovali to jako strašné divadlo: buď že se jim zdálo, že nervové napětí prvního z nich dosáhlo výkonnosti příliš neslýchané, nebo snad proto, že si domýšleli, že snad ochablo, nyní nabyly převahy a vracely se teď nazpět jakési přebytky, nebo tomu bylo z jakékoli jiné příčiny, každopádně řetězy obepínající tělo se do krajnosti napjaly. Tam - v okovech, před kterými jiní utíkali a snažili se je všemožně setrást - s řetězy a mřížemi obtaženými

kolem těla - odpočíval první mezi rovnými, propletený železem. Dobře obrněný duchem i železem proti nepříteli vnitřnímu i vnějšímu.

Načež se zmačkaný hábit vyrovnal. Záplaty to snadno snesly, neboť byly dobře přišité sestrami v Prouille. Řetězy, obtahující jeho křehké tělo a vyrývající do něho modrofialové kolejnice, se s kovovým cinknutím uvolnily. Povolilo snad nějaké vnitřní napětí? Pak už se neozvalo nic. Zůstal docela pokojně. Usmíval se. Všechno bylo zcela jasné. Napadlo ho, že by se to mělo říci, napsat nebo vyzpívat, ale už to nešlo. Bylo to v pravé poledne šestého srpna léta Páně 1221.

Konečně si rozumíme. Dar rozumění ve tvém rozjímavém životě odpovídá vlastnosti rozumu. Konečně pronikáš hlavně do tajemství Mého Vtělení. Konečně poznáváš, po čem tolik toužíš. Nejvyšší druh poznání dosahuješ moudrostí. Tak ti darem, moudrosti otevírám přístup ke Mně.

Tomáš Bahounek OP

S POCHODNÍ V ZUBECH

Obálka: Veronika K.Planerová, sv.Dominik

Brno 2008

Vydává První sdružení přátel bl.Hyacinta M.Cormiera OP

Tisk: Olprint Brno